

**Praelectiones de viribus et usu medicamentorum quae in officinis
pharmacopolarum parata prostant ad Dispensatorium Regium et Electorale
Porusso-[sic] Brandenburgicum / [Johann Heinrich Schulze].**

Contributors

Schulze, Johann Heinrich, 1687-1744.

Publication/Creation

Norimbergae : 'Apud W.M. Endteri filiam Mayriam ejusque filium', 1736.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/jbe74v33>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Al
61

99

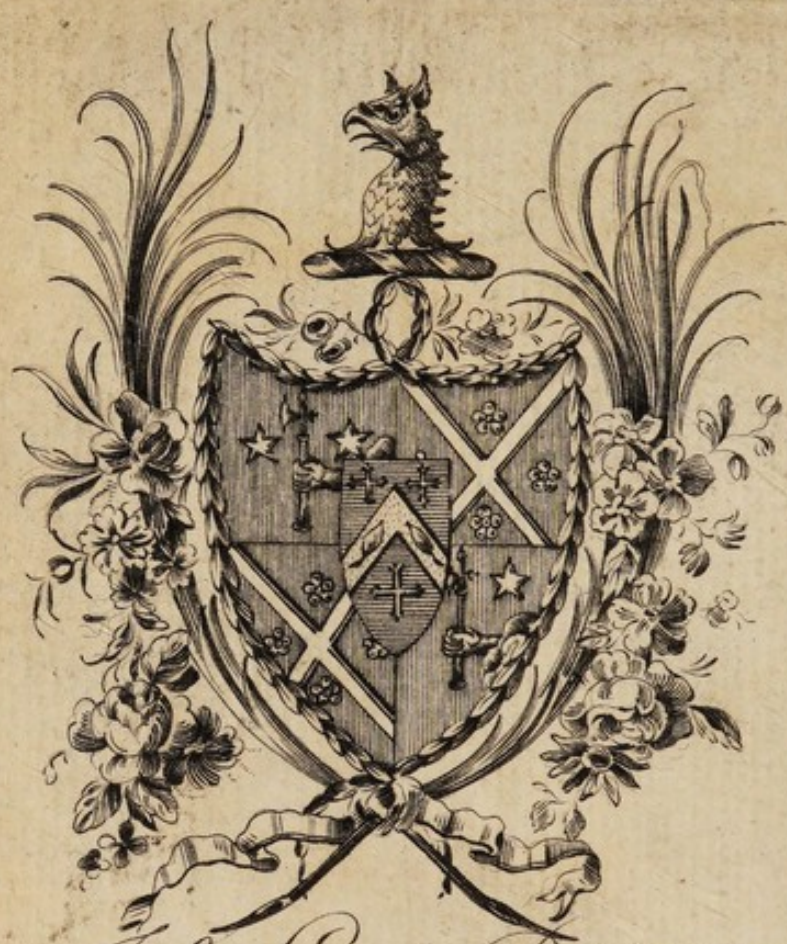
B A

27^a

63190/B

H
a.3

WVLLM

In. Lewis Petit M.D.

Coll. Regal. Med. Lon. Soc. S.R.S & S.S.A.

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

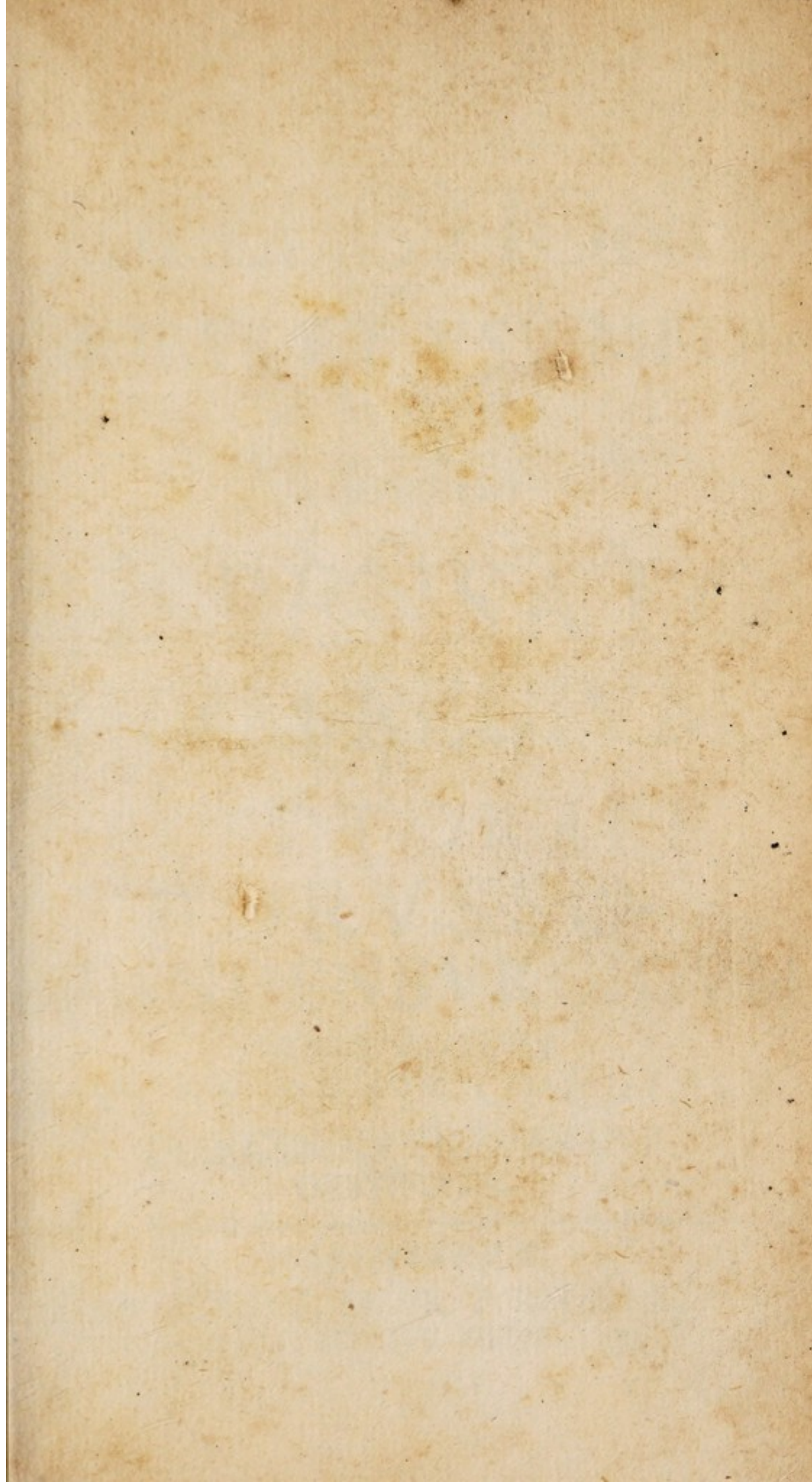
MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

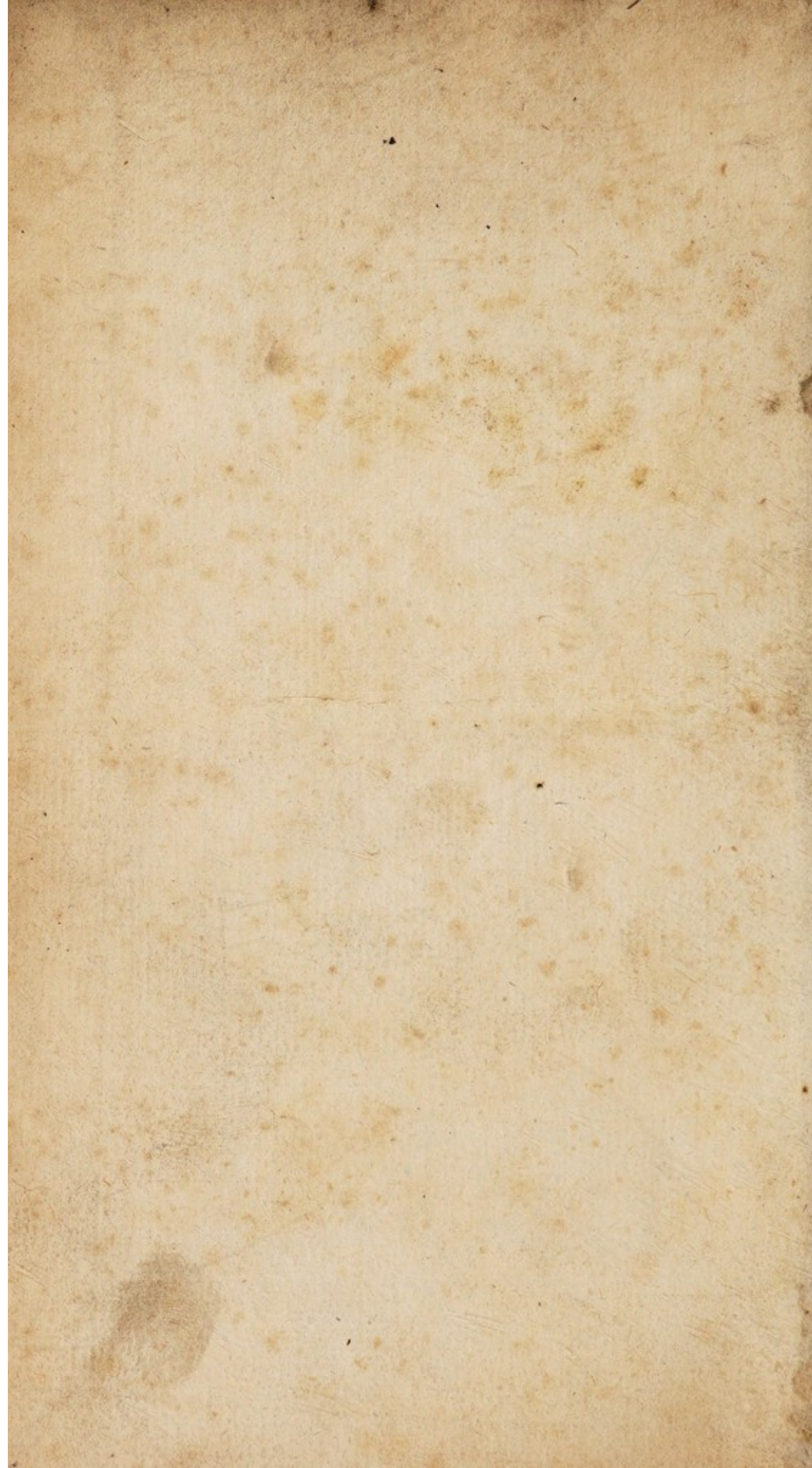
Accession Number

Press Mark

SCHULZE, J.H.

T7

IOANNIS HENRICI SCHVLZII
MED. DOCTORIS ET IN REGIA FRI-
DERICIANA PROFESSORIS

PRÆLECTIONES

DE

VIRIBVS ET VSV MEDI-
CAMENTORVM QVÆ IN OFFICI-
NIS PHARMACOPOLARVM PARA-
TA PROSTANT

AD

DISPENSATO-
RIVM REGIVM

ET

ELECTORALE
PORVSSO-
BRANDENBVRGICVM

VSIBVS ILLORVM

QVI SE ARTIS OPERIBVS
EXERCENDIS PRÆPARANT
DESTINATÆ.

NORIMBERGÆ,

APVD WOLFFG. MAVR. ENDTERI FILIAM
MAYRIAM EIUSQVE FILIVM. 1736.

**CVM PRIVILEGIO REG. MAJ.
POL. ELECT. SAXON.**

*ILLVSTRISSIMO
EXCELLENTISSIMOQVE*

DOMINO

D O M I N O

SAMVELI

S. R. I. LIBERO BARONI

DE COCCEII

DYNASTÆ IN WVSECKEN

KLEIST REPKAV

CETERA

*POTENTISSIMO PORVS-
SIÆ REGI ET ELECTORI
BRANDENBVRGICO*

AB INTIMIS STATVS MINISTERIIS

NEC NON

A SANCTIORIBVS IVSTITIÆ ET
SVPREMI PROVOCATIONVM
TRIBUNALIS CONSILIIS

COLLEGII AVLICI ET CAMERALIS
ATQVE CONSISTORII ELECTORA-
LIS MARCHICI ET GAL-
LICI

VT ET

REFORMATI SVPREMI SENATVS EC-
CLESIASTICI PRÆSIDI
GRAVISSIMO

REGIMINIS HALBERSTADIENSIS ET
RERVM ECCLESIASTICARVM
DIRECTORI

SVPREMO OMNIVM REGIARVM
ACADEMIARVM CVRATORI

ET QVÆ RELIQA

DOMINO AC PATRONO
SVO INDVLGENTISSIMO

TENVE OPVSCVLVM

STVDIOSÆ IVVENTVTIS VSIBVS LV-
CVBRATVM DEVOTISSIMA
PIETATE CONSECRAT

AVCTOR

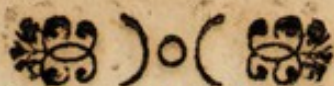
IO. HENRICVS SCHVLZE.

Quartus iam decurrit an-
 nus, *ILLVSTRISSI-*
ME DOMINE, ex
 quo in fidem clientelamque *TVAM*
 me fortunasque meas omnes contu-
 li. Effecisti, quod numquam sine
 gratissimo animi sensu recordor, ut,
 quem pene naufragum plures exi-
 stimabant, non solum iacturam non
 facerem, sed omnino felix, et bono-
 rum accessione conspicua beatus,
 portum inueherer. Fieri non po-
 terat, quin alacris et maxime hila-
 ris adirem officium a *CLEMEN-*
TISSIMI REGIS MAIE-
STA-

STATE demandatum, idque v-
nice optarem, ut *DEVS* mihi lar-
giatur vires, quibus efficiam, ne vel
optimi *REGIS* expectationem o-
mnino destituisse, vel *TVAE* in
me commendando ac tuendo fiducia
fraudem fecisse, umquam depre-
hendar. Equidem quam bene ini-
tia conatum cesserint, arbitran-
dum aliis permitto, meque sustento
conscientia perpetuae constantisque
voluntatis efficiendi, quantum li-
cuit, ut *RÉGIAE FRIDERI-
CIANAE* civibus inservirem.
Dum his totus vaco, vix sentien-
ti effluxerunt integri tres anni,
iamque omnino pudore suffundor,
qui tanto tempore nondum effeci, ut
publice constet, quantum *TVIS* me
obstrictum beneficiis teneas. Au-
den-

dendum itaque tandem existima-
ui, ut TE, ILLVSTRISSI-
ME DOMINE et MAECE-
NAS, adorirer, meamque erga
TE pietatem declararem. Noli,
obsecro, aspernari tenue opuscu-
lum, quod ab illustrissimo nomine
TVO gratiam commendationem-
que sibi pollicetur, omninoque pla-
citurum se omnibus sperat, si aucto-
ri suo liceat profiteri, quod illius
beneficio et gratia herois ornatus
fuerit, cuius iudicio et arbitratui
REGVM optimus academia-
rum florem tuendum, totiusque rei
litterariae incrementa promouenda,
demandauit. Sentio sane, quam
parum me exsoluerim maximo de-
bito, qui nouum contraxi. Quid
vero gleba, benefico solis calore fo-

ta, soli rependat, nisi ut eiusdem
radiis, si cogitationem haberet, por-
ro foueri et ad gramina, flores fru-
ctusque producendos aptior reddi
sibi exoptet. Seruet TE, ILLV-
STRISIME HEROS, diui-
ni numinis fauor incolumem, cum
illustrissima GENTE COCCE-
IANA, omnibusque decoribus flo-
rentissimum ad Nestoream etatem
perducat. Scripsi in Regia FRI-
DERICIANA a. d. xx. Se-
ptembris cId Idcc xxxv.

Pra-

Praefatio ad Lectorem.

Quam necessarium sit medico, ad artis exercitium progressuro, pharmacopolia bene pernouisse, et quid in illa potissimum vrbe, cui operam suam consecrauit, medicamentorum proftet, et quomodo singula parata sint, vt suos digitos, in numero habere; illi facile cognoscent, qui cogitabunt medicamenta esse illa, quibus medicus ad sanitatem ægrotantium reparandam, morbosque hominum profligandos, vti debet, arma et instrumenta. Esse autem ita cum his

comparatum, vt recto vſu præ-
clare iuuent, male autem adhibita
inſigne damnum inferant, nemi-
ni obſcurum eſſe poteſt. Atque
ignorari nequit, idem nomen ge-
rentia complura medicamenta,
non eodem tamen modo parata,
paſſim in officinis pharmacopola-
rum eſſe obuia: quorum et vires
diſcrepant, et adhibendi offerendi-
que iuſtus modus ſæpe magnopere
inter ſe diſtant: proriſus vt vel dan-
ti vel accipienti ſummum ſamæ,
vitæ et valetudinis periculum ena-
ſci ab errore hic commiſſo facilli-
me poſſit.

Apparet iam vera neceſſitas
haud perfunctorii ſtudii noſcendis
et intime pernoscendis pharmaco-
poliis impendendi. Sed non hæc
ſola eſt ratio, cur medicus diu mul-
tumque deſudare in hac palæſtra
de-

debeat: verum etiam, quisquis recte vult intelligere et diiudicare curationum a doctis medicis consignatarum historias et successus, non potest operæ iustum pretium facere et idoneum fructum colligere, nisi perspectum habeat, qualia illa fuerint medicamenta, quorum nomina in præscriptis formulis fuit intuitus. Ex quo facile intelligas medico, qui artem suam perficere et emolumentum ex scriptis doctorum virorum capere desiderat, non sufficere suæ urbis aut regionis pharmacopolia accurate cognouisse: verum etiam quæ per omnem orbem, et omnibus retro sæculis, sit fueritque medicamentorum parandorum ratio, anquirere et inuestigare, non curiosi et otio abutentis laborem esse, sed cuiuscunque honesti viri, qui se
hu-

humano generi a morbis vindican-
do consecrauit.

Hæc ego sæpe apud animum
 meum perpendens, faxum hoc
 voluere cœpi cum ipso consilio
 medicinæ addiscendæ capto: ne-
 que desii per omne id tempus,
 quo docendæ illi admotus sum,
 omnem, vt aiunt, lapidem moue-
 re, vt eruerem certum, quod au-
 ditoribus meis traderem, de viri-
 bus et recto vsu illarum medicina-
 rum, quas ad ægrotantium vsus
 debent præscribere. Accidit au-
 tem ante hos duodecim annos,
 quum in alma vniuersitate Altor-
 fina medicinam docerem, vt duo
 iuuenes egregii, ambo ex terris
 Porussio-Brandenburgicis orti, meæ
 institutioni sese traderent, quibus
 idem studium commendabam, vt-
 que felicius in eo progrederentur,
 medi-

medicamentorum parandorum
normam, dispensatorium vocant,
his terris publica auctoritate tradi-
tam, ipsis priuatissimo studio ex-
plicabam. Rogabant me, vt me-
moriæ suæ consularem, et calamo
excipienda dictarem ea, quæ maxi-
me essent necessaria. Ab eo tem-
pore ita statui, vt inter partes me-
dicinæ tradendas, post doctrinam
de medicamentis simplicibus, iu-
stum tempus tribuerem explican-
do eidem dispensatorio, ita tamen,
vt in gratiam illorum, qui per o-
mnes Germaniæ tractus artem o-
lim facturi essent, ex aliis libris me-
dicamentariis subinde multa infe-
rerem. Atque sic enatus est præ-
sens, quem nunc emitto, libellus,
non famæ amplificandæ a me con-
gestus, sed vsui tironum medicinæ
simplici et stilo et animo conscri-
ptus

hunc librum peruoluere dignabun-
tur, etiam atque etiam rogo, ve-
lint me beneuole monere, sicubi
vel errauero, vel non fatis digna
de viribus singulorum retulero: re-
feram, quantum valebo, bonam
gratiam daboque operam, vt ad
communis boni emolumentum
redundet, quicquid mecum com-
municauerint. Vale. Scribebam
in Regia Fridericiana a. d. xx. Se-
ptembr. c1o 1o ccc xxxv.

* ACETVM ANTILYSSICVM HANNEMANNI.

In JVNGKENII *corp. pharmac. pag. 21.* sic describitur. Rec. fol. abrotani, betonicæ, saluiæ, singulorum manipulum vnum. Incisis affunde acetum vini optimi libram vnam. Digerantur per aliquot horas, expresso adde theriacæ Andr. drachmas duas. Addi potest herbæ cardui fullonum manipulus vnus, vel feminis eiusdem cardui contusi vncia vna. Valde laudat Auctor hoc remedium, ad vnciam vnā aliquoties iterato sumendum, ante quam aquæ metus sese exferat.

ACETVM BEZOARDICVM.

Acetum interne ad præclaros vsus iam adhibuerunt maiores nostri: de quo adeundum DIOSCORIDEM *Lib. V. cap. 17.* suadeo. Ex recentioribus acetum laudes grauitè canit HERM. BOERHAAVE *element. chem. tom. II. process. 50. pag. 207.* qui locus consideratione dignissimus est. Externus etiam acetum vsus ad odorandum, aeremque contagiosis temporibus emendandum, satis antiquus est; de quo consulatur ISBRANDVS de DIEMER-

BROECK *de peste pag.* 130. 133. 170. Hæc intuiti recentiores sperabant maiora se in morbis contagiosis ab aceto reportaturos esse, si viribus vegetabilium alexipharmacorum illud imbuerent, hominibusque tam præseruandi quam curandi scopo, ad vnum vel duo cochlearia, seu ab vncia dimidia ad integram, remixtum & temperatum aqua aliqua diapnoica, vt cardui benedicti, scordii, fl. sambuci, offerrent, aut odorandum præberent. Experientiæ merito permittitur decidendum, an reuera multam præ bono & simplici aceto compositis istis prærogatiuam tribuere liceat: et annon certis subiectis et temporibus præstet simplici, vtpote minus calefacturo, faciliusque expirabili, quam vegetabilium resinolorum et calidorum particulis saturato, confidere.

ACETVM CALENDVLAE FLORVM.

Magni et præclari medici calendulæ floribus in febribus malignis et pestilentialibus multum tribuunt: vide ZORNIVM *in botanolog. medica.* Aceto huic calendulato in iisdem morbis RAYMVNDVS MINDERERVS seorsim multum tribuit, vt et alii auctores. Certe hi flosculi si vires non multum intendunt, neque tamen etiam destruunt, aut damnum inferent.

ACETVM DESTILLATVM.

Pouissimum interuit præparationibus chemico-pharmaceuticis. JOANNES ZWELFERVS in *pharmacop. Aug. ref.* suadet aceta officinalia potius cum destillato quam simplici parare; ratus sic et efficaciora et durabiliora illa fore: at vero Illustris STAHLIVS

LIVS destillatum simplici, ob vires nimium penetrantes, et nervosas partes stringentes, ratione interni vsus, minime præfert, et de se ipso testatur, quod pauca destillati guttulæ, quoties eas degustauerit, raucedinem sibi induxerint.

ACETVM PROPHYLACTICVM.

Inferius laudatur aqua prophylactica Syluii, ibique ad hoc acetum remittitur. Haud scio, annon melius futurum sit, si loco destillati simplex bonum acetum assumeretur, et simpliciter, absque destillatione, digereretur. FRANCISCVS de le BOE SYLVIVS non solum in malignis, sed etiam in ipsa peste, ante quam ægrotantes inuiseret, sumsit frustulum panis albi aceto vini vulgari, vel calendulato imbutum, quo alexipharmaco se tam bene conseruauit, vt nunquam veneno pestilentiali infectus fuerit: si vero omisisset, statim dolorem capitis sentiebat. Quo ipso simplicitatem se in suo corpore artificiosiori huic formulæ prætulisse, satis, vt existimo, testatus est. Dosis non eadem erit, si, vt hic præscriptum est, destillatum acetum accesserit, et si simplex infusum tantum fuerit. Prius si factum fuerit drachma vna, aquis tamen destillatis diluenda, dosis magna fuerit: posteriori modo paratum ad unciam dimidiam, et ultra, dari poterit.

ACETVM ROSARVM.

Coloris gratia hoc, vt et ex floribus tunicæ, fructibus rubi idæi, nec non ex floribus papaueris erratici, aut ex menthæ vel rutæ summitatibus, parata, oculis blandiuntur. Habent virtutes simplicis

aceti, et aliquantulum ab illis vegetabilibus, quibus infusa fuerunt: atque ab illorum viribus æstimari debent. Epithematibus adhibentur; odoratui etiam præbentur: aliquando laminis candentibus ferri adsparguntur, et vapor ad nares soporosoform admittitur. Mensis quoque, embammatum loco, adponuntur.

ACETVM RVTAE COM- POSITVM.

Femini suffocatione hysterica laborantibus destinatum, ad odorandum.

ACETVM SAMBVCI FLORVM.

Plurimum adhibetur a plebeiis, pro vehiculo theatriacæ in acutis et contagiosis morbis.

ACETVM SATVRNINVM SEV LITHARGYRII.

Externe ad inflammationes et vlcera maligna, pro affluxu cohibendo, vt et cosmetico scopo, laudatur. Veruntamen hunc quoque cosmeticum crebriorem vsum improbat BOERHAAVE *Chym. P. II. pag. 309.* quippe sensim morbos pulmonis et ipsam tabem inducit. *Sex, inquit, vel septem nobiles puellas, huius fuci usu, mortuas noui.* Eoque magis caute cum eo mercandum puto in vlceribus faciei serpiginosi, varis, pustulis: quum plus simplici vice obseruatum sit, quam promte talia, ex vultu propulsata, pectoris morbos induxerint: vtique in senibus vel senio propinquis. Vide infra *lac virginis*: de quo idem sentiendum puto.

ACE.

ACETVM SQVILLI- TICVM.

Melius scribitur nomen *scilliticum*, aut, secundum PLINIVM, *scillinum*. Est autem scilla, vnde hoc acetum denominatur, ex antiquissimis remediis, et præcipue in Pythagoræorum scholis frequentata fuit. De viribus et vsu aceti huius multa prædicantur ab auctore incerto, qui GALENVS esse perhibetur, *de euporistis libr. III. cap. 205.* quo testimonio medicina quasi vniuersalis et longæuitatis optimum maximum præsidium censeretur debet. Non vanum esse, quod PLINIVS *XXIII. 2.* scribit: *tarditatem aurium gargarizatione purgat, & transitum auditus aperit*, experiendo cognoui. Hodie præcipue adhibetur in pectoris suffarctu expediendo, tussi difficili, asthmate humido: videturque non parum conuenire cum syrupo et extracto nicotianæ. Datur a drachma vna ad vnciam: sed maiori dosi vomitum excitat. Non male in dictis pectoralibus vitiis adhibemus hoc acetum resoluendo gummi ammoniaci, quam deinde solutionem aquis commodis diluimus. Quoniam amaritiem cum aciditate coniunctam habet, commode adhibemus oxymel scillinum, de quo suo loco.

ZWELFERVS affatas scillas adhiberi improbat, et nauult crudas: quem si quis imitari velit, dosin parciolem præbeat necesse erit. Est etiam vetus cautela, ne quis hoc aceto vtatur, qui gingiuas, aut internarum partium aliquam, exulceratas habet.

*ACETVM VIOLARVM CAERVLEVM.

Passim matronæ illud ad mensæ vsus præparant, violas cum aceto in vase stanneo digerentes. Vereor autem, vt multum debeat particulis saturninis resolutis, adeoque insalubribus accenseri debeat. Longe consultius est adhibere minus eleganter cæruleum istud, sed magis purpureum, quod in vasis vitreis paratum et asseruatum fuit.

AERIS FLORES.

Sunt medicamentum cupro extractum, eiusque naturæ particeps : adeoque nauseosum et non sine circumspectione adhibendum. De vsu certo mihi nihil constat. Robertus BOYLE olim celebravit suum *ens veneris* ex vitriolo ad rubedinem calcinato per sublimationem parandum : de cuius vsu differit *de utilit. philos. experim. P. II. sect. V. cap. 6.* Hunc adire suadeo et considerare, quantum de illo dicta nostris floribus conueniant, et quantum experientiæ respondeant. Ceterum plura veteribus nota erant ex ære pharmaca. Videatur DIOSCORIDES *Libr. V. cap. 47. 48. 49. 50.*

AES VSTVM.

Est ex antiquissimis medicamentis. Veteres non solum interne dabant, ad vomitum conciliandum : sed præcipue & frequentissime externe adhibebant ad adstringendum, reprimendum, exsiccandum, ad vlcera purganda, cicatricem inducendam, oculorum vitia emendanda, excrescentias in carne cohibendas. Vide DIOSCORIDEM *Libr. V. cap. 47.*
AETHI-

AETHIOPS MINERALIS.

Circa præparationem moneo, hic præscribi methodum GVALTERI HARRIS: sed in ea nimis multum sulphuris adsumi. Sufficit si ad mercurii partes duas vnam sulphuris sumamus. Mercurius optimus ille est, qui in destillatione butyri antimonii prodit: aut, si ille non sit ad manus, qui ex cinnabari resuscitatus est. Quod ad usum eius pertinet, multorum annorum experientia edoctus sum, nobile esse medicamentum et non minus efficax quam securum. Potest tenero infanti, ubi suspicio est vermium, aut glandularum mesenterii induratarum, ad grana quinque cum lacte infundi, paulo adultiori vero grana decem, ad scrupulum integrum, penitus adulto drachma dimidia et amplius dantur, et per complures dies, absque saluationis metu continuari possunt: adiuncto, melioris penetrationis causa, infuso pugillari ad scopum idoneo. Hac ratione glandularum colli tumores cum auribus manantibus, excoriationibusque fistulosis, amaurosin, scabiem siccam molestissimam, mensium varia vitia, atrophiam infantum, mali venerei initia, febrem quartanam, curata memini. Plura de hoc medicamento cupiens, rogat, si placet, dissertationem inauguralem Dom. Mic. SCHROMMII 1725. Altdorfii habitam et de *Aethiopo minerali* inscriptam. Jucundissime, etiam fastidiosus et puerulis, sumitur cum pauxillo sacchari et cinnamomi. Si pilularis forma arrideat, pro exemplo esse possunt *pilula Aethiopica* in *pharmacopœa Bateana* præscriptæ. Externum etiam usum in scabie laudari video: hunc tamen experiri adhuc nolui,

lui, certius et iucundius esse ratus, si ab internis partibus foras impuritates omnes propellerentur.

* AETHIOPS ANTIMONIALIS.

A pud Belgas frequens hodie medicamentum et Berolini etiam ab Exc. D.D. ELLERO introductum, fit duas partes antimonii crudi tenuissime triti, cum mercurii crudi parte vna diu multumque terendo. Sed in patienti tritura omnino multum situm est. Dari potest ℞j. ad ʒʒ; satisque diu, sine saluationis euentu continuari. Vires exacuit iunctum diagrydium sulphuratum ea dosi, quæ ad laxandum non sufficit: quod initio curationis utiliter sic fit. Mentio remedii sit in dissertatione *de metastasi*, quam sub præsidio Exc. D.D. FR. HOFFMANNI habuit D. D. SONNTAGIVS.

ALCES CORNV PHILOSOPHICE PRAEPARATVM.

Destinatur epilepsiæ percurandæ. An vero hæc præparatio melius hoc cornu, quam crudum erat, reddere possit, an vires nativas potius destruat, nihil hic attinet dicere. Eodem loco haberi debet, quo cornu cerui, ungula alces, lumbrici terrestres. Dari per se vix solet, sed aliis antispasmodicis, diapnoicis et absorbentibus mixtum.

* ALKERMES MINERALE.

Vide *Dispensatorium Argentoratense pag. 136. et conf. Commmercium litter. physico-medic. A. 1732. Hebd. 40. pag. 314. & A. 1735. Hebd. XXIII. p. 179.*

ALOE

ALOE DEPVATA.

Si forte contingat aloen alienis admixtis impuram nancisci, præscripta methodus sordibus auferendis satisfaciet. Si vires infringere & vaporosum sulphur, caput valde feriens, dissipare animus est, longior & intensior decoctio id faciet. Si vero gummosam aloes partem, in qua vis purgandi maxima residet, a resinosa separatam cupis, opus est aloen frigida aqua, succo citri, vel alio quocunque modo, acidulata soluere, & deinceps blando calore inspissare. Atque talem gummosam aloen maxime expeti et laudari videmus ab Illustri STAHLIO & viris ab eo deductis.

ALOE INSVCCATA.

Nititur hæc præparatio prisca quadam persuasione, tamquam aloë hepar lædat. Quare factum est, ut quatuor succi hepatis cordique dicati adicerentur. Neque tamen omnino est contemnenda: quia resinosa aloes particulae gummosis his interpositis magis disiunguntur, ut blandius per intestina digerantur, minusque confertim adhærescant. Si tali destituamur, assumenda est illa aloë, quæ in officinis hodie hepatica dicitur, et ex China ad nos deferitur: quam HERMANNVS in *Cynosura mat. med.* non iniuste optimam declarat; quoniam partem gummosam longe copiosiore, quam socotrina, habet.

ALOE INSVCCATA TAR- TARISATA.

Blandius etiam, quam prægressa, laxat, minusque periculum insecuturæ alui siccitatis adfert; ob

stimulum salinum adiectum. Quod ad dosin huius atque præcedentium attinet; plerique nostri sæculi medicorum vno ore inculcant aloem minima dosi, ad paucissima grana, æque efficacem, de reliquo autem salubriorem esse, quam si, veterum exemplo, integras drachmas deuorandas præbeamus. Mere ecoprotico scopo grana duo vel tria, in cœna deglutita, abunde sufficiunt: quin aliquibus vnum satis facit. Noui practicum, qui apud nobilem podagricum, paroxysmo morbi detentum, magnam gratiam iniit aloes gummosæ vnico grano vesperi quotidie dato: quod aluum per totum morbi decursum apertam seruando, dolores longe, quam antea, magis tolerabiles reddidit.

ALVMEN TINCTVM MYSICHTI.

Vsum adiecta nota docet et prædicat: pharmacopœa etiam Bateana confirmat. Dosin ipse MYNSICHTVS auctor præscribit scrupulum dimidium vel integrum; et horis aliquot ante paroxysmum cum aqua nicotianæ sumere iubet ac sudorem expectare. Est medicamentum adstringens et satis ingratum. Qua cautione dandum sit, ex febrium doctrina peti debet.

AMULETVM IN PESTE HELMONTII.

Ipsè HELMONTIVS in *tract. de peste cap. XVIII.* pag. 648. 649. edit Germ. auctorem amuleti huius facit nobilem Hibernum BVTLERVM. Ceterum

rum testimonio, quod heic legitur, addi potest haud minus memorabile et luculentum, medici cuiusdam Morauiensis apud ZWELFERVM *in pharmacop. Reg. p. m. 614.*

ANODINVM MINERALE.

Idem est quod vocamus notiori nomine nitrum antimoniatum: et vsum habet eundem, quem nitrum cum sale quodam medio iunctum, id est antispasmodicum et incidentem. Dosis est scrupulus et ultra; pro scopo & intentione præscribentis plerumque absorbentibus & diaphnoicis iungitur.

* ANTIDOTVS SAXONICA.

Magnam olim famam consequuta est. Si quis descriptionem requirat, adeat HENRIC. RANTZOVIVM *de conseruanda valetudine cap. 51.* ex quo eandem repetit HELMONTIVS, et electuario Oruietano præfert, loco antea citato, *pag. 658. 659. edit. German. Conf. MATTHIOLVS in Dioscorid. Lib. III. cap. 74. pag. 768. et lib. VI. pag. 981.* vbi, dissimulato licet nomine, de eadem agitur.

ANTIDOTUS MATTHIOLI.

Si longa diffusaque formula de medicamento bonitate certum testimonium præberet, nulli comparanda facile hæc esset medici quondam clarissimi, PETRI ANDREÆ MATTHIOLI antidotus, quam ipsemet describit *Libr. VI. pag. 979. 980.* et de usu hæc tradit: *Sumendi quantitas est a drachma*

una usque ad tres, pro aetate et constitutione patientis. Antidotum hoc non solum prestantissimum est contra omnia venena, quæ per os sumuntur, itemque aduersus ea, quæ morsu vel ictu relinquuntur: verum etiam in pestilentia, cui mirifice opitulatur.

ANTIHECTICVM POTERII.

Nihil aliud est quam antimonium diaphoreticum calce stanni adiuncta. Cur splendidum nomen antihectici acceperit, equidem non video aliam rationem, quam quod fortasse alicui hectico olim datum sudores colliquatiuos minuerit. Enimuero hoc nondum est hecticos percurare. Exstat in hanc rem pulcherrimus discursus Excell. D. D. STAHLII, a D. D. JO. CHRISTOPH. GOETZIO observationum medico - practicarum Stablianarum Classe I. pag. 162. editus, ex quo sequentia adducere liceat: profecto impotens est assignatio huius nominis, quod friuolum hoc præparatum hectica medeatur. Non viuit homo, nec viuet, qui expertus sit, quod hoc remedium ulli hectico saltem visum sit aliquod leuamen attulisse aut adferre: nedum quod antihecticum fuerit et ullum ab hectica liberauerit. Coniicere potius in hecticam potest leuis abusus, grauando omnino ventriculum et primas vias, et subaustera sua, seu salina etiam, ex digestionem saltem eueniente, efficacia stringere potius viscera, quam ullo modo aperire. Pertinet reuera ad superstitiosas illas credulitates medicas huius preparati propagatio & per manus traditio. Et certe adstrictoria huius medicinæ efficacia vel ex eo elucet, quod, teste NICOL. LEMERY in cursu
chy-

chymico, ad feminis, ventris atque sanguinis fluxus cohibendos inferuit : qui idem dosin præscribit a decem granis ad binos scrupulos.

ANTIMONII BUTYRUM et CINNABARIS.

Quod ad præparandi præscriptum modum pertinet, dissimulari non potest, quod proportio ingredientium sit incommoda. Sufficit ad sublimati quatuor partes vna pars antimonii : quam encheiresin olim iam docuit Excellent. STAHLIVS *fundam. pharm. chym. p. 214. §. XLIV.*

Butyrum est concentratissimus salis spiritus, regulina antimonii parte saturatus, admodum corrosivus : vnde chirurgis prodest ad exedendum. Id qua cautione fieri debeat, alibi docetur. Inferuit porro chymix et pharmacix ad varios vsus : de quibus hic non est dicendi locus.

Cinnabaris nihil aliud est, quam mercurius sulphure communi, quod fuit in antimonio, fixatus, aut potius combinatus. Multi peculiare ipsi virtutes tribuunt : sed, si verum fateri volumus, nulla re differt a vulgari rite elaborata, nisi pretii magnitudine. Potest dari scrupulus dimidius, vel integer, vbi lympham depurare et obstructas eius vias recludere cupimus : sed hoc fit rarius, et tali casu æthiops mineralis eundem fructum affert. Ingreditur multos pulveres, de quibus infra dicendi locum inueniemus.

ANTIMONIVM DIAPHO- RETICVM.

Est pars antimonii regulina per nitrum calcinata. Sub tali tamen calciformi substantia omnino aliquid nobilius est simplici quouis alio absorbente: nempe diapnoicum seu diaphoreticum, scilicet quod insensibilem transpirationem excitat, conseruat, auget. Optime hoc cognoscitur in infantibus et ægrotis febre maligna decumbentibus, adeoque sensibilibioribus. Maxime confert in angustia respirandi a defluxione ad organa spiritalia, in lymphaticis morbis, vt et iecinoris obstructione. Aliqui non perfecte edulcoratum seorsim commendant ad ventriculi deterfionem: videndum autem fuerit, annon idem impetremus, si in præscriptione antimonio huic nitrum antimoniatum addamus. Illud certum est, si perfecte edulcoratum tartaro emetico iungamus, pauca tartari grana plus operari, quam potuissent sola per se data: si vero eandem quantitatem non omnino edulcorato addas, per ventrem inferiorem potissimam operationem absoluet. Quod ad dosin attinet, BASILIUS quidem VALENTINVS ad grana XV. vno die quinquies dedit: et potest scrupulus vel drachma dimidia, modo legitime paratum sit, absque formidine offerri. Sed in teneris atque debilibus facile ventriculus obruitur tanta terrearum mole: quare præstat grana quinque vel sex, (vbi illud locum habet) nitro, et sale quodam medio adiuncto, sæpius per diem offerre, quam magnis et simultaneis dosibus vires ventriculi opprimere. Nec sine ratione monetur, attendendum esse

se

se, vt sit legitime paratum: nam exempla non pauca prostant vehementissimorum vomituum ab antimonio diaphoretico excitatorum: quod mihi ipsi contigit, quum nitrum in præparatione adhibuissem minus probum, sed, quod postea deprehendi, sale communi multo adulteratum: vnde sufficiens detonatio non facta erat.

ANTIMONIVM DIAPHORETICVM MARTIATVM.

Parum de marte participat, eiusdemque intuitu potissimum commendatur ad roborandum, præcipue in affectibus ab imbecillitate ventriculi et intestinorum dependentibus. Ceterum dosis et vsus conuenit cum præcedenti.

ANTIMONII FLORES.

Nullius hodie vsus sunt, mihi quidem cogniti. Saltem in substantia non debent intro dari: pro robustioribus pauca grana vino infundantur, colatumque vinum potui detur, scopo emetico. D. D. BOERHAAVE *elem. chym. part. III. pag. 525.* ex mente Helmontii parandos docet: qui deinde porro adhibentur parando antimonio diaphoretico Helmontii: quod vltius inseruit eiusdem pulueri *diacelstesson* componendo, quem vide *ibid. pag. 527.*

ANTIMONII MERCVRIVS.

Vix aliquid antimoniale in eo ostendere licebit. Optime adhibetur, vt supra iam monui, parando æthiopi minerali, quia de puritate certi esse possumus.

ANTI-

ANTIMONII REGVLVS MARTIALIS et SIMPLEX.

Visibus potius vlterioribus chymicis et mechanicis, quam medicis adhibentur. Ex utroque parari solent scyphi vomitorii, quando reguli quinque vnciæ cum vna stanni libra colliquantur: quibus vinum infunditur et post aliquot horas bibendum propinatur. Solent etiam aliqui globulos, seu pilulas maiores, ex illis fundere, easque torno læuigatas hominibus deglutiendas dare, vnde purgatio fortis euenire solet. Seorsim hos globulos aliqui commendant in passione iliaca.

ANTIMONII REGVLVS MEDICINALIS.

Vide infra: *Febrifugum Craanii.*

ANTIMONII VITRVM.

Interno vsui, nisi forte in casibus admodum singularibus, vt maniacis nullo alio vomitorio mobilibus, vitrum hoc adhibere nemini suaferim, etsi sunt quidam, qui id facere præscribunt. Longe consultius est integra vitri huius frusta vini vel cereuisiæ vnciæ, aut ad summum duabus cum dimidia vnciis per noctem imponere, idque vinum colatum propinare, vnde vomitus satis vegetus consequetur. De reliquo adhibetur etiam præparando tartaro emetico, de quo suo loco dicemus. De omnibus vero his præparatis antimonialibus conferantur D. D. NEVMANNI prælectiones nouissima, ordine tertia.

APRI

APRI DENTES PHILOSOPHI- CE CALCINATI.

Vix differunt a cornu cerui et pluribus osseis simili modo paratis. Frequentissime præscribuntur inter pulveres pleuriticos.

AQVÆ DESTILLATÆ SIM- PLICES.

Aestimantur ex viribus suorum simplicium. Id quod primum prodit est optimum; quod insequitur plerumque fatuum. Cauendum, ne sint venereis particulis a vesica, alembico vel canalibus refrigeratoriis cupreis affectæ et imbutæ: a quo sensibilibus et infantibus noxæ pluræ et grauissimæ oriri possunt. Raro per se solæ præscribuntur; plerumque potionibus et mixturis ex intentione medici conficiendis, aut pro vehiculo medicinis adsumendis destinatæ sunt. Quænam in officinis prostent, ex taxa, seu indice pretii, cognoscere licet.

AQVÆ SIMPLICES SPI- RITVOSÆ.

Differunt hæ aquæ a spiritibus, hoc est illis, qui per fermentationem parantur: magisque ab istis, ubi spiritus abstrahitur. Sunt enim debiliores hæ aquæ minusque spirituosæ. Non exigui autem sunt vsus, optandumque videtur, vt loco tot inutilium prorsusque fatuarum, quæ in officinis exstare debent, plures spirituosæ adessent, ex recentibus herbis, v. gr. veronica, millefolio, chamæmelo,
B tenuiter

tenuiter concisis, et vino per X. XII. dies in cella, vase operto, maceratis destillatæ. Dosis earum est cochlear vnum, vncia vna. Si nimis videantur spirituosæ, temperantur adiecta aqua quadam destillata simplici: possunt etiam syrupo quodam aut saccharo ad gratiam condiri. Seorsim

AQVA CINNAMOMI SPIRITVOSA,

quæ exempli loco adducta est, ex optimis analeptics et tonicis est, et vix melior in tota suppellectile pharmaceutica inuenietur. Datur ab vncia dimidia ad integram.

AQVÆ COMPOSITÆ.

Generali admonitioni, pro pharmacopoeo appositæ, merito addimus plerasque harum aquarum præscriptas esse ante integrum sæculum et amplius: quo tempore chemia nondum erat tantopere exulta, vt per illam res etiam pharmaceutica multum illustrari emendarique posset. Quare non acerbè nimis castigandum est, si videamus sæpe destillationibus commissæ esse, quæ absolute nihil elargiri possunt, vt rasuram cornu cerui, extracta vegetabilium, brodium caponis ad mollitiem iam cocti, et id genus alia: qualia iam pridem a doctis viris sunt notata. Mihi non constitutum nec demandatum est, normas pharmacopoeis olim præscriptas corrigere: quare contentus leui annotatione, quæ grauiora videntur, attigisse, plurima dissimulabo et tantum tradere allaborabo, quæ ad vsum pertinere videbuntur.

AQVA

AQVA ALEXIPHARMACA.

Reuera parum differre potest ab *aqua*, seu *aceto prophylactico*, *Sylvii*: quod supra vidimus. Secure detur ad vnciam integram et ultra, pro vehiculo medicinarum alexipharmacarum, Minime concinnam esse, vel tironi patebit.

AQVA AD MEMBRA TABIDA.

Parum solidi fructus promittit. Experientiæ permittitur, quid usu interno externoque effici possit.

AQVA ANHALTINA.

Vocatur etiam *spiritus Anhaltinus*, atque sub hoc nomine in *Pharmacopoea Augustana* existat. Usibus internis atque externis destinata est: quamquam ob saporem nimis terebinthinaceum delicatis non multum arridere potest. Neque interne conuenit nisi subiectis et morbis, ut loqui solemus, frigidis, et ubi sanguis concitatiores in motum redigi excretionisque stimulari debent. Externe in catarrhis, paralyfi, vertigine, syncope, ventris torminibus locum inuenit. Interne, pro circumstantiarum ratione, vncia dimidia admitti potest.

AQVA ANTIFEBRILIS.

Parum concinna est compositio, & vix multas febres profligabit, quomodocunque usurpetur.

AQVA ANTIPHTHISICA.

Nulli phthisico facile nocebit, etiam si dosin pro gustu & arbitrio determinet. Haud multum dissimilis est illa *Mynsichti* eodem titulo prænotata, quam æqua lance examinat ZWELFERVS in *pharmacop. reg. class. XV. p. m. 705.*

AQVA ANTIPODAGRICA.

Vsus esse externum, pro fouendis affectibus partibus, iam est ab Editore monitum.

AQVA ANTISCORBVTICA DORNCREILII.

Magnæ olim famæ fuit ad scorbuti curationem: nec inconueniens videtur ad humores diluendos et secretiones aliquo modo stimulandas. Dari potest vncia.

AQVA ANTISCORBVTICA TEMPERATA.

Quoniam præcedens aqua, tamquam spirituosâ, non æque omni subiecto et tempori conuenit, hæc, plane nihil spirituosâ, præscribi potest, ubi affectus æstuosi, febriles, cum diathesi scorbutica complicantur. Ad plures vncias adhiberi potest.

AQVA APOPLECTICA LANGII.

Est celebris illius quinque Electorum Palatinorum Archiatri JO. LANGII inuentum, quod ipsemet describit *epistolarum medic. lib. III. pag. 783. cuius*

us de usu verba apponam: *Est mirabilis iuuamenti in præseruatione ab apoplexia et omnibus agritudinibus nervorum frigidis, curans paralysin, torturam, spasnum et mirabiliter restituens loquelam.* Quoniam non est spirituosa, in dosi haud facile error committi poterit, etiam si ad plures vncias præbeatur.

AQVA APOPLECTICA cum & fine MOSCHO.

Hæc compositio debetur ZWELFERO *pharmac.* *Regia p. 666.* Constat spirituosus et oleosis particulis: quare in apoplexia sanguinea ad usum internum non conuenit: externe autem ad partes debilitatas roborandas, nec non ad odorandum præcipue adhibetur. Vbi notandum est in præscribendo, ne illam cum moscho offeramus feminis ad hystericas passiones pronis, aut illis actu laborantibus. Ipse auctor de usu hæc habet: *Aqua hac roborando cerebro et vniuerso nervorum generi dicata est: ad roborandam memoriam, arcendam apoplexiam et paralysin præstantissima.* D. D. ARGENTORATENSES longe compendiosiore, et vix minus efficacem, describunt, cochleatim per se vel cum aliis dandam: quæ non adeo multum discrepat ab illa, quæ sequitur,

AQVA APOPLECTICA PAUPERVM.

AQVA ARTHRITICA.

Sat bona est compositio, nisi quod lumbricorum terrestrium adiectio superflua videtur: quippe hi in destillatione tali nihil virium elargiuntur. Con-

uenit membris ab arthritide vexatis et debilitatis, iterum corroborandis, nec non paralyticis & parafin a colica perpeffis, vt et quibusuis frigidis articulorum morbis, externe post modestam frictiorem adhibita. In ipfo autem arthritidis paroxysmo melius ab ea abftinebimus.

AQVA ASTHMATICA.

Compositio non quidem omnibus numeris concinna est: quippe non video quid glycyrrhiza, carica et iuiubæ destillanti liquori spirituofo elargiri possint: attamen non inefficax deprehenditur in senibus difficulter spirantibus ex causa frigida, id est decubitu seroso humorum ad tracheam et laryngem. Nam si asthma a polypo cordis vel hydrope fuerit, parum opis expectandum est. Dosis est ab vncia dimidia ad integram.

AQVA ADSTRINGENS PANIS.

Ipsi Domini editores non dissimulant, quam parum formulæ huic tribuant. Roborando ventriculo aliquid conducet.

AQVA BENEDICTA RV- LANDI.

Incredibilem olim famam hæc aqua sibi peperit, quo magis auctor illam inter arcana habuit. Est emetica, et quoniam ad assumendum grata est, non contemnenda, modo cautiones in omnibus emeticis necessariae adhibeantur. Dosis in tali proportionem est ad ℥j: sed solet in præscribendo dilui aquis quibus-

busdam v. g. Recipe aq. bened. Rul. \mathfrak{z} i aq. cerasor. nigr. bugloss. ana drachmas duas. Nec raro extempore præscribitur hoc modo: Vitri antimonii, aut, qui lenior est, croci metallorum drachmæ, affunde vini albi duas vncias: stent per noctem: colatum mane bibendum porrige.

* AQVA BENEDICTA Pharmacop. Bat.

Per Britanniam et Belgium frequentissime adhibetur omnis generis chronicis morbis expugnandis. Hinc quoque commendatio eius ad Gallos pervenit: apud quos Regia Scientiarum Academia usum eius examine suo dignum existimavit, ut ex Commentariis eruditæ huius Societatis elucet. Nihil est aliud quam aqua calcis viuæ dilutior. Dant illam ad tres vel quatuor vncias bibendam, ter in die: vel plane ordinarii potus loco sumere iubent, per integrum mensem: sæpe quidem per se, non raro etiam lacte remixtam. Quin aliqui tincturæ metallorum satis notabilem quantitatem aquæ admiscunt. Aliquando glycyrrhizam, corticem sassafras et vuas passas exacinas addunt; quæ *AQVA BENEDICTA COMPOSITA* in eadem pharmacopœa audit.

Quibus malis expugnandis hæc aqua destinata sit, apud citatos auctores relegatur. D. D. BOERHAAVE in *chymia P. II. pag. 316.* refert in Galii hoc remedii genus infastos effectus edidisse: simulque indicat, quam existimet causam esse, cur in borealibus regionibus lentos morbos adeo feliciter soluat, in calidioribus vehementer noceat: quem legisse et perpendisse non poenitebit. Vetat hanc aquam phthisi laborantibus offerre.

AQVA CALCIS RVLANDI.

Vfus aquæ externus est, et minime contemnendus ad membra ambusta.

AQVA CAPONIS.

Destinata est viui analeptico. Sed amplector iudicium, quod subiuncta notula expromit. Alii quondam margaritas et aurum, inutili prorsus dispendio, addebant.

AQVA CARBVNCVLI.

Nomen tuum inde habet, quod in pestilentia, ubi bubones & anthraces erumpunt, ad superficiem blande pellendo, retrocessionem ad interiora præuenit et impedit. Ceterum compositio ad mentem ZWELFERI emendata est, et sic satis proba. Plebei homines norunt aquæ huius bonitatem, quippe multis in usu est, ut grauiori terrore perculsi cochlear ea repletum sorbeant. Etiam externe ad epithemata cordis ac pulsuum expetitur; capiti ex causa frigida dolenti, & membris paralyticis, ut et grauidarum abdomini, ad foetum confortandum, adhibetur.

AQVA CARMINATIVA DORNCREILII.

Est satis bona in torminibus & flatulentia aut colica a cruditatibus vel refrigeratione ortis. Alii præter flores chamæmeli Romani in altera infusione addunt florum chamæmeli vulgaris bonam quantitatem,

tatem, viniq̃ue duplam, quam hic præscripta est, portionem; vide *Dispensat. Norimberg. p. 143*: atque haud scio, an recte hoc sit siue non attentum siue studio mutatum. Si vini adhuc maior quantitas adsumeretur, proxime accederet ad AQVAM CHAMAEMELI COMPOSITAM pharmacopœæ Ba-teanæ. Dari potest vncia vna et vltra.

AQVA CEPHALICA CA- ROLI V. Imperatoris.

Est spiritus oleosis particulis fragrantissimarum herbarum et aromatum imbutus, quasi aliquis balsamus liquidus. Potissimum adhibetur externe: valde phlegmaticis etiam interne ad cochlear vnum data, præsertim admixtis aliis temperata, conueniet. In *pharmacopœa Argentoratensi* exstat admodum concinna AQVA CEPHALICA D. D. BOECLERI, quæ interno vsui in cephalalgia, clauo, aliisque affectibus hystericis, ad vnum cochlear vel duo præbenda, commendatur.

AQVA CERASORVM LA- VENDVLATA.

Est aqua spirituosa ex cerasorum nucleis, si modo contusa fuerunt, aliquam gratiam, et ex lauendulæ floribus odoris commendationem nacta. Nescio cui vsui seorsim dicata sit.

AQVA CINNAMOMI COR- DIALIS.

Borraginata etiam vocatur. Cordialis dicitur, quia cum aquis quatuor florum cordialium destillatur.

Alii cum aqua buglossi sola parant, ideoque buglossatam vocant. Præcipua virtus est a cinnamomi oleosis particulis inter destillandum simul prodeuntibus. Est analeptica: dari potest vncia vna et ultra.

AQVA CINNAMOMI CYDONIATA.

Hæc a succo cydoniorum, præsertim si non recens expressus, sed mora temporis vinosam indolem nactus, adhibeatur, peculiaris gratia accedit; unde analepticiis optimis annumerari omnino meretur. Seorsim in ventriculi debilitate locum inuenit: cui scopo magis etiam destinata est, quæ sequitur,

AQVA CINNAMOMI CYDONIATA COMPOSITA.

De vtraque notandum est, quod emulsionibus non bene addatur, sed eas plerumque præcipitet: quoniam succus cydoniorum, dum digeritur cum cinnamomo, fermentationem vinosam incoat.

AQVA CINNAMOMI CONTRA PESTEM.

Cui vsui a maioribus nostris destinata sit, ex titulo patet. Dari potest vncia et ultra.

AQVA CITRI COMPOSITA EX SVCCIS.

Dolendum tam bonos succos adeo frustra corrumpi. Quid de illa aliqui sibi promittant, docet subiuncta notula. Secure dari potest ad binas imo plures vncias.

AQVA

AQVA CITRI CVM SPIRITV VINI.

Est spiritus oleo corticum citri delicato imbutus, qui instar aquarum, sic dictarum, vitæ iucunde bibitur. Potest in affectibus ventriculi et intestinorum frigidis vncia dimidia, et, pro adsuets, ultra etiam præscribi.

*AQVA CONFORTATIVA NORIMBERGENSIVM.

Hæc describitur in *Dispens. Norimberg. pag. 153.* Autorem habet b. D. D. CAMERARIVM: estque in inclyta hac vrbe tam celebris, vt mulierculæ in plurimis casibus, præsertim infantum languoribus, eam sponte petant, sub nomine: *D. Cameraarii Wässerlein.* Parum ab hac diuersa est ea, quæ in pharmacopœa Augustana præscribitur, et in Argentoraten si repetitur. In dosi non facile error committetur: vt et vix casus dabitur, vbi non locum inueniat; modo semper spei et expectationi responderet.

AQVA CONTRA CALCVLVM EX NVCLEIS.

Est aqua diuretica spirituosâ: quod vero calculosis præclare profutura sit non video, quippe quibus magis conueniunt temperantia et nitrosa, quam spirituosâ calida et pellentia. Post calidæ potum cochleatim sumtum forte non multum periculi afferet: vt quotidie videmus aqam spirituosam e nucleis persico-

ficorum destillatam et dulcem, addito saccharo, redditam innoxie potari.

AQVA CONTRA CALCVLVM MARCHIONIS.

Species, ex quibus paranda est, omnes bonæ sunt, sed menstruo, ad extrahendum præscripto, non æque parent, vt promissas vires per alembicum possit transuehere. Experimentiæ permittitur.

AQVA CONTRA COLICAM.

Est carminatiua et diuretica: adeoque in colica flatulenta, a cruditatibus profecta, conferre potest ab vncia dimidia ad integram adsumta. Vbi vero aliqua causa calida subest, erit ab ea abstinendum.

AQVA CONTRA GONORRHOEAM.

Est QVERCETANI inuentum. Si quid egregium facit, terebinthinæ viribus facit, cuius æthereæ subtilissimæ partes cum spirituosissimis vini particulis per alembicum transeunt. Dosis sit moderata a drachmis duabus ad vnciam dimidiam. D. D. ARGENTORATENSES correctiorem eam elaborare docent, valdeque commendant, a drachmis duabus ad vnciam in vehiculo sumendam.

AQVA CORDIALIS FRIGIDA HERCVLIS SAXONIAE.

Commendat illam auctor *de febribus lib. VIII. cap. 37. pag. 716.* tanquam in acutis maxime proficuum

cuam ad cor contra malignitatem muniendum, atque roborandum: cuius sententiæ alii accedunt et præsertim D. PAVLVS NEVCRAANTZ *de purpura pag. 443.* Neque tamen negandum est, quod formula parum concinna sit: id quod nota etiam adiecta satis diserte profitetur. Dari potest vncia, et ultra.

AQVA CORDIALIS TEMPERATA.

In morbis subitis et malignis, vbicunque magnus est virium lapsus, præscribitur: quemadmodum etiam prodest a morbo conualescentibus, ad vires instaurandas. Parum spiritiuosa est, adeoque cochleatim et successiue propinari debet.

AQVA CORDIS CERVI COMPOSITA.

Antiqua et tralatitia est persuasio, quod totus ceruus sit alexipharmacus: vnde supposuerunt cor eius a corde præcipue arcere venenum: et ex hac persuasione aqua hæc profecta est, cordialium præcedentium censui adiicienda. Mediocriter spiritiuosa est.

AQVA CORNV CERVI e tenellis, cum vino et simplex.

Eidem fundamento, nempe gratuita persuasioni, hæ etiam innituntur. Interim sunt quidam vetustatis patroni, qui talibus multum tribuunt: quibus inuidere bona sua haud opus est. Augeat itaque censum cordialium et alexipharmacarum. Simplex

plex ad aliquot vncias; vinosa ad vnam dari poterit.

AQVÆ DIAPNOICÆ.

Possunt præscribi pro vehiculo medicinarum diapnoicarum: addi etiam iulepis et mixturis.

AQVA DYSENTERICA DE TRIBVS.

Subscribo iudicio appposito, quod parum in recessu habeat.

AQVA seu BALSAMVS EMBRYONVM.

Nomen inde habet, quia embryones roborare et reficere debet. Quare grauidis ad abortum præcauendum, foetum matremque refocillandum, præcipue autem ad noxas terroris subiti auertendas in usu est. Sed caute tamen cum talibus mercandum est, vbi feminæ sunt plethoricæ et teneriores, in quibus omnia sanguinem expandentia hæmorrhagias potius inducunt, quam auertunt. Etiam in iplo enixu parturientium vires excitat et instaurat. Externe non inutiliter abdomini illinitur, aut, vbi abortus minitatur, crustæ panis tosti, vel pastæ mellitæ adspargitur et vmbilico imponitur. Interne datur cochlear vnum vel alterum.

De usu externo notatu dignum experimentum legere me memini in vtilissima illa rerum physicarum et medicarum collectione, quam b. D. D. KANOLDVS Vratislawiæ a multis iam annis edidit. Scilicet medicus quidam rure cum familia degebat, vbi nihil medica-

dicamentorum præter hunc balsamum, ad manus habebat. Eo itaque filioli, ob abdominis tormina eiulantis, ventrem illinere iubebat. Is puer, quum breui post erumperent toto reliquo corpore variolæ, ne unicam quidem habebat toto illo spacio, cui medicamentum hoc fuerat admotum. Nescio an experimenta plura instituta sint, præsertim ad faciem ab eruptione variolarum præservandam: quod sane optabilissimum esset et magno pretio redimendum.

AQVA EPILEPTICA LANGII.

De usu et viribus ipsemet JOANNES LANGIVS *Epist. medicinal. Lib. III. pag. 781.* ita scribit: *Dosis ad præservandum bis aut semel in hebdomade, et proximo die ante novilunium et plenilunium cochlear unum, et in paroxysmo, vel post eundem, tantundem.* WEPFERVS *Observ. 135.* eam solam teneris dare vel suadere vix audet; sed suadet aliquam temperatam adhibere. Talis est

*AQVA EPILEPTICA PVERORVM,

quæ in *Pharmacop. August.* describitur, plane nihil spirituosæ, quæ pueris sola; adultioribus cum Langiana mixta, exhiberi potest.

AQVA EXPVLSIVA.

Videtur destinata esse variolis et morbillis expellendis. Exiguo sane ingenio concinnata est, et commendationem vix meretur.

AQVA FLORVM OMNIVM.

Viu fere excidit apud nostrates medicos : quum olim valde commendata esset , et adhuc hodie a plebeiis et empiricis cum fructu adhibeatur ad arthritidem vagam , rheumatismum , calculi dolores mitigandos et vrinam suppressam eliciendam. Sed mallem imitari *Pharmacopœa Bateana* præceptum, quæ addito vino albo destillationem fieri iubet, et prolectum liquorem ad uncias quatuor propinare iubet.

Supra vidimus haud multum dissimilem aquam anti-podagricam. Alii destillationi subiiciunt finum equinum, vino albo infusum, cuius exemplum præbet *AQVA ANIMALIS pharmacopœa Bateana*, quæ ad uncias quatuor sumta in pleuritide, doloribus, rheumatismo commendatur, si æger sudoribus eliciendis sese post usum præbeat commodum. THOMAS FULLERVS in *pharmacopœa extemp.* ex eodem stercore *AQVAM FIMI* parare docet: et certe non inelegans medicus nostri sæculi D.D. ZWINGERVS in *theatro prax. med.* passim commendat tam infusum quam *DESTILLATVM HIPENTERORVM*: cuius exemplum videas sub titulo: *Colica spasmodica*. Certe non tam abominanda res videtur eiusmodi destillatum, quam vrina recens vaccarum, vulgo *l'Eau de millefleur* dicta: eam tamen nostro tempore auide, non semel, sed ad legem integræ curationis vernalis, multi bibunt, magnumque valetudinis suæ emolumentum inde expectant, immo reportant.

AQVA FORTIS.

A medicis raro adhibetur, sed plurimum eius ad vsus chymicos et mechanicos consumitur. Quum vero nihil aliud sit quam spiritus nitri : non video cur non possimus, si spiritus hic ordinaria methodo destillatus forte non ad manus sit, hanc aquam ad internos vsus etiam vocare : obseruato tantum, ne sit præcipitata, qualem aurifabri et docimastæ suis vsibus præparant. Talis enim ob tantillum argenti adiectum magnopere iam est alterata et caustica. ANGELVS SALA perhibet aquam fortem ob vitrioli admixtos spiritus redditam esse corrosiuam : quod reuera ineptum est. Cur enim non reformidamus etiam clystum antimonii sulphuratum, qui nihil est nisi nitri et sulphuris combinatus spiritus : quum vitrioli et sulphuris acidum nulla re, sed nomine tantum, differant. Multis de hac re disserit Illustris STAHLIVS, in *prælectionibus chymico-pharmaceuticis*, atque de se asseuerat, quod multum aquæ fortis ad vsus internos consumserit, nullo sequuto incommodo. Confer ea, quæ inferius de spiritibus acidis mineralibus dicemus.

*AQVA GRYSEA.

Talem ad synouizæ fluxum pertinacem conspicue proficuum describit D. D. GOHLIVS *Act. medic. Berolinens. Volum. III. pag. 86. seqq.* dignam cerate, quæ vltioribus experimentis commendetur.

AQVA HIRVNDINVM INTERNA.

Notandum est in pharmacopœa Augustana tres aquas hirundinum proponi: vnam, quæ *vsitata* seu *vsualis* dici consuevit; quæ ipsa hæc est *interna* hic designata: duas compositas, quarum vtraque est vinosa et cum castoreo. Harum illa, quæ mox sequitur, ZWELFERO adscripta, et *externa* dicta, illis vocatur *composita maior*. Hæc vsualis est maxime temperata, et tenerrimis dari potest ad cochlear vnum vel duo, in epilepsia, omnique spasmodico affectu; neque omnino fatuam esse compositionem, experientiæ credo.

AQVA HIRVNDINVM ZWELFERI seu EXTERNA.

Hanc non esse ZWELFERI, sed eam, quæ in Pharmacopœa Augustana vocatur COMPOSITA MAIOR, iam monui. Illa enim, quam ZWELFERVS de suo tradidit, ab hac multum diuersa, legitur in *Pharmacop. reg. p. m.* 672. Nostra hæc non solum externis vsibus dicata est, sed omnino etiam interne, adultis, præsertim feminis hysteri-
cis, datur, vteri suffocatione laborantibus. Præterea vtrique sexui in conuulsionibus, spasmo, paralyfi, apoplexia, offertur cochlear vnum vel alterum. Illud modo obseruandum est, ne inter destillandum ex cuprea vesica noxium metalli contagium contrahat; quod facile fieri, ob vinum et acetum scillium, intelligitur: factum autem esse obseruatum fuit. Vsus externus est non solum ad odorandum, verum etiam

vt sit loco epithematis in affectibus genus neruofum affligentibus; spina dorsi cum illa fricatur, tempora illinuntur. Vide *Ephem. Acad. N. Cur. Gent. X. Obs. 99.*

AQVA HYPNOTICA.

Ad fomnum inducendum excogitata et composita est. Et quanquam non satis ad destillatoriae artis regulas exacta videtur: neque tamen prorsus contemnenda est. Dari potest vncia vna vel altera.

AQVA HYSTERICA.

Est carminatiua et anodina: potest igitur feminis suffocatione hysterica laborantibus prodesse vncia vna vel altera. Etiam foetum et secundinam pel-
lere creditur.

AQVA IMPINGVANS.

Nescio an aliquis vsu huius aquæ pinguior redditus fuerit. Experiatur qui volet: in dosi nulum erit periculum.

AQVA LILIORVM CONVALLIVM.

Est ex elegantissimis & optimis officinarum aquis, quæque sola omnium apoplecticarum et epilepticarum locum supplere valet: vt et reuera talium basis est. Aduersus lipothymiam, syncopen, suffocationem hystericam, ventris tormina, interno & externo vsu quotidie adhibetur. Cum succo cerasorum, addito saccharo ad syrupi consistentiam cocto,

fit aqua vitæ vt gustui & visui ac odoratui gratissima, sic vtilissima. Externe ad discutiendum egregie valet. Si residuum a destillatione exprimas, probeque depuratum blando calore in spissamentum redigas, miraberis, quam belle illud, ad scrupulum vel drachmam dimidiam sumtum, expurget: prorsus vt aloem Germanicam dicere possis. Aquæ dosis, pro eo ac magis vel minus spirituosa est, determinatur; potestque ad vnciam integram ascendi.

AQ. LOOCH SANI ET EXPERTI.

Est pectoralis, ceterum iam diu obsoleta. Cur hic allata sit, causa subiicitur. In dosi nemo facile excedet, quoniam parum actiui inest.

AQ. MASTICHINA.

Stomachum confortat. Hinc in diarrhoeis, vomitu compescendo, nausea et dysenteria datur, ad vnciam dimidiam: potestque gratior reddi syrupo aliquo, vt cydoniorum vel coralliorum, addito.

AQ. MELLIS.

Cui vsui medico inseruiat, equidem nescire me fateor. A femellis eam expeti et adhiberi, pro capillo comtiori et auctiori reddendo, fando percepi a veterano pharmacopœo.

AQ. ODONTALGICA.

Est ex narcoticis quibusdam concinnata. Experientiæ permittitur quid efficere possit, si den-

denti dolenti cauo instilles, aut ore eandem contineas.

AQ. OPHTHALMICA.

Oculo tepide instillatur, vbicunque deterfione, expurgatione et blanda adstrictione opus est.

AQ. REGIS.

Vsibus chymicis inferuit auro, metallorum regi, soluendo; vnde nomen accepit.

AQ. RORISMARINI.

Est spirituosa, multumque conuenit cum toto orbe celeberrima *aqua REGINAE HVNGARIAE*; nisi quod hæc summe rectificata esse soleat et debeat, et ex solis floribus paretur. Vsus potissimum est externus et apud delicatos quotidianus. In decubitus humorum frigidis, tumoribus, contusionibus, satis vtiliter et efficaciter externe adhibetur, vel sola vel cum spiritu matricali, formicarum, & similibus mixta. Interne non nisi diluta prius datur, a drachma dimidia ad integram.

AQ. SAMBVCI COM- POSITA.

Multiplici vitio laborat, & vix sambuci nomen tueri potest. Scopus videtur fuisse antiscorbuticus; sed plerumque scorbuticis spirituosa acriora magnas phlogoses et exacerbationes concitant.

AQVA SERPILLI COM- POSITA.

Est certe bona et polychresta. Auctor eius HA-
DRIANUS a MYNSICHT, vocat eam A-
QVAM BENEDICTAM SERPILLI, deque viri-
bus eius et usu in *Armamentario medico-chym. p. m.*
319. multis agit. Est cephalica, carminatiua et v-
terina. Interne ab vncia dimidia ad integram vel bi-
nas successiue porrigitur. Externe discutit et robo-
rat.

AQVA STYPTICA.

Alio nomine dicitur *balsamus vulnerarius albus*, et
ad D.D. DIPPELIVM, qui CHRISTIANI DE-
MOCRITI nomine notior est, auctorem refertur.
Valde proba est ad glutinanda et consolidanda vulnera
recentia, si hoc liquore elota, probe coniunctis la-
biis, deligentur. Tota virtus pendet ab aceto: po-
testque simplex vinum Rhenanum paria facere.

Ab eodem Auctore inuenta est aqua styptica sive
vulneraria rubra, ex hæmatite, crystallis tartari et
aceto destillato paranda: quæ ad sanguinem sisten-
dum tam est efficax, ut, si cani viuo crus amputes,
illicoque guttas aliquot ori infundas, omnis hæmor-
rhagia momento subsistat. Ipsemet, multis præsen-
tibus medicinæ studiosis, Halæ c. l. o. l. c. XVI. cani
viuo arteriam cruralem aperui, impetuoseque profu-
lientem sanguinem mox fisti et super vulnere dense
coagulari vidi, quum pauculas guttulas ori instillas-
sem.

AQVA THERIACALIS SIMPLEX.

Est spiritus vini a theriaca abstractus, paullo aquosior quam ille, qui infra occurret, spiritus theriacalis. Viribus alexipharmacis et anodinis non omnino destituitur. Locum itaque inuenit in positionibus diaphnoicis, affectibusque catarrhalibus & rheumaticis. Dari potest vncia dimidia vsque ad integram.

AQVA THERIACALIS COM- POSITA seu BEZOARDICA.

Est inuentum RAYMVNDI MINDERERI, medici quondam Augustani clarissimi, de cuius nomine aliquando vocatur CHYLOSTAGMA DIAPHORETICVM MINDERERI. Laudatur tamquam optima morborum malignorum medicina, quippe a centro ad peripheriam corporis omne venenum expellens, et exanthemata retrocessionem minitanti in superficie detinens, retrogressa iterum expellens. Præseruatiue etiam commendatur, tempore, quo contagiosi morbi grassantur, ad cochlear vnum alterumue sumenda. D.D. ARGENTORATENSES habent aliquam *Mixturam simplicem*, quæ hanc, aut non dissimilem, aquam recipit, non spiritum theriacalem.

AQVA TRAUMATICA.

Fere penitus obsoleta est, postquam aliæ, quæ infra occurrent, famam nactæ fuerunt. Interne

dari potest vncia dimidia vel integra : externe ad discutiendum potissimum valebit.

AQ. CONTRA VERTIGINEM.

Ex optimis speciebus cephalicis constat, vt et carminatiuis : adeoque illis, quibus ex ventriculi vitio vertigo accidit, interne ad cochlear subinde datum, conducere poterit : externe etiam adhibita caput iuuabit, modo subiectum non sit nimis sanguineum et repletum.

AQ. VIRTVTVM.

Ex optimis speciebus aromaticis et analepticis constat : poterit itaque, tamquam multarum virium particeps, adhiberi, vbicunque vires et motus excitare opus videtur : modo calor febrilis, aut subiecti ad sanguinis ebullitiones ac profusiones faciles proueni conditiones non obstant. Dosis est cochlear vnum vel alterum.

AQ. VITAE ALBA PRETIOSA.

Idem fere de hac, quod de præcedenti, dicendum habeo : nisi quod hæc, vt pleræque, quæ aquarum vitæ nomen gerunt, fere tantum, aut vt plurimum hodie, a sanis expeti bibique solent, rariusque a medicis præscribi soleant : quem abusum cuiusuis periculo debemus permittere. Ceterum de recto vsu et admirabili planeque multiplici virtute aquæ vitæ, id est, simplicis boni spiritus vini, ad gratiam, et ad con-

contemperandam nimiam spirituositatem, saccharo edulcorati, legatur JOAN. BAPT. ZAPATA in *secret. med. chirurg.* qui non absurde dicit, quod recto et medico usu aurum potabile pauperum existat. Sed, quod commune est mortalium vitium, simplicitate, in qua bonum est, non contenti, magno molimine id fere curamus et efficimus, ut ipsismet nobis damna consciscamus, aut usu saltem rerum facili et certo excidamus.

AQ. VITAE MULIERVM.

Vix quicquam differt a spiritu matricali, qui infra recensendus est.

AQ. VITAE PECTORALIS.

Omni isti apparatusi, satis inconcinno, multum viribus et usu pectorali præpollebit simplex aqua veronicæ vinosa: de qua videatur ex mente Exc. STAHLII differens D. D. GOETZIVS *obseru. Stahlian, Class. I. pag. 159.*

AQ. VITAE CONTRA PESTEM.

Lege subiectam descriptioni notam.

AQ. VITAE C. PEST.

alia contractior.

Est potius essentia diluta, quam aqua. Fere accedit ad Elixir proprietatis, nisi quod plura habet ingredientia. Dari potest cochleatim: excretionibus aliquantulum stimulando proderit.

AQ. VITAE STOMACHICA EXTERNA.

Est hæc iterum potius essentia quædam, quam aqua vitæ : attamen ad inungendam ventriculi regionem in colica, diarrhœis, hypercatharsi non inutilis. Neque video quid impediatur, quo minus interne etiam cochleatim sumi possit.

AQ. VITAE STOMACHA- LIS RVBRA.

Etiam hæc est essentia diluta; ceterum scopo satis conueniens.

AQ. VULNERARIA seu SCLO- PETARIA. it. CATAPVLTARVM.

L' Eau d'Arquebuse.

Magnam ab aliquo tempore famam eiusmodi aquæ consequutæ sunt. Et sane contemnendus non est earum effectus, modo fiant ex herbis recentibus, cum vino ante destillationem satis diu digestis et quasi confermentatis. Conf. D. D. JVNCKERVM in *consp. chirurg. pag. 356.* Vfus frequentissimus est externus, ad sugillata, contusa, dislocata, ut coagulatum ibi sanguinem resoluat, stagnantemque in motum redigat, ipsasque partes roboraret : quin vulnera etiam atque vlcera repurget. Attamen interne aliquando porrigitur : præcipue a chirurgis Berolinensibus, quemadmodum legitur in *Act. med. Berol. Vol. III. pag. 80.* quod sexies, immo octies

octies, vno die debuerit integra vncia adsumi. Additur autem ordinatam esse illam, quæ *ad interna* vocatur et in officina Regia ex singulari præscripto parata prostat.

AQ. ZEDOARIAE SIMPLEX et COMPOSITA.

Censum aquarum carminatiuarum, et ex parte etiam alexipharmacarum, implent. Sumi potest vncia dimidia ad integram.

ARCANVM CORALLINVM.

Alias venit nomine *mercurii præcipitati rubri*. Vfus huius est potissimum externus, vbi vlcera sordida expurganda sunt, aut caro luxurians vel callus exedi debent: quo casu chirurgi hunc præcipitatum aquæ plantaginis et calcis viuæ immiscent, tumque linteola carpta aqua tali, vitro prius probe agitato, imbuunt, sicque loco laboranti applicant. Aliquando etiam vnguentis subactus adhibetur. Quam cautionem in locis membranosis et nervosis hæc res requirat, ex communibus chirurgiæ præceptis addiscitur. Quoniam vero, vtpote grauis puluis, ad fundum facile labitur, aut in vnum locum copiosius irruit, eoque sepsin nimiam exercet: conuenientius est, vbi fieri id modo potest, tenui penicillo exceptum subtilissimum puluerem leniter adspargere.

Interne a quibusdam porrigitur ad luem veneream expugnandam: vbi caute mercandum est, prouidendumque ne vel saluatio præter intentionem exciterur, vel alia symptomata, præsertim cardialgica, enormes vomiti-

vomitibus, excitentur. Legendus est de eo *YVO GAVCKES* in *Observ. chirurg. cap. de lue venerea*. Ultra granum vnum vel duo non est facile progrediendum: hæcque prudentissime dantur sub forma pilulari, adiunctis extractis et resinis conuenientibus.

Sic impetrabimus, vt mercurialis puluis, tot interpositis particulis, magis disiungatur: dumque pilulæ successiue per intestina prouolutæ soluuntur, in vnum locum omnis non decumbat. Hoc pacto solet diaphoreticum conspicuum effectum edere: qui promouendus et fouendus est apto regimine, et infuso quodam vel decocto ad hunc finem conspirante. Si prima dosis aliquam angustiam et vomendi conatum, quod aliquando fieri solet, attulerit, sequentes, post tertium vel quartum quemque diem præbendæ, omnino tranquille operabuntur. Notandum autem est debere mercurium a fædine adhærente per decoctionem iteratam cum aqua purissima liberari, aut affuso oleo tartari p. d. in mortario vitreo vel lapideo diu teri, et deinceps edulcorari: deinde aliquoties superfundi spiritum aliquem rectificatissimum, eumque accensum super eo deflagrare: tandem subtilissime puluerfari: in quo obseruaui non parum esse situm. Operosius rem adgredi docet *EMANUEL KOENIG* in *selectu remediorum s. Ludouico enucleato pag. 19.* quem eundem processum legere memini in collegio quodam MSS^{to} D.D. **SECRETAE.**

ARCANVM DVPLICATVM MYNSICHTI.

Est sal medium, quod idem præstat, quod a tartaro vitriolato Tachenii, longe quidem parabiliori,

liori, impetramus. Olim sub nomine panaceæ Hol-
 faticæ magno pretio, et, vt a fide dignis accepi, duplo
 auri pondere, vendebatur. Vnicum admonendum est,
 vt ante vsum experiamur, vtrum vitriolum per alcali
 satis sit domitum; alias enim nauseam et vomitum mo-
 uet. Id autem cognoscimus partim ex colore ad vi-
 riditatem vergente, partim ex gustu: certissime vero
 experimur, si portoni solutæ instillemus oleum tartari
 per deliquium, quod si efferuescentiam excitet, vlte-
 riori saturatione opus esse declarat. Quando adhibetur
 laxandi scopo, drachma dimidia, vel integra, dari de-
 bet. Vbi autem tantum colliquationem humorum
 viscidorum, deterfionemque desideramus, cum terreis
 absorbentibus, vt conchis, lap. cancerorum præpara-
 tis, vel puluere radiceis ari, aut aliis scopo conue-
 nientibus iungitur, sicque minoribus, sed pro rei
 exigentia repetendis, dosibus offertur. Illud etiam
 notandum, quod vsum chirurgicum eximium ha-
 beat ad blandissime exedendum fungositates carnem-
 que luxuriantem, præcipue sensibilibus partibus,
 vt duræ matri post trepanationem, gingiuis, inna-
 tas. Debet autem in subtilissimum pollinem reda-
 ctum adspergi.

ARCANVM TARTARI.

Variis nominibus passim celebratur. Vulgatissi-
 me vocatur *terra foliata tartari*: alii *sal essen-
 tiale tartari* nuncupant. D.D. BOERHAAVE *taro-
 tari regenerati* nomine appellat, idemque tribuit
 ipsi *virtutem medicatam saponaceam, id est abster-
 gentem, aperientem, penetrantem super omnia me-
 dicamenta nota.* Vidi, inquit, sane mira per hoc
 medi-

medicamentum præstita : liquefacit enim omnia obstinatissima obstruentia : hinc ad scirrhum curandum mihi optime successit, dum sensim malum resolveretur : unde quoque testantur auctores scirrhum hepatis inde curari. Rectissime ad strumas digerendas, & viscerum infarctum ac indurationem curandam : sed aliquamdiu continuari debet. Quoniam ad liberum aerem facillime humiditatem contrahit et liquecit : in forma sicca raro præscribitur ; sed potius *liquor terræ foliatæ tartari* adhibetur, potestque a drachmæ dimidio ad integram, et ultra, propinari : sic etiam promte aluum laxat, et retentam urinam expedit. Quoniam vero est pretiosum et pauperum crumenæ superius medicamentum, pro his licebit præscribere tartarum tartarifatam, seu solubilem, de quo inferius agemus : vel, ex commendatione laudati BOERHAAVE, eius loco detur solutio cinerum clauellatorum cum vigecuplo aceti facta, cocta et filtrata.

AVRVM FVLMINANS.

Exstat in catalogo purgantium, et sunt qui ab ipso longe præclariores effectus, quam ab aliis, expectauerunt et promiserunt : qui tamen ab experientia nondum comprobati sunt. Incommodum potius est, quod effectum non semper sui similem edere solet. Nam ubi multos in primis viis succos acidos inuenit, satis vehementer copioseque euacuat : quum alio tempore longe mitius parciusque operetur. Miscetur fere tartaro vitriolato vel antimonio diaphoretico. Quando teneris infantibus datur, solet magnas debilitates et anxietates concitare, ut præ
fori-

foribus letum esse metuas. Succedente tandem evacuatione faeces prodeunt nigricantes aut variis coloribus distinctæ: vbi plerumque creditur debilitates illas ex laborioso conatu tam foedam saburram exquirendi et promouendi esse ortas. Sed et sanissimis datum faeces ita tingere solet. Præscribitur a grano vno ad quatuor vel quinque. Aliquando loco purgationis satis vegeta diaphoresis euenit.

* AVRVM HORIZONTALE.

Vocatur etiam PANACEA KORNMANNI.

Crebro hoc medicamentum adhibuit b. D. D. WEPFERVS, vt ex elegantissimis obseruationibus ipsius patet. Binis locis illud describit scilicet *Obs. 135. pag. 634.* vbi ad cinnabaris vnciam dimidiam sacchari canti albi drachmæ duæ et olei cinnamomi gutta vnica accedunt: et in medicamentorum formulis operi subiunctis, vbi cinnabaris vnciæ vni, binæ vnciæ sacchari et olei cinnamomi integra drachma adduntur. Prima descriptio morbis capitis, a nervorum vitio pendentibus, melius conuenire, minusque sanguinem commouere mihi videtur. Altera vero proxime accedit ad puluerem illum celeberrimum, quem vulgo vocant *das Zeltische Gold-Pulver*, et propter elæosaccharum cinnamomi eximias vires analepticas possidet: de cetero autem ex viribus cinnabaris æstimari omnino debet: dosi autem ex diuersa sacchari oleique quantitate determinanda erit.

BALSAMVS ANGELICAE.

Balsamus hic, vt ceteri simplices, ex viribus oleorum, vnde parantur, æstimari debet. Jam vero

ro oleo insunt generales vires sanguinem expandendi, et fibras ad motum vegetiorem blande erigendi, coque sanguinis circuitum augendi accelerandique, seorsim autem pectorali et vterina virtute celebratur: specialissime creditur in constitutione pestilentiali multum valere. Adhiberi itaque balsamus hic potest ad odorandum temporibus contagiosis: eiusque tantillum ore subinde excipi: a tussientibus quoque modicum in ore dissolutum lente deglutiatur. Hystericis etiam naribus adhibeatur: et colica flatulenta laborantibus intro detur pisi magnitudine et paulo amplius.

BALSAMVS APOPLECTICVS.

Ex fragrantissimis speciebus et oleis constat, vnde potissimum ad odoris commendationem expetitur. Apoplecticorum naribus, vertici, temporibusque illinitur: quod quidem an realem fructum aliquem, et quantum, afferat, ex indole morbi huius, qui expansiva talia non bene perfert, diiudicandum relinquo.

BALSAMVS APOPLECTICVS PRO MVLIERIBVS.

Componitur pro mulieribus, quæ moschum, ambram, zibethum aliaque dulces fragrantia ferre non possunt. Vfus etiam est externus.

* BALSAMVS ARCAEI.

Balsamo hoc, seu linimento, nihil hodie apud chirurgos Gallos, et Germanorum bene multos, est frequentiori usu. Eo Galli, post operationes peractas,

actas, fere solo vulnera iterum consolidant. Vsum et parandi rationem lecturus adeat ipsum auctorem FRANCISCVM ARCAEVM, nobilem chirurgum Hispanum, *de recta curandorum vulnerum ratione* p. m. 22. et 43. quibus duplicem parandi rationem inueniet. Hodie prostantes descriptiones aliquantum ab auctoris inuento recedunt.

BALSAMVS AVRANTIO- RVM.

Ob odoris commendationem illinitur: orietiam pauxillum indi et cum salua successiue deglutiri potest, scopo carminatiuo.

BALSAMVS BEZOAR- DICVS.

Tempore, quo maligni morbi grassantur, æque vt ille angelicæ, commendatur.

BALSAMVS CARYOPHYL- LORVM.

Etiam hic ex viribus caryophyllorum, quæ in oleo concentratæ sunt, æstimandus est: Idemque esto iudicium de illis, qui suo ordine sequuntur, balsamis simplicibus, CINNAMOMI, CITRI, LAVENDVLAE, MACIS, MAJORANAE, ROSARVM, SVCCINI.

BALSAMVS CEPHALICVS SERENISSIMÆ.

Est feminino sexui gratus et conueniens.

BALSAMVS LOCATELLI.

Passim per vniuersam Europam celebratur. Interne sumitur a drachma vna ad vnciam dimidiam, ad contusiones, vlcera renum et vesicæ, cum vrinæ difficultate. Externe ambustis, vlceribus et vulneribus adhibetur.

* BALSAMVS PECTORALIS MEIBOMII.

Huius per Saxoniam inferiorem celeberrimi remedi descriptionem, quam satis certo confidere possum genuinam esse, apponam.

Rec. Olei amygdalarum dulcium recentis,
Terebinth. Venet. ana vncias duas, totidemque drachmas.

Olei hyperici vncias duas.

Spermatis ceti vnciam dimidiam.

Sanguinis draconis,

Laudani opiat,

Balsami Peruuiani ana drachmas duas

Butyri maialis non saliti vnciam vnā cum semisse.

Misce. F. l. a. balsamus.

Hoc remedium Serenissimo cuidam Duci Brunsvicensi a MEIBOMIO ante multos annos præscriptum fuit, quum suspicio magna phthiseos esset: quo ille quotidie vsus ad decem vel quindecim guttulas, conspicuam senectutem satis commode consequutus est.

BALSAMVS PESTILENTIALIS.

Usu conuenit cum bezoardico, insuperque ad aliquot grana interne etiam sumi potest, ab hominibus non nimis feruidi temperamenti.

BALSA-

BALSAMVS SAMARITANVS.

Quia misericors ille Samaritanus, de quo in Evangelio legimus, a latronibus male sauciati hominis vulneribus oleum et vinum infudit: hinc balsamus hicce, seu linimentum ex oleo et vino confectum, nomen accepisse videtur. Vulneribus leuioribus adhiberi poterit.

BALSAMVS SATVRNI.

Vide vnguentum nutritum s. de lithargyrio.

BALSAMVS SCHERZERI.

Alias etiam vocatur Lipsiensis, itemque D. WEL-SCHII: saltem reuera parua est horum differentia. Est autem non exiguae utilitatis: non enim solum odore omnibus grato et tolerabili se commendat, verum etiam prodest in aere infecto vel apud ægros degentibus, ori exigua quantitate inditus, vt saluam successiue prolectam copiosius proiciamus, ne quid halituosi contagii forte innidulatum ad ventriculum descendat. Præterea in torminibus ventris, præcipue infantum, abdomini utiliter illinitur. Quin adultioribus modica quantitate interne dari potest cum iusculo in affectibus colicis, flatulentis, hystericis, a causa frigida ortum ducentibus.

BALSAMVM SOMNIFERVM.

Potius vnguentum hoc etiam diceretur: neque multum differt ab vnguento somnifero infra recensendo: nisi quod hic odoris causa olea destillata

adiiciuntur. Vfus est mere externus, vt frons et tempora eo illinantur, in continua agrypnia: quod quidem qua cautione fieri debeat, ex cautelis medicinæ practicæ probe æstimandum est.

BALSAMI SVLPVRIS.

Varia sunt compositiones eiusmodi, quæ, si ad præscriptum simplici digestionem parentur, nec caloris intensus gradus accedat, tam parum de sulphure adsumunt, vt integræ vnciæ vix tria vel quatuor grana inesse deprehendantur: quare talia, quicquid agunt, potissimum viribus oleorum agere existimandum est. Internis vsibus conueniunt *amygdalatus*, qui ad omnia vlcera tam interna quam externa secure dari potest ad guttas XII. XX. et ultra: *anisatus*, cuius guttæ VI. X. XII. in molestiis catarrhalibus, præcipue pectus infestantibus, vt et colica flatulenta vtiliter dantur; a quo parum differt ille, qui dicitur *anisatus cum gummi ammoniaco*. *Iuniperatus*, si cum vero et genuino oleo iuniperino paratus sit, (de quo conferendus est Illustris HOFFMANNVS *observat. physico-chymic. Lib. I. obs. III.*) scopo diuretico, emmenagogo et carminatiuo, eadem, qua præcedens, dosi adhiberi potest: quod si vero cum vulgari oleo factus sit, præ terebinthinato exiguam prærogatiuam habebit. *Succinatus* ad colicam et affectus catarrhales laudatur: est vero omnium calidissimus et minime transpirabilis, adeoque non nisi frigidis et crassis hominibus conuenit. *Terebinthinatus* interne datur ad gonorrhoeam, scopo diuretico, eadem dosi, qua anisatus: externe autem ad vulnera et vlcera partium tendinosarum, quando valde dolent et madent, vnica,

vnica, vel pro magnitudine vulneris, plures guttæ, prius calefactæ, instillantur: aut, affuso triplo spiritus vini rectificatissimi, immittuntur: de quo consulatur D. D. BOERHAAVE in *Institut. chym. P. II.* 294. 295. (p. 430. seqq. edit. Bat.) In genere autem notetur huiusmodi balsamos robustis et plebeiis hominibus, vt rusticis, militibus gregariis, magis conuenire, quam tenerioribus & sensibilibus, præsertim ad sanguinis commotiones pronis.

Externo vsui præcipue destinatus est ille, qui hic *externus* inscribitur, et ille *RVLANDI*, qui infra ad emplastrum diasulphuris requiritur, cuiusque descriptio in pharmacop. Argentoratensi vel Bateana legi potest. Agit affluxum humorum a parte vulnerata, vel alias affecta, repellendo: quod vbi locum aliquem vel nullum habeat, quauæ cautione fieri debeat, ex chirurgia medica addiscendum est.

Denique, saltem in admonitionem eorum, qui hæc balsama parant, non inutile erit vel verbulo indicasse, quod res caute tractanda sit, ne magna damna consequantur. Memorabile hanc in rem exemplum adducit supra laudatus D. D. FR. HOFFMANNVS *observ. phys. Cb. Libr. III. cap. XV.*

BALSAMVS CONTRA VERTIGINEM.

Est aliquod quasi compendium balsami apoplectici. Si moschum et ambram detrahas, multum commune habet cum balsamo cephalico WEPFERI, quem in Observationibus passim commendat. Vfus est externus ad inungendum nares, tempora, ceruicem et verticem; aut simpliciter ad odorandum.

BALSAMVS VITÆ.

Est balsamus liquidus ex optimis speciebus aromaticis præparatus, non solum externe ad odorandum, partesque debilitatas fouendas, ventremque torminibus, nausea, diarrhœis, inflatione vexatum illinendum idoneus: verum etiam interno vsui ad guttas decem vel viginti non ineptus.

* BALSAMVS VITÆ HOFFMANNI.

Hoc præstantissimum medicamentum celeberrimus Vir D. FRID. HOFFMANNVS domi ipsemet suæ præparat & dispensat: certoque scio neminem id artificium ipso præmonstrante didicisse: adeoque descriptiones omnes, quotquot editæ profant, genuinam eius præparationem non tradere. Præcipue illud spectat, vt olea destillata omnia sint non modo purissima, verum etiam tenuitatem partium ætherearum annorum decursu non mutauerint aut amiserint: cuius rei causa non solum ipsemet domi suæ vegetabilium olea quam plurima quotannis destillat, verum etiam ea, quæ annuam ætatem adepta sunt, nouæ destillationi subiicit, vt tenuitatem partium suarum, deposito crassamento, recuperent, ratus quo subtiliora olea fuerint, eo fore magis transpirabilia et interno vsui apta. De multiplice eius vsu tam interno quam externo, ipsemet passim in scriptis suis nos edocet. Dosis est a guttis decem ad quindecim vel viginti.

BALSA

BALSAMVS VITÆ FRA- GANS.

Est vsui potissimum externo destinatus: quanquam nihil prohibet interne etiam modesta dosi illum præbere.

BALSAMVM VVLNERA- RIVM.

Ad vulnera glutinanda præclarum est: id vero quod sequitur ex terebinthina Cypria et spiritu vini purissimo parandum, ipsa liquida et ad profundius penetrandum apta sua consistentia nervosarum partium, vt et in genere punctim inflictis vulneribus præcipue conducit. Quando adhibere volumus, antea moderate calefaciendum est.

BEZOARDICVM IOVIALE.

Est calx stanni et antimonii, cui magnæ tribuuntur vires diaphoreticæ et anodynæ. Seorsim a BAGLIVO commendatur ad passiones mulierum hystericas. Instar antimonii diaphoretici cum nitro et salibus mediis dari potest, ad grana quatuor, sex et ultra.

BEZOARDICVM IOVIALE SOLARE.

Est magisterium antimonii diaphoretici croco solis permixtum, a quo vires cordiales nancisci existimatur.

BEZOARDICVM MINERALE.

Nihil aliud est quam calx antimonialis, instar antimonii diaphoretici: hoc certe nihilo melius, si modo æque bonum. Pretio tamen vincit. Multi persuasum habent, quod in variolis peculiare quid præstet: sed nullum exstat prærogatiuæ huius documentum. Dosis est scrupulus ad drachmam dimidiam. Plerumque nitro et aliquibus temperantibus admiscetur.

BEZOARDICVM SOLARE.

Præter vires bezoardici mineralis, ab auro admixto, cordiales insignes possidere creditur: adeoque non solum in febribus, verum etiam chronicis morbis, ubicunque transpiratione auctiore opus est, adhibetur. Exhiberi debet, ZWELFERO in *mantissa spagirica p. m. 787.* monente, scrupulus, drachma dimidia ad duos scrupulos: ubi tamen crumenæ ægrotantis rationes merito habentur: est enim medicamentum satis pretiosum.

BVFONVM CINIS.

Vsus descriptioni citatis etiam auctoribus: quibus ipse testimonium felicitis successus in vna paupercula visi adicere possum: quum vero idem in altera experiri vellem, spes mea deludebatur: cuius causam tandem detexi fuisse coalitum meatus urinarii, post prægressam exulcerationem ab urinæ acrimonia inductam: vnde fieri non potuit, ut vrina per viam ordinariam efflueret. Ceterum fateor me
nullo

nullo modo capere, quo pacto empiricum hoc remedium tantam læsionem refarcire possit. Confer, si placet, quæ hac de re disserui in *Actis physico-med. Acad. Nat. Cur. Volum. I. pag. 505.*

BVTYRVM MAIORANAE.

Solet a mulierculis expeti ad nares infantum, difficilem spiritum per eas trahentium, illinendas. Etiam abdomini vtiliter inungitur, ad tormina sistenda et flatus euocandos. Vidi illud recens paratum et oleo laurino iunctum vtiliter, in viro tympanitico, abdomini, modesta frictione accedente, inunctum fuisse; eandemque mixturam clysteribus iniectam fructum attulisse.

CALX JOVIS.

Germani vocant *Zinn-Asche*. Vsum medicum nescio: sed mechanici et chemici ea crebro vtuntur.

CAPVT MORTVVM VITRIOLI.

Vocatur etiam *terra vitrioli dulcis* itemque *Colcothar*. Est adstringens, adhibeturque exterius inter pulveres stypticos, nec non ad cicatricem vulneribus ac vlceribus inducendam.

CASSIA EXTRACTA.

Alias pulpa seu flos cassiæ dicitur. Est laxans: sed quoniam per se magna dosi deuoranda, ventriculumque debilitare obseruatum est, rarius hodie

die apud nos adhibetur. Si vero adhibere placeat, recens extractam, adiecto carminatiuo quodam, ut aniso vel fœniculo, porrigere iuuabit ab vncia vna ad decem drachmas.

CASSIA PRO CLYSTERIBVS.

Est eadem pulpa Cassiæ cum decocto herbarum aperitiuarum extracta et saccharo Thomæo condita. Oportet autem illas herbas adhibere recentes, parumque decoquere, alias viribus aperitiuis omnino priuantur: siccæ autem per se carent virtute illa aperitiua. Additur enematibus vncia vna et altera.

*CAUTERIVM POTENTIALE INDOLENS.

Laudatissimum hoc et a me aliquoties cum optato fructu adhibitum cauterium, a quibusdam olim inter arcanissima habitum, a FELICE autem PLATERO *observat. libr. II. p. 552.* revelatum; longe vero clarius, et cum necessariis cautelis, a JOANNE HEVRNIO *method. ad prax. lib. I. p. 68.* descriptum, paratur ex lixiuio saponariorum accerrimo cum calce viua parato, in sartagine ferrea tamdiu coquendo, donec omnis fere humiditas abacta sit, iamque siccescere et arefcere incipiat. Tunc ab igne remouetur, et massa iam solidescens spatula ferrea eximitur, inque vase vitreo accurate clauso, prope fornacem calidam, asseruatur. Vfus tempore loco, cui necessarium est, emplastrum tenax, in medio, quantum satis est, perforatum imponitur: deinceps foramini cauterium inditur, et aliud emplastrum

iniici-

iniicitur, ne a libero aere humiditate attracta diffluat, Ita maneat per horæ dimidium aut trientem, quo tempore elapso crassissima cutis, absque villo dolore, perusta et mortificata est. Escharæ lapsus unguento rosato vel alio digestiuo promouetur. Vocatur ab aliis *lapis corrosiuus, causticus, infernalis.*

CERATVM PRO BREG- MATE.

Cerata ab emplastris parum differunt: nisi quod pro cerato paullo mollior consistentia requiratur. Hinc fit vt eadem, quæ hic cerata appellantur, alibi emplastrorum nomine veniant: quemadmodum huic ipsi accidit, quod infra sub titulo *emplastri de betonica* recurrit, leuiter tantum mutata quorundam ingredientium quantitate. Est autem medii æui chirurgis celeberrimis laudatissimum, maximeque adhibebatur in vulneribus capitis cranium penetrantibus: sperabantque ab eo festucarum & coagulati sanguinis, subtus delitescentium, extractionem. Enimuero descriptiones ab illis positæ haud parum diuersæ sunt ab eo modo, qui hodie obtinet. Videatur JO. de VIGO *Practica Lib. III. cap. 4.* JAC. BERENGARIUS *de fract. cran. cap. 29. & 39.* planeque existimo eam cerati seu emplastri huius compositionem, quam officinæ hodie sequuntur, coaluisse ex *emplastro de betonica* medii æui, quod et *emplastrum de Janua* dicitur, et *cerato capitali Berengarii*, quod *humanum* appellari scribit, quia ingreditur notabilis pars humanæ substantiæ, id est mumia. Præter id, quod vulneribus capitis confert, multum etiam adhibetur in cephalæa, capillis

prius

prius deraſis, et in defluxionibus catarrhalibus temporum regioni imponitur.

CERATVM de CVMINO.

Eſt egregie diſcutiens et carminatiuum, quod ventriculo impoſitum illum roborat, flatuſque diſſicit; præterea etiam tumoribus dolentibus et induratis, præcipue mammarum ſcirrho, valde conducit, de quo legi meretur notabile exemplum, quod D.D. ERNDELIVS *in relatione de itinere ſuo p. 132.* annotauit.

CERATVM SANTALINVM.

Eſt a JOANNE MESVE ad noſtra tempora conſeruatum. Deſtinauit illud corrigendæ omni intemperiei calidæ ventriculi, hepatis, aliarumque partium. Agit diſcutiendo et roborando.

CERATVM STOMACHICVM.

Idem MESVE deſcribit, et ad Galenum auctorem refert: in cuius tamen ſcriptis id non exſtare, iam diu a commentatoribus monitum eſt. Tonum ventriculi roborando, et concoctionem ſic iuuando, prodeſt.

CHALYBIS LIMATVRA PRAEPARATA.

Chalyben ferro ſimplici merito præferimus ad uſum mechanicum: neſcio autem quæ ratio ſit idonea, cur pro medico uſu chalybem ferro velimus adhibere.

debeamus præferre. Quum enim frustra adsumatur, si non in primis viis solui contingat: facilius certe ferri limatura resoluetur, quam chalybis. Neque otiosus est ferri limaturam aceto irrorari, quum sufficiat tempestate humida vel pluvia libero aeri aliquamdiu reponere: aut aqua leuiter conspersam exsiccare, idque identidem repetere, posteaque diligenter terere. Aliqui hodie multum tribuunt limaturæ vrina crebro humectatæ, sicque in crocum successiue redactæ. Est autem limaturæ huiusmodi vsus ad tonum viscerum erigendum et emendandum haud contemnendus. Signum bonæ operationis est, si fæces nigræ secedunt, et faciei color floridus apparet: quando autem neu- rum horum accidit, sed aluus constricta manet vel redditur, desistendum est ab eius vsu. Præscribitur ad ventriculi imbecillitatem, omnemque atoniam viscerum hypochondriacorum, cachexiam et mensium vitia, a nimia fibrarum relaxatione et flacciditate pen- dentia: in quo quidem obseruandas omnes cautio- nes hic locus non capit. Multi largas doses præbent, scrupulæ dimidium et ultra: sed et exiguæ portiones, grana duo, tria, operæ pretium faciunt, præsertim si vsus per aliquot dies continetur.

CINNABARIS NATIVA PRAEPARATA.

Quantum hodie, fere communi medicorum consen- su huic tribuatur, est notissimum. Sed reue- ra præiudicium olet, quando natiua multis parasangis melior, quauis alia, censetur, tantoque pretio redimi- tur, quia putatur solaris esse. Si verum fateri volu- mus, magis circa natiuam metuendum est, quam illam facti-

factitiam circumspēcte et fideliter elaboratam. Nam multum recrementorum mineralium nativa subinde admixtum habet, de quibus non semper certi sumus cuius sint indolis: et a seplasiariis, quod mihi confessus est aliquis, meque præsente fecit, adulteratum fragmentis auripigmenti rubri nativi. Quum vero medici cinnabarin præsripturi intersit prospicere v. genuinam puramque habeat: tutissime aget, si ipse sibi eam ex mercurio optimo et sulphure, sublimando præparet, vel pharmacopœo præparandam committat, si omnino illi, quæ apud Batauos pulcerrime præparata copiose prostat, non velit fidere. Dicunt enim eam minio adulterari: cuius tamen suspitionis quæ multos tenet, idoneam aut veram rationem nunquam inuenire potui. Vix sola per se præscribitur cinnabaris, sed scopo antispasmodico plerumque diapnoicis, nitro et salibus mediis iungitur, sicque raro plus quam vnum granum porrigitur in singulas doses: attamen in cephalalgiiis diuturnis ac inueteratis largior etiam dosis, ad scrupulum dimidium, immo integrum, concedi potest. Vide supra *Aurum horizontale*.

Ante annos non ita multos medicus quidam acriter cinnabarin infantibus datam, et medicos illam præbentes, insurgebat; tantumque non aperte et rotunde veneficos eos declarabat. Enimuero causas tam impotentis iudicii, non sine multorum honestorum virorum iniuria prolata, nullas video. Viuunt sane tam multi, quibus infantibus quondam specificum cephalicum, aut pulvis epilepticus rubeus, in *Dispens. Norimbergensi* præsriptus, salutariter datus fuit, vt integer exercitus facile cogi posset testium, hanc ineptam accusationem, ne dicam calumniam, omni exceptione maiori argumento repellentium.

CLYSSVS ANTIMONII.

Est spiritus acidulus, de indole spiritus vitrioli plurimum participans, ex incenso sulphure, tum isto, quod additum fuit, vulgari, tum isto in antimonio delitescente, ac inflammabili nitri portione, interdetonandum coalitus. Vfus est varius: nam præscribitur febricitantibus inter potiunculas, ad gratam aciditatem illis conciliandam: vel sanis cetera, sed appetitum prostratum sentientibus, exhibetur. Vidi continuato eius vsu vermes ab infantibus expulso, difficilesque epilepsias curatas fuisse: forteque is, qui aquæ hirundinum compositæ primus vitrioli spiritum adiecit, similes casus observauit. Dari potest, pro eo ac magis vel minus phlegmate præditus est, a guttis tribus ad quindecim, vel viginti: modo copioso vehiculo aqueo diluatur.

CONDITA.

Maxime adhibentur ad gratiam conciliandam morbis et electuariis. Seorsim vero fructus aciduli præbentur ad solatium calore exustis febricitantibus præbendum. Radices denique quædam, ut et nonnulli cortices, condiuntur ut iucundius comedantur.

CONFECTIO ALKERMES.

Vocatur etiam electuarium ex granis tinctoriis. Per Arabes ad nos deducta est, ab AVICENNA et MESVE descripta et commendata ad syncopen et morositiam sine manifesta causa affligentem. Valde commendata maioribus nostris fuit, instar præstantissimi
ana-

analeptici et aphrodisiaci. Videndum autem erit, ne præscribatur completa illis, qui moschum et ambram auersantur: pro his etiam illa, quæ incompleta dicitur, exstat. Atque hanc facile quivis tolerabit ad drachmam vnam vel alteram: completam vero ægrotantibus vix ultra drachmam dimidiam dare licet, nisi in hominibus valde iam adfuetis: sanis paullo largior dosis parum officit. **HILDANVS** hanc confectio- nem in dysenteria maligna commendat *p. 524.* sed drachmam dimidiam non excedit: de quo quid statuen- dum sit fere dubito, quum ipsi medici Gallici **RON- DELETIVS** et **FERRERIVS**, teste **BARTHOLINO**, loco mox citando, suspectam hanc confectio- nem red- dant, eamque dysenteriam induxisse, observauerint. **CONRADO GESNERO** visum fuit syrupum ex rubi idæi fructibus, pro scopo analeptico et stoma- chico, quibusvis aliis, omnibusque perlis et gemmis, præferendum esse: nec dissimilia de Rob fructuum huius rubi pronunciat **TH. BARTHOLINVS** *de medic. Dan. domest. diff. V.* quibus auctoribus aliqui ad hanc confectio- nem parandam, loco succi grano- rum Kermes Monspelio aduehendi, talia domestica suaserunt. Enimuero, ut præstantem virtutem rubi idæi fructuum agnosco et laudo: absolute tamen ac- cedere isti sententiæ propterea nondum audeo, quo- niam in granis Kermes, ut et coccionella, sal aliquod blande stimulans animalis prosapiæ, ad vires millepe- dum vel cantharidum adspirans, deprehenditur, quo rubi idæi fructus destituuntur; nisi credere velimus vermiculos, nimis cito in illis enasci solitos, raro tam studiose separari posse, præsertim ubi succus in copia parari debet, quin multi simul prælo subiecti succum prolectum inficiant.

CONFECTIO ANACARDINA.

Est per Arabes ad nos hæc etiam deducta. Describit eam MESVE *distinct.* 1. p. m. 115. b. et ad hoc exemplar officinæ eam parant. Docet et aliam compositionem, simulque usum ostendit *de agri-udin. capit. cap. XXIII.* scilicet ad abolitionem vel diminutionem memoriæ, et præmaturam canitiem, atque morphæam, tamquam expertum et certum remedium, commendatur, si drachma vna vel duæ adsumantur. Hinc *confectio sapientum* a quibusdam vocari meruit. Enimuero in nostris terris non æque respondet expectationi: quin, teste CASP. HOFMANNO *de medic. officin.* aliqui ab eius usu maniaci facti sunt, ut catenis opus habuerint: unde *confectio fultorum* potiori iure dicenda foret. Forte nostro climati non æque, ac calidioribus regionibus adsuētis corporibus, conuenit: quemadmodum nostrates etiam in Asia et Africa degentes experiendo didicerunt, quod multa ex nostris medicamentis ibi vel non efficacia deprehendantur, vel plane noxia. Saltem præstiterit ab ea abstinere, donec certa experientia de tuto usu protulit, quam experimento temerario periculum alicui, ut valetudinis irreparabile detrimentum, afferre.

CONFECTIO HAMECH.

Hæc confectio maioribus nostris commendatissima, usque adeo, ut celeberrimus quondam medicus, O. BAPTISTA MONTANVS, auream eam dixerit, auctorem habet Arabem, non infimi subsellii doctorem, Muhammedem Ibn Zakaria (h. e. Zachariæ filium)

E

qui

qui a patria sua Arrasi, vulgo RHASES, cognominatur Dabatur olim frequentissime in quouis morbo chronico contumaci, vt scabie, lepra, cancro, febribus quartanis diuturnis, cum decocto vel infuso ellebori nigra drachmis duabus ad sex vel vnciam integram. Quin nec hodie, vbi concinna medicamenta et parua doses tantopere quaeruntur, vsu omnino excidit, et seorsim ad luem veneream a quibusdam expetitur. Primus, quantum inquirendo assequi potui, REINERVS SOLENANDER, suspectum hoc medicamentum fecit, quum et in suo corpore molestias ab eius vsu expertus fuisset, et in ægroto hypochondriaci idem male successisset: de quo legatur *consilium XXI. sectionis quinta p. 503. seq.* Hunc sequutus doctissimus CASP. HOFMANNVS aliquanto etiam acrius quam ipsemet SOLENANDER fecerat, hanc confectionem reprehendit, *inferiorique potius gutturi quam superiori, destinandam censuit.* Si quis clysteribus addere voluerit, vnciam vnā et alteram pro adulto præscribere poterit. Sed et alius externus vsus est, neque is contemnendus, ad aluum arctissimam clausam aperiendam. Nimirum miscetur hæc confectio cum æquali portione vnguenti populei, et plantis pedum apponitur, exoptatissimo cum successu: meminique pharmacopœi veterani, qui hoc remedio effecit quod omnem spem superabat.

CONFECTIO de HYACINTHO.

De viribus et vsu huius confectionis eadem operagemus, quando inferius *species de hyacinto* recensuebimus.

CON

CONFECTVM PRO OCVLIS.

Est miscela variorum confectorum, id est saccharo incrustatorum, seminum carminatiuorum, quorum vsus si oculos non præclare iuuabit, neque offendere multum poterit.

CONSERVAE.

Arabum sunt inuentum, quo conseruantur illa vegetabilia, vel partes vegetabilium, vbi virtus exsiccando perit et exhalat. Vsum præcipuum habent, vt, vna cum conditis et syrupis, inferuiant excipiendis pulueribus, quo boli et electuaria inde conficiantur, sicque minori tædio adsumantur. Quæ conseruæ in officinis prostant, ex indice pretii, seu taxa, facile cognoscitur: singularum autem virtutes ex doctrina simplicium addisci debent.

CORNU CERVI SINE IGNE PRAEPARATVM.

Multi sunt medici, qui huic præparato valde parum aut nihil tribuunt, quippe gelatinosa sui parte orbato, a qua tamen virtus pendere debebat. Attamen non omnino ablatam esse gelatinosam substantiam experiuntur illi, qui puluerem huius cornu aquis addunt, quæ satis cito mucilaginosæ inde fiunt, et non aptæ sunt longiusculæ durationi. Contra vero dantur etiam satis celebres practici, qui ipsi, tamquam temperant- et antispasmodico, ex parte etiam diapnoico, plurimæ laudes assignant, eiusque vsu delectantur. Præ

reliquis autem insignissime ad febres malignas hoc solo medicamento curandas, si cum aqua cardui benedicti adhibeatur, commendavit medicus quidam in *Miscellaneis Acad. N. C. Dec. I. Ann. VI. p. 186.*

CORNV CERVI AVRATVM.

Præter absorbentes et diapnoicas vires etiam cordiales ipsi a præclarissimis medicis tribuuntur, ita ut in discrimine versantibus ægrotis multumque languentibus in primis conueniat. Ditioribus maior dosis, scilicet scrupulus vel drachma media, offeratur; sed tenuioris fortis hominibus habita crumenæ eorum ratione.

CRANIVM HVMANVM PHILOSOPHICE PRAEPARATVM.

Pulueribus antepilepticis additur. Sed longe utilius est adhibere cranium hominis cetera sani, violenta morte peremti, crudum ac nullo artificio alteratum, simplici rasura comminuendum. Præcipiunt aliqui cum aquis læuigandum esse puluerem super marmore: quod ut ex voto succedat valde vereor. Infanti tenello a granis tribus ad quinque offertur; paullo adultioribus scrupuli medium præbetur: omnino adultis drachmæ dimidium conuenit.

CREMOR TARTARI.

Est aliqua depuratio tartari, vbi non finitur in crystallos denuo coire: vnde pulueris grossioris modo ad fundum decidit: alias, si quies concederetur, in crystallos abiturus. Adeoque nulla re differt a cry-

a cryſtallis tartari, quæ in ſeparata pyxide officinas ornant: immo vix prærogatiuam aliquam, quæ operæ pretium faciat, præ bono tartaro crudo, obtinet. Datur ad appetitum excitandum ſcrupulus. **Etiā** alui ſiccitatem pertinaciorē continuato uſu corrigit. Ad inueteratam alui duritiem expediendam commendatur vncia dimidia ſiue cremoris, ſiue, quod efficacius creditur, tartari albi in puluerem ſimpliciter reducti, cum ſyrupo roſarum ſolutiuo in electuarium coacta et pro vna doſi adſumta. Neque male additur martialibus, aut ſuperingeritur, vbi ea, ob defectum acidi, non reſolui cognoſcimus.

CROCVS MARTIS APERITIVVS.

Crocorum martiſ variæ exſtant in officinis ſpecies atque præparationes, quarum aliæ adſtringentem, aliæ aperientem facultatem, impoſito titulo promittunt. Enimvero in genere notandum eſt, martialium omnium, præſertim ſiccorum, admodum incertum eſſe effectum, et in primis efficaciam aperienti vel adſtringendi minime poſſe certo determinari atque præſcribi. Quare in caſu grauiori non oportet fidere aperitiuæ facultati: præſertim quum eam numquam exferant alia conditione, quam vt adſtrictio concurrat aut ſubſequatur. Videatur de hoc negotio in vniuerſum Illuſtris STAHLIVS, *menſe Januario*. Doſis crocorum ſubtiliſſimorum debet eſſe ad pauca grana. Sic STAHLIVS crocum ſuum antiſmoniatum aperitiuum dare iubet a granis duobus ad ſex in hæmorrhagiis vteri, lochiorum et hæmorrhoidum exceſſu, vt et, certa tamen lege, ad febres inter-

mittentes cohibendas. Ille crocus aperitiuus, qui cum salibus præparatur, etsi non multum prærogatiuæ habet præ simplici limatura martis sæpius humectata iterumque exsiccata, et deinde salibus iuncta, præsertim mediis: videtur tamen in febrium intermittentium curatione non omnino contemnendus, quum salia adiecta aperitiuum effectum determinent, stricturamque nimiam, ab abusu martialium forte inducendam, impediant et expediant.

CROCVS METALLORVM.

Aliquanto mitior est vitro antimonii: sed hominibus interne sumendus non conducit. Canibus drachma vna vel altera, equis vnciæ dimidium, ad integram, quotidie porrigitur a veterinariis. Infusioni extemporaneæ, ad parandam aquam benedictam Rulandi, conuenit. Hæc vero ipsa aqua, vt et tartarus emeticus, si cum hoc croco parentur, debiliores vires exserunt, quam si vitrum antimonii fuerit adhibitum. Aliis vocatur *bepar antimonii*.

CROCVS SOLIS.

Pretii augendi gratia pulueribus bezoardicis, et quibusuis aliis, adiungi potest.

CROCVS VENERIS.

Externe ad detergendum, siccandum exedendumque ophthalmicis aquis et collyriis additur: nec non vnguentis ad vlcera depuranda iungitur, immo solus vlceribus inspergitur. Internus vsus non est satis fidus aut securus: nauseam enim et vomendi conatus excitat.

CRY-

* CRYSTALLI LVNAE.

Vocantur etiam *vitriolum Luna*, itemque *magisterium lunare*. Adhibentur ab aliquibus ad hydropem curandum: danturque grana duo ad sex. Effectum edunt aliquando potenter diureticum, sæpius vomitorium aut purgantem. Enimuero periculum erosionis et gangrænæ, ob causticam suam indolem, iminantur, adeoque infecuris remediis annumerari debent.

CRYSTALLI TARTARI.

Vide supra de *cremore* dicta.

* DECOCTA.

Vetustissimi sunt in medicina vsus, iisque maiores nostri potissimum utebantur pro dissolutione et vehiculo medicamentorum solutiuorum et cathartico-
rum, vt et ad humorum, sicut loqui amabant, præparationem. Neque hodie exoleuit illorum vsus, etsi non adeo frequenter amplius tam diffusæ formulæ adhibentur, postquam plerique persuasum habent concinnis istis et concentratis chemicorum præparatis, exigua quantitate sumendis, plus virium, gratiæ et decoris inesse. Occurrent inferius species pro aliquot decoctis, vbi de vsu eorum commodius erit differendi tempus. Exempla multorum decoctorum ad varios morbos præbet THOMAS FVLLER in *pharmacopœa extemporanea*.

* DECOCTVM ALBVM.

Est simplicissimum, sed in febribus ad æstum et sitim bene conueniens, SYDENHAMO et BOERHAA-

VIO laudatum. Paratur ex mica panis et rasura cornu cerui simplici aqua decoctis. Colatura potest syrupo acetositis citri ad gratiam condiri.

DECOCTVM ALEXI- PHARMACVM.

Destinatum videtur febribus epidemiis malignis et catarrhalibus, vt et variolis morbillisque expellendis, continuæque transpirationi conseruandæ: immo etiam ad præseruationem ab eiusmodi morbis. Hodierna praxis ad tam diffusas medicinas raro venit.

*DECOCTVM AVENAE.

Nostro æuo magnam famam nactum est, quæ a Britannis oris totum orbem peruagauit. Est autem vere imitamentum decocti hordei, cui radices cichorei siluestris, et nitri modicum, accessit: gratiæ autem causa sacchari parum additur. Laudem omnino meretur, quod humores diluendo et æstum temperando, præ aliis potuum consuetorum generibus, sanitati conseruandæ et morborum chronicorum radicibus sensim euellendis, inseruiat. Legi de præclaris virtutibus huius potus meretur RICHARDVS LOWERVS, et FRID. HOFFMANNVS in *dissertatione de cura auenacea*, ubi et parandi et vtendi modus latissime exponitur.

DECOCTVM CORNV CER- VI EX RASVRA.

Tam simplex, quam bina sequentia cum hordeo et scorzonera, egregium habent vsum in febribus ad sitim leuandam et acrimoniam feri obtundendam.

Etiā

Etiam senibus et arthriticis egregie prodest. Potest etiam tale decoctum simplex, aut hordeatum, adiectis amygdalis pineisue, in emulsionem redigi, cuius usus optatus est in dysenteria, sitimque egregie solatur. Gratia etiam causa decoctum temperari potest syrupo acetositis citri : aut flauedo corticum saccharo detrita sola immisceri potest : quæ singula ex circumstantiarum rationibus probe perpensis institui debent.

DECOCTVM HORDEI.

Vetustissimi auctores ptisanæ multum tribuebant, præsertim in curatione febrium diætetica. Ea parabatur frequentissime ex hordeo decorticato, addito aliquantillo salis, olei, aceti : nonnumquam etiam anethi aut porri. Temporis tandem progressu huic veterum ptisanæ decoctum hordei integri substitutum est : idque, ut existimo, ex ea persuasione, quod furfuribus inesse vim deterisivam existimabant : ad id forte inducti, quod veteres panem a furfuribus non plane liberum docuerant alium magis apertam serpare, quam illum, qui ex purissima farina confectus est. Non licet hic multum disputare, quam legitima sit hæc consequentia a furfuribus in substantia sumtis ad eorundem decoctum, cui cortex ille hordei semina cingens, et furfurum potissimam partem constituens, parum sane præclari largietur. Quicquid igitur hoc genus potus boni ægrotantibus confert, potissimum ex eo provenit, quod aquæ diluentis beneficio humores fluidiores redduntur, quo melius per urinam et transpirationem depurari possint : et quoniam nullum augendi calorem febrilem iniicere metum potest, ad satietatem indulgeri ægroto sitienti

omnino potest. Etiam ab antiquo inter gargarifmos commendatur hoc decoctum, vel solum, vel melle simplici aut rosato dilutum. Decocti huius *cum scorzonera* vsus potissimus est in morbis malignis: *cum cornu cerui* etiam parati fructus hic est, ut acres humores magis obtundat gelatinositate sua, et aliquantulum nutriendo vires fulciat.

*DECOCTVM LAXATIVVM MANAGETTAE.

Vocatur etiam *infusum laxativum*; quem titulum meliori iure, quam illum decocti, gerit; itemque *aqua laxativa Viennensium*. Optime describitur a JOAN. ZWELFERO *pharmacop. regia Class. II. initio p. 515*. Est modus commodissimus senna ad laxandum utendi. Pro dosi unciae tres vel quatuor sufficiunt. Auctorem habet celeberrimum quondam medicum Cæsareum D. D. JO. GVIL. MANAGETTAM.

*DECOCTVM SENNAE D. GEREONIS.

Hoc apud Anglos non minori in vsu et existimatione est, quam apud nos modo recensita aqua laxativa. Descriptio exstat in *pharmacop. Augustana Class. VII. Sect. II*. Basis eius est senna, cui adiuvantia et corrigentia quaedam iunguntur. Non raro ipsi mannam adiungunt: unde præcedenti admodum simile euadit: aliquando fortioribus morbo accommodatis, ut elaterio, succo iridis, stimulatur. Destinatum est morbis, quos veteres melancholiæ ortum debere credebant, ut quartanis, cancro, lue venereæ, &c.

DIA-

DIACYDONIVM SIMPLEX.

Vocatur etiam *Diacydoniatum lucidum* seu pellucidum. Non solum grato sapore et colore se commendat, verum etiam viribus blande roborantibus ventriculo conuenit, et diarrhoeis vel fluxui coelico obnoxiiis prodest. Dari a quibusdam solet febricitantibus, præsertim quotidiana intermittente laborantibus, finito paroxysmo. Sumitur drachma vna vel altera.

DIACYDONIVM CVM SPECIEBVS.

Alias vocatur *diacydoniatum aromaticum*. Ob aromata adiecta calidum est, et non nisi extra febrim conuenit. Stomachicum est et carminativum.

DIACYDONIVM LAXATIVVM.

Alii inscribunt *Gialappinum*. Iucunde sumitur etiam ab illis, qui alias medicamenta abhorrent. Si ad libras singulas diacydonii resinæ gialappæ vncia vna sumatur, vt in *Dispensator. Argentoratensi* præscribitur, quælibet drachma resinæ tria grana continet. Placet etiam, quod ibidem monetur, vt resina potius cum pinea teratur, quam in spiritu soluta addatur: ita enim fit, vt diacydonium hoc quamvis potionem vel aquam promte ingrediatur.

DIAGRYDIVM SVLPHV-RATVM.

Rectius scribitur dacrydium: vocatur etiam *scammonium sulphuratum*. Scammonii antiquissimus

mus est vsus, vnde fere omnium electuvariorum aut pilularum purgantium, ab antiquis ad nos deductorum, magnam partem constituit. Quoniam vero non sine molestia subinde operatur, de variis corrigendi modis cogitatum est. Sic antiquitus succo cydoniorum, myrobalanis et mastiche temperatum, sub titulo diagrydii aut scammonii præparati, exstabat, et adhuc passim prostat. Chymici mitius reddere laborabant interpositis particulis sulphuris: eo, ni fallor, adducti exemplo antimonii crudi, quod admodum mite est, quamdiu regulinis particulis sulphureæ intermixtæ sunt: his autem subtractis potentissimum effectum edit catharticum. Enimvero nec hæc præparatio omnibus satisfacit, quippe castratio potius quam correctio esse videtur. Dosis est a gr. VII. ad XV. vix autem solum præbetur, sed plerumque pilulis stimuli loco additur: etsi ipsum stimulo eget, optimeque agitur si trochiscorum alhandal vno vel altero grano excitatur. Optimus scammonii exhibendi modus ille mihi videtur, quem inferius sub titulo *Essentia Scammonii* attingam.

* ELÆOSACCHARA.

Prostant, aut ad præscriptum ex tempore parantur, varia simplicia, vt anisi, foeniculi, cinnamomi, et complura alia. Plerumque ad vnciam sacchari octo guttæ olei destillati assumuntur, vt vnica drachma guttam vnã contineat: qui modus commodissimus videtur. Alibi vnciæ vni adduntur guttæ decem. Id habent commodi, quod pulueribus æque ac mixturis aquosis facile vniantur, virtutemque medi-

icinarum gratiamque augeant. Aestimari autem
ebent ex oleorum destillatorum virtutibus. Quan-
o per se dantur, cuspidatim sumendæ præcipiun-
ur.

*ELÆOSACCHARVM CE- PHALICVM.

Frequenti in usu fuit b. D. D. WEPFERO, vt ex
- *observationibus* eius apparet. Descriptio videat-
ur *pag. 606. et 798. adde pag. 367.*

ELECTVARIVM ANTI- FEBRILE.

Non satis concinnum mihi videtur, ob præpon-
derantem alexipharmacorum calidiorum socie-
atem. Vnciæ dimidiæ paullo plus vno opii grano
nest, et corticis Peruuiani, lignique colubrini, sin-
ulorum grana quatuor: quare ultra hanc dosin as-
endere non licebit. Si quid boni præstare experi-
ndo constat, vix dubito præcipuum fructum opio
dscribere, atque in eo hoc electuarium conferre
neriacæ, qua ad febres curandas veteres etiam mul-
am utebantur. Simplicius est electuarium antifebri-
e D. D. ARGENTORATENSIVM, quod *vul-*
are ab ipsis denotatur *pharmacop. p. 37.* quippe
olis cortici chinæ et tali ammoniaco rem omnem
ermittit: quod ad drachmam vnam, aut paullo am-
lius, post paroxysmum exhibetur, singulisque
uatuor horis repetitur: corpore tamen prius, vt
ecet, præparato, reliquisque cautelis recte obser-
atis. Est quoque in nouissima editione *Electuari-*
m antifebrile D. D. BERGEMANNI, quod omni-
o securum et laudabile est.

Ele-

ELECTVARIVM de BACCIS LAVRI.

Est inuentum RHASIS, quod proponit libro IX. *ad Almans. cap. de colica*, et in colica a causa frigida, auellanæ magnitudine, cum vncia vna vini calefacti, repetitis vicibus sumere iubet. Quoniam vero minorem mellis quantitatem, quam hic præscripta est, assumere docet, scilicet puluerum ponderi æqualem, (forte vino vel alio liquido ad necessitatem distemperandam) dosis duplo vel triplo maior offerenda est. Enimuero hodie rarius introsumitur, et potius enematis destinatur, quibus vsque ad vnciam et ultra, cum oleis et stimulo salino, inditur, quoties flatulentia molestiam creat.

ELECTVARIVM BENEDICTÆ LAXATIVÆ.

Vocatur etiam *benedicta laxatiua Nicolai*: idque nomen, auctore MASSARIA, accepit, *quia nullus est, qui illud accipiat, quin illi benedicat.* Dosis eius statuit quatuor drachmas ad vnciam integram. Tribus drachmis insunt radices turbith grana nouem, diagrydii vero, esulæ et hermodactylorum, singulorum grana quatuor cum dimidio. Sed nostra ætate vix amplius intro sumendum præscribitur, fereque tantum enematis additur.

ELECTVARIVM CAMPHORATVM.

Valde conuenit cum electuario de ouo, quod inferius videbimus.

ELE-

ELECTVARIVM CARYO- COSTIVM.

Nomen accepit a caryophyllis et costo, compositionem ingredientibus. Dicata autem est illa bili utrique euacuandæ et cachexiæ emendandæ. Sextem drachmæ habent dacrydii quindecim grana, et tantundem myrobalanorum.

ELECTVARIVM CATAR- RHAE.

Constat ex balsamicis et aromaticis; adeoque, tonum ventriculi roborando, et, sanguinis circuitu blande accelerato, transpirationem conseruando ac intendendo, catarrhali constitutione satis commodè dari potest ad vnciam integram; præsertim si species aromaticæ incompletæ adsumtæ fuerint: quod pro illis, qui odores ferre non possunt, consultius sit, quam si species, ut præscriptum est, omnino mittantur.

ELECTVARIVM CHALY- BEATVM.

Huius medicamenti auctorem fuisse FABRICIVM BARZONIVM, admonent D. D. AVGVSTANII: iidemque docent vsum eius in cachexia mulierum et virginum albo ictero præclarum esse, atque a summis quondam medicis, CRATONE, MENTELIO et MEERMANNO comprobatum. Drachma vna præparati chalybis grana circiter duodecim continet.

ELECTVARIVM DIACATHOLICVM.

Vocatur etiam *antidotus catholica*, id est vniuersalis, quæ omne humorum genus expurgat. Particula *dia* est græca *διὰ*, et ab huius gentis scriptoribus adhibetur ad designandum ex quonam hæc vel illa medicina paretur: vnde apparet valde incongrue eam in denominatione huius electuarii adiungi. Sed vsus est tyrannus, multaque huius generis in lingua pharmacopoeorum supersunt ex barbarie medicæ æui. Est electuarium satis grati saporis et blandarum virium, valdeque existimatum maioribus nostris fuit, quibus in ipsis acutis et peracutis morbis, ad subducendos prauos humores, frequenti in vsu fuit positum. Datur ab vncia dimidia ad integram. Hodie frequentius addi clysteribus solet, vbi non minus vncia integra poni debet: quin ad binas progredi licet. Nihil habet ex validis purgantibus: vnde nec clysteribus, vbi acri stimulo indigemus, admisceri debet.

ELECTVARIVM DIACORI.

Vocatur etiam *Diacorum Mesua*, a quo describitur *de agritud. neruor. cap. I.* Commendatur ad neruorum agritudines omnes, ad sensus acuedos et memoriam confortandam. Peculiariter senibus catarrhosis, imo etiam cachecticis et hydropicis bene facit. Dosis eius auctor præscribit vnciam vnā, mane et vesperi adsumendam.

ELECTVARIVM DIAPHOE- NICON.

Basis huius medicamenti est turbith, cui, instar
iuuantis, accedit scammonium: corrigentis au-
tem loco dactyli nondum penitus maturi, adeoque
abastringentes, ab Arabe inuentore adiecti sunt,
que aceto per triduum macerandi. Sed hoc con-
siliū apud nos exsequi non licet, qui caremus da-
ctylis talibus, quales requiruntur. **MASSARIA**
iudice, inter cetera omnia medicamenta ad purgan-
tam pituitam accommodata, hoc principem locum
obtinet, testaturque se præ ceteris illo familiariter et
venter fuisse vsum. Datur a drachmis quatuor ad
x, in hydrope, morbis soporosis, apoplexia se-
ssa. **FERNELIVS** hoc electuarium concinnius
addidit aucta purgantium quantitate, et mellis aliquo-
parte detracta; cuius institutum a **DD. AVGV-**
TANIS laudatur. Ad huius præscriptum parati
minorem esse dosin debere, admonitione haud eget.

ELECTVARIVM de PRVNIS LENITIVVM.

Dicitur etiam *Diadamasceon*, quia pruna Dama-
scena ingrediuntur. Duriores aluum blande
mit, omninoque nihil habet ex classe purgantium:
ari itaque ad vnciam integram secure potest. Sed
non debet hoc simplex lenitiuum confundi cum *dia-*
mano SOLVTIVO seu LAXATIVO, quippe quod ex
lenitivo fit, si vni libræ lenitiui addatur vncia vna
scammonii. Hoc itaque diaprunum laxatiuum seu
lutiuum in singulas drachmas accipit quinque gra-

na scammonii præparati seu dacrydii : ex quo apparet non facile ultra tres drachmas adscendi debere. Sed alii, præeuntibus VALERIO CORDO et BRICIO BAVDERONO, pharmacopoeo Parisiensi, ad libram simplicis diapruni tantum quatuor drachmas diagrydii assumunt: cuiusmodi diaprunum compositum maiori dosi offerendum esse per se patet. Si enematis addendum est, quod hodie sæpe fit, hæc vltima, quæ scammonium habet, præscribenda est.

ELECTVARIVM DIASATY- RION.

IO. MESVE olim duo electuaria diasatyrion proposuit, quorum alterum hecticis et tabidis, tamquam insigne analepticum commendatur; alterum veneri excitandæ et stimulantæ destinatur. Ex his ambobus NICOLAUS SALERNITANVS unicum concinnavit, omiſſis quibusdam ingratoribus: idque utrique vsui dicatum voluit. Sed vereor ut pro tabidis et hecticis satis idonea sit hæc medicina: scopo diuretico aliquid promittit. Sumendum præcipiunt cum bono vino veteri ad vnciæ dimidium.

ELECTVARIVM DIASCOR- DIVM FRACASTORII.

Est compositio passim apud bonos auctores laudatissima, et reuera magni vsus. Conflata est ex alexipharmacis, adstringentibus et terreis ac incrasantibus, et opii admodum modico, ut vncia integra nondum duo grana complectatur. Quare boni sedativi loco, securius etiam quam theriaca adhiberi,

ipsisque pueris et grauidis, si cetera paria sint, ri potest, vbi torminosæ deiectiones, singultus, mitus compescendi. Auctor illud præcipue destituit morbis malignis et contagiosis, ipsique pestitæ, sed, quod notabile videtur, cum largo veculo acido, ad aliquot vncias adscendente, ut fucus trifolii acetosi, citri, ipsoque vini aceto, sumendum. SYDENHAMVS alicubi sic commendat: *tractarum sane medicamentum, modo ea quantitate exhibueris, quæ remedii potius quam tituli mensuram impleat.* Alibi ad singultum in febribus continuis compescendum iterum suadet largam dosim, nempe duas drachmas: et diarrhoeis, eidem ubi accedentibus, mederi iubet enemate, cui diascordii tres drachmæ iniiciuntur. Videas autem alios anglos nonnunquam altius in diascordio præbendo adscendere et sex drachmas intro sumendas præcipere.

Enimuero incommodum est in hoc electuario, quod drachma integra parum supra decem grana aluerum recipiat; reliqua autem moles melet congrua rosarum est: quare celeberrimi medici de emendatione eius cogitauerunt. Eius studii specimen dat diascordium Sylvii, quod mox sequitur. Quid III. STAHLIVS de eodem sentiat, legere licet in eius *conservat. medico-pract.* ab Exc. D. D. GOETZIO editis pag. 71. 72. nosque infra attingemus, vbi de diascordio liquido STAHLII, hoc est *Essentia eius alexipharmaca*, loquemur.

ELECTVARIVM DIASCORDIVM SYLVII.

Quid celeberrimo quondam viro D. FR. de le BOE SYLVIO in Fracastoriano diascordio displicuerit,

rit, ipsa emendatio docet. Scilicet mellis et sacchari in conferva rosarum nimia quantitas, non omnimorbo conueniens visa, ipsum primo offendit; deinde etiam adstringentium nimia copia ipsi displicuit tandem, quod pleraque vegetabilia terrestri suo principio profundius immerfas vires fouent, huic incommodo per extractionem mæderi voluit. Insuper dosin opii tantopere auxit, vt drachma dimidia integrum circiter granum habeat: ex quo dosin huius diascordii, additis indicationibus præsentibus, metiri oportet. Cum aceto dari commodissimum existimo. Videatur ipse SYLVIVS *Prax. med. lib. I. cap. 58.* vbi descriptionem proponit, dosinque determinat a. gr. XV. ad scrupulum vnum.

ELECTVARIVM DIAS- SENNAE.

Vsu fere omnino iam excidit hoc electuarium, melancholiæ expurgandæ a veteribus destinatum. Est satis vehemens, quare, monente MASSARIA, moderate offerri debet, scilicet a duabus drachmis ad vnciam dimidiam.

ELECTVARIVM CONTRA DYSENTERIAM.

Basis eius est puluis dysentericus, qui infra occurret, ex adstringentibus variis compositus. Is puluis ne vni loco confertim inhærescat, interpositis confervæ rosarum et diacydonii particulis, impeditur. Offerri poterit ad vnciæ dimidium et ultra.

ELECTVARIVM EPISCOPI.

Veteribus valde æstimabatur, quod et gratum satis videtur sumentibus, et bilem pituitamque blan-

de

de ducit. Dari potest vncia dimidia ad drachmas decem. Solebant quoque veteres, omisso melle, solas species, addita ad drachmam earum sacchari vncia vna, in rotulas redigere.

ELECTVARIVM PRO GRAVIDIS.

Est ex analeptics, carminatiuis et blande roborantibus compositum, potestque, si recens paratum sit, (non enim fert ætatem) vtiliter, aut saltem innoxie, indulgeri subinde ad vnciam capiendum.

ELECTVARIVM HIERÆ PICRÆ SIMPLICIS.

Hiera est nomen Græcum, *ἱερὰ sacra*, subaudiendumque est *antitodus*. Sacram vero dicant veteres medicinam aliquam, quæ arcana haberetur, vel quondam fuerat habita, aut quæ magnam deret efficaciam: de quo videatur SCRIBONIVS ARGVS c. 99. *Picra* (*πικρά*) dicitur ob amaritatem. Variæ istiusmodi compositiones apud veteres in vfu fuerunt: hæc autem a GALENO *meth. med. II. cap. 9.* magnopere commendata ante reliquas auctoritatem obtinet. Ab hoc itaque antiquum tendi modum accipiemus. *Præstantissimum* inquit, hoc medicamentum est, ad vitiosos succos, qui in unicis ventriculi habentur: vtiliusque est eo sicco ex qua uti, duorum paruorum cochlearium mensura, bi mediocriter ac medio quodam modo uti studeamus. Nam maximus eius modus ac absolutissimus est duorum, non utique paruorum sed magnorum, potio in aqua temperata cyathis tribus, mi-

nimus unius parui. — Sunt qui reponunt medicamentum, excipientes id despumato melle: et fit quidem ita durabilius, ceterum non perinde ad propositos hoc loco affectus utile, quum et minus ventriculum roboret, et magis aluum deiciat. Addatur de sanitate tuenda L. VI. Si itaque Galenus cochlearia sumere de speciebus iubet, facile cognoscitur Electuarii, quod triplum mellis adiunctum habet, satis magnam portionem requiri, ut iusta dosis impleatur. Nil itaque mirandum, si veteres, aluum laxandi scopo, unciam integram aut fescunciam sumere imperarunt: quod in nostris ægrotis, iucunditati et dosium paruitati adsuētis, nemo facile impetrabit. etiam si aloes magnam copiam sine necessitate ingerendam non reformidaret. Sed de hoc non licet hic esse prolixioribus: addantur, quæ infra ad speciem hieræ picræ commentabor. Drachma specierum continet XXXX. circiter grana aloes: Electuarii unci dimidia specierum drachmam unam complectitur. Ut plurimum hodie eius usus in clysteribus esse solet. Sed ubi vere acrem stimulum adhibere opus est, parum præstabit, etiamsi ad unciam et ultra imponatur: longeque plus efficiet hiera diacolocynthidos de qua mox dicemus.

ELECTVARIVM HIERÆ

cum AGARICO.

Vocatur etiam *hiera pro clysteribus*: saltem id nomen hic superscribitur: quamquam veteres hoc nomen tribuebant illi apud NICOLAVM MYREPSVM, quæ apud D. D. AVGVSTANOS vocatur *Hiera composita Nicolai*, et ob sedecim, quæ præter aloem adsunt, ingredientia, etiam vocatur *hier*.

ex sexdecim rebus, itemque *hiera magna*. Atque hac magna maior tamen est ingredientium numero, et acrium viribus, illa quæ vocatur *hiera Logadii*. Atque harum alterutram, pro indicationis indole, oportet pro clysteribus adsumere, a drachmis quatuor ad sex, octo vel decem. Hæc autem cum agarico segnis est: intus vero data, ob agaricum adiectum, aliquanto efficacior est simplici, quæ sola aloë debet agere.

*ELECTVARIVM HIERÆ

DIACOLOCYNTHIDOS, quæ
et PACCHII vocatur.

Hanc PAVLVS ÆGINETA *Lib. VII. c. 8.* ad Archigenem auctorem refert: sed SCRIBONIUS LARGVS eam ex Pacchii Antiochi, qui eam secretam habuerat, et magnos quæstus ex ea, propter crebros successus in vitiis difficillimis fecerat, posthumis scriptis erutam primus publicavit, eiusque nomine insigniuit. Mira et inuidenda sunt elogia, quæ huic hieræ tribuit a capite XCVII ad CVII. Commendat scilicet eam ad lateris dolores, siue cum febre, siue sine febre fuerint, ad morbum comitialem, maniam, cephalalgiam, subitas præfocationes, spasmus, tetanum. *Præcipue vero, inquit, ad pectoris et lateris dolores prodest, ex qualibet causa factos siue latente et occultis, siue manifestis, ut ex ictu, casu, conatu aliquo supra vires, vel ponderis supra modum portatione, vel contusione, quæ frequenter gladiatoribus accidere solet in luctationibus, et eorum maxime sauciatis. Nec minus ex arbore alta delapsis, vel scalis deuolutis, excussis a cubeda vel vehiculo atque ita tractis. Sed bis, id*

est manifesta ex causa vexatis, cum aceti cyathis tribus quatuorue danda erit antidotos: illis vero, qui ex causa occulta laborant, ex aqua mulsa proderit. Porro singulariter laudatur ad duritias in mammis mulierum cum dolore consistentes, ad stomachicos, nauseantes, continuo vomentes. Diserte addit Scribonius: Illud vero supra omnium opinionem est, quod ad stomachicos euidenter conuenit, quum sit virosissimum medicamentum aduersus stomachum, ne ad lenia quidem et simplicia medicamenta satis apte dispositum. Sed videlicet in eiusmodi rebus potentior usus ratione est: expertus enim unusquisque intelligit stomacho quoque hoc medicamentum eximie prodesse. Et aliquibus interiectis: Illud utique credas interim velim mihi, dum in aliis expertus persuadeam, hoc medicamentum non solum non nocere stomacho, verum etiam reficere et confirmare eum supra omnem opinionem. Basis huius medicamenti est colocynthis, ea quantitate adiecta, ut in vncia dimidia habeamus sex grana aut paullo minus. Sed Scribonius aliquando pondus colocynthidos triplicat, scilicet ubi morbos grauissimos curat. Vtrumque se imitari, et familiariter quidem, scribit Massarias, vocatque alteram hieram diacolocynthidos paruum, cuius dosin a duabus ad quinque drachmas determinat; alteram magnam ab vna drachma ad tres propinat.

Nostro sæculo euauit, ni fallor, usus internus: sed hanc hieram diacolocynthidos pro clysteribus expetere præ reliquis omnibus oportet, cuius quatuor vel sex drachmæ spem non destituent; sed nec vncia integra grauiori casu extimescenda fuerit.

ELECTVARIVM INDVVM MAIVS.

Vsus fere omnino exspiravit. Est purgans, a turpetho et dacrydio præcipuas vires desumens. Dosis Massarias indicat esse a drachmis quatuor ad octo.

ELECTVARIVM LENITIVVM FLORENZOLÆ.

Est blandum remedium, quod intestina, absque incommodo subductis fæcibus, euacuat. Sed raro hodie expetitur. Præscribendum est ab vncia vna ad duas.

ELECTVARIVM LENITIVVM de MANNA.

Parum concinnum est medicamentum, omniumque minime titulum explet, quum in pluribus quam quinque libris vnica mannæ vncia ponatur. Semina frigida maiora inepte decoquuntur; et quæ per se deinceps seorsim, cum frigidis minoribus accedunt, celeriori corruptioni ansam præbent. Sed forte vbiq̃ue iam exsulat ex officinis. Vncia, et amplius, dari debet.

ELECTVARIVM DE OVO.

MAXIMILIANO I. Imperatori gloriosissimæ memoriæ tribuitur. Magna in existimatione olim fuit et passim hodie adhuc est electuarium, alexipharmaca et febrifuga virtute commendatum. In

peste præcipue expetitur, quia ad peripheriam potenter pellendo miasma pestilentielle excludit. Et sane nuperæ experientiae medicorum laudes remedii huius confirmarunt et amplificauerunt. Præterea etiam singulariter commendatur ad maniam a philtro contractam, ut et iis, qui a cane rabido morfi sunt, idque præcipue ob adiectam nucem vomicam, quam adeo non reformidandam in hoc electuario existimamus, ut potius magnam partem bonarum, quas possidet, virium inde pendere credamus. In dosi præscribenda admodum varia præcipiunt diuersi auctores. Sunt qui a scrupulo vno ad drachmam vnâ præbent: alii ad duas drachmas adscendunt: sed JO. BAPT. GEMMA, *de curandis carbunculis et bubonibus pestilentialibus*, irascitur medicis, qui tantum drachmâ vnicâ exhibent, ipseque vnciam integram adulto porrigit. Non adeo multum diuersum est *electuarium camphoratum*, quod supra occurrit.

ELECTVARIVM ORVIE- TANVM.

Nomen suum habet ab vrbe Italiæ Oruietum dicta, ubi primo inuentum et celebratum fuit auctore Hieronymo Ferrante, teste FRANC. PAVLINO *de theriaca celesti*. Diuersissimæ sunt, quæ circumferuntur, descriptiones, ipsaque hæc, quæ ex HELMONTIO allata est, tam ratione ingredientium, quam ponderum, differt ab ea, quam in *Helmontii operibus germanice editis pag. 659.* legere licet. Plurimum aduersus venena valere creditur, ipseque auctor quoduis sibi oblatum venenum publice in foro ebibisse intrepide fertur, fiducia huius suæ

suæ antidoti: de quo quid existimandum sit, iam satis constat. Helmontius in febribus contagiosis et malignis parum profuisse testatur; ipsique præfert antidotum Saxoniam, de qua supra egimus. Dari potest drachma vna et altera ex aceto.

ELECTVARIVM CONTRA PESTEM.

Componitur ex multis iam diffusis compositionibus, vt iures concentratas hic vires alexipharmacas inueniri debere. Est medicina opiata, eodem censu habenda, quo theriaca et mithridatium, quæ magnam eius partem constituunt. Præseruandi scopo drachma vna cum aceto vel citri succo sumi poterit.

ELECTVARIVM CONTRA PHTHISIN.

Si verum dicere licet, inconcinna est compositio et indicationibus veræ phthiseos sanandæ minime adæquata. Dari potest drachma vna et ultra.

ELECTVARIVM DE PSYLLIO MONTAGNANÆ.

Est blandum laxans, flauæ bili educendæ et temperandæ accommodatum: sed usu iam pridem excidit. Dosis est vncia dimidia ad integram.

ELECTVARIVM ROSA- TVM MESVES.

Est blandum cholagogum, in febribus biliosis præcipue olim expetitur et adhibitum. Datur a semuncia ad sex drachmas.

ELE.

ELECTVARIVM de SVCCO ROSARVM.

Viribus, vsu et dosi conuenit cum præcedente.

ELECTVARIVM STOMA- CHICVM.

Ex speciebus satis bonis conficitur, videturque ad appetitum excitandum digestionemque iuuandam vtiliter dari posse vnciam dimidiam et paullo amplius.

* ELECTVARIVM TAMA- RINDINATVM.

Describitur in *Dispens. Norico* p. 19. Estque blandissimum omnino laxans, quod etiam grauidis, ad vnciam dimidiam vel quinque drachmas, exhiberi tuto potest. Celeberrimi medici HORSTIVS et THONERVS illo frequenter vsi sunt, etsi præparationis modum aliquanto diuersum fuere sequuti. Vide THONERI *observat. append. pag. 360. et 366.*

ELIXIR ANTIFEBRILE MYSICHTI.

In descriptione reprehendendum existimo, quod salia plantarum et tartarus vitriolatus non fuerunt omissa, quum spiritus vini nihil inde extrahere valeat. Ceterum est essentia stomachica, de qua tamen auctor promittit: *Præseruat, curat et abigit, post euacuatum corpus, omnes febres. Dosis instante paroxysmo vel paullo ante, ut simul cum paroxysmo operetur, a drach-*

*drachma I. ad II. et unciam semissem in aqua centaurei minoris, vel haustu cerevisia calida: Robustioribus usque ad sex drachmas infundit. Præterea vinis et cerevisiis, quotidiano potui inseruiantibus, immisceri potest, magno cacoehymicorum et hydropicorum emolumento. Vide *Armament. med. chym. sect. XVII. fine.* Sed hodie fere obsoletum est, magisque celebratur*

*ELIXIR ANTIFEBRILE WEDELII

quod in *Pharmacop. Argentorat. pag. 64.* describitur. Datur bis vel ter de die, ad guttas XXX. XL. et ultra. Commode etiam vsurpatur post profligatas febres ad recidivam præcauendam.

ELIXIR ANTISCORBUTICVM AMARVM.

Ex speciebus antiscorbuticis optimis paratur, quarum tamen aliquæ herbæ commodius et cum maiori fructu recentes dantur, quam menstruo spirituofo extrahendæ committuntur, vt beccabunga, borago, buglossum. Dari potest a guttis XXX. ad LX.

ELIXIR APERITIVVM.

Scopo aluum aperiendi aliquoties offerri potest ad drachmam dimidiam, donec aluus, potu sufficienti et commodo iuuanda, satis fluat.

ELIXIR BALSAMICVM.

Celeberrimus quondam Archiater Regius D. D. KRVG de NIDDA Laudanum liquidum Syden-

denhami, cui aliquantillum balsami Peruuiani adiebat, sub hoc titulo abscondebatur. Videbimus medicamentum infra suo loco, sub genuino nomine.

ELIXIR CITRI.

Satis calida et oleo æthereo imbuta est medicina, quam tamen multos videas ad integras uncias, roborandi ventriculi causa, ingurgitare; qui videant ut diu impune hoc possint facere. Si bene dilutum fuerit ad drachmas duas tolerabile est, et sufficiens ad ventriculum flaccidum, et multa aqua vel tenui ac vappido potu distentum et labefactum, pristino robori restituendum. Parum differt ab *aqua citri cum spiritu vini*, quam supra vidimus.

ELIXIR PECTORALE.

Illis qui tussi humida et defluxionibus catarrhalibus, nec non rauedine hinc contracta, laborant, satis commoda est medicina, si guttæ XXX. vel XL. sumantur. Solent aliqui species, antequam extractioni permittantur, tinctura antimonii acri prius humectare, et post aliquot dies demum spiritum reliquum affundere: sic enim resinosa, quæ ingrediuntur, extractioni melius parent.

ELIXIR PESTILENTIALE

CROLLII.

Reuera nil aliud est quam balsamus sulphuris iuniperino-succinatus, essentia theriacali mixtus. Non potest vituperari, si verum oleum e baccis iuniperi assumptum fuerit, quod nisi ipse tibi præpares, caue pu

tes te facile vllibi esse inuenturum. Vide *obseru. physico-chym.* FR. HOFFMANNI pag. 12. Phlegmatico homini in constitutione catarrhali rectissime potest dari: sed calidioribus subiectis nollem præbere, præsertim morbo acuto iam decumbentibus. Dosis ab auctore præscribitur ad præseruandum gutta vna vel duæ in vino vel aceto quotidie sumendæ: vel singulis hebdomadibus septem ad decem guttas accipere et sudori indulgere suadet. Illi autem, qui pestilenti morbo iam correptus est, illico scrupulum vnum vel duos ex vino vel aceto rutaceo haurire iubet, sudoremque expectare.

* ELIXIR POLYCHRESTVM HALENSE.

Licebit mihi, spero, bona cum venia eorum, quorum interest, huius medicamenti nunc meminisse, postquam in officina orphanotrophei dispensari iam diu intermissum est: et iam olim in scriptis Illustris STAHLII notitia eius legitur. Paratum initio fuit ex extracto panchymagogo per mixturam simplicem soluto. Sed circa annum clolccciv. extractum, aut rectius dicendo, massam cathartica spiritui vini resoluebant, ea proportionem, ut ad quatuor scrupulos vnciam vnam spiritus vini sumerent, et spiritus vitrioli drachmam dimidiam. Massam illam cathartica sequentem ad modum parabant. Recipe Pulpæ colocynth. vncias sex, Agarici, Scammonii ana vncias quatuor, fibr. ellebori nigri, specier. diarrh. Abb. Aloes succotrinæ à ℥ss. Incisa contusa infunde spiritu vini q. s. post digestionem sufficientem et fortem expressionem, fiat cum trochiscorum Alhandal vnciis

ciis tribus, diagrydii præparati, agarici trochiscati an-
 vnciis quatuor et aloes hepaticæ vnciis octo, massæ
 Elixir illud copiosum sedimentum ad fundum dimitte-
 bat, unde necesse erat vitrum ante usum probe agitare
 Vbi quis extra febrem, laxationis vel purgationis causâ
 sumebat, sexaginta guttæ per intervalla brevia porrige-
 bantur, donec purgatio incipiebat, iniuncto copiosus
 potu cerevisiæ tenuis calidæ. Quo pacto in febribus
 petechizantibus adhibitum feliciter fuerit, multis ex-
 positum legatur apud D. D. GOETZIVM in *observat. medico-præcticis Stahlianis Classe I. obs. 14. in
 de a pag. 58. ad 60.* Addatur ibi citatus b. D. D. C.
 F. RICHTERVS, locis indicatis. Quibus lectis re-
 spiciamus ad ea, quæ SCRIBONIVS LARGVS
 ad experientiam tam diserte prouocans, de hier
 Pacchii s. diacolocynthidos afferebat, quod medica-
 mentum illud non solum non noceat stomacho, ve-
 rum etiam reficiat et confirmet eum supra omnem
 opinionem. Certe hoc elixir, quo subinde familia-
 riter vtor, a colocynthide plurimum accipit, neque pa-
 rum scammonii, agarici et aloes habet, vbi tamen
 tempestiue et legitime adhibetur, exoptatissimos edi-
 effectus, facitque vt generali isti accusationi fortio-
 rum purgantium multum apud me decedat.

ELIXIR PRAESERVATIVVM CONTRA PESTEM.

Constat ex laxantibus et alexipharmacis, neque con-
 temnendum est tempore catarrhali in subiectis
 frigidis. De reliquo etiam vulgo adhibetur ad ad-
 petitum excitandum et ventriculum roborandum: ple-
 rumque cochlear mediocrè plenum infundunt. Mul-
 ta

tas videas familias, præsertim in Germania inferiore, vbi mulieres hoc, vel simile aliquod, sibi domi parant et in vsu quotidiano habent. Vidi illud inscribi: *Casselsches Gist* = Elixir, vel simpliciter, *Casselsches Elixir*: forte quod ex officina aulica Cassellana, omnium prima, quæ medicamentis chemicis instructa fuit, emanauit. Nimis frequenti vsu hæmorrhoides concitat; vt et intempestiue mulieribus datum in menstruorum negotio turbas excitare valet.

ELIXIR PROPRIETATIS

HELMONTII ALBUM.

Ab auctore Helmontio tamquam maiori ingenio excogitatum et subtilius quoddam inuentum præfertur antiquo illi Paracelsico. Sed magnopere vereor, vt aqua cinnamomi ex aloe, myrrha et croco intimas vires destillando possit extrahere. *POLISIUS in myrrhologia p. 66.* de vsu hæc habet: *liquore hoc tum quartana tum continua fugatur. Qui noctu sumserat sacrosanctum viaticum, Helmontium in prandio conuiuium circa lectum habuit.* Celeberrimus D.D. **BOERHAAVE** in chemia sub eius nomine edita, *Processu LXXXII.* elixir Helmontii aliter parare docet: processu autem præcedenti docet optimum modum sine magnis impensis et sine magno labore parandi elixir omnium optimum, quo quartanas et tertianas perfecte curari promittit; quod sane experientiæ suffragio confirmatum optamus.

ELIXIR PROPRIETATIS ANTISCORBUTICVM.

Quidquid antiscorbutici ab hoc expectare volumus, a spiritu cochleariæ et salis dulci proficisci

G

opor-

oportet. De reliquo æquipollebit aliis huius tituli nisi quod ob carminatiuam vim spiritus salis dulci ventriculo magis gratum erit. Dosis ad guttas triginta vel quadraginta ascendit.

ELIXIR PROPRIETATIS cum RHABBARO.

Non est inepta compositio, sed reliquis forte præferenda, quod proportionem ingredientium melius obseruat. Ventriculum et intestina expurgare et roborare: hepatis et hypochondriorum obstructions expedire, appetitum excitare, mulierum purgationes menstruas in ordinem redigere potest, si cautiones necessariae in adhibendo obseruentur.

ELIXIR PROPRIETATIS PARACELSI.

Hoc elixir ab auctore Paracelso vocatum est *proprietas*, tamquam dicere voluisset *proprie inuentionis et ordinationis*: multumque boni de eo passim in scriptis suis, et ex his discipuli eius, promittunt, a vitam sanam et longæuam, ad plerosque morbos ipsamque pestilentiam vincendam. Legantur elogi longo ordine exposita apud CROLLIVM in *basiliensibus* p. 171. Is dosin determinat a guttis sex a duodecim. Enimuero a variis iam desideratum fuit quod spiritus sulphuris, speciebus initio adfundendus, eas momento quasi comburat, ut vix vigesima pars soluatur: reliquum autem instar carbonis in fundo maneat. Huic incommodo obuiam iturus D. D. BOERHAAVE menstrui loco adhibet acetum destillatum fortissimum, sicque impetratam, post diuturnam

nam digestionem, tincturam a drachmis duabus ad vnciam mediam in pestilentia, febribus, scorbuto optimam prædicat. Forte consultius destillati aceti loco simplex bonum vini acetum adhiberetur.

ELIXIR PROPRIETATIS SINE ACIDO.

Hoc elixir menstruo alcalino extrahitur, adeoque naturam præcedenti contrariam nanciscitur, neque in febribus commode adhibetur, minimeque omnium in pestilentia locum inuenit, vt nec in aliis morbis, vbi humores iam satis vel nimium resoluti sunt. Contra vero, vbicunque aperiendum, laxandum, stimulandum fuerit, probe se geret, a guttis viginti ad quadraginta exhibitum. Sunt qui omnino nullum spiritum extrahendo adhibent, sed omnia absoluunt menstruo aqueo large alcalisato. Ita virtus purgans magis conspicua est. Atque huius indolis est ELIXIR APERITIVVM CLAUDERI, cuius descriptionem videas in *Pharmacop. Argentoratensi pag. 65.*

ELIXIR PURGANS.

Est satis elegans compositio, potestque ad drachmam dimidiam, breuibus interuallis repetendo dosin et large superbibendo, donec satis operetur, exhiberi.

ELIXIR VITAE MATTHIOLI.

Ipsè auctor præparationem et laudes eius describit
Comment. in Dioscorid. Lib. V. pag. 907. Vires
mirabiles ipsi tribuit, fere etiam vniuersales. Dosis
G 2 ipsius

ipſius ex præſcripto auctoris parati drachmam vnam non debet excedere. Sed quando ſaccharo edulcoratum, ſicque nimia et ſumma ſpirituofitas infraſcripta eſt, largius etiam, vt de facto impune fieri videre quotidie licet, hauriri poteſt.

ELIXIR VITRIOLI MYN- SICHTI.

Vires adeo deprædicat auctor *Armament. Sed XVII.* vt neget *nobilius et efficacius ſtomachicæ in tota republ. medica inuentum eſſe.* Et ſane experientia confirmat bonum eſſe carminatiuum, et appetitum languentem hac medicina belle excitari. Primis commendatur illis, quibus ſoda moleſta eſt ob ſaburram biliolaſam in ventriculo morantem. Quo præcipit de vſu antepileptico, non omnino nihil eſſe exiſtimo, quum mihi notus ſit medicus, qui phlegmate vitrioli operæ pretium in hoc morbo ſemel iterumque fecit. Doſin præſcribit auctor ſcrupulum dimidium ad integrum in aqua quadam deſtillata, ad affectum appropriata.

ELIXIR VTERINVM CROLLII.

Auctor de vſu et doſi *Baſil. chym. pag. 224.* ſic ſcribit: *Doſis eſt ſcrupulus vnus vel duo, ingruent paroxyſmo hyſterico, tunc illico ſanantur. Quod ſingulis menſibus, appetentibus menſtruis, equali doſe vtantur, non reuertetur morbus.*

EMPLASTRVM ALBVM COCTVM.

Est simplicissimum emplastrum saturninum, et potentis alias adstrictoriae facultatis, quæ ab hoc genere remediorum proficiscitur, et sæpe ab externis partibus ad internas periculose propagatur, (vide supra *acerum lithargyrii*) minime particeps: quæ semper maior et præsentior est, ubi acetum in præparatione additur. Adhiberi maxime solet, ubi pars aliqua ab attritu duriorum corporum, vel allisione mutua excoriatur: quod intertrigines vocare solemus. Agit potissimum poros a cuticula nudatos blande constringendo et liberum aeris accessum auertendo, a cuius humida et ad corruptionem inducendam apta constitutione subinde mala emergunt ex minimi momenti excoriationibus. Potest camphora adiecta ita præparari ut defensiui emplastri vices sustineat: præsertim ubi in ambitu ruborem et dolorem animaduertimus. Vocatur etiam *emplastrum de cerussa*. Parum differt *emplastrum D. D. VLMENSIVM* in *pharmacopœa Augustana Classe XVI.* laudatum.

EMPLASTRVM de AMMO- NIACO FORESTI.

Apus D. D. AVGVSTANOS in classem ceratorum refertur. Discutientium vires a mucilaginosi et pinguibus nimis submersæ sunt; eæ tamen iuuantur admixta camphora: alias magis ad emollitionem et suppurationem conducit. Si iungatur cum emplastro de cicuta, dolores congestorios demulcet et lenit. Junctum empl. saponato Barbette laudabile scutum

stomachicum constituit in affectibus spasmodicis partium hypochondriacarum, ventriculi, duodeni, hepatis, ductuum biliariorum, sicque in vomitoriis, choleroideis et ictericis affectibus sæpe ultra spem et opinionem efficit, præsertim si oleo cumini vel alio carminativo prius malaxatum et camphoratum sit.

EMPLASTRUM ANTI-FEBRILE.

Describitur hic ipsissimum STROBELBERGER emplastrum, quod in intermittentibus, ubi personæ sunt sensibiliores, et paroxysmi iam notabiliter decreuerunt, non inutiliter carpi manuum aut flexuræ cubiti applicari, experimentis credimus. Solent nonnunquam talia exulcerationem quandam in loco cui applicantur, facere, quæ salutaris est et æquipollet labiorum efflorescentiis, quæ subinde febris laborantium bonis rebus accidunt. Vidi senem præticum qui feminae gravidæ tertiana laboranti, et terminus partus propinquæ, post varia in cassum adhibita, sequenti proderat, quod recipit theriacæ veteris drachmas duas, terebinthinæ dr. vnam, florum sulphuris aluminis crudi, piperis, singulorum scrupulum vnum olei rutæ destillati guttas decem, camphoræ grana decem: ex quibus mixtis fiebant emplastra duo in forma thaleri, ad carpum vtriusque manus applicanda.

EMPLASTRUM contra FEBRES QUARTANAS.

Titulus addit, quod aduersus malignas, et alias valitum sit. Fortius etiam quam præcedens rubefacere, attrahere et exulcerare potest. Præmi

sis iis quæ præmitti, et consequutis quæ consequi debent, locum inuenire potest. Soli autem fidere nemini consuluerim.

EMPLASTRVM ANTIPO- DAGRICVM ZWELFERI.

Ipsemet Auctor illud NERVINVM ANTIPODAGRICVM vocat, et describit in *pharmacop. reg. Class. XVIII. p. m. 766.* deque eo promittit, quod sit excellens neruinum atque arthriticum, arctus robores, extrahat et alliciat humores acres, acidum fermentum dissipet, adeoque in podagricis affectibus sit efficax. Ex fermenti acidi hypothese sine dubio additur sal tartari. Præcipua virtus a sapone eiusque oleo expectanda est. Superato paroxysmo, ad tumores residuos discutiendos, vtile est, vt et ad roborandas partes arthritico tormento labefactatas et debilitatas.

EMPLASTRVM AN- TITOPHICVM.

Tophis podagricorum dissipandis destinatum est: sed vereor vt saponis sufficiens quantitas insit. Superato paroxysmo adhibendum est.

EMPLASTRVM APOSTO- LICVM.

NICOLAUS MYREPSVS *sect. X. cap. 1.* hoc emplastrum describens causam nominis aperte prodit, quod nimirum creditum sit a sanctis Apostolis PETRO et PAVLO confectum: deinde, quod numerus ingredientium Apostolorum numero, olim for-

te, responderit. Auctius hoc emplastrum dedit NICOLAUS SALERNITANVS, quem officinae sequuntur. Promittitur de eo, quod aliena e vulneribus extrahat, iisque recentibus, æque ac vlceribus, apprime conueniat. Quin imo morsibus et ictibus, omnibusque venenatis vulneribus, conducat, carcinomata percuret, strumas rumpat, abcessus aperiat, fistulis inmissum eas mundificet. Noui medicum, qui hoc emplastro, magnetis præparati puluere et camphora mixto, scirrhum quendam mammarum pro cancro habitum feliciter curauit. Idem etiam hydropicorum abdomini imponebat, non sine emolumento.

EMPLASTRUM ARTHRITICVM MYNSICHTI.

Auctor de viribus hæc habet: *Anodynum est: propterea, præmissis prius vniuersalibus, artbriticis, podagricis, nec non aliis cruciatibus, quouis tempore utilissimum: quia omnes fere dolorum iniurias mire sedat atque placat.*

EMPLASTRUM de BACCIS LAVRI.

Maxima sui parte debetur MESVAE, qui in eo tantum a nobis abiit, vt ceram, terebinthinam et oleum, in descriptionibus nostris requisita, eo consilio omittat, quo possit etiam per clysteres iniici. Commendatur ad omnem dolorem ventriculi, intestinorum, vesicæ et matricis a causa frigida ortum. Hydropicorum, præsertim tympaniticorum, abdominibus imponere iubet addito puluere radicis cyperi et bona quan.

quantitate stercore capræ aut vaccæ sicci et in puluerem redacti. Commode etiam additur puluis cumini, aut oleo eius malaxatur.

EMPLASTRVM DE BETONICA.

Quicquid de hoc dicendum habui, iam supra exposui, quum de *Cerato pro bregmate* sermo esset: quippe quod parum aut nihil ab hoc differt.

EMPLASTRVM CAM- PHORATVM.

Est, vt simplicissimum, ita experientia longa commendatissimum: potestque multorum aliorum loco esse.

EMPLASTRVM CARMINA- TIVVM SYLVII.

Auctor ipsum descripsit, vsumque eius, adducto notabili casu, comprobavit *Prax. med. lib. I. cap. 14.* Scilicet ad flatus indeque ortos hypochondriorum tumores duros inæquales eximie laudat. Scribit autem, se cum emplastro hoc iunxisse linimentum ex vnguenti althææ compositi et olei capparum ana vncia vna, olei philosophorum drachmis duabus inter se mixtis.

EMPLASTRVM CATAR- RHÆLE.

Parum differt ab *emplastro pro temporibus*, quod infra occurrit. Ambo usu conueniunt. Potissimum

adhibentur, quando caput aut dentes diuturno dolore vexantur. Vidi virum, cui, post multa in cassum tentata, eiusmodi emplastrum temporibus applicatum copiosam humiditatem, guttatim sub emplastro effluentem, elicuit, tamque acrem, ut cuticulam, qua defluerat, attolleret et eroderet: quod quum biduo factum esset, omnino liber erat a diuturno rheumatismo, qui in regione temporali fixus hæserat, et non raro ad dentes excurrerat, quibus intolerabiles cruciatus attulerat.

EMPLASTRUM de CICUTA.

Præcipue dicatum est resoluendis tumoribus duris et vel in scirrhum mox abituris vel iam scirrhosis; præsertim lienis inflationi. Memini me viro hypochondriaco, cui lien aliquando insigniter inflabatur, maximasque angustias et capitis perturbationes afferebat, hoc emplastro, remixto cum illo de ammoniaco, multum solatii procurasse, ut iam inde a quinque annis, quoties illa inflatio recurrere incipit, nullo alio quam hoc remedio usus brevi tempore conualescat. Multum convenit cum empl. splenetico, quod infra videbimus.

EMPLASTRUM CITRINUM.

Est simplicissimum emplastrum, neque tamen contemnendum in vulneribus recentibus, ubi nulla alia re opus est quam ut labia iuncta sint, et aeris liber accessus prohibeatur. Vulgus nostrum vocat *den gelben Zug*. Quando autem pro ulcere remedium querunt, expetunt *den grünen Zug*, quod paratur, quando ad singulas libras huius emplastri, ex præscripto

D. D.

D. D. AVGVSTANORVM duæ drachmæ æruginis mundatæ adiiciuntur.

EMPLASTRVM de CRVSTA PANIS.

Solent mulierculæ, non sine emolumento, operculum stomachale ex panis horizontaliter dissecti superiore parte excavata, tōsta et aceto vel aromaticis quibusdam adspersa et imbuta parare in colica, torminibus, abortus periculo. Huius imitamentum est hoc emplastrum, quod omnino, si recens fuerit, vtiliter adhibetur in vomitu, diarrhoeis et torminibus tam infantum, quam adutorum: præcipue tamen infantum, quibus extemporanea illa panis applicatio non tam commode fieri potest. Si recens paratum emplastrum haberi nequeat, iuuabit illud paucis Olei menthæ, chamomillæ aut cumini guttulis malaxare.

EMPLASTRVM DEFENSIVVM.

Defensiuæ remedia a chirurgis vocantur, quæ affluxum humorum copiosorem a parte læsa, vel arcendo, vel repellendo, illam a grauioribus symptomatibus defendunt. Eius generis plura sunt emplastra, quæ ex adstringentibus, refrigerantibusque constant, sub qua classe præcipue militant, quæ lithargyrium, minium, cerussam, lapidem calaminarem, et id genus plura metallica, habent. Nostrum hoc cerussæ et lithargyrio plurimum debet, acetis adiectis ex parte resolutis; aliquid vero etiam succo plantaginis. Multum conuenit cum emplastro *de spermate ranarum*, potestque alterum alterius succedaneum esse.

Vfus

Vfus hic est, vt circum oras vlcerum collocetur, quo affluxus humorum cohibeatur.

EMPLASTRVM de CVMINO.

Vide supra ceratum de cumino.

EMPLASTRVM de FVLIGINE.

Hoc nostrum antipodagricum perhibetur, et potissimum nititur saccharo saturni, quod est valde adstringens et repellens, quare cautissime cum eo mercandum fuerit, ne, quod funestum esse solet, podagra omnino retropellatur. In pharmacopœia Augustana legitur aliud emplastrum de fuligine, a nostro toto cœlo diuersum, quod magnis encomiis ad carbunculos pestilenciales maturandos commendatur.

*EMPLASTRVM DIABOTANON BLONDELLI.

Huius apud Gallos chirurgos tantopere celebrati emplastri descriptio, antea vix alibi nisi in NIC. LEMERY *Pharmacop. vniuersali* p. 734. obuia, nunc quoque legitur in *pharmacop. Argentorat.* Ob præstantes virtutes vsque adeo *diuinum* a quibusdam saluratur. Seorsim laudatur ad discutiendos tumores tunicatos, vt et ad sarcocelen, vbi PETRVS DIONIS cum illo *de ranis Vigonis* hoc coniunxisse se testatur, operæque pretium fecisse. Ad idem quoque malum, vt et ad indurationem testiculi post gonorrhœam malignam, ambo hæc emplastra coniuncta commendat haud vanus vir JO. PALFYN *oper. chirurgic. cap. XV. p. 223.*

EM-

EMPLASTRVM DIACHYLON SIMPLEX.

Est antiquum satis emplastrum, quod a Græcis, ut nomen prodit, per Arabes ad nos venit. Ex mucilaginibus, cum oleo et lithargyrio ad consistentiam coctis, vim acquirit poros occludendi, sicque prohibendo in parte ab eo contacta transpirationem, accelerat et iuvat maturationem tumorum durorum ad suppurationem iam spectantium, absque augmento caliditatis extrinsecus illato. Hoc itaque non contemnendum beneficium præstat mucilaginosa visciditate sua: ex quo consequitur vetustate exsiccatum et friabile redditum huic vsui non inferuire posse. Opus igitur est hoc emplastrum statim, quamprimum paratum est, vitris commodis, non capsulis ligneis, includere et a liberi aeris accessu custodire.

In recenti etiam vulnere, vbi nullus est tumor aut durities ad inflammationem spectans, glutinando, labia coniungendo et aeris accessum arcendo, locum inuenit. Inseruit etiam pessariis formandis in vteri et vaginæ phlegmonis, vbi pro rei exigentia addi discutientia possunt.

EMPL. DIACHYLON COM- POSITVM seu CVM GUMMI.

Basin eius constituit simplex, cui gummi quædam discutiendi vires habentia adiunguntur: vnde præter maturandi atque emolliendi virtutem etiam digerendi et discutiendi facultate gaudet, et conuenit præcipue, vbi in abscessu quodam aliqua pars iam maturata est et purulentam materiam emisit, ad reliquam duri-

duritiem partim emolliendam, partim resoluendam. Sed et hic obseruari debet, ne vetustate et nimia siccitate intentionem eludat.

EMPL. DIAPALMÆ.

Alias etiam *Diachalciteos* vocatur, quia GALENVS auctor chalcitin in eo requirit, qua nos destituti succenturiamus plerumque vitriolum album. Et quum palmæ tenuioribus ramis etiam in nostra patria careamus, illorum loco quercuum teneras frondes adhibemus, ut adeo uterque titulus sine re signata retineatur. Est tenacissimum emplastrum, adeoque multis vñsibus conuenit, præcipue labiis vulnerum in partibus mollibus adducendis, et coniungendis, vbi futura actuali non opus esse cognoscimus: Vbi cauteria potentialia adhibentur, ambitum hoc aptissime tegimus et munimus. Etiam fonticulis iam ambitu rubentibus et ab effluenti ichore acri afflictis imponimus. Ad perniones commendat FORESTVS: quin fracturis post repositionem aptam detinendis vtiliter adhibitum fuit a b. MAVR. HOFFMANNO, ut in M. N. C. Dec. II. A. VI. p. 340. commemoratum legimus. WEPFERVS *obs.* 135. teneræ cuidam ventriculi imbecillitate laboranti, imponit hoc emplastrum, cuius vni vñciæ duas mithridatii drachmas permiscere iubet.

Quin pictores, ut et hoc addamus, illud expetunt ad lintea, in quibus pingere volunt, cito apparanda, quibus vetustissimum quodque aptissimum videtur.

EMPL. DIAPHOENICON FRIGIDVM.

Hoc etiam emplastrum in nostra patria ad præscriptum parari non potest, quia caremus dactylis
matu-

naturitati proximis, adeoque aliquid subadstringentis habentibus, cogimurque maturos et siccatos, quales ad nos mittuntur, substituere, quos tamen veteres illi diaphœnicon, quod calidum vocabant, imponere solebant. Enimvero hoc tanti non videtur, ut propterea valde conqueramur. Multum conuenit cum emplastro de crusta panis. Ventriculum roborat, vomitum, choleram morbum, lienteriam, dysenteriam hepaticam, ut MESVE auctor est, iuuat.

EMPL. DIAPHORETICVM MYSICHTI.

Pituitam ac serosam humiditatem discutit et extrahit, ut sæpe guttulæ emplastro adhærentes aut parti affectæ superstantes obseruentur. *Hinc prodest specificè, inquit MYSICHTVS auctor Armament. p. 10. in ischiadico dolore, intumescencia pedum, parotidibus et tumoribus Gallicis pituitosis, ubi suppurationi incumbere nolumus.* Familiarissime adhibetur ad discutiendos tumores cedematosos, qui fractis et luxatis superuenerunt.

EMPLASTRVM DIAPOM- PHOLYGOS.

Est refrigerans, anodynum et exsiccans ac cicatricem inducens.

EMPL. DIASVLPHVRIS RVLANDI.

Valde laudatur in vlceribus mundificandis et consolidandis; ubi aliquid omnino tribuendum est virtuti

tuti sulphuris repellenti et exsiccanti. Vnde sollicite perpendendum est, an omnino pro reliqua sanitate futura sit talis consolidatio. Celebratur etiam virtus resolutoria, quam præsertim in strumis dissipandis exerit. In vulneribus recentibus cito consolidandis certam ferre et celerem opem solet.

EMPL. EPILEPTICVM.

Solet vertiginosis et epilepticis, derafo prius capillo, supra futuram coronalem et verticem poni. Extenso super alutam adspergi debet pulvis cubebarum. Vide *observat. WEPFERI pag. 229.* At vero magis conducere cucuphas siccas ex cephalicis speciebus, quam emplastrum, idem auctor *pag. 232.* iudicat.

EMPL. de GALBANO CROCATVM.

Est MYNSICHTI, qui in *Armamentario pag. 511.* expertissimum vocat ad emolliendos tumores duros et scirrbosos, nec non ad sedandos et mitigandos uehementes et lethales partium dolores, pectoris, scapularum, mammarum, hypochondriorum, laterum, ventriculi, hepatis, lienis, renum ac uteri, siue a crudis humoribus, vel a flatu crasso, aut alia intemperie frigida excitatos. Insuper omnes strumas tam recentes quam inueteratas, emollit, lenit, concoquit, digerit, incidit atque dissoluit. Præterea in conuulsione et singultu felicissime utimur. Multum conuenit cum empl. de ammoniaco Foresti, potestque unum pro altero substitui.

EMPL. AD GANGLIA.

Vsum titulus docet. Non inepta est compositio.

EMPL. GRISEVM.

Vocatur etiam *de lapide calaminari*. Constat ex plurimis siccantibus et repellentibus: quare ad ar-cendum affluxum, et cicatricem vlceri inducendam probe se gerit.

EMPL. AD HERNIAS.

Egregia laude passim celebratur, quod ad omnis ge-neris hernias, probe prius repositas, multum valeat. Sed plus solidæ opis affert infantibus quam adultis, debetque curandus satis longo tempore de-cumbere, et se bracherio commodo munire. Con-fer PETRI DIONIS *Operat. cbirurg. p. 363. edit. Germ.* In hydrocele frustra adhibetur.

Est etiam in usu *emplastrum ad rupturas s. bernias* ZWELFERI, quod *pharmacop. Reg. Class. XVIII. pag. m. 769.* docet, et in *pharmacop. Argentorat.* albo calculo notatur.

EMPLASTRVM ad HY-
DROPEM.

Crebro in usu quondam fuit celebri medico Italo JOAN. BAPT. MONTANO eiusque disci-pulis, ad discutiendos tumores œdematosos, et sta-gnantem humiditatem per poros cutis, vti sperabant, eliciendam. Vnicus metus est, ne in sensibilibus tumorem ad interna repellat, ob admixtum sulphur,
H quod

quod in hoc genere sæpe nimis quam efficax apprehenditur.

EMPL. DE HYOSCYAMO.

Est D. D. DANIELIS LVDOVICI, qui effectum eius cuius splenetico vel parem vel superiorem fore spondet, præcipue si aliis malacticis aut resoluentibus, pro re nata, societur et exaltetur. Et sane ad vehementissimos dolores rheumaticos obtundendos sæpe supra spem efficax experiendo cognoscitur. In tumoribus tonsillarum aliisque glandulosarum partium inflammationibus, mixtum cum empl. de meliloto efficax est, modo internis rite succurratur.

EMPL. IMPERIALE.

Vlceribus consolidandis dicatum est. Conuenit cum emplastro diasulphuris Rulandi.

EMPL. MAGNETICVM.

Est ANGELI SALAE, et nomen habet a magnete arsenicali, de quo suo loco dicemus. Insignes medici, et in peste practice versati, ut PAVLVS BARBETTE, huiusque verbis ISBRANDVS de DIEMERBROECK, ut et RAYMVNDVS MINDERERVS et GREGORIUS HORSTIVS, ut alios nunc taceam, primas ipsi tribunt in curatione bubonum pestilentialium. Vsum verbis Barbettianis, aliquantulum contractis, adscribam: *Bubonibus*, inquit, *quam primum impono vesicatorium, etsi vix quicquam intumuerint. Post septem, octo, pluresue horas vesicam excitatam incidi curo, et impono emplastrum magne-*

magneticum arsenicale, quod inter omnia alia, quæ unquam vidi aut nominari audiui, præclarissimos maximosque effectus edit, quemadmodum quilibet, qui eo utitur, comperiet. - - Hoc emplastrum eius naturæ esse comperi, quod sicuti crassa duraque imponatur, tunc ne minimam quidem crustam faciat, et nihilo minus malignos humores tam potenter extrahat, ut magnitudinis nucis tumor interdum quatuor aut sex dierum spacio penitus evanescat. Reliqua videantur apud DIEMERBROECKIVM de peste Libr. III. cap. 12. Idem BARBETTE ad carbunculos etiam pestilenciales hoc emplastrum laudat, ita tamen ut primas cauterio actuali, secundas potenti aut forti vesicatorio, tertias demum huic remedio tribuat. Sed in eo DIEMERBROECKIVS ab ipso discedit, nec cauterium auctuale probans, nec emplastrum hoc commendans.

EMPL. MATRICALE.

Valet aduersus omnes vteri affectus frigidos, præsertim suffocationem et strangulationem vterinam, umbilico impositum.

EMPL. DE MELI LOTO.

Est emolliens, carminatiuum et anodynum, ex vteri instituto omni duritie ventriculi, hepatis, lienis, aliarumque partium destinatum. Hodie frequentissimus eius vsus est in tonsillarum inflatione tam pituitosa, quam seroso-sanguinea, vbi cum emplastro de cicuta vtilissime iungitur et camphora etiam remiscetur. Incommodum est in hoc emplastro, quod non adhæret tenaciter, cui iam olim mederi cupiue-

runt commentatores MESVES : et forte non male certe non contra scopum, facerent pharmacopœi, si radicem althææ et semen fœnigræci, maiori quam præscriptum est dosi assumpta, pro mucilagine impetranda decoquerent, quo magis lentam et tenacem consistentiam ipsi compararent.

EMPL. DE MINIO.

Refertur ad JO. de VIGO, in cuius *parua et compendiosa chirurgia Lib. V. cap. ultimo*, sub vniuersali tamen forma, docetur et proponitur. In *Practica* eiusdem, quæ *copiosa* inscribitur, *Lib. VIII. cap. 16.* describitur *Ceratum capitale de minio*, quod cum nostro satis conuenit, nisi quod mastichen e gummi elemi insuper recipit. Quemadmodum vero auctor hoc, quod capitale appellauit, in crani fracturis seorsim utebatur, vel solo, vel cum emplastro de betonica, aut simili mixto : ita hoc, quod simpliciter *de minio* nomen habet, ad alias fracturas et vlcera etiam adhibebat. Habet vires siccandi et refrigerandi seu repellendi, satis conspicuas a cerussa lithargyrio et minio.

EMPL. MIRACVLOSVM.

Variis nominibus innotuit et circumfertur. Alii vocant illud *MAVRITII PRINCIPIS NASSOVIAE* alii *COMITIS DIGBY SATVRNINVM* alii *SAPONATVM BARBETTE*, rursusque alii simpliciter *DIASAPONIS*, aut *DIASAPONI TACHENII*. Et quamquam descriptiones aliquantum variant, nec ab omnibus eadem pondera ingredientium ponuntur, res tamen eadem est et manet. **PAVLVS BARBETTE** in *prax. med. libr. I. c. ultimo*

mo, quod de catarrhis inscribitur, recensione eius hoc epiphonema subiungit: *magni, queso, facias hoc emplastrum, ingeniose lector.* Est autem ibi sermo de doloribus arthriticis. Quod ad usum pertinet, ipsis auctoribus huius Dispensatorii placuit de eo nos edocere. Quibus pauca addemus usu explorata. Egregium est in ictero curando, ubi durities sub hypochondriis sentitur, huic impositum, præsertim si usus saponis internus iungatur. Alui durioris molestias corrigit, præsertim in infantibus, unde nomen accepit *das Purgir-Plaster*. Tumoribus quibuscunque frigidis resoluendis bonum est. Umbilico impositum menses ciet. Postquam per aliquot horas in parte aliqua hæsit, remouendum est, præsertim in tenerioribus, ne cuticulam eleuet. Quidam cum oleo hyoscyami coctum ad nodos et tophos podagricorum seorsim expetunt.

EMPL. NERVINVM.

Refertur ad auctorem JO. de VIGO, sed ex parte correctum est ad mentem ZWELFERI. Emolliendo, digerendo, resoluendo et roborando nervosarum partium malis in primis succurrit. Aliud neruinum antipodagricum ZWELFERI, quod potentius quam hoc resoluit, supra vidimus.

EMPL. NORIMBERGENSE.

Variæ admodum sunt descriptiones, quoniam a priuatis, qui illud dispensant, in arcanis habetur. D.D. ARGENTORATENSES et RATISBONENSES saponem addunt: quo pacto a *miraculoso* dicto parum vel nihil differt. Est fere vniuersale empla-

strum, quod resoluendo, exsiccando et roborando satis bene se gerit, et vndiquaque celebratum est. Parum differt a camphorato D. D. STAHLII.

EMPL. OPODELDOCH.

Est inuentum THEOPHRASTI PARACELSI sed leuiter hic emendatum. Addunt aliqui magnetem præparatum, cui prisca credulitas attrahendi magnas vires tribuebat, male argumentata ab eo, quod lapis integer facit, ad comminutum et in marmore tritum. Ab ipso auctore, multisque aliis, tantum non pro vniuersali habetur et prædicatur, quod et vulnera recentia sanet, et ex iis spicula, aliaque aliena extrahat, sed et symptomata noxia auertat.

EMPL. OXYCROCEVM.

Fuit quondam, et adhuc forte apud aliquos est, valde æstimatum et vsitatum ad fracturas ossium. At vero propter acrimoniam et caliditatem iam olim illud reprehendit JO. de VIGO *libr. VIII. cap. 16.* quod *diabolicum ceratum* vocat, ob attractionem nimiam et pruritus loci, quibus duobus vix plurimum ossis fractura vexari solet applicatione illius. Hæc ut eueniant si præter necessitatem adhibeatur, diutiusque in loco relinquatur, certum tamen est quod in contusionibus, ut et luxationibus, ad dolores sedandos et discutiendum satis laudabile et efficax deprehendatur. Noui exemplum pueri duodecim annorum, quem iratus pater fuisse quodam in ceruice durius percusserrat, vnde vertebra colli quarta, ut existimare licebat, grauiter læsa fuit. Nascebatur in eo loco tumor durus, immobilis, oui columbini magnitudine protuberans

rans et collum ita versus anteriora et alterutrum latus inclinans, vt erecto capite incedere non liceret. Huic, post alia irrita, hoc emplastrum, satis diu adhibitum, ita emendauit vitium, vt vix amplius sentiretur: forteque penitus abstulisset, si ab initio fuisset adhibitum. Cum euphorbio mixtum satis bonum præbet rubefaciens, quod conuenit, vbi vlcuscula, quæ retrocesserunt, reuocare volumus, auctore VESALIO in consiliis a SCHOLZIO editis p. 117. Rusticorum in vicino Palatinatu superiori hoc cum *Incognito* est quasi sacra ancora, vt vix medicum aut chirurgum adeant, nisi viribus horum in casum prius tentatis.

EMPL. DE PELLE ARIETINA

MONTAGNANAE seu ad hernias.

Rarius hodie expetitur, postquam expeditiora in usum venerunt. Commendatur ad luxata, prius reposita, vt partes relaxatæ tonum naturalem recuperent; itemque ad hernias, quamuis CORNELIVS a SOLLINGEN, p. 288. illud minime probat.

EMPL. de RANIS CVM MERCVRIO VIGONIS.

IDEM SINE MERCVRIO.

Simplex, id est sine hydrargyro paratum, commendatur ad dolores ex causa frigida, vt et ad resoluendos et emolliendos tumores frigidos. Alterum autem cum mercurio doloribus et tumoribus ex inquinamento venereo ortis, vt et glandularum aliis tumoribus, destinatum est, vbi plerumque mercurii pondus duplex, sæpe vero etiam triplex vel quadruplex expetitur.

EMPL. SANTALINVM, alias INCOGNITVM dictum.

Dicatum est obstructioni et indurationi hepatis aliorumque viscerum hypochondriacorum. A plebe Palatinus superioris ad omnis generis tumores dolores, vulnera, vlcera expetitur, quo non satis proficiente ad oxycroceum, et ab hoc demum ad medicum confugiunt. Vocant unbefannt.

EMPL. SAPONATVM.

Vide supra MIRACVLOSVM: quippe a quo non differt, nisi quod in saponato minor est saturninorum quantitas.

EMPL. de SPERMATE CETI.

Inuentor est MYNSICHTVS, qui *armament. sect.* 26. p. 520. ita commendat: *mammis puerperarum, post partum non lactantium, impositum et continue per multos dies gestatum, omnibus ex lacte doloribus et tumoribus etiam duris, imo scrophulis et strumis, medetur: lac enim coagulatum siue concretum soluit, eiusque abundantiam absorbit.* Quod elogium sæpe experientiæ respondet. Sed et contusis et sugillatis probe succurrit. Concretum illud, quod sperma ceti vocamus, est indolis ad saponem proxime accedentis: ipsiusque viribus gummi galbanum succurrit. Non incommode camphora additur.

EMPL. de SPERMATE RANARVM.

Auget censum tot emplastrorum saturninorum, a quibus solis illa vis refrigerandi, quam chirurgi liquamini spermatis ranarum magna ex parte tribuunt, proficiscitur. Scilicet adstringendo, et satis quidem efficaciter, ob saccharum saturni et reliqua e plumbo parata, agit. Ambitui inflammationum, iam suppurascentium, vt et vlcerum ac fonticulorum dolentium aut prurientium, circumponitur.

EMPL. SPLENETICVM.

Est HIERONYMI FABRICII ab AQUAPEN-
DENTE, sed interpolatum et succis cicutæ flo-
rumque genistæ auctum. Vsus conuenit cum em-
plastro de cicuta, quod supra vidimus.

EMPL. STICTICVM CROLLII.

Auctor ipse in *Basilica sua chymica pag. 269.* vires
eius innumeras breui elogio complectatur: *sub
lunari globo non reperitur efficacius.* Longo dein-
ceps ordine sigillatim indicat, aduersus quos morbos
valeat. Tamquam vniuersale emplastrum cenferi cu-
pit. Non est dissimile emplastro opodeldoch Pa-
racelsi, de quo dicta huc etiam valent.

EMPL. STOMACHALE.

Ventriculo debili, flatulentiis distento, vomituri-
enti conuenit.

*EMPL. AD STRVMAS.

Egregium hoc b. D. D. JO. MAVR. HOFFMAN
 NI crebro experimento comprobatum, et in no
tis ad Hartmanni praxin chymiatricam pag. 105
 ad ZWINGERVM auctorem relatum emplastrum
 citato loco descriptum legatur.

EMPL. DE TACAMAHACA.

Conuenit cum emplaistro catarrhali, quod supra vi
 dimus: nisi quod in illo opium accedit. Vsu
 est idem.

EMPL. PRO TEMPORIBVS.

Etiam conuenit cum catarrhali, et habet opium.

EMPL. TRIAPHARMA- CON.

Vocatur etiam de *lithargyro nutrito Mesue*. Est
 simplicissimum, sed potentissimum siccans saturni
 num.

EMPL. CONTRA VERMES.

Est puerorum abdominibus, quando vermibus la
 borant et anthelmintica per os adsumere detre
 ctant, imponendum: aut internis exhibitis adiungen
 dum.

EMPL. VESICATORIVM.

Quo tempore vesicas excitare consultum sit, in the
 rapia generali ac speciali docetur. Vbi conue
 nit

nire illas iam repertum est, hoc emplastrum satis erit efficax ad exsequutionem: præsertim si iam supra corium extenso pulueris cantharidum portio inspergatur. Aliquando globulos, instar pisorum, ex illo formamus, et fonticulis non recte fluentibus ad breue tempus imponimus.

ESSENTIA ABSINTHII SIMPLEX.

Essentiæ sunt genus medicamentorum, quod nondum integro sæculo officinis cognitum, nunc vero adeo multiplicatum est, ut fere omnium simplicium vegetabilium essentiæ prostant. Quum vero spiritus vini, quem pro vegetabilium extractione adhibemus, nil nisi sulphureas ac resinosas partes soluere possit, mucilaginosas autem sæpe utilissime coniunctas et naturæ artificio mixtas minime attingat, sæpe fit ut nomine suo, quod essentielles vires simplicium exhibere promittit, minime respondeant. Erit inferius occasio exempla istiusmodi essentiarum indigitandi. Porro incommodum est, quod essentiarum istarum pars maxima sit spiritus vini, utique egregius et magnarum virium, sed non omni morbo, subiecto et tempori æque conueniens: quippe humores valde expandit et exagitat, efficitque ut multa, quæ spiritui huic non maritata ampla dosi impune ac utiliter dantur, sub essentiæ forma longe potentius agant et effectum sæpe heteroclitum edant.

Vt ad absinthii essentiam veniamus, illa satis bonum est stomachicum, quod ventriculi imbecillitati succurrit, et appetitum excitat: sed et caput valde ferit ob oleum vaporosum, quo absinthii summitates pollent: quare aliquibus placet illam parare ex absinthii extra-
cto

Et per spiritum vini resoluto non rectificatissimum
Dari potest ad guttas triginta, quinquaginta.

ESSENTIA ABSINTHII COMPOSITA.

Est satis laudabile stomachicum et carminativum
quod vel per se dari potest, vel cum spiritu niti
aut salis, dulcibus, mixtum, eadem, qua prior, dosi.

ESSENTIA ALEXIPHARMA CA STAHLII.

Illustri STAHLIO displicebat electuarium diascor
dium Fracastorii, ob nimiam et confusam ingre
dientium farraginem, et mellis, pro consistentia ne
cessarii, copiam. Cogitabat itaque de diascordii
liquido, idque parabat ex radicibus quibusdam alexi
pharmacis, ut helenii, carlinæ, dictamni albi, pimpi
nellæ albæ, angelicæ et imperatoriæ. Harum essen
tias seorsim paratas, pro ea ac vel mitiores vel acio
res subiecto curando convenire videbantur, miscebat
et æqualem quantitatem essentiae scordii radicum es
sentiis iungebat. Conferri de eo debet Exc. D. D.
GOETZIVS in *observationibus medico-pract. Stab
lianis Class. I. pag. 70. not. 24.* ubi ex scriptis et præ
lectionibus Illustris STAHLII adducta testimonia
clarissima leguntur.

Est medicina efficax ad transpirationem et lenem
diuresin conservandam, promouendam et intenden
dam, modo tempestive exhibeatur, et in regimine ni
hil peccetur: de quo quidem necessarias cautiones hic
adscribere non licet: petique facile possunt ex cele
berrimi D. D. JVNCKERI *conspetu medicinae theo*

retico.

retico-pract. vbi in singulis, quibus conuenit, mor-
bis, vsus cautus ostenditur. Addatur eiusdem *Consp.
therap. general.* p. 148. vbi, præter alia huc facientia,
vsus paucis his complectitur: *Specialem huius reme-
dii vsus ut paucis attingamus, conuenit præcipue in
omnibus pene febribus, (iusto tempore data) et sub fi-
nem earum continuata, non tantum vires restaurat,
sed etiam ne motus residui febriles in lentam vel he-
teticam transeant, sæpe felicissime prohibet. Vbi quo-
que turgida inflatio sub variolarum ebullitione abest,
aut ipsa variola, aliaque exanthemata retrogressa,
mortem minantur, sæpe ea moderata expulsionem salu-
tem reduxit. Porro insigniter confert vitiis lymphæ
et catarrhalibus malis, coryzæ, grauedini, broncho,
rheumatismis: tutoque resoluit et expectorat in tussi,
vomica pulmonum, empyemate, quin et phthisi, tem-
pore eustadias. Nec respuenda est in quauis humorum
spissitudine, quam, diuturno parco vsu, in primis mo-
tu corporis coniuncta, attenuat, et ad faciliorem cir-
culum ac sinceri sanguinis salubrem exitum, in suppres-
sione mensium et lochiorum, preparat. Ceterum par-
cis et repetitis dosibus (a guttis viginti ad triginta) non
autem in magno feruore et orgasmo sanguinis, neque
in febre ephemera, synocha, causo &c. facile eam porri-
gere conuenit. Aliqui continuatum huius medicinæ
vsus suspectum habent, quippe resinosorum vegeta-
bilium insignis ad peripheriam vergentia quotidie con-
spicitur. Circumspectæ obseruationi igitur commen-
datur, an citra omnem rationem metuant, purpuræ al-
bæ rubræque crebrum prouentum aliqua ex parte de-
beri huius medicinæ abusui.*

ESSENTIA ALOETICA.

Ingrata medicina est et nauseosa. Melius et prudentius aloe sub pilulari forma datur. Si omnino placeret aluum per aloetica cito laxare, non incommodum vsum præberet Elixir polychrestum Halense, de quo supra.

ESSENTIA AMARA.

Satis amara est et non parum etiam calida, phlegmaticis quidem subiectis, ventriculi et intestinorum impuritatibus, præsertim lumbricis, scatentibus satis apta. Consistentem ætatem iam adeptis et ad hæmorrhoides dispositis parcius adhibenda est. Dari potest ad guttas XXX. B. D. D. CHRIST. FR. RICHTERVS in tractatu germanico, qui inscribitur *höchste nothwendige Erkänntniß des Menschen*, pag. docet quandam essentiam amaram ventriculo roborando, vermibus expellendis, vt et lymphæ impuritatibus corrigendis, admodum commodam, quæ olim in officina pharmaceutica orphanotrophei copiose dispensabatur, ex absinthio, tanaceto, radicibus angelicæ et lapathi acuti paratam et cum essentia succini remixtam. Longe minus hæc est calida, possuntque guttæ triginta ad quinquaginta homini adulto præberi.

ESSENTIA AMBRAE.

Expetitur æque ad vsum medicum, quam artificum, qui bono odore imbuerе chirothecas et alia solent. Atque externis his vsibus hæc cum moscho parata satis est commoda. Sed ad medicos vsus melius ad-

adhibetur sine moscho facta, quippe quæ caput longe minus ferit. Commodissime et quasi ex tempore paratur hæc essentia, si sumamus spiritum a tinctura antimonii acri abstractum, (qui, si genuinum vini spiritum adhibueris, per se ambram redolet) et frustillatim discerptæ ambrae in filtro ex charta emporeica positæ superfundamus, qui quicquid in ambra genuinum et non accessorium est, statim dissolvit et per filtrum traducit. Hominibus ad exæstuationem sanguinis non valde pronis, præcipue senibus, non male datur, præsertim matutino tempore post infusum calidum assumptum, ad quindecim vel viginti guttas. In constitutione graui, catarrhali, conseruando transpirationem insensibilem optimum est. CRATONIS testimonio, per recentiores obseruationes confirmato, ambra est optimum in pestilentia remedium præseruatium.

ESSENTIA AMBRAE SICCA.

Satis improprie essentia dicitur. In aliquibus officinis duplex prostat, altera *completa*, id est cum moscho, altera *incompleta*, quæ moscho caret. Priori etiam addi solet oleum cinnamomi, posteriori oleum ex corticibus citri recentibus expressum, quod de Cedro vocamus. Secundum nostram descriptionem scrupulus vnus habet ambrae paullo plus quam duo grana, moschi autem grani vnus fere dimidium. Adhibetur pulueribus, morsulis et id genus aliis grato odore imbuendis, pro iis qui ferre talia possunt; vbi prouidendum ne quid nimis fiat: pauca enim grana sufficiunt. Alibi, vt in *pharmacop. Argentoratensi*, sacchari duplum præscribitur: rursus-
que

que alibi, ad præscriptum *pharm. Augustanae*, minor portio sumitur; quo omnino respicere medicum oportet, qui in usum reuocare cupit.

ESSENTIA ANAGALLIDIS flore purpureo.

Hæc essentia specificam efficaciam habere perhibetur ad maniacos curandos. Vtrum sola vllum hominem curauerit, equidem nescio. Dococtur autem huius plantæ, idque copiose sumendum et continuandum, a multis egregiis viris insigniter commendatur; quod certe conuenientius erit quam essentia spiritiuosa.

ESSENTIA ANODINA EX LAUDANO.

Non video, cur ex pretioso laudano parari debeat, quum multa, eaque inter satis cara, illud ingrediuntur, quæ ad extractionem prorsus inepta sunt, atque hoc intuitu præferenda est ea, quæ sequitur ad mentem LVDOVICI paranda. Dari hæc nostrum potest a guttis decem ad viginti.

ESSENTIA ANODINA LV- DOVICI.

Ipfemet auctor celeberrimus de ea scribit, quod in malignarum complurium principiis, vomitibus ac diarrhoeis complicatis, aliisque affectibus, remedii ordinariis ad guttas sex vel octo sociata; per se vero in rheumatismo, vomitu, diarrhoeis, nephritide, ac guttas X. XII. vel XVIII. noctu data, polychresta sit.

Quem

Quemadmodum compendiosior est et viliori pretio, quam præcedens, parabilis; ita in eo inferior censeretur debet, quoniam croco destituitur, qui tamen vario intuitu vtiliter cum opio iungitur.

ESSENTIA AROMATICA.

In affectibus frigidis ventriculi et intestinorum conveniet, mixta stomachicis et carminativis aliis. Offerri possunt guttæ XXX. ad L. habita ratione temperamenti et consuetudinis.

ESSENTIA ARTHRITICA.

Hæc essentia peculiare præ plurimis aliis hoc habet, quod menstrui loco inseruit spiritus lumbricorum terrestrium volatilis, qui vegetabilibus quibusdam non contemnendis, extrahendis earum viribus, affunditur, addito in fine sale volatili viperarum. Quemadmodum vero lumbricorum virtutem antispasmodicam et antarthriticam multi egregii viri confirmant, eaque efficacia in pulvere eorum succoque conspicitur: ita merito experientiæ suffragium expectatur, an eadem vis post putrefactoriam alterationem in liquore salso volatili per destillationem prolepto amplius supersit, de quo infra suo loco discipiemus. Nihil itaque de usu ac viribus huius medicinæ determinare audeo.

B. D. D. JO. MAVR. HOFFMANNVS in usu habuit tincturam lumbricorum terrestrium anodynam, quam in *Actis Laborat. chemici Altorf. proc.* 192. describit, ubi lumbricorum virtus minus alteratur, quamque adhuc frequenter adhibent ab ipso edocti viri, in doloribus arthriticis, aliisque scorbuticis te
I spasma.

spasmodicis, compescendis. De hac inferius disp
ciemus.

ESSENTIA ARTHRITICA

EXTERNA D. D. STAHLII.

Commendat illam auctoris illustris fama et experi
entia tot annorum felici artis exercitio compa
rata.

ESSENTIA ASÆ FOETIDÆ.

In *pharmacop. Bateana* celebratur vterina, trauma
tica et splenetica, dosisque præscribitur drachm
vna vel altera in liquore conueniente præbenda. Ex
terius etiam ad odorandum offerri potest.

ESSENTIA AVRANTIORVM CORTICVM.

Est nobile medicamentum stomachicum et carmina
tium vt et analepticum. Dari possunt gutta
triginta et vltra. Paratur etiam non contemnend
essentia aurantium ex tenellis fructibus, quæ gra
ta amaritie et colore saturate viridi se commendat, e
cuiusvis essentiæ stomachicæ vires æquat. Jucund
sumitur si frustulo sacchari instillata sit. Dosis est
eadem.

ESSENTIA BALSAMI PERV VIANI.

In hac displicet, quod extractioni vel solutioni iu
uandæ sal tartari adiicitur, hocque pacto usu
suo præcipuo externo vulnerario minus apta reddi
tur. Juvat autem in vulneribus abscessibusqu
depu

depurationem et absterfionem leniter promouendo, putredinem arcendo, et carnis laudabilem prouentum fouendo. Interne adhibita effectum balsamicum edit, et excretiones omnes blande stimulat. Quia autem est calidum medicamentum, dosi admodum moderata offerri debet, ad guttas XX. XXX. HOFFMANNVS in *Act. Lab. chem. Altorf. præc.* 122. parandam docet cum spiritu salis ammoniaci vinoso, deque ea a guttis octo ad sedecim sumta singularem fructum promittit in cruditatibus ventriculi pituitosis resoluendis, vlceribus internarum partium mundificandis, et lymphæ in glandulis variis coagulata discontinuanda.

ESSENTIA BEZOARDICA.

Radices et herbæ hanc ingredients satis probæ sunt et conuenientes, modo myrrha, camphora et crocus, tamquam humores valde exagitantia, abessent, quæ faciunt vt essentia hæc in multis febribus et subiectis locum omnino nullum inueniat. Ad præseruationem tempore contagioso, et in genere graui ac nebulosa tempestate phlegmaticis conuenit, ibique dosis esse possunt guttæ triginta.

ESSENTIA CALAMI COM- POSITA D. D. STAHLII.

Est carminatiua et stomachica, minime calida. Dari possunt guttæ XXX. et amplius.

ESSENTIA CARDAMOMI.

Est elegans carminatiuum. Dentur guttæ XXX.

ESSENTIA CARMINATIVA.

Medicina est optima, satisque bene conuenit ventriculo et intestinis flatulentia et doloribus a frigida causa vexatis. Parum diuersa, etsi paullo minori ingredientium numero constans, est essentia carminatiua WEDELII in *pharmacop. Argentoratensi et Ratisbonensi* descripta. Dosis vtriusque eadem est, a guttis triginta ad quadraginta: quin in phlegmaticis et catarrhali nebulosa constitutione paullo altius adscendi potest.

ESSENTIA CASTOREI.

Nota est castorei commendatio ad affectus spasticos dolorificos et in specie ad passionem mulierum hystericam, quibus præcipue hæc essentia crebro solet præscribi. Illustris STAHLIVS et ab ipso deducti viri, castoreum vbique fere reprobant interne adhibendum. Mihi mitius de essentia castorei sentiendi primam occasionem dedit medicus amicus, quocum hiberna pluuiæ tempestate iter faciebam, quo ille vehementi colica corripiebatur, cum tanta neruorum fibrarumque contractione, vt umbilicus intro ad lumborum vertebra retractus esset, omninoque corpus erigere non valeret, aliorumque manibus e rheda tollendus esset. Hic illico adferri sibi essentiæ huius drachmam dimidiam curabat, qua epota et cyathis aliquot calidæ superhaustis quasi in instanti liberabatur, vt eodem die negotiorum causa per urbem obambulare posset. Ordinaria dosis sunt guttæ viginti, triginta. Externe adhibetur ad odorandum; clysteribus subinde additur drachma vna,
in

in passionibus colico-hysteriis. Basin etiam constituit *mixtura acustica FVLLERI* in *pharmacopoea extemporanea* descriptæ, vbi ad essentia huius duas drachmas oleorum saluæ, rorismarini, caryophyllorum, maioranæ ana guttæ duæ adiiciuntur, huiusque mixturæ guttæ duæ tresue gossypio exceptæ auri immittuntur, ad tinnitum et susurros catarrhales emendandos: cuius remedii bonitatem crebro experimento cognoui.

ESSENTIA CENTAVRII MINORIS.

Vulgo paratur ex summitatibus siccatis, vnde acquiritur essentia atro-rubens, stomachica et anthelmintica, quæ ad guttas XXX. - L. præbetur. Si vero ex summitatibus recentibus præparetur, affuso spiritu non rectificatissimo, tinctura fit sature viridis, quæ ad cochlear vnum vel alterum sumpta effectum laxatiuum manifestum edit, et febribus intermittentibus, præcipue quartanis, insigniter conducit.

ESSENTIA CHACCARILLÆ CORTICVM.

Est gratum ipsa amaritudine sua medicamentum, quod ventriculi vitiis medetur, et pulmonibus prodest, tonumque viscerum relaxatum instaurat, quo nomine febris intermittente laborantibus, aut ab iisdem nuper restitutis, apprime conuenit. Quod pectori prodest manifeste cognoscitur, vbi expectoratio in peripneumonia non recte succedit: quamuis hoc casu fere consultius sit extractum ex hac essen-

tia inspissata paratum aquis diapnoicis addere quam ipsam spirituosam essentiam. Est insuper verum paragoricum, et stricturas partium dolorificas blande resoluit. Dantur guttæ XXX- LX.

ESSENTIA CHINCHINÆ.

Duplex parandi modus præscribitur, alter cum spiritu vini alcalisato, alter aqua simplici per sal tartari ad melius extrahendum armata. Illa ad recidivas febrium intermittentium præcauendas utilis est, si guttæ XXX. aut plures bis vel ter quouis die sumantur: hæc curatoria ad vnciam vnā vel binas cum vino Rhenano præbetur. Sed non video quam prærogatiuam veram habeat præ simplicissimo adhibendi modo in substantia vel electuario: planeque persuasum habeo, corticem Peruvianum tota sua substantia sumtum optime iuuare febricitantes, qui illo opus habent.

ESSENTIA CINNAMOMI.

Est analeptica et carminatiua. Dantur guttæ XXX. et ultra. Sed vix illa indigemus, quum suppetat longe gratior et efficacior aqua cinnamomi spirituosā.

ESSENTIA CONTRAIERVÆ.

In radice contraierua sunt particulæ alexipharmacæ satis temperatæ terreis, nonnihil adstringentibus permixtæ, vnde aduersus malignos morbos, præcipue castrenses cum dysenteriis complicatos, celebratur. Vereor vt spiritus vini vires eius tam bene extrahat,

trahat, et in corpus ægrotantis fideliter dispense, ut non melius in substantia offeratur. Dari potest, nisi ob spiritum parciores esse iubemur, drachma dimidia.

ESSENTIA CORTICVM CITRI.

Tam simplex, quam multo magis composita, est iucundum et incomparabile medicamentum stomachicum, tonicum et alexipharmacum. Dosis et usus conueniunt cum essentia aurantium.

ESSENTIA CROCI.

Male requiri ad extrahendam croci essentiam spiritum rectificatissimum existimo, quippe qui nihil ex croco, præter colorem et sulphuream vaporescentiam substantiam, humoribus expandendis vnice aptam, extrahit, quum tamen nobilissimæ vires latent in principio quodam mucilaginoso, quod vniculum aqueum expectat. Quare præstat sumere spiritum debiliorem vini aut liliorum conuallium vel similem. Interne rarius adhibetur hodie sub tali forma, aut saltem dosi admodum parca, a guttis trius ad decem. BOERHAAVE in collegio MSS to, quod ipso inuito prodiit sub titulo *chemie, process. VIII.* dicit *drachmam vnā sumtam excitare letitiam maximam, quamuis homo melancholicus esset seu hypochondriacus: inducit sic amabilem insatiam. Nimis vero sumta seu olfacta inducit apoplexiam; ut nouimus hic (Lugduni Bat.) contigisse egregio Professori hypochondriaco, quum medicus prescripisset hanc tincturam, unde puerilis euasit.*

Sed hoc omisit in propriis curis edita chemia, ubi tamen pag. 245. testatur de extracto, quod *vires habeat laticas adeo, ut in risum fere perpetuum et indecorum nimius usus adigat*. Quod vero croco insit vis laticandi, in tenerrimis infantibus experiri et aliis ostendere sæpe licuit, quibus, si quis vitrum vacuum, in quo nuper essentia croci fuit, naribus admouet, statim risus suboritur. Externe ad inflammationes, præsertim dolorificas et æstuosas, discutien- das spiritui camphorato admiscetur. Etiam aquis ophthalmicis additur. Cum spiritu non rectificatissimo parata minus timide offerri potest, præsertim in subiectis et morbis frigidis. Sic novi aliquem a subita totius corporis incalescentia in aerem pluuium frigidum progressum, inque eo diutius moratum, hinc toto corpore celeriter intumuisse: huic medicus mihi quondam familiaris altero die integrum cochleare essentia debilioris infudit, eoque salutem promte reddidit.

Optimarum virium essentia croci sic paratur. Re- cipe croci optimi integri vnciam vnam, micæ panis similaginei non fermentati vncias duas. Simul con- tunde in mortario lapideo, sensim affundendo vini boni Canariensis sufficientem quantitatem, ut fiat puls mollis, omniaque croci stamina sint comminuta. Huic pulti porro affunde vini eiusdem vncias sex, et in vitro probe clauso aliquamdiu relinque ac dige- re. Sic acquies tincturam instar sanguinis rubicun- dam, quam roborando, excretionibus sine violentia stimulantibus, animo exhilarando, lithiasi cohibendæ vitæque longæ ac sanæ procurandæ utilissime licet adhibere. Datur a guttis decem ad triginta, sexa- ginta et ultra, pro subiectorum et circumstantiarum diuer-

diuersitate: estque hoc verissimum AROPH HELMONTII, vt a viro fide digno, qui familiariter cum ipso vixerat, accepi. Feminis in flore ætatis constitutis omnia crocata parce circumspēctēque offerenda sunt.

ESSENTIA FVLIGINIS.

Auctorem habet D. GABRIELEM CLAVDERVM, qui in *methodo balsamandi* eam descripsit, et alexipharmacæ titulo dignatus est. Vocatur etiam hæmato-cathartica. Vires præcipue debet salibus alcalino-armoniacalibus menstruo aqueo solutis et combinatis, a quibus fuligo, concretum acidoresinosum, soluitur, exaltatur et quadantenus in naturam salis medii mutatur. Enascitur hoc pacto medicamentum scopo resoluendi et excretionēs omnis generis stimulandi satis idoneum, quod morbis tamen chronicis magis quam acutis conuenit. Dosis ad præscriptum elaboratæ potest a guttis XXX. ad LX. ascendere. Alii vero ad extractionem fuliginis adhibent spiritum destillando prolectum, postquam solutiones cinerum clauellatorum et salis ammoniaci coniunctæ sunt; vt præscribitur in *Actis Labor. ch. Altorf. proc.* 69. 70. Talis essentiæ dosis a guttiæ XII. ad XX. vel XXX. ascendit.

ESSENTIA GENTIANÆ RADICIS.

Scilicet rubræ. In censu amarorum ventriculo proficuum haud infimum locum gentiana hæc obtinet, eodemque valet hæc essentia. Alias etiam ad febres profligandas, tamquam alexipharmaca, laudatur:

datur: quod ultra intermittentes extendi non debet. Conf. quæ ex STAHLII mente in hanc rem adfert D. D. GOETZIVS *obs. med. pr. Stablianarum Classe I. p. 71.* Dari potest per se, vel spiritibus dulcibus salis aut nitri coniuncta.

ESSENTIA HYPERICI FLORVM.

Non solum vulneraria est, verum etiam in deliriis sine febre, epilepsia, et morbis a fascino, vt et contra vermes, commendatur. Dantur guttæ XXX-LX. Externe adhibendæ iuuat prius partem spirituositatis nimiam abstrahere, vt minori dolore vulneribus applicari possit.

ESSENTIA HYSTERICA.

Visum titulus indicat. Dantur guttæ XXX. XXXX.

ESSENTIA IALAPPÆ.

Est purgans, habetque in se resinosas radices suæ particulas, a quibus vis purgandi pendet. Datur a drachma vna ad scrupulos quatuor. Valde incommodum est in hac vt et scammonii essentia, quod resinosum eius inter assumendum faucibus et œsophago facile adhæret, præsertim si non multum calidæ cereuisiæ et pinguium super ingeramus: vnde ardores faucium, vomitus, nec non hypercatharSES excitantur. Omnino igitur consultius est vel puluerem radices dare, vel, quod parum differt, species diaialappæ Mynsichti, vel ipsam resinam præbere: de quibus singulis suo loco dicetur. Aliqui, ad
imi-

mitationem ZAPATÆ (conf. infra *Eff. Scammonei*) vnciam vnam resinæ Gialappæ soluunt octo vnciis spiritus vini rectificatissimi: quod valde mihi placet, quoniam sic accurate sciri dosis potest, quod in essentia ex radicibus parata non æque licet, quum alia frustra plus, alia minus, de resina contineant. Dosis essentiæ ex resina paratæ est drachma vna pro homine robusto: vel aqua quadam spirituosâ sumenda, vel cum syrupo quodam scopo conueniente.

ESSENTIA IUNIPERI.

Vocatur etiam Elixir Iuniperinum, magnisque laudibus effertur a SCHROEDERO in *pharm. med. chym. lib. IV.* ob insignes virtutes diureticas, lithontripticas et stomachicas. Datur cochlear vnum. Aliqui loco spiritus iuniperi baccarum adsumunt vinum Maluaticum, sicque acquirunt medicamentum suauissimum, longeque minus calidum, quod *Maluaticum Juniperinum* vocatur, cuiusque cochlearia plura assumere licet.

ESSENTIA LIGNI ALOES.

In hac essentia paranda aliqui suadent adhibere spiritum formicarum, vnde magis cephalicum et analepticum medicamentum impetrare sperant. Additur plerumque stomachicis, vterinis, cephalicis medicamentis, ad virtutes eorum exaltandas. Debet tamen moderate sumi, quoniam expansiuis et inebriatiuis viribus non destituitur.

ESSENTIA LIGNI GVAIACI.

Pro depurando sanguine lymphæque vitiis, præsertim venereis, tollendis expetitur: vbi tamen opus

opus est infusis vel decoctis appropriatis succurrere. Dantur guttæ XXX — LX. sed vario intuitu præstat decoctum adhibere quam vel essentiam vel resinam.

ESSENTIA LIGNI SAS- SAFRAS.

Idem esto iudicium ac de præcedenti.

ESSENTIA LIGNORVM.

Componitur ex lignis potissimum et radicibus antiueneris, et frequentissime expetitur ad curationes morborum lymphæ vitio inhærentium, vt veneri, catarrhalium, scabiei, et id genus aliorum. Agit potissimum tenue miasma et acre inuoluendo et in-crassando, vt melius possit deinceps excludi: vnde obseruamus in scabie sicca, minuta, plus conferre talia, quam in humida. Debet tamen adiuuari diluentibus copiosis, et regimine vel diaphoretico vel ad minimum diapnoico. Datur drachma dimidia, ad integram et vltra.

ESSENTIA LITHONTRI- PTICA.

Est liquamen, quod omnem suam efficaciam debet spiritui salis. SCHROEDERVS in *pharmacop. med. chym. lib. II. c. 66.* haud multum dissimilem huic recenset, deque eo promittit, quod in calculo resol-uendo sit maximarum virium. Guttas quatuor, quin-que et vltra indies propinare iubet. Experientiæ suf-fragio destitutus nihil in alterutram partem asserere audeo.

ESSEN-

ESSENTIA LUMBRICORVM TERRESTRIVM.

Datur in morbis arthriticis vt et spasmodicis omnibus, a guttis XXX. ad LX. Conferatur *Tinctura lumbr. terr. anodyna.*

ESSENTIA MASSÆ PILVLARVM de CYNOGLOSSO.

Vires *essentia anodyna ex laudano* æmulatur, sed aliquanto mitior est.

ESSENTIA MASTICHES.

Ventriculo et intestinis roborandis, aluique fluxibus cohibendis destinata est. Potest addi aliis stomaticis, præsertim aurantium et citri essentiis, vt et carminatiuis. Dantur guttæ XXX - LX.

ESSENTIA MILLEFOLII.

Commendatur maxime ad morbos viscerum, quæ cum vena portæ connexa sunt: præsertim ad motus hæmorrhoidales moderandos, ad mensium fluxum nimium, vomitum nephriticorum et cruentum. Dantur guttæ XXX. et ultra. Sed commodius est præbere infusum theiforme ex summitatibus millefolii paratum: aut aquam millefolii cum vino paratam, quæ in vomitu nephriticorum incomparabilis a me sæpius deprehensa fuit.

ESSENTIA MYRRHÆ.

Myrrhæ efficacia in sanguine expandendo eiusque motum accelerando, vt et in mensibus pellen-

dis,

dis ac lumbricis expellendis, satis nota est. Spiritus autem vini resoluta hæc omnia agit celerius et potentius, adeo ut integer myrrhæ in puluere datæ scrupulus vix tantum humores exagitet, quantum guttæ sexaginta essentia huius possunt: quare dosi mediocri, e viginti vel triginta guttas non facile excedente, dari debet, nec nisi phlegmaticis subiectis.

Externus usus vulnerarius est, omni laude dignissimus, ad vlcera repurganda et nouæ carnis laudabilem prouentum fouendum ac promouendum. Huic autem vsui non bene conuenit illa, quæ ex præscripto paratur cum spiritu tartarifato, aut talis, ubi myrrhæ prius liquore nitri fixi irrorata est; quippe dolores ardores et humorum affluxum produciens: omninoque melius est talem adhibere, quæ simplici bono spiritu, eoque mediocriter tantum rectificato, facta fuit quo quidem essentiam tam bene saturatam parare licet quam si alcali adiicimus.

Cum spiritu salis ammoniaci vinoso facta nec ipsa contemnenda est, considerarique debet, ut sal quoddam volatile, quod, præter myrrhæ reliquas et proprias vires, etiam tonicas insignes possidet: quare in cachexia virginum et feminarum, ubi menses ob flacciditatem et atoniam partium perrumpere nequeunt ut et in catarrhalibus affectibus, raucedine, tussi, singularem usum pollicetur, moderata dosi exhibita, aut guttas, sex, decem, quindecim.

ESSENTIA OCVLORVM CANCRI.

Admodum improprie sic dicitur, estque inconcinna formula: quidquid enim tincturae spiritus extrahi

hit, omne debetur sali tartari: cum cuius tinctura usus etiam conuenit. In *pharmacopœa Bateana* describitur tinctura oculorum cancrorum, contrario prorsus modo parata, scilicet cum aceto, cuius cochlearia duoter in die sumenda commendantur ad vlcera curanda: quod minime displicet.

ESSENTIA ODONTAL- GICA D. D. STAHLII.

Vsibus externis videtur destinata, ore detinenda, cauo denti instillanda: vt et addi poterit linimentis, quibus gingiuarum scorbuticorum facile cruentandæ defricantur.

ESSENTIA PANIS.

Nescio quem usum habeat: nocere non potest analeptico fine. Ad integrum cochlear præscribi posse videtur.

ESSENTIA PECTORALIS.

Vocatur etiam *asthmatica Anglica*. Basin præbet mel et glycyrrhiza, opii parum, et ad singulas uncias essentiae croci drachmæ singulæ accedunt. Non mala videtur compositio, potestque asthmaticis et chronice tussientibus subinde cochlear mediocre porrigi. In *pharmacopœa Bateana* legitur tinctura mellis, cuius usus ad duo vel tria cochlearia phthisicis pro nutrimento commendatur: atque huius respectu hæc nostra dici posset tinctura vel essentia mellis composita.

ESSENTIA PIMPINELLÆ ALBÆ.

Est remedium plane polychrestum, alexipharmacum, diureticum et diaphoreticum. Præcipue in torminosi colicis affectibus, a causâ frigida pendentibus probe se gerit. Impuritatibus lymphæ quibuslibet corrigendis proficua est. Dantur guttæ XXX. LX. In affectibus faucium iuuat subinde guttas octo vel decem sine vehiculo lente deglutire, vel simpliciter ex cochleari ori infusas, vel frustulo sacchari instillatas.

ESSENTIA PINI.

Quibusdam locis valde æstimatur et celebratur ad cacochymiam scorbuticam corrigendam: immo tamquam vniuersale corruptorum humorum correctorium adhibetur. Dantur guttæ LX.

ESSENTIA PIPERIS INDICI.

De usu ipsi auctores nos admonent. Est reuera bonum stomachicum, quod salinam potius quam oleosam, ebullitionem sanguinis inducere aptam, qualitatem possidet. Dari possunt guttæ XXX.

ESSENTIA PURIFICANS.

Est essentia mumia, aqueo et salino menstruo extracta, et inuentum CLAUDERI. Virtus præcipua debetur liquori præcipitanti, id est sali tartari aut cineribus clauellatis. Dosis est cochlear mediocre, cum vehiculo copioso.

ESSEN.

ESSENTIA RHABARBARI.

Vocatur etiam *tinctura*, itemque *anima rhabarbari*. Partes salinas et resinoso gummeas radices huius, in quibus vis purgans residet, bene complectitur. Est bonum resoluens et deobstruens, quare hypochondriacis in primis bene conducit. Pro diuerso scopo dosis variat: ubi laxare aluum cupimus, cochlear vnum vel alterum exhaustiendum est: resoluendi scopo guttæ XXX. LX. sufficiunt. Non male coniungitur cum tinctura antimonii tartarifata, aut tartari acri, ita ut huius pars vna ad duas tresue illius adiungantur.

ESSENTIA SACCHARI.

Ne quid desit essentiarum, hæc quoque excogitata est. Quem usum singularem præstet non video. Tussientibus tamquam expectoratorium offerri solet. Dari potest plenum cochlear, et ultra.

ESSENTIA SALVTIS.

Titulus est virium abundantissimus præco. Est medicina stomachica, pectoralis, alexipharmaca, diuretica. Dari potest ad guttas XXX.

ESSENTIA SARSÆ- PARILLAE.

Idem esto iudicium, quod de essentia ligni Guaiaci.

*ESSENTIA SCAMMONII.

Non contemnendo medico JO. BAPT. ZAPATAE in usu sequens fuit, quam *mirabil. medico-chir.*

pag. 173. describit. Vnciæ vni scammonii affunditur spiritus vini optime dephlegmati vncias octo, et digerere, donec omnia soluerit. Tunc cola et ad usum serua. Seorsim vero solue sacchari quantam libere portionem, quanta fieri poterit minima aquæ quantitate. Vfus tempore misce essentiæ drachmam vnā quæ mediocris dosis est, cum soluti sacchari vncia vnā coniungentur absque eo vt essentia scammonii turbetur, edetque hæc mixtura facilem et optatum effectum. Laudandum in hac essentia, quod accurate scire liceat quantum scammonii in vncia vel drachma contineatur et quod, ob sacchari adiectionem, iucunde bibitur et absque metu illius incommodi, quod supra in essentia Jalappæ notauimus.

* ESSENTIA SCORDII.

Est diaphoretica et alexipharmaca. Per se dari potest ad guttas XX. XXX. Sed vtilius iungitur alexipharmacarum et diureticarum radicum essentiis, sicque emergit diascordium liquidum s. *Essentia alexipharmaca STAHLII*, de qua supra diximus.

ESSENTIA SEMINIS SANTONICI.

Contra lumbricos parata est, videturque satis bona ad verminosam colluuiem turbandam, præsertim si laxans idoneum et efficax subiungatur. Dari adulto possunt guttæ XXX. ad LX. Flores vitrioli venenis, qui accedunt, a ZWELFERO præfens remedium in vermibus celebrantur: sed magnopere vereor vt quicquam de illis in essentiam transeat, ob vitriolum martis, quod pariter et maiori quidem quan-

quantitate, adiicitur : vnde nec nausea, quam vene-
rea creare solent, magnopere extimescenda est.

ESSENTIA SPLENETICA.

Ex aperitiuis, resoluentibus et spleneticis, quamuis,
vt mihi videtur, non satis apte iunctis, paratur.
Dari potest hypochondriacis ad guttas XXX. Atque
hæc scripsi intuitu illius descriptionis, quæ exstat in
editione priori; quam nunc penitus omissam video,
substituta alia, quæ Illustri Archiatro STAHLIO de-
betur, longe concinniori, quæ non sine fructu hypo-
chondriacis dabitur.

ESSENTIA SPLENIS BOVINI.

Est medicina Paracelsica a CROLLIO in *basilica
chym. p. 214.* proposita. Promittitur de ea, quod
ienis obstructions expediat et menses prouocet. Da-
re iubet scrupulum vnum. Quantum promissioni
effectus respondeat, mihi nondum compertum est.

ESSENTIA STOMACHICA.

Sat laudabilis est compositio et titulo suo congrua.
Sumi possunt guttæ XXX. ad LX.

ESSENTIA SVCCINI.

Pulcra est medicina, quæ, interno vsu, roborantem,
balsamicum et anticatarrhalem vsum præbet. Su-
mitur a guttis XXX. ad LX. Externe ingreditur
balsama vulneraria, cum essentia myrrhæ, aristolochiæ,
oleo terebinthinæ, ouorum, balsamo Peruuiano et si-
milibus. Notandum autem est, quod iam de essen-

tia myrrhæ monui, externis vsibus eam non esse idoneam, vbi sal aliquod alcalinum in præparatione accessit, ob dolores, ardores et affluxum, qui inde consequuntur.

Essentia succini iuniperina vires diureticas maiore exferet, et in gonorrhœa ac fluore albo potissimum conferet. Cum spiritu salis ammoniaci parata, accedit ad essentiæ myrrhæ, cum eodem factæ, indolem: idemque esto iudicium.

ESSENTIA THERIACALIS.

Est alexipharmaca et simul leuiter opiata, affectibus catarrhalibus et rheumaticis non incongrua. Ante aliquot annos in Saxonia celebrari cœpit essentia quædam antipodagrica, quæ huic nostræ vt ouum ovo tam videbatur similis. Dari possunt guttæ LX. et ultra.

ESSENTIA TRAUMATICA.

Admodum parum differt ab ea, quæ in *pharmacopœa Argentoratensi* ad b. D. D. WEDELIVM refertur. Componitur ex balsamicis et adstringentibus. Prædicatur insignibus viribus pollere in hæmoptysi, vomitu cruento, mensibus et hæmorrhoidibus immodicis, dysenteria. Coniungenda iubetur cum tinctura coralliorum, anodyna, martis adstringente, elixirio pectorali. Dosis sunt guttæ XX. XXX. Enimvero semper cogitandum est in eiusmodi casibus, ab adstringentium vsu citius omnimodam suppressionem, quam moderationem fluxus, impetrari, adeoque cautissime mercandum esse. Conferatur, si placeat, dissertatio inauguralis *de apoplexia ex hæmorrhoidum*

dum inconsulta suppressione 1723. Altdorfii habita a
D.D. GEORG. EPHR. SCHMID, vbi fera-
les noxæ a tali medicina ortæ notabili exemplo ob
oculos ponuntur.

ESSENTIA TRIFOLII FIBRINI.

Stomachicas, antiscorbuticas, anthypochondriacas,
et, vt mihi compertum est, pectorales insignes vi-
res exserit: quamuis has vltimas magis in infuso thei-
formi aut decocto cum cereuisia exserit hoc trifolium
amarissimum. Dantur guttæ triginta ad sexaginta.

ESSENTIA VIGANI.

Confer infra descriptionem pilularum Vigani. Cui
vsui seorsim tam pilulæ quam essentia destinatæ
sunt, nescire me profiteor.

ESSENTIA VTERINA.

Vtriusque hoc nomine propositæ, et ex simplicibus
sat bonis concinnatæ, vires et vsus conueniunt.
Scilicet menstruorum vitiis corrigendis, et passioni
hystericæ curandæ destinatæ sunt. Dari possunt gut-
tæ triginta et amplius.

ESSENTIA VVLNERARIA.

Aliquanto minus, quam præcedens traumatica, ad-
stringit minusque calida est. Etiam menstruum,
quod ex dimidia fere parte præbet spiritus lumbrico-
um terrestrium volatilis, vtpote salinus, diureticus
et tonicus, magis placet: cui iungitur vinum malua-
ticum,

ticum, analepticum, et minus, quam spiritus vini, calfaciens. Vnde videtur aliquas non contemnendas prerogativas præ traumatica possidere, et, modo iustæ cautelæ obseruentur, vtiliter præberi posse in internæ partium exulcerationibus. Dari possunt gutta XX. XXX.

ESSENTIA VVLNERARIA seu BALSAMVS VVLNERARIVS STAHLII.

Multum fructum in chirurgia præbet hic balsamus præcipue in sinibus abscessuum repurgandis consolidationi aptandis. Vfus est externus, vt immediate instilletur vel siphone iniiciatur.

EXTRACTVM ABSINTHII.

De extractis in genere obseruandum est, quod multum intersit quo menstruo illa extraxeris. Si extracta absinthii, fumarie, carduibenedicti, si aqua parentur, specificam sui simplicis virtutem vsque adeo perdunt, vt nullum eorum ab altero odore distinguere valeas: quod secus accidit, si cum spiritu vini pares et in inspissando modeste calorem adhibeas. Sal tartari addi non vsque adeo consultum est; non solum ob attrahendi ex aere vim incoercibilem, quod incommodissimum est in pilulis inde factis: verum etiam, et præcipue quidem, quod virtuti specificæ vegetabilium derogat, quod exemplo opii, aliorumque vegetabilium efficacissimorum, correctore Starckey non imbutorum, apparet.

Hoc absinthii extractum cum spiritu paratum oleum quidem vaporoso, quod in hac planta est, maximam partem

partem destituitur, adeoque caput non valde ferit: at-
tamen virtute stomachica et anthelmintica neutiquam
destituitur. Expetitur a quibusdam ad essentiam ab-
sinthii parandam, nouo spiritu, quantum ad saturatam
essentiam opus est, affuso: qualis iis præcipue con-
uenit, qui cum languido ventriculo caput debile ha-
bent, potestque largiori dosi propinari. Sed præci-
pue pilulis destinatum est, vbi quum per se vtilis suas
vires habeat, illud insuper commodum adfert, quod
pulueribus excipiendis idoneum, vt loqui solemus,
corpus præbet.

EXTRACTVM AGARICI.

Adhibetur pilulis purgantibus, vbi in specie tussi aut
asthmate correptis volumus succurrere. Virtus
ipsius purgans est debilis, ita vt scrupulus vel drach-
ma dimidia parum ducat nisi stimulum addas e. g.
mercurium dulcem cum resina ialappæ aut trochiscis
alhandal.

EXTRACTVM ALOES SVC- COTRINAE QVERCETANI.

Aloes substantia concreuit ex particulis resinosis et
gummeis: in resina, notante HERMANNO,
JVNCKERO et aliis, est vis styptica et balsamica,
aut, si maior tonica adstringens: in gummea residet
virtus purgans. Ab illa pertinaces alui adstrictiones,
et orgastica incommoda, cum moliminibus hæmorrha-
gicis, vsu præsertim continuato, metuuntur. Propte-
rea gummeam a resinosa separare quærimus, solu-
endo totam aloem menstruo aqueo; quo etiam Quer-
cetani proposita methodus spectat. Sed si calorem

fortiorem, usque ad coctionis gradum, adhibeas omnia simul solvantur. Melius scopum adsequimur, si aquam succo citri, vel alio modo, blande acidulatam adhibemus, hacque frigida affusa loco tepido ad extrahendum reponamus, tamdiu repetita affusione, donec resinam fusco rubente colore exutam observemus et nihil vel parum admodum in affusum menstruum recipi videamus. Atque talis aloë gummosæ nomine, si prius blando calore in crassamentum redacta sit, venire, et pilulis addi hodie solet, non contemnenda sane industria, ubi medicinam tutam et continuato usui aptam meditamur. Potest quidem integer scrupulus, et amplius etiam, innoxie dari; sed pauca grana æque bene laxant, ac integer scrupulus.

EXTRACTVM ANGELICAE.

Virtutes pectorales et blande anodynas possidet, quare pilulis catarrhalibus commode additur. In colica dilui potest aqua millefolii spirituosa vel fl. chamæmeli, addita, si res exigit, laudani liquidi Sydenhami medioeri dosi. Dari potest scrupulus unus vel drachma dimidia.

EXTRACTVM ANTI-FEBRILE.

Potest electuariis antifebrilibus addi: habet enim vim tonicam adstringentem: aut potius ex simplici hoc extracto in pilulas efformato scrupulus unus aliquot diebus porrigatur ad ventriculum et intestina roboranda. Quod inferius occurrit *Extr. febrifugum*, pollet viribus magis diaphoreticis.

EXTRACTVM CASTOREI.

Adhibetur opiatīs tamquam antidotus, aut saltem vires eorum infringens, nimiamque narcōsin impediens. Deinde pilulis et mixturis anthystericis et anticolicis iungi, ut torminum spasmodicorum vehementiam minuat. Dosis non debet esse magna: sufficiunt grana duo ad quinque.

EXTRACTVM CATHOLICVM.

Est inuentum THEOPHRASTI PARACELSI, sed hic interpolatum, additis aloe et Jalappa, oleisque quibusdam carminatiuis. Catholicum dicitur, quod omni humorum generi euacuando aptum existit. In *pharmacopœa Augustana* ut et *Argentoratensi*, sic exstat, ut a Paracelso profectum est: quoniam autem medicus Italus, EVSTACHIUS RUDIVS, illud, omisso eius nomine, præ omnibus commendauit: factum est ut a multis sub extracti Rudii nomine laudetur: monente WEPFERO *obseruat.* 46. pag. 125. Dari potest a granis decem ad drachmam dimidiam. Jungi potest mercurio dulci, si morbis lymphæ speciatim mederi cupimus.

EXTRACTVM CHACCARILLAE.

Extractum hoc in Norico tractu, nisi me omnia fallunt, primo natum et celebratum est, encomio b. D. D. JO. LVD. APINI, Professoris quondam apud Altorfinos celeberrimi, longe lateque deinceps com-

mendatum. Egregias possidet vires ad promouendam expectorationem in peripneumonia, doloresque etiam mitigandos. Deinde conuenit quoque in fluxibus alui torminosi, dysenteria, colica. Prælaudatus APINVS extractum hoc in essentiam iterum redactum, vel mixturis diapnoicis additum in febribus catarrhalibus malignis, præmisso vomitorio exhibebat. Aliis placuit ad omnium intermittentium febrium curationem idem transferre, et vel in pilulari forma vel in potiunculis illud præbere. Dosis sunt grana tria, quinque et ultra. Video dubitare a docto quodam viro, vtrum b. D. D. APINVS chaccarillam, an chinam laudauerit, et annon extractum suum ex china parauerit. Sed vix dubium esse potest de chaccarilla, quum medicinæ præparationem Altorsino pharmacopolio permiserit, in qua superstites beati viri multæ formulæ præscriptionum omnem dubitationem tollere videntur.

EXTRACTVM CHOLAGOGVM.

Id est bilem ducens, Ad QVERCETANVM auctorem in *pharmacop. August.* refertur, minusque vsualibus attribuitur. Basin præbet Aloes extractum, cui rhabarbari non modicum, tum et senna ac scammonium, adduntur. Potest pilulis, quibus serofo-biliosos humores expurgare cupimus, pro basi inferuire: quin ipsum per se in pilulas redactum et a XV. ad XXX. grana oblatum benigne satis expurgabit.

EXTRACTVM COLOCYN- THIDIS.

Vix umquam solum datur ob vehementem acrimoniam, sed stimuli loco aliis lenioribus et lenioribus, in pilularem formam redigendis, adduntur grana duo, tria, sex ad decem.

EXTRACTVM CROCI.

Non de nihilo est, quod admonetur melius quibusdam videri, si hoc extractum sola aqua paratur. Possunt paucula eius grana pilulis itemque electuariis aliisque formulis admisceri, ubi viribus croci indigemus. Est etiam vsus externus, quando aquis rosarum, nymphææ, solani additur, hisque imbuta et iterum expressa lintea capitibus phreneticorum, cephalalgia immoderata laborantium aut vigiliis attritorum, applicamus. Conferantur de essentia croci superius iam dicta.

EXTRACT. DIACARTHA- MI COMPOSITVM.

Vocatur etiam Cnicopharmacum. Est a JO. GVINThERIO ANDERNACO *de medicina vet. et nou. comm. II. pag. 626.* descriptum et in *pharmacop. August.* tamquam nobilissimum et ad omnes vitiosos humores euacuandos accommodatissimum ac multimoda experientia comprobatum celebratur. Seorsim autem cachecticis et hydropicis conueniens iudicatur. Quoniam debile est, extimulari potest additis aliis fortioribus. Per se drachma

ma dimidia ad integram, et ultra datur, dilutam vel aqua conuenienti cum syrupo rosaceo aut violaceo solutiuo.

*EXTRACTVM DIACITRI.

Est HIERONYMI REVSNERI, phisici quondam Augustani, multisque hodie adhuc familiaris est, ad humores biliosos ac serosos blande expurgandos in cachexia, ictero, obstructionibus hepatis et lienis, itemque in febribus omnis generis. Datur scrupulus vnus ad drachmam.

EXTRACTVM EPILEPTICVM.

Vtrum experientiae calculo vires, quas titulus promittit, exserat, equidem non habeo comperitum: sed descriptio non est ad regulas artis pharmaceuticae. Saltem hoc incongruum videtur, quod rasuram cornuum craniique humani spiritu vini extrahere iubemur.

EXTRACTVM FEBRIFUGVM.

Vide supra extractum antifebrile. Post febres iam superatas non adeo ineptum fuerit scrupulum vnum in pilulas vel bolum redactum deuorare, ad ventriculum et viscera roboranda, sanguinique vegetum per illa progressum conciliandum. Est autem inuentum FRID. DEKKERS, qui in *exercitationibus practic.* p. 189. illud describit. Adde quae infra ad eiusdem *oleum febrifugum* ex mente eius dicentur.

EXTRA-

EXTRACTVM HELLEBORI
NIGRI.

Optime paratur simplici aqua, absque vel spiritu vel sale tartari. Est polychrestum remedium, satisque antiqui vsus, sed ab Theophrasto PARACELSO imprimis reuocatum, qui DAVRÆ nomine illud celebrat, quo nomine et hodie passim venire, præsertim Viennæ, ex WEPFERI *obseru.* 78. p. 277. colligo. Ad morbos chronicos, cephalæam, vertiginem, epilepsiam, maniam: tum vero etiam ad rebelles et contumaces quartanas, ut et ulcerosos affectus cutaneos chronicos valde commendatur. Et in his quidem ultimis, et ubicunque lymphæ impuritates tollendæ sunt, cum mercurio dulci aut cinnabari bene iungitur, et in pilulas redigitur. Si aloeticis additur, hæmorrhoides prouocat, et per has multos graues morbos aufert. Datur, pro morbi grauitate et ægroti viribus, a granis quinque ad scrupulum. In tenerioribus hominibus non suasetim quantumuis exiguas doses diu continuare, longeque melius est semel sat efficacem, modo non nimiam, præbere, quam paruas post breuia interval-
la: cuius asserti rationes alio forte tempore plenissime exponam.

• In *pharmacopœa Argentoratensi* præscribitur extractum ellebori nigri mastichinum, quod fit, quando extracti ad consistentiam fere iam incrassati singulis drachmis pulueris mastiches scrupulus dimidius additur.

EXTRACTVM IRIDIS NO- STRATIS.

Iris nostras vel lutea est vel cærulea. Illius radices adstringenti virtute pollent, simileque extractum dabunt. Credo autem hic intelligi debere cæruleam, cuius succus hydragogum præbet efficacissimum: quando autem igne tractatur, valde mitescit, neque tamen desinit ad hydropem et dyspnoeam bene se gerere. Dari potest a granis sex ad scrupulum.

EXTRACTVM IUNIPERI BACCARVM.

Valde conuenit cum Rob iuniperi, nisi quod consistentiam spissiore nactum est. Vires habet alexipharmacas et diureticas, vt et carminatiuas ac stomachicas. Sub tali consistentia conducere potest pilulis catarrhalibus, quando pulueres minerales, vt arcanum corallinum et similia, inuoluere cupimus, ad curandam luem veneream. Vbi vero iste vsus non intenditur, commodius est rob præscribere, aut Maluaticum iuniperinum s. Essentiam iuniperi, de qua supra dicebamus.

EXTRACTVM LIGNI GVAIACI.

Additur pilulis arthriticis, anticatarrhalibus vt et antiuenericis, itemque in genere omnibus, vbi sanguinem vel lympham depurare animus est. Ceterum iam supra diximus Guaiacum optime se gerere in decocto, et continuato vsu.

EXTRACTVM MAROCO-
STINVM.

Vocatur etiam Aloedarium Marocostinum, estque inuentum celebris medici Augustani RAIMVNDI MINDERERI, qui de hac medicina peculiarem bellum conscripsit et edidit, in quo et compositionis huius consilium, omnesque modos in præparatione tenendos, ac denique vsus eius amplissimo differit. Præscripta hic formula *pharmacopoeae augustanæ* fere sequitur, nisi quod succum limonium, nescio an typothetæ errore, an consilio, omittit, cuius viginti vncias illa requirit. Si verum faciendum est, extractum hoc, indeque formatae pilulae, vere sunt polychrestae, possentque cum multis aliis de prærogatiua certare, si aloes pondus parum mutaretur, vt ad myrrham et crocum proportionatum redderetur. Videntur hoc agnouisse D. D. ARGENTORATENSES, qui tertiam partem aloes subtraxerunt. Dum vero omnes succos ab auctore requisiti omnino omiserunt, reuera effecerunt, vt in hoc extracto, sine his succis parato, plus aloes habeamus in vna dosi, quam in alio ad vulgatum modum confecto.

Auctor capite penultimo sui tractatus multis docet, quo pacto hoc extractum, per additionem, et vehiculum appropriatum, plerisque morbis vel auerendis vel curandis accommodari possit. Hodie plerumque pro basi pilularum laxantium adhibetur, cui cetera, vt scammonium, resina ialappæ, mercurius dulcis, trochisci alhandal, pro ratione subiecti morbi, adiunguntur. Datur a scrupulo dimidio, ad drachmam dimidiam, et vltra.

EXTRACTVM NICOTIANÆ

Si sollicitè ad præscriptum præparatum fuerit, egregium est remedium in tussi pectorali sistenda, si prius affluxus materiæ per satis diuturnum vsum incidentium, diureticorum, nec non laxantium, fuisset auersus et imminutus. Sic etiam in principio phthiseos conuenit; illa tantum cautione adhibita, ne vomitum concitet. Quod cauebimus, si dosin medicamentum in essentia alexipharmaca Stahlî dissoluamus et offeramus: vel ad manum habeamus vinum calidum aromatizatum, idque exorta nausea vomibunda præbeamus. In tussi hypochondriaca non prodest. Confer de hoc remedio ex obseruationibus et præceptis Illustris STAHLII rectè adhibendo D. D. GOETZII *obseru. Stahlîan. Class. I. pag. 157 seq.* Dosis est ad grana quinque vel sex.

In *pharmacopoea Bateana* describitur *extractum Pecticum*, quod est compositum. Eius dosis determinatur ad scrupulos duos, cum promisso, quod *crassos humores per vomitum et nonnumquam per secesum potenter expurget, feliciterque detur in asthma te, et pulmonum tartaro, nec non in febris, præcipue tertiana et quartana; utile etiam sit in ictero hydropo ac arthritide.*

EXTRACTVM OPII.

Aliquanto mitius est opio crudo, et quo magis intenso calore inspissatum fuit, eo plus virium amisit; atque pro eo etiam dosis erit moderanda. A grano dimidio ad duo adscenditur.

EXTRACTVM PANCHYMA- GOGVM CROLLII.

Ita dicitur, quod omnes humores ex æquo ducat et expurget, adeoque catholicum supra consideratum æquet. Auctor in *basilica chymica* p. m. 137. illud proponit, deque eo asserit, quod inter omnia medicamenta cathartica, licet nec labori nec sumtui pepercerit, nullum tamen, multiplici experimento facto, inuestigare potuerit, quod minori molestia assumptum operationes desideratas feliciter exsequeretur, quam hoc panchymagogon.

Proponit autem duplicem præparandi modum; priorem, quem officinæ fere sequuntur, ubi omnia extrahuntur, quæ cathartica et eorum correctiva sunt, et deinceps in crassamentum rediguntur: alterum breviorum, ubi tantum aliqua purgantia, cum speciebus diarrhodon et aloë, quæ in priori non erat, extrahuntur, deinde autem inspissato illi adduntur in substantia trochisci alhandal, diagrydium, agaricus trochiscatus et aloë. Atque de hoc posteriori modo promittit, quod medicina efficacior sit. Huncque sequuti sunt Halenses in suo Elixir polychresto, quod superius vidimus.

Est omnino bonum purgans, quod solum a decenti granis ad viginti et ultra, quemadmodum catholicum, dari potest. Si cum mercurio dulci iungatur, habemus pilulas optimas mercuriales, quæ in omni lymphæ impuritate, ut et contra vermes, efficacissimæ deprehenduntur. Quo pacto solutum vel mixtura simplici vel spiritu vini, addito vitrioli spiritu, adhiberi ad varios usus possit, supra attigimus.

EXTRACTVM PILVLARVM AVREARVM.

Satis moderate purgant hæ pilulæ; quumque ipsæ extractione per spiritum vini, et exhalatione plurimum efficaciam suam perdant, mitiores etiam redduntur hocce modo. Potest adhiberi pro excipiente seu corpore formandarum pilularum laxantium et purgantium: aut etiam solum in pilulas efformari et ad scrupulum vnum vel duos, præberi.

EXTRACTVM PILVLARVM COCHIARVM.

Tὰ κοκκία, id est pilulæ, quas per tautologiam et soloecismum pilulas cochias appellat iam a longissimo tempore schola medica, sunt satis forte purgans, adeo ut dici possit nullas efficaciores ab antiquitate ad nos peruenisse. Hæ extractione mitiores redditæ dari innoxie ad scrupulum vnum possunt. Adde de ipsis pilulis infra suo loco dicenda.

EXTRACTVM PILVLARVM TARTAREARVM.

Fateor me nescire, quo consilio pilulæ hæ extractioni nouæ subiiciendæ sint, quum præscripto modo totæ, quantæ sunt, resoluantur, nihilque aliud consequi liceat, præter temporis inutiliter consumptum et virium ipsius medicamenti iacturam.

EXTRACTVM PIMPI- NELLÆ.

Commodum est parandis pilulis stomachicis, pectoralibus, et catarrhalibus.

EXTRACTVM RHABAR- BARI.

Ex rhabarbaro exhibet partem gummosam, quæ vim laxatiuam continet, sequestrata terrea, quæ adstringit et roborat. Enimuero, nisi blandissimo calore inspissetur, virium iacturam magnam facit, omninoque iners redditur. Dantur grana quindecim ad triginta. Cum mercurio dulci in pilulis ad gonorrhoeam apprime proficuum expertus est D. D. JO. MAVR. HOFFMANNVS *prolysiōe* XXIX. §. 53. Cum extracto croci æquo pondere iunctum, facit pilulas bonas sedatiuas, in omni spasmodico morbo et dolore proficuas, exigua dosi vnus vel duorum granorum efficaces.

EXTRACTVM SCORZO- NERÆ.

Mixturis et potiunculis alexipharmacis ac diapnoicis addi potest, vt et pilulis catarrhalibus. Vereor vt magnarum sit virium.

EXTRACTVM SENNÆ FOLIORVM.

Vereor vt totum sit iners, quum sal purgans sennæ adeo sit volatile, vt minimo decoctionis calore dissipetur. Dantur grana quindecim, triginta et amplius.

EXTRACTVM SOLVTIVVM.

Vires suas rhabarbaro et sennæ ac tartaro tartarificato debet. Nisi blandissimo calore paretur, non

solum inefficax erit, sed torminum foecunda mater
existet. Datur scrupulus ad drachmam dimidiam
vel integram.

EXTRACTVM SPECIERVM AROMATICARVM ROSATARVM.

Quemadmodum illæ species ventriculo et hepati
imbecillioribus roborandis conueniunt: ita ex-
tractum hoc eidem fini inseruiet, mixturis et pilulis
additum.

EXTRACTVM THERIA- CALE.

Est parergon aquæ theriacalis supra positæ: possidet-
que vires bezoardicas et anodynas. Potest mixtu-
ris, potiunculis et pilulis catarrhalibus, carminatiuis
et pectoralibus adiungi. Dosis sunt grana XV. XX.
et ultra. Alibi, ad præscriptum D. D. AVGVSTA-
NORVM et ARGENTORATENSIVM, fit ex il-
lis speciebus bezoardicis, a quibus pro tinctura be-
zoardica Michaelis paranda spiritus abstractus fuit, re-
siduum scilicet blando calore in crassamentum redi-
gendo: quod viribus certe non inferius, quin im-
mo efficacius etiam erit, quam si ad præscriptum
modum fuerit elaboratum.

EXTRACTVM TROCHI- SCORVM ALHANDAL.

Vide supra de extracto colocynthidis dicta.

EXTRACTVM VERONICÆ.

Exhibet terrestres et adstringentes veronicæ parti-
culas. Nescio cui vsui paretur, nisi quis adstri-
ctoriam

etoriam facultatem ab veronica profectam tutiorem et meliorem aliis adstringentibus existimet.

FEBRIFVGVM D. CRAANII.

Vocatur alias *Regulus antimonii medicinalis*.

Quoad præparationem monendum est, optime et ad votum illam succedere, si sal commune omnino omittatur. Sic enim tota massa in vitriformem, facillime fragilem, substantiam, saporis et odoris omnino expertem, transit, a qua super porphyriten læuigata minime metuenda sunt illa incommoda, quorum causa remediis infidis et incertæ efficaciz a quibusdam adscriptum fuit. Cauere debemus, ab illo, quod ex aere humiditatem vllam attrahit, odorem aliquem habet, aut vitri, in quo asseruatur, lateribus exiguas crystallos salinas affigit: illud enim ad vomitorios effectus, vtique in sensibilibus, edendos promptum est. Compendiosius etiam parari potest, si antimonii tenuissime triti partibus quatuor addamus nitri optimi crystallini partem vnā, mixtaque crucibulo frigido indamus; quod si prunis imponamus, mox videbimus flammam concipere et deflagrare: quo facto crucibulum frangatur et materia quasi pumicosa, levis et fragilis, eximatur, quæ tenuiter trita ad drachmam dimidiam tuto sumitur. Si post deflagrationem intensiori calore ad fluorem vsque vrgeas tumque effundas, minus spongiosam reguloque antimonii simillimam massam acquies.

De usu antifebrili nihil equidem compertum habeo: video autem a magnis medicis impense commendari ad febres quartanas, si cum mercurio dulci exhibeatur. In hydrope, præsertim anasarca, cum eodem mercurio probe se gerit, neque tamen obser-

uare illud potui, quod aliis auctoribus visum fuit mercurium dulcem huic regulo mixtum fortius operari, planeque suspicor id tum tantum fieri, quando regulus medicinalis non recte præparatus adhibetur. In lymphæ vitiis, indeque pendentibus morbis omnibus egregium fructum adfert. Datur scrupulus ad drachmam dimidiam. De usu specialior conferatur elegantissima dissertatio Dom. Lic. CARL. quam Halæ sub præsidio Exc. D. D. FR. HOFFMANNI 1698. habuit. Adde, quæ leguntur in *commerc. litter. physico-med. Ann. I. p. 74. et 132.*

FERMENTVM ANODINVM.

Vocatur etiam Laudanum opiatum cydoniatum, debeturque celeberrimo Holsatiæ archiatro D. D. JOELI LANGELOTTO. Opium fermentatione magis exaltatur: vnde in dosi oportet parcos esse. Ipsemet auctor partem quartam grani vel dimidiam ad summum, offerre iubet. In teneris infantibus, alui torminibus misere vexatis et assidue eiulantibus, vigesimam quartam grani vnius partem abunde sufficere vidi.

FLORES BENZOES.

Pectorales sunt, et in specie coagulum lymphæ mucido-serosæ soluere perhibentur. Dantur grana duo ad quinque in ovo sorbili, aut rotulis. Naturam habent ad sal volatile succinialiquantum accedentem, præclare monente D. D. CASP. NEVMANNO *pralect. de succino pag. 56.*

FLORES SALIS ARMONIACI MARTIALES.

Virtute gaudent incidendi et tenaces humores dissoluendi, a sale ammoniaco profecta, a marte vero tonicam efficaciam et aliquatenus anodynā nati sunt: vnde nonnullis valde celebrantur ad febrim, præsertim quartanarum curationem. Dantur grana quinque ad quindecim. Celeberrimus HERMANNVS BOERHAAVE in *chym. P. II. p. 305.* testatur, omnia, quæ Illustris BOYLÆVS prædicauit de *ente veneris Helmontiano*, de hoc quoque, et magis etiam, vera esse. Is autem de *utilit. philos. exper. p. II. sect. V. cap. 6.* ad rachitidem optimum et specificum esse medicamentum asserit. *Dosis*, inquit, *est a duobus vel tribus granis ad decem vel duodecim, aliquando in robustioribus ad viginti vel triginta, in aqua destillata vel tenui cerevisia. Quouis tempore, dum modo vacuus sit ventriculus, exhiberi poterit: ego tamen ut plurimum hora decubitus propino. Operatur, quando sensibilis est operatio, per sudorem et aliquo modo per urinam. Plus quam centum pueruli rachitide laborantes, de quorum maxima parte conclamatum fuit, solo hoc curati sunt. In febribus etiam aliisque morbis ad conciliandum somnum utiliter exhibetur: in dolore etiam capitis, suppressione mensium, lumbricis, et ad appetitum excitandum, miras exhibet vires.*

Enimuero dubito an flores hi martiales, præsertim si cum hæmatite, vt aliqui præscribunt, facti sint, sine periculo dari tanta dosi, et infantili ætati, possint. Tam enim styptici solo gustu depre-

henduntur illi cum hæmatite parati, vt fauces omnino constringant et os totum contrahant: prorsus vt non sine ratione a b. JO. MAVR. HOFFMANNO *prolus.* 43. §. 9. inter venena reponantur, illa scilicet, quæ sulphure vaporoso cum sale volatili subacti explicito spirituum animalium irradiationem expansiuam sufflaminant, sensationem hebetant et soporem inducunt, si in dosi excessiua assumpta fuerint.

FLORES SVLPVRIS.

Commendantur in morbis pectoris, itemque vbi exanthemata retrocesserunt. Satis largam dosim a granis decem ad triginta aliqui commendant: sed æque bene faciunt grana quatuor vel quinque, iunctis absorbentibus terreis, per aliquot dies continuos exhibita.

FLORES SVLPVRIS MYRRHATI.

Mira est proportio croci ad reliqua ingredientia. Non satis assequor consilium totius compositionis: suspicor autem, quod præseruandi scopo, tempore catarrhali et quando contagiosi morbi grassantur, inferuire debeat, tamquam aliquod elixir proprietatis siccum. Atque hoc scopo grana decem, quindecim vel viginti dari poterunt.

FLORES VITRIOLI MARTIS.

Est crocus martis tenuissimus, qui sub hoc improprio florum nomine venit. Virtutem tonicam adstringentem habet. Datur, vt reliqui croci martis,

is, exigua quantitate, grana duo, quatuor ad
ex.

GILLA THEOPHRASTI.

Est sal vitrioli vomitorium, quod, quia citam sa-
tisque efficacem operationem edit, præcipue
commendatur in casibus subitis, catarrho suffoca-
tuo et apoplexia serosa. Dantur grana decem ad tri-
ginta. Vires sunt a metallicis, præcipue venereis,
particulis, vnde ventriculum valde lædit.

*GLOBULI CARMINATIVI VTECHTI.

Valde celebres sunt in terris Franconicis et Sueui-
cis nec contemnendæ efficacix ad aluum rese-
candam flatumque eliciendos. Describuntur a D.
D. ZWINGERO in *dissert. de nitro pag. 205.* fi-
antque ex saponis Veneti vnciis quatuor, fellis tauri
uncia vna cum semisse, nitri puri uncia dimidia et
sacchari vnciis duabus mixtis, vnde diuersæ magni-
tudinis globuli, suppositoriorum ritu ano intruden-
ti, formantur.

GLYCYRRHIZA TORTILIS.

Dicitur etiam factitia, et, quamquam improprie,
cocta. Præscribitur tussientibus, vel per se so-
la, vel adiuncto lincto quodam pectorali, cui in-
ungi bacillus talis debet, lambendoque consumi.

HEPAR ANTIMONII.

Est massa illa, quæ, facta edulcoratione, crocum
metallorum largitur. Hominibus non præscri-

bitur hoc hepar, sed equis sæpe præbetur in puluerem redactum, ab vncia dimidia ad integram.

*JVLAPIVM GEMMATVM.

In *Dispensat. Nor. et Pharmac. Argentor.* pretiosum hoc medicamentum iisdem verbis utrobique describitur. Exstat autem duplex, completum, ubi ambra et moschus accedunt, ac incompletum. Vires analepticas et cordiales præcipue debet aquæ fragranti et Confectionibus alkermes et de hyacintho. Ratione aceti vires etiam stomachicas et roborantes ac refrigerantes aliquas exserit. Additur potiunculis, habita ratione ægrotantium, vel cum odoratis, vel sine illis: cum necessario etiam respectu ad facultates ægrotantium.

JVLAPIVM ROSATVM.

Est saccharum cum quantitate aquæ rosarum necessaria solutum. Adhibetur potiunculis et emulsionibus edulcorandis. Vires aquæ rosarum cordiales perhibentur: sed in sensibilibus, subinde aluum turbat.

JVLAPIVM VIOLATVM.

Vfus et finis conueniunt.

LAC SVLPVRIS.

Vocatur etiam magisterium. Ad affectus pectorales præscribitur inter pulueres. Dantur grana quinque: aliqui ad quindecim et ultra ascendunt. Reuera nullam habet prærogatiuam præ sulphure quouis

uis puro simplici: immo præstiterit illud crudum aut flores eius adhibuisse.

LAC VIRGINIS.

Hoc nomine venit acetum lithargyrii per solutionem aluminis crudi turbatum, vt lactescentem colorem acquirat. Ex præscripto Dispensatorii Norici camphora accedit, alumen autem omittitur. Est medicamentum cosmeticum, quod tenerioribus a solis calore quasi ambustis promte succurrit, si faciem eo llinant, etiam lentigines, serpiginesque delet. Videndum tamen et hic ne quid nimis fiat, quum hic fucus sensim pulmonicos morbos et ipsam tabem inducat, vt supra ad acetum lithargyrii admonitum est.

Aliis eodem nomine venit mixtura albicans, quæ emergit, quando ad quatuor uncias aquarum, e. g. rosarum, solani, plantaginis, fl. fabarum, vnicam drachmam tincturæ benzoës guttatim instillamus.

LAPIS MEDICAMENTOSVS CROLLII.

Videatur ipsemet auctor in *Basilic. chym. p. 271.* vbi innumerabiles eius vires ebuccinat, vsumque ostendit ad omnis generis vlcera et vulnera mundificanda et consolidanda. Utendi hic modus est. Vncia vna lapidis in aquæ fluuiatilis libra vna lique scat: post filtrationem solutione clara vtamur ad lintea imbuenda, sordida vlcera aut fistulas eluendas. Quicquid præstat, facit ratione vitrioli et aluminis. **NICOLAUS LEMMERY** in *curf. chym. p. m. 511.* seqq. plures lapides medicamentosos describit, hosque inter vnum, cuius solutionem commendat ad iniectionem pro gonorrhoea pertinaci curanda.

LAPIS

LAPIS PRVNELLÆ.

In plerisque officinis venit nomine nitri tabulati alicubi depuratum vocatur. Sed notandum est pro depurato nitro habendum esse optime crystallinum: hunc autem lapidem dictum de natura salis medii multum participare: unde non solum pulueres ingratiorem saporem nanciscuntur, verum etiam vis refrigerans minor deprehenditur. De reliquo æstimandus est ex viribus nitri, quibus bene perspectis nihil opus est addere. Ad hoc prope accedit sal polychrestum, quod in scriptis Gallorum præcipue commendatum superiori potissimum sæculo inuenimus: sed sulphuris partes æquales accedunt. De usu eius videatur BOERHAAVE *chym. p. II. pag. 391.*

LAVDANVM OPIATVM
COMPLETVM.

Refertur, quoad nominis et rei primam notitiam ac commendationem, ad auctorem THEOPHRASTVM PARACELSV: quamuis laudani Theophrastei diuersa sit compositio apud CROLLIVM in *basilica chymica p. 173. seq.* vbi præter alia etiam hyoscyami succus accedit: cui omnino consultius videtur crocum substituere, vt in officinis hodie usu receptum est. A margaritis et lapide bezoar orientalibus pretium magis, quam bonitas medicamento, augetur: molchus autem et ambra non sunt omnibus conuenientia, etsi de reliquo cum scopo medicamenti satis conspirant.

Nonnullorum medicorum sacra ancora est, ad quam continuo confugiunt, quoties somno inducendo aut doloribus mitigandis opus videtur. Ne ve-

o in hac re grauiter peccemus, legere et ad animum
 euocare inuabit Ill. STAHLII admonitiones in dis-
 ertatione, quæ *de impostura opii* inscripta est. Vbi
 minino necessarius vsus cognoscitur, a grano dimidio
 ad duo progredi licet.

Laudano incompleto utimur in feminis et viris, qui
 o vsu illorum odoratorum et caput ferientium offen-
 untur. Dosis est eadem. *Laudanum hystericum* est
 sem incompletum, extracto castorei auctum.

LAVDANVM OPIATVM LIQVIDVM.

Darum differt a *Fermento anodino*, quod supra vidi-
 mus. In dosi admetienda respicimus, an magis vel
 minus inspissatum sit. Si syrupi consistentiam nactum
 est, ultra guttam vnam non licet ascendere: in magis li-
 quido ad proportionem humiditatis coniunctæ libe-
 rioribus esse licebit.

LAVDANVM LIQVIDVM D. SYDENHAMI.

Variis vsibus a celeberrimo auctore suo destinatum
 fuit. Adhibuit enim in affectibus pectoralibus,
 colica, dysenteria, hæmoptysi, aliisque, de quibus
 osum relegere iuuabit. Specialis vsus et imitatio-
 ne dignus est, quod post exhibita purgantia in mor-
 bis, vbi non consultum est a peripheria corporis ad
 interiora trahere, statim post operationem peractam
 osin sui laudani cum aquis diapnoicis propinauit.
 Etque hoc etiam pacto hypercatharses mox sedat,
 subsequente, modo reliqua tranquilla corporis quies
 cedat, blanda diapnoe. Dantur guttæ decem ad
 viginti vel viginti et quinque.

LAV-

LAVDANVM VRINARIVM.

Non est contemnendum remedium in vrinae difficultate, modo provide et modeste adhibeatur. Scrupulus vnus duo fere grana, sed non integra, continet. Possunt igitur dari grana decem, quindecim, ad scrupulum integrum.

LIQVOR CORNV CERVI SVCCINATVS.

Est diaphoreticum, diureticum et simul antispasmodicum insigne, quod aduersus motus conuulsivos epilepticos, praesertim puerorum, valde commendatur. Infantibus gutta vna vel altera sufficit: pueris tres, quinque vel sex praebentur: adultis viginti ad viginti et quinque vel triginta.

LIQVOR MARTIALIS.

Est satis potens stypticum. Per se datus ad paucas guttas efficax deprehenditur ad haemorrhagias sistendas. Si liquori terrae foliatæ tartari instilletur, tincturam vitrioli martis extemporaneam habemus. *HOFFMANNI Acta laborat. chem. Altdorf. proc.* 127.

LIQVOR MYRRHAE.

Inseruit vulneribus et vlceribus depurandis, vsu externo.

LIQVOR PRAECIPITANS CLAVDERI.

Est mere alcalinus, aduersus acidam in primis viis stagnantem colluiem satis idoneus, quem aliqui abscon-

oscondunt tingendo ipsum floribus hyperici, dant-
ue pauperibus et plebeiis hominibus, nidorosis aci-
is ventriculi cruditatibus superoneratis, vt et soda-
borantibus, nec non malo hypochondriaco, inde-
ue enatæ melancholiæ, obnoxiiis. Dantur guttæ
vinquaginta et vltra cum vehiculo copioso.

* LIQVOR STYPTICVS

WEBERI.

De hoc liquore JOAN. CORN. WEBERVS pe-
culiarem libellum, sub titulo *anchora fauciato-
um* edidit, cuius pag. 124. descriptionem sequentem
oluit. Recipe vitrioli Hungarici, aluminis ana li-
ram dimidiam, phlegmatis vitrioli libras quatuor.
Coque tamdiu, donec omnia fuerint dissoluta.
liquorem frigesactum filtra et a crySTALLIS subinde
natis separa; adde tandem cuius libræ olei vitrio-
vnciam vnam. Hoc liquore lintea quintuplicata
nbue et parti fauciatae aut amputati, membri trunco,
um conueniente ligatura impone.

LIQVOR TERRAE FOLIA- TAE TARTARI.

Vide supra *Arcanum Tartari*.

* LIQVOR VVLNERARIVS DIPPELII.

Descriptionem et vsus specimina legere licet *Act.
physico-med. Ac. N. C. Vol. II. pag. 255. 258.*

LOOCH AD ASTHMA.

Looch Arabibus idem denotat quod apud Græ-
cos *ἐκλειγμα*, apud Latinos *linctus*, quoniam
non

non simul et semel deglutienda aut deuoranda sunt sed in ore detineri, sensimque eliquata sorberi debent. Hoc ad asthma humidum comparatum est, ut pectoris infarctum incidendo dissipet. Vires potissimas debet scillæ; omninoque considerari potest tamquam Looch de scilla compositum, a MESVE interpolatum. Simplex eclegma de scilla GALENI infra videbimus. COSTAEVS ad MESVEN annotat tam potens esse, ut scrupulus dimidijs ad integrum cum moschi grano et optimo vino calido assumtus asthmate laborantes sæpe curauerit. Maiori dosi vomibundam nauseam excitare valet.

LOOCH DE PAPAVERE.

Est aduersus defluxiones acres, quæ fauces obsident, et ad tussendum continuo irritant. Lambendo successiue demitti debet. Satis ad scopum bona est medicina, quando recens est: nam quæ aliquamdiu stetit, vix poterit non vel fermentescere, vel alias mucilaginosarum partium iacturam facere. Ratione papaueris etiam anodynum est, tussi tali non male quadrans. Sed nimia quantitas dari non debet aut diutius continuari, præsertim illis, qui iam diu tali morbo vexati fuerunt.

LOOCH DE PASSVLIS.

Pectori etiam dicatum est, sed et capiti. Caret nimium mucilaginosi et fermentescentibus, quare infantibus et puerulis lambendum præberi potest.

LOOCH DE PORTVLACA.

Destinatum est hæmoptysi sistendæ et vasis pulmonalibus consolidandis, et quidem tam refrigerando, quam leniendo et adstringendo.

LOOCH

LOOCH DE PVLNONE VVLPIS.

A MESVE *de agritud. pest. et pulm. cap. XII.* tamquam medicamentum confortans et mundificans phthisicis insigniter commendatur, vel per se vel cum syrupo myrtino sumendum. Eius loco etiam, ex mente eiusdem, sumi potest pulmo vulpis exsiccatus et in puluerem redactus, ad duas drachmas, cum syrupo prædicto, aut cum conferua rosarum.

LOOCH SANVM ET EXPERTVM.

Etiam hoc a MESVE ad nos peruenit, qui caput, quo de eo agit, ita inchoat: *Looch sanum et expertum inuenimus ad tussim, raucedinem, a frigore vel vituita crassa, in thorace aut pulmone comprehensa.* Unde et nominis originem et vires discimus. A drachmis quinque ad decem successiue lambendum præcipit.

LOOCH de SCILLA.

Hoc apud GALENVM iam inuenimus, qui ad ANTONIVM MVSAM refert et ASCLEPIADEM: forteque ad Pythagoreæ scholæ inuenta pertinet. Commendatur ad crassa et lenta ex pulmombus euacuanda, veterem tussim sanat, suppuratis, asthmaticis, senibus conducit. Est hoc illud looch, cuius sub asthmatico mentionem fecimus. Vbi feroris adest, non videtur satis consultum. Maiori etiam quantitate sumtum vomitum concitare potest.

LOOCH de TVSSILAGINE.

Aliis inscribitur *de farfara*. Particulas mucilaginosas blandas radices farfaræ, melle conditas, compectitur, adeoque illarum respectu ulcera pulmonum glutinare et acrimoniam humorum obtundere; huius autem abstergente virtute mundificare valet. Vnde tussientibus et phthificis non incommodum videtur.

MAGISTERIVM CORALLIORVM.

Admodum diuersa sunt medicorum iudicia de plerisque horum magisteriorum. Plures fere sunt, qui, cum auctore subiunctæ heic adnotationis, eliminanda ea ex officinis, tamquam rerum deprauatarum catharmata, censent, eo præcipue argumento, quod vires nativæ, quæ simplicibus et crudis inerant, corrosione ab acidis et præcipitatione per alcalina, omnino perditæ sint; et quod calces istæ deinceps omnino insolubiles deprehendantur. Enimvero nec patroni eorum desunt, qui experientiæ suffragio certant non omnino viribus cassâ hæc esse, etsi nativæ crudorum et simplicium vires non supersunt integræ. Scilicet diureticam, abstergentem et colliquantem efficaciam negari plerisque eorum non posse, præcipue ex terreis absorbentibus et lapidibus præparatis, quotidianis experimentis conuincimur. Vtrum vero sic parata magisteria, e. g. coralliorum, matris perlarum, margaritarum, lapidum cancrorum, percarum, crystalli montanæ, lapidis Judaici, a se inuicem magnopere differant, et annon vnum horum instar omnium esse possit? alia est quæstio; ad quam plerique hodie affirmant.

firmatiue respondent, et entia præter necessitatem non debere multiplicari contendunt.

Ab antiquioribus, valde commendabatur hoc magisterium coralliorum ad roborandum, vires excitandas, animum exhilarandum, hæmorrhagias ac dysenterias compescendas. Datur a granis decem ad viginti vel triginta.

MAGISTERIUM **CORNVCERVI.**
RIVM **CRANII HVMANI.**
EBORIS.
VNGVLAE ALCES.

Secundum præscriptum Pharmacopœæ Augustanæ fiunt soluendo per acida et præcipitando per alcalinum liquorem: quod minus est consultum: magis utile, etsi non singulariter id quoque laudandum, sunt superfluum humiditatem exhalando, sicque nomen salis cornu cerui, cranii humani, cetera, obtinet liquori cuius facile solubile residuum. Quæ tribuuntur talibus vires cephalicæ et cardiacæ, vix nisi a persuasione superstitiosæ plebis chemicæ probari possunt. De dosi non valde laborandum; detur effcuum corpus, si placet, ad scrupulum vel drachmæ limidium.

MAGISTERIVM CRY-
STALLORVM.

Pro exemplo ponitur, ex quo discamus, quo pacto parare debeant etiam aliorum lapidum pretiosorum magisteria. Vel enim talia præcipitantur; sicque calx acquiritur: vel post solutionem simpliciter evaporando siccantur; unde id, quod impetratur, satis nomine venit. Prioris producti vires comprobantur solent virtutibus pulueris nephritici b. D.D. VOL-

CAMERI, senioris, quem hodieque magni f
Norimbergæ nouimus.

MAGISTERIVM GVMMI BENZOES.

Vfus descriptioni subiunctus legitur, scilicet vt su
stituatur floribus benzoës. Hi autem ad tussi
et asthma valent, præsertim si cum floribus sulphur
iungantur.

MAGISTERIVM GVMMI GVTTAE.

Fit, secundum *pharmacop. Augustanam*, irrorand
spiritu vitrioli, vt in pultiformem consistentiam al
eat, deinde vero exsiccando. Ita speratur mitius fe
re, vt vomitum non concitet. Sed vereor, ne ita v
res omnino perdantur per acidum nimis forte. Ma
gis placet methodus in *pharmacop. Bat.* præscripta.
Dosis eius, scilicet ad præscriptum *pharmacop. Ba
teanæ* parati, sunt gr. X. ad drachmam dimidiam.
Commendatur ad scabiem, hydropem, arthritidem
potestque stimuli loco addi aliis, vt resinæ gialap
pæ, extracto panchymagogo et similibus: sic eni
minori dosi ad pauca grana præbitum nauseam minu
faciet aut vomitum irritabit. Si cum tartaro vitriolati
detur, vomitum non mouere dicitur.

MAGISTERIVM IOVIS.

Calx est Jouis, si per præcipationem impetretur
aut sal eiusdem: vbique naturæ adstringentis. Si p
retur ex stanno non puro, erit saturninum. De vsu i
terno nemini auctor fuero.

MAGISTERIVM LAPIDIS JVDAICI.

Ex antiquissimi auctoris Aegyptii, *Nechepfi*, doctrina lapis Judaicus in pollinem tritus et pubi illis calculosos iuuat. Sed quum Galenus hunc adhibendi modum tacuisset, ab AETIO expositum, cœtum est illo interius uti: nescio quo fructu.

MAGISTERIVM LAPIDIS LAZVLI.

Methodum elaborandi optimam docet ZWELFERVS in *appendice animaduers.* Tale est, quod iectores vocant ultramarinum. Reliquis omnibus modis nihil præclari subest: præstabitque neglectis illis uti lapide hoc præparato. Sed in eo semper cogitandum est, quod sit remedium incertæ efficacæ, quum de substantia venerea alius plus, alius minus participet, adeoque cautione non exigua opus sit.

MAGISTERIA	LAPIDIS PERCARVM. MARGARITAR. ORIENT. MATRIS PERLARVM. OCVLORVM CANCRI.
------------	--

Siue simplices sunt calces per præcipitationem factæ, siue magmata salina per exhalationem parantur. Quibus præstat substituere, si placet, pulueres trugando tritos, et aceto vel succo citri imbutos itemque siccatos: unde effectum edunt satis conspicuum resoluentem. Dosis est a scrupulo ad ʒj.

MAGISTERIVM SATVRNI.

Vel est saccharum saturni a crySTALLINA forma mutatum: vel inutilis calx. Saccharo qua sit cautio ne vtendum, respice ad acetum lithargyrii: calci inter cosmetica locus est: sed eandem cautionem habet. Non multum differt.

* MAGISTERIVM MARCASITAE seu BISMUTHI.

Vocatur etiam cosmeticum *Clauii*: Gallis, *le blanc d'Espagne*. Vel aquis immiscetur cosmeticis vt florum fabarum, liliorum alborum, sicque a vncias quatuor aquarum magisterii drachma vna sufficit: vel vnguenti pomati vnciae vni eadem quantitas iungitur. Sed nimis diuturno et continuato vsu faciem defœdat. Interne ab aliquibus datur ad vomitum excitandum: quod, dum alia magis explorat exstant, non suadeo.

MAGNES ARSENICALIS.

Sic dicitur, quod malignitatem ex bubone pestilentiali non aliter, quam magnes ad se ferrum, trahit. Ad datur propterea emplastro, quod magneticum ANGEI SALAE hinc vocatur, cuius vsum edocet plenissime, ex PAVLO BARBETTE, DIEMERBROECK *de peste pag. 252*. Extimescendum non est, quia æquali portione sulphuris addita cicuratur vnde et emplastrum, cui additur, crustam, nisi pueruli aut alias valde teneri sint, nullam facit, quare opus est prius cuticulam imposito vesicatorio auferre.

MAGNESIA ALBA.

Vocatur etiam magnesia nitri. Nihil est aliud quam terra calcarea nitri, quæ paratur ex lixiuio a crystallisatione nitri residuo. A triginta forte annis innotuit, Roma nobis transmittente magnum, si Diis placet, arcanum, a *Comite* quodam *de Palma* primo celebratum. Conferatur, post reliquos, qui de eadem commentati sunt, D. D. CASP. NEVMANNVS in *prælect. chymicarum* tom. III. pag. 101. seqq. Quo pacto ex calce vulgari possit eadem confici, ibidem docetur. Effectum edit, si dosi minori sumamus, absorbentem, aliquando diaphoreticum et diureticum. Si vero humores acres acidos in primis viis inueniat, et ad drachmam vnam detur, sæpe aluum satis notabiliter euacuat. Modus adhibendi est vel cum emulsionem amygdalina, ex consilio Ill. HOFFMANNI *obseru. physico-chymic* p. 122. vel cum sale Anglicano: cuius si unciam dimidiam, aut sex drachmas, magnesiæ autem drachmam dimidiam vel amplius vitro, quod libram aquæ capit, infundas, eandemq; mixturam aliquoties in alterum vitrum purum transfundas, sal tandem soluitur et cum magnesia quasi aliquam emulsionem lacteam sistit, quæ successiue bibita, et maiori aquæ quantitate, donec ambo penitus soluta et ingesta sint, sociata, admodum laudabilem facilemque alui expurgationem faciunt, iisque præcipue conducunt, quibus ardor ventriculi, quem solemus vocamus, molestiam facit. Teneris etiam infantibus subinde dari potest, ad lactis et pulmentorum acrimoniam in ventriculo subortam contemperacionem, præcipue quando torminibus vexantur.

MARS SVLPVRATVS.

Est mars sulphure addito calcinatus et in crocum redactus : adeoque videnda sunt, quæ supra de crocis martis fuere dicta.

MASSA PRO FORNACE.

Vsum titulus docet.

MATERIA PERLATA.

Est subtilissima calx antimonialis, habetque eosdem vsus, quos antimonium diaphoreticum sale suo non omnino orbatum. Commodissime adhibetur potiunculis, immo etiam emulsionibus, quia in minimas et subtilissimas moleculas discerpi se patitur. KVNCKELIVS scribit, se ex antimonio diaphoretico mercurium currentem parasse, ex hac materia nullum amplius impetrare potuisse. Vocatur etiam *Magisterium antimonii diaphoretici*.

MEL ANACARDIORVM.

Vix alium vsum habet, quam vt ingredatur confectionem anacardinam, de qua supra egimus.

Tribuitur tamen illi vis insignis scirrhus, etiam durissimos, dissipandi, cui fini a chirurgis apud Indos degentibus crebro adhibetur. Commendatur etiam in linguæ paralyfi restituenda, si eo confricetur et in ore detineatur, et JO. BAPT. MONTANVS, haud vanus auctor, testimonium probi effectus intra septiduum editi, reliquit, *Cons. med.* 68.

MEL ANTHOSATVM.

Vires aliquas a rosis et floribus rorismarini accepit. Adhiberi solet inter clysteres, qui colicis et hystericis infunduntur: paresia præcauere creditur.

MEL AQVILEGIÆ.

Tam hoc *simplex*, quam tanto magis illud, quod sequitur, *compositum*, dictum est decoctis illis, quibus ad gargarisandum vtimur, ad faucium vitia, vt et ad collutionem oris ob gingivarum putridarum et sanguine sæpe fluentium vitia: vide SENNERTVM in *prax. med.* vbi sub *unguenti de aquilegia* titulo laudatur. In angina tantillum de spiritu salis addatur: quo potentius discutit et suppurationis euentum præcauet.

MEL MERCVRIALIS.

Nomen habet ab herba Mercuriali, cuius succus cum melle decoquitur. Vix hodie amplius interne adhibetur; nisi forte aliquos mouit nupera commendatio *syrupi ad longam vitam* ex hac potissimum herba parandi. Clysteribus additur ad aluum exurgandam et emolliendam ab vncia vna ad tres quatuorue.

MEL ROSATVM.

Duplex hic ponitur, quorum vltimo additur prædicatum, quod sit *solutium*. Non video, quid posterius magis solutium reddat, præsertim quum pararetur ex rosis Damascenis. Prudentius ARGENTORATENSES præcipiunt sumendas rotas pallidas

das seu incarnatas, vt loqui solemus : hæ enim sunt laxantes et aluum potenter soluunt. Veteres frequentius habebant vsu, addebantque electuariis et decoctis purgantibus vncias duas, tres, quatuor. Externus vsus est in gargarismis : itemque in iniectionibus mundificantibus et detergentibus : a BAGLIVO commendatur, quando vlcera a vesicatorii vsu inducta repurganda et detergenda sunt.

MEL VIOLATVM.

Flores violarum non multum inferiores sunt floribus rosarum pallidarum in virtute laxatiua : quare mel hoc cum præcedenti conuenit.

* Veteres parabant plura mella, vt *nenupharinum*, quod est anodynum et refrigerans : *mel menthae*, quod carminatiuum : *mel passularum*, quod pectorale existimatur : sed vsu fere exciderunt.

MERCVRIVS DVLCIS.

Est ex optimis, quæ medicina habet, remediis. Non solum enim laxandi, verum quoque sanguinem omni ratione depurandi et viarum obstructarum tenuissimos meatus reserandi intentionibus satisfacit, planeque diuinum est, si recte et prudenter utaris, remedium. Est autem medici ante omnia providere, ut pharmacopœus rite præparatum adhibeat. Signum dabit gustus, quem si vlllo, vel minimo sapore afficiat, fugiendum esse intelligimus. Enimvero optime etiam præparatus corrumpi et ac nequitiam reuocari potest, si teratur cum salibus : quæ si media sint, et seorsim trita, et leuiter, sine agitatione, admixta, non faciunt illico noxium, nisi acceda-

da

dat longior mora. Quod obseruandum est etiam propter puluerem quartanarium Ill. HOFFMANNI, in quem frustra declamat CLAVNIGIVS in *nosocomio charitatis pag.* quum sibi tribuere debuisset, quod illum, longo tempore repositum et mora corruptum, adhibuerat. Nam si recens et prouide paratum dedisset, æque laudabiles vidisset effectus, quos antecessor eius BEZOLDVS *obseru.* 58. candido animo et calculo laudauit et notauit. Deinde illud quoque tenendum, quod vbi mercurius hic in corpore multas inuenit impuritates, ab his quasi resumit virulentiam, impetuosèque, et sæpe usque ad conuulsiones, præsertim in teneris corpusculis, agit. Minimè vsus est laxatiuus: quem si cupimus, adulto scrupulum vnum aut drachmam dimidiam præbere debemus. Sed præstat pilulari forma exhibere eum, adiecto aliquo extracto purgante, vt panchymagogo Croll., catholico, marocostino, aut simili, et, si fortiori opus est stimulo, resinam giappæ et trochiscorum alhandal momentum adiacere. Sanguinem vero et lympham depuraturi, glandulas et nervosos ductus ab impacta obstruente viscositate liberaturi, vlcera sinuosa, callosa, vetera, maxime vero illa a contagio venereo ortum ducentia, scabiem etiam foedam, vt et pertinacem quartanam, percuraturi, ad eundem non sine fructu confugimus. Huiusmodi autem curationibus indulgeri tempus debet: quare doses offerimus exiguas ad duo vel tria grana, quibus iungimus absorbens aliquod, aut antispasmodico-diureticum, v. g. lumbricos terrestres cum millepedibus. Euentus hic est, vt in illis, qui aperta vlcera gerunt, aliquando nulla eueniat saluatio, sed tantum per illa fluxus copiosus sæpe foetidissimæ lymphæ:

phæ: sub quo fere sensibilibiter callositates sponte emolliuntur et ad naturalem statum redeunt, decreſcent etiam foetore et lymphæ copia: ſi vero euenit ſaliuatio, ſatis illa blanda et minime horribilis eſt. Varii generis vermes in corpore hoſpitantes expulſuri, eundem vtiliter adhibemus. Denique etiam externe illud tenuiſſime comminutum adhibemus vlceribus ſordidis repurgandis, blando ſeptico effectû, vbi modum vtendi ex chirurgiæ medicæ præceptis addiſcere par eſt. Viſa fuit ſaliuatio ab exigua quantitate cum aqua calcis viuæ vlceri iniecta. Confer *Commerc. litterar. phyſico-med. Ann. I. p. 411. 412.* vbi ſimul pulcra monita de ſaliuatione cum hoc mercurio inſtituenda, eodemque cum ſpecifico cephalico Michaelis, aut puluere millepedum coniungendo inuenies. Adde *Acta phyſico-med. Ac. N. C. vol. I. pag. 58.* vbi eadem mercurii dulcis cum puluere millepedum coniunctio ab Exc. D. D. NEBELIO laudatur.

MERCVRIVS PRAECIPITATUS ALBVS.

Potiffimus eius eſt externus, inter aquas phagedænicas, quibus vlcera impura, calloſa, fiſtuuloſa repurgamus et conſolidationi ſperandæ aptamus. Etiam ſcabiei malignæ et tineæ capitis ſubinde adhibetur. Deinde etiam inter illa coſmetica expetitur, quibus varorum et ſerpiginum foeditas emendatur: ſed hic debet ille teneri modus, ne aut ſæpe cuti admo-ueatur, aut diu ſuper illa relinquatur: quin potius poſt breue temporis interuallum abluatur. Secus qui faciunt, edentuli ſatis cito redduntur. Sunt etiam qui probe ab omni falſedine liberatum interius dare non verentur, quando ſaliuationem excitare cupiunt.

At

Atque hi solent ab exigua dosi incipere, tribus vel quatuor granis, vel cum mica panis, vel extracto aliquo aut terebinthina cocta in pilulas redactis: quam deinde post aliquot dies augent quantitatem, donec satis copiosus fluxus videtur. Nescio autem, an ullam veram habeat præ mercurio dulci prærogatiuam, quem per omnia tutiorem inuenimus, neque tamen minus efficacem.

MERCVRIVS PRÆCIPITATVS RVBER.

De hoc dicenda fere posuimus supra, quum de *Arcano corallino* exponeremus. Quibus adde, quod ad internum vsum aptari etiam possit, et optine quidem, si cum salis tartari, ad humidum aerem ponte liquati, humore satis diu multumque teratur, quo omnis aciditas adhærescens infringatur. Deinde aqua destillata identidem superfusa penitus ab hoc etiam sale liberetur. Sic satis mitis redditur, vt interne grana tria, quatuor, quinque, cum terebinthina cocta in pilulas redacta, sine periculo dari possint.

MERCVRIVS SVBLIMATVS.

Est venenorum corrosiuorum acerrimum, quod in pharmacopolæ officina non alio fine asseruatur, quam vt vñibus chymicis et pharmaceuticis superpetat. Rarissimi sunt casus, vbi in chirurgia aliquem vsum præstat, aquarum phagedænicarum vires intendendi scopo.

MERCVRIVS VITÆ.

Nihil minus est quam mercurius : prouenit enim ex parte regulina antimonii , quando oleum eius glaciale , quod butyrum vocatur , affusa multa aqua præcipitatur. Sed vt primum nomen falsissimum gerit, sic cognomen a vita satis iniuste usurpat, quum multis remedium mortale et funestum fuerit. Satius fuerit interne illum in substantia non dedisse, quod aliqui faciunt, grana eius duo, tria, quatuorue offerentes. Tutus est vsus ille, quando grana decem vini Rhenani vnciis duabus imponimus, et per aliquot horas ita simul stare permittimus, deinde verò percolatum vinum ebibendum offerimus. Idem puluis deinde multis infusionibus emetica virtute imbuendis aptus manet, perinde vt crocus metallorum et antimonii vitrum. Vocatur etiam *puluis ALGAROTTI*, a medico VICTORIO ALGAROTTO: vide VIGANVM in *medull. chym.*

MITHRIDATIVM DAMOCRATIS.

Mithridatem , Ponti celeberrimum regem, ita corpus suum aduersus venenorum vim communiuisse, vt, quum vitæ exitum, rebus iam omnibus desperatis, veneno assumpto quæreret, nullum inuenerit; id quidem a multis auctoribus scriptum legimus. Is ergo in reliqua ingenii magnitudine, vt auctor est PLINIVS *nat. hist. XXV. 2.* medicinæ peculiariter curiosus, et ab hominibus subiectis, qui fuere pars magna terrarum, singula exquirens, scriptum commendationum harum et exemplaria, effectus

Etusque in arcanis suis reliquit. Pompeius autem magnus omni regia præda potitus, transferre ea serone Romano libertum suum Lenæum, grammatæ artis doctissimum, iussit: vitæque ita profuit non minus, quam reip. victoria illa. Idem PLINIVS XXVIII. 2. testatur Mithridaticam antidotum ex rebus LIV. componi: quo indicio cognoscitur nostram hanc forte veriore esse illa, quam CORNELIVS CELSVS V. 23. posuit, quæ multo nostra est concinnior. Seruilius Damocrates, Nerois archiater, ille est, a quo hæc nostra compositio deducta est, exstatque illa apud GALENVM *antidotis*.

Longum foret, si referre omnia, quæ de hac compositione promittuntur, deberem. Magna cum fiducia dabant ad febres quotidianas et quartanas, coctam materia, nucis Græcæ, h. e. amygdalæ, quantitate, accessionum initio. Temporibus grauib, catarrhalibus constitutionibus, ubi morbi epidemii ingruunt, ad præseruationem erui magnitudine dabant. Etiam in torminibus et fluxibus alui, vomitu, colica, ipsis passionibus a calculo et arthritide, ad hanc anchoram sacram confugiebant. Vsu eius venenis se tutos fore persuasum habebant.

Opiata est hæc antidotus, sed moderate, ut in scrupulis XIV. (ἄβ θij) vnicum sit granum: quantum cogitandum est, quod fermentatione sit exalatum, ex quo fit, ut vnica etiam drachma satis conspicuum effectum faciat. Vnde nec infantibus tenere offerri debet, ipsis iam dissuadentibus veteribus. Curiosum est, quod ad menses ciendos et partum

tum promouendum a bonis auctoribus commendatur. Credo hoc facere nimios spasmos deliniens et remittendo, ex quo fit, ut negotium hoc melius succedat, quam si strictura maneat. Beato MAVRO HOFFMANNO, viro sane magno, in usu fuerunt *pilule ad dystokiam*, quæ nihil aliud habebant quam theriacam cum cinnamomo et glycyrrhiza consistentiam duriores subactam: cuius scrupulus unus laboranti feminæ offertur: suntque illæ aliquibus adhuc hodie frequenti et salutari usu. Exterius tam teneræ quam adultæ ætati imponitur ventriculo vel umbilico, ubi magna tormina excruciant.

De antiquitate *trochiscorum Cypheos*, qui hanc compositionem ingrediuntur, legendus est PLUTARCHVS sub finem libelli *de Iside et Osiride*.

MIVA CYDONIORVM.

In fluxibus alui satis bona est: ventriculum et intestina roborat blande adstrictoria facultate sua: dysentericis etiam sitis aliquod solatium affert. *Composita cum speciebus*, seu *aromatica*, magis etiam est analeptica et roborans, iisque, qui non bene concoquunt, in primis conuenit: modo alias ambra et moschum bene ferunt.

MIXTVRA SIMPLEX.

Medicamentum est laudatissimum, quod THEOPHRASTVM PARACELSVM auctorem habere perhibent, quanquam nomen ipsi dedisse GRACIVS SECCIUM, medicum Argentoratensem, in illorum *pharmacopoea pag. 177.* legitur. Tuto adhibere potest in omnibus febribus malignis et acutis, quæ
niam

iam non solum diapnoen conseruat, verum etiam
 mpedit, ne crasis sanguinis nimium resoluatur. Dein-
 e illis, qui subito terrore grauius perculsi sunt, vt
 t iracundia vehementius percitis, vtilissime offer-
 ur: meminique practici, qui hanc mixturam syru-
 o quodam tinctam sub titulo: *Alterations-Tropfen*
 opiosissime, nec exiguo lucro diuendebat. Su-
 undissime sumitur syrupo fl. papau. rheados tincta
 t frustulo sacchari infusa: quamquam nec cum vino
 iucunda est. Sunt qui illam reformidant ob cam-
 horam additam: sed non video quam sit iustus ille
 metus, quum ex descriptione nostri dispensatorii
 ncia integra camphoræ sex grana complectatur,
 rachma nondum integrum habeat granum. Si ve-
 o paretur iuxta præscriptum D. D. AVGVSTA-
 IORVM, vncia tantum tria habebit grana campho-
 æ: quod nemo potest iusta cum ratione vel suspe-
 tum tantum habere.

Sanis ceteroquin, sed non bene appetentibus, an-
 e prandium data appetitum bene excitat. Dari pos-
 unt guttæ XXX, ad integram vsque drachmam. Le-
 i de magno viro relatum, quod hoc medicamen-
 um in sexu feminino suspectum habeat. Ego vero
 incte asseuerare possum, me tenerrimi animi et cor-
 oris matronam nosse, quæ inde a duodecim annis
 ultas vncias eius consumsit, nullo incommodo sed
 maximo suo fructu: quo tempore tam longo vel in
 enstruorum negotio, vel in gestatione aut lacta-
 one aliquid eam sensisse vero videri simile debet.
 Quumque in aliis etiam feminis, ante lectam illam
 dmonitionem, creberrime et sine vlla noxa dede-
 m: me illo metu minime angi profiteor, omnes-
 ue securos esse iubeo.

Sunt qui mixturam hanc destillationi subiiciunt. idque prolectum nomine *Mixtura simplicis rectificata* adhibent. Sed in illud nihil dictorum quadrat. est enim medicamentum sulphureum, anodyna forte virtute aliquid præstiturum, sed febribus haud ita bene quadrans.

Hoc quoque notandum, quod hæc mixtura simplex nomine *spiritus diatrion*, seu *de tribus* venire passim soleat.

MORSVLI ANALEPTICI.

Non ingratum edulium illis, qui talia amant, præbebunt. Offerendi autem sunt iis tantum, qui odorata ferre possunt: ceteris dari debent sine ambrâ et moscho parati: quos etiam magna portio non valde alterabit.

MORSVLI DE CITRO PRAESERVATIVI.

Nihil est in pomo citrio, præter semen, quod hic non habeamus. Non minus gratum quam utile condimentum erit illo tempore, quo grauis et nebulosus aer incumbit, aut morbi hinc oriundi grassantur. Vnciam, et amplius etiam, si libet, esse licet.

MORSVLI CONTRA ARDOREM STOMACHI.

Vulgo vocantur *Amtmanns* vel *Ummanns*, *Morsellen*. Nescio an a medico Ammanno, vel a præfecto quodam nomen sortiti sint. Promissum in titulo effectum satis bene præstant.

MOR:

MORSVLI CONTRA PESTEM.

Videntur imitatio electuarii de ouo, cuius plerasque species, excepto croco, complectuntur. Experientia permittitur, quantum tam in peste, quam forte ad canis etiam rabidi morsum, præstituri sint. Obantillum nucis vomicæ non sunt extimescendi. Summi possunt ad vnciam et ultra.

MORSVLI CONTRA VERMES.

Inuenti sunt pro infantibus et puerulis, qui medicamenta respuunt, fallendis: quippe saccharo facilius allectantur. Pro ratione ætatis dosis est admetienda a drachma ad drachmas duas. Nam in vncia pulueris est fere drachma mercurii dulcis: qui satis incommode talibus medicamentis miscetur, quoniam mix fieri potest, ut æqualiter per omnem massam distribuatur. Adde inferius dicenda de *trochiscis Hermetidis*.

MORSVLI CORDIALES.

Sunt analeptici et motus stimulant, illis, qui phlegmatici ac senes sunt, et odores ferre possunt, non inutiles futuri, si vncia vna vel altera adsumatur.

MORSVLI DE IALAPPA.

Satis bona videtur compositio pro illis, qui puluerulenta non possunt sine nausea accipere. Pro dulto tres drachmæ ad vnciam dimidiam erunt iu-

ita dosis: ex quo iudicari debet, quantum iunioribus
vel omnino teneris concedendum sit.

MORSVLI IMPERATORIS

cum fructibus.

Delicati sunt et ventriculo non ingrati. Expectant
solent ab iis, qui fontium soteriorum aqua
bibunt. Vncia vna et altera indulgeri potest.

MORSVLI PURGANTES.

Basis est scammonium cum crystallis tartari. Sa-
tis boni sunt, et ad unciam dimidiam dari po-
sunt.

MORSVLI RESTAVRANTES

KVNCKELII.

Videndus omnino est de historia huius medica-
menti, et egregio, quem præstitit, fructu, ce-
leberrimus auctor KVNCKELIVS *in laboratorum*
pag. Drachma vna morsulorum antimonii quatuor
grana continet: nihil itaque impedit, quo minus
uncia dimidia præbeatur.

MORSVLI DE RHABARBARO

Sunt blande purgantes, cholericis et ictericis proficu-
Possunt sex drachmæ aut uncia integra præberi.

MORSVLI E SVCCO RO-

SARVM.

Basis est dacrydium, quod iuuaretur a succo ro-
sarum, si loco Damascenarum pallidæ seu in-
car

carnatæ, vtpote laxatiuam potentem vim habentes, assumerentur.

NITRVM ALKALISATVM.

Venit etiam nomine *nitri fixi*. Plerumque dispensatur forma humida, sub titulo liquoris nitri fixi. Viribus æquat alcalina, adeoque parum discrepat a liquamine salis tartari, quod oleum tartari per deliquium vocant. Meruit etiam nomen Alcaest, a GLAUBERO ipsi impositum, non dicam quo iure. Liquor etiam silicum ita dictus reuera nihil est aliud. Vtiliter interne datur, vbicunque liquod acidum in primis viis vere peccat: v. g. quando in infantibus lac et pultes acidam, acrem indolem induerunt, in adultis acidum in ventriculo sese rutibus prodit, quod cito domat, cumque eo in sal medium abstersiuum, detergens, laxans, diureticam abit. Purgantibus quibusdam potionibus addito aliquibus solet. Probe diluendum est aqua. Ceberr. BOERHAAVII consilium placet, vt cum viginti- septem parte aquæ mixtum, huius deinde mixti drachma vna porrigatur, vbi nulla inflammatoria, putrida, febrilis diathesis adest. Cum succo limonum mixtus hic liquor, et dum in ipso efferuescentiæ aduc est actu, bibitus, certissimum vomitus remedium est, experimento Riuerii, perhibetur.

Externus vsus est cosmeticus, ordesque vinctuos poris inhærentes bene eluit: debet tamen prius aqua dittemperari, vtique si personis tenerioribus prohibendum est.

NITRVM ANTIMONIATVM

Est nitrum aliqua portione inflammabilis sui principii inter deflagrandum cum sulphure antimonii orbatum, aliquid de salis medii natura interim natum, et tenuissimæ calcis antimonialis particeps. Vocatur aliquibus *anodynum minerale*. Vim antiphlogisticam et temperantem utique possidet; vtiliter datur ad humorum orgasmum contemperandum raro quidem per se; etsi drachma dimidia et amplius cum copioso vehiculo aqueo non male se gerit plerumque additur absorbentibus aliis et antispasmodicis.

NITRVM CORALLIATVM PERLATVM.

IO. ZWELFFERVS in *mantissa spagyrica* p. m. 863 commendat tamquam remedia præclara morborum calidorum, ubi debilitas virium coniuncta est. Pretiosum est medicamentum, non nisi diuitibus præscribendum. Præstiterit ad exemplum D. D. ARGENTORATENSIVM margaritas præparatas nitro separatim addere. Proportionem variant etiam, et ad nitri singulas uncias, singulas drachmas margaritarum iungendas præscribunt. Dentur grana quinque, decem, ad scrupulum.

NITRVM DEPV RATVM.

Notandum est, quod multis locis sub hoc nomine veniat nitrum tabulatum: quod si tale non cupimus, addendum est in præscripta formula crystallinum

linum. Depuratione tali tunc opus est, quando nitrum nobis videtur suspectum de salis communis consortio, aut exterius accessit aliquid fordium. Quod vero bene crystallinum, purum et candidum iam est, noua depuratione non indiget.

NITRVM ROSATVM.

Multa olim insuccatorum nitrorum genera in officinis prostabant, vt cum violis, floribus papaueris rhoeados, violarum, succo scordii. Habebatur etiam nitrum essentificatum, si cum succo quodam sal essentielle habente crebrius fuerit coniunctum et crystallizando vnitum, v. g. cum succo acetosellæ. Sed hæc fere in deluetudinem abierunt. Hoc cum succo rosarum factum viscerum naturalium, vt hepatis, æstuationi, vt et faucium ac tonsillarum inflammationi extinguendæ destinatum est: vt et dysenteriae, etiam malignæ.

NITRVM SATVRNINVM.

Est combinatio crystallorum saturni et nitri. Quemadmodum autem sacchari saturni vsus internus admodum est circumspicte instituendus, si non omnino intermittendus: sic etiam hoc nitrum vsibus tantum externis reseruatur, vt gargarismis in magna faucium inflammatione, columellæ laxitate, epithematibus in oculorum inflammatione. In pharmacopœa Bateana commendatur interne sumendum in asthma ad grana quinque, sex vel septem: videntiam præscriptum in mictu cruento admodum fecoci, *Act. phys. med. Acad. N. C. Vol. I. p. 115.*

OLEVM ABSINTHII.

Hoc, ad differentiam illius, quod sequitur, de stillati, in præscribendo notandum est adiectionis mentione. Externe adhibitum absinthium vires exserit paregoricas et discutientes: quæ etiam in hoc oleo sunt, quod abdomini illitum flatus dissipat, torminaque demulcet, præsertim in infantibus quibus etiam opitulatur vermibus diuexatis. In quoque clysteribus potest in colica.

OLEVM AMYGDALARVM

A*mararum*, est resoluens et discutiens. Instillatur auribus tinnitu et susurro vexatis, pulvis etiam imponitur, si vrina retenta incommodum facit: asperitudini cutis emendandæ et ephelidibus tollendis commendatur, cum lilii radice et melle impositum. *Dulcium*, recens ex non rancidis expressum, interne datur ad stricturas dolorificas relaxandas, in pleuritide, nephritide, colica: ad aluum laxandam vel per se cum iusculo, vel cum mannæ solutione: in raucedine et tussi cum syrupo violarum subactum. Parturientibus et partu recens defuncti proficuum est. Recens natis, ad meconium expurgandum, cum manna soluta subactum præberi potest. Dantur uncia una, duæ vel tres. Externe cum liquamine salis tartari conquassatum pro abstersione faciei manuumque recte adhibetur: enematis quoque tutissime additur: quin aliqui, ubi blandissimi clysteres cupiunt, solum hoc infundendum suadent.

OLEVM ANETHI.

Est anodynum et stricturarum resolutivum: quod a veteribus adhibebatur ad spinam dorsæ inuulgenter

ndam in rigoribus februm intermittentium, unde
roxysmos breuiore et leuiore fieri obseruabant.
est etiam clysteribus addi in magnis doloribus co-
is et nephriticis.

OLEVM BVFONVM.

creditur bufones, magnetis instar, attrahere ad
se venenum e corpore: propterea hoc oleum
miscetur cataplasmatibus buboni pestilentiali ma-
rando destinatis: vide DIEMERBROECKIVM *de*
ste pag. 248. In *pharmacop. Bateana* ad pustulas
piorum, cancrum mammarum commendatur. Hy-
opis urinam ciere promittitur, si renes eo inun-
tur. Ad puncturas venenosas vtile est.

OLEVM CAMPHORÆ.

sum adiecerunt Auctores. Nihil præclaræ artis
inest præparationi, iudice D. D. CASP.
EVMANNO in *prælectionibus de camph. pag.*
9.

OLEVM CAPPARVM.

certi quidem auctoris, sed antiqui vltus est, ad
hypochondria illinenda in hominibus, qui anxie-
tibus et inflationibus hypochondriacis crebro ve-
ntur. Vires habet attenuantes et blande roboran-

OLEVM CASTOREI.

eteres duplex habent: simplex, quod D. D.
ARGENTORATENSES retinuerunt, et com-

N s

posi-

positum, quod hic est positum. Commendatur a
conuulsa, rigida et paralytica membra inungenda
vt et vteri inflationi emendandæ. In rigoribus febr
libus spinæ inungitur.

OLEVM CHAMÆMELINVM

Est anodinum et antispasmodicum : GALENVS a
februm curationem commendat ; quod e
antiquissima Aegyptiorum praxi desumptum esse AE
TIVS comprobat. Potest etiam clysteribus utilite
addi.

OLEVM CHEIRI.

Est resoluens et sedatium. Præcipue commenda
tur, vbi in vtero duri tumores obseruantur
idemque adhibetur inunctioni, quando menses vel fœ
tus mortuus pellendi sunt. Etiam hypochondrii
inungi potest, vbi hepatis infarctus et durities ad
sunt.

OLEVM COSTINVM.

Valde neruinum existimatur : vnde MESVES illu
præcipue commendat ad roborandum, et pa
ralyticam relaxationem emendandam.

OLEVM CYDONIORVM.

Vocatur etiam *melinum*. Anodynum et adstricti
uum censetur, vnde ventriculo debilitato in vo
mitibus, diarrhoeisque illinitur ; pectori in hæmo
ptysi. Clysteribus inditur, vbi intestina sunt vulnera
ta aut arrosa. Ad sudores quoque nimios cohi
bendos illitum prodesse dicitur.

OLEVM

OLEVM DESTILLATVM

ABSINTHII.

Est stomachicum et anodinum: externe umbilico illitum vermibus expellendis valet. Basi præbet no elixirio stomachico et antifebrili, si in sal volatile oleosum redigatur, hocque stomachicis et aromaticis speciebus extrahendis affundatur.

Hoc autem loco positum est, ut sit exemplum urium oleorum destillatione parandorum. De quibus singulis hic dicere longum esset: sufficiat alia in genere admonuisse. Vires æstimandæ sunt ex simplicibus, unde per destillationem extrahuntur. cum vehiculo aqueo assumuntur, possunt in hominibus non admodum calidis et ad ebullitionem tonis guttæ tres, quatuor ad septem dari: ubi autem spiritu vini resoluitur oleum, longe magis hominem exæstuat et exagitat. Instillantur etiam sacchara: vide supra dicta ad titulum *oleosacchara*. Inguilandum est, ut genuina olea pharmacopoeus sibi se paret: Dici enim non potest, quantum fraudis hic committatur, dum vel inter destillandum addit tereterebinthina: vel iam rite destillatis affunditur. Batavis transmissa olea aromatum omnia, quotquot vllibi videre et explorare licuit, sunt adulterata olei cuiusdam expressi additione: sæpe etiam spiritus ut essentia aromatis extracta admixtione: quod de oleo caryophyllorum maxime dici potest. Conferatur de genuinorum præstantia et adulterata cognoscendi et emendandi modis III. FRID. HOFFMANNI *physico-chymic. Lib. I. Obs. 1. 2. 3. seqq.*

OLEA CVM AQVIS COM- POSITIS PROLEVNTIA.

Talia æstimanda sunt ex viribus specierum destillationi commissarum, et oleo largiendo aptarum. Melius forte esset ea aquis suis relinquere, et tempore vsus probe agitato vitro æqualiter distribuere: quam separatim ea conseruare et diuendere.

OLEVM AVRANTIORVM et CITRI CORTICVM

Talia destillatione impetrantur longe minus grata et iucunda, quam ea sunt, quæ nobis ex Italia et Lusitania afferuntur et nomine *Essentia de Cedro*, *Neroli*que venduntur, purissima, leuissima, fragrantissima, quod vnicuique comparisonem instituenti patebit. Verosimile est talia ex probe maturis fructibus absque destillatione, sola tantum pressione, impetrari. Ipso spiritu vini longe sunt leuiora: et elæosacchara omnium gratissima inde conficiuntur.

OLEVM DESTILLATVM BENZOINVM.

Non solum ob fragrantiam expetitur vsibus externis, verum etiam aliquando elæosaccharum additur pulueribus pectoralibus. Calidum est et exigua quantitate adhiberi debet.

OLEVM DESTILLATVM BETVLINVM.

Quibus vsibus adhibeatur, in ipso iam libro annotatum est. **HIERONYMVS REVSNERVS**

obser.

ruat. medicar. a WELSCHIO editarum XLII. citatem eo curatam testatur. Aliqua etiam in-
 untur in *Commerc. litterar. phys. med. Ann. I. p.*
 9. Potest, vbi Lithuanicum non ad manus est, ex
 apore parari, quando ramum betulae accensum
 ano frigido admouemus, vt fumus prodiens ibi
 igatur et coeat: quem modum REVSNERVS I.
 locet. Proxime accedit ad oleum fuliginis. Odor
 illimus est corio isti bubulo, quod ex Russia ap-
 tatur; videturque omnino illud hoc oleo perun-
 In Marchia Brandeburgica a plebe vocatur
 Thwedischer Degen.

OLEVM DESTILL. BVXI.

[ulta praecleara de hoc referuntur a practicis, quos
 magno numero adducit BART. ZORNIVS in
 anologia medica, p. 149. Scilicet aduersus febres,
 tiginem, morbum caducum, haemorrhoidum do-
 es, odontalgiam valere perhibetur. Videtur ta-
 n illos auctores in animo habuisse oleum empy-
 maticum, quod per retortam destillando impetra-
 . Et sane nescio annon, quae subiiciuntur, *oleum*
aiaci et *Heracleoticum* eodem parari modo ex ligno
 aiaco et corylo debeant: quorum illud ad mor-
 venereum, hoc ad caducum, vt et dentes do-
 tes, praecipue commendatur: talia etiam omnia
 t anthelmintica, danturque hoc scopo guttae qua-
 r aut quinque. Sed olea *L. Rhodii* et *Sassafras*
 vesicam utique destillanda sunt: quorum prius
 oris elegantia conspicuum multa balsama fragran-
 ingreditur: alterum nec ipsum grato foeniculi odo-
 destitutum anticatarrhale, diureticum et pectorale
 setur.

OL. DESTILL. CALAMI AROMATICI.

Vires radicum, unde paratur, stomachicas, carminatiuasque complectitur. Elæosaccharum stomachicis pulueribus et trageis commode admiscetur.

OL. DESTILL. CARYOPHYLLORVM.

Quum oleum hoc a Batauis mercatoribus vario modo mangonitatum et corruptum accipiamus: de quo publice conquesti sunt Ill. FRID. HOFFMANNVS *in obseruat. physico-chymicis* et D.D. CASP NEVMANNVS *prælectionum P. II. pag. 175. seqq* non leues sunt causæ, cur fraudulentam illis mercem relinquamus, nostrisque vsibus ipsi genuinum paremus: quod nec sumtus impendendos satis largo proventu frustrabitur. Quod genuinum est, cum spiritu vini rectificatissimo promte miscetur: sicque chirurgus potissimum inservire potest quando sphacelus præsertim lentus ille senum a causa interna exortus, partem aliquam adorsus est, ad progressum illius inhibendum, si partibus proximis scarificatis imponatur, largeque infundatur: paria sic facit longe pretiosiori cinnamomi oleo.

OLEVM DESTILL. CERAE.

Quod primum destillando impetratur, crassius est et butyri consistentiam habet, vim possidet anodynam, emollientem, fissuris cutis, ut labiorum, ut et hæmorrhoidum doloribus conuenientem quo.

moniam acrimonia morficante caret. Quo sæpius
rectificatur, eo fit mollius et penetrabilius. Neruo-
rum partium malis in primis conuenit, vt labiorum
papillarum in lactantibus. Pernionibus discutien-
tis maxime prodest : vt et tendinibus obrigescenti-
us. Conf. Celeb. BOERHAAVE in Chymia
P. II. process. XXXVI. XXXVII.

OL. CORNV CERVI.

Est parergon spiritus et salis volatilis : de quibus
suo loco. Hoc sub titulo olei foetidi repositum
arum honoris habebat. HELMONTIVS in auro-
medicina primus forte suator et auctor fuit, vt pa-
renti rectificatione depuraretur. Post hunc celebra-
mus D. D. DIPPELIVS, qui sub nomine CHRI-
TIANI DEMOCRITI latet, commendauit *oleum*
animale, in tractatu, qui inscribitur *vite animalis*
morbis et medicina, ad motus epilepticos ac spasma-
ticos vincendos, febresque profligandas vtilissimum.
Hoc ex oleo cornu cerui foetido, sed et ex quacunque
parte animali, parari potest patienti rectificatione.
Vero compendium facere placet, rectificatio insti-
tatur ex cucurbita balneo arenæ imposita, per alem-
icum : aut oleo foetido addatur calx viva. Vsum
testat et efficaciam propria experientia confirmat
D. D. JOANN. JVNCKERVS, collega con-
nectissimus, in dissertatione sua inaugurali *de medi-*
ca efficaci in morbis spasmodicis. Conf. BOER-
HAAVE in *chymia* P. II. process. CXXI. Dantur guttæ
ginti ad triginta. Exterius illinitur spinæ dorsi in
convulsionum paroxysmorum initiis.

Idem dicendum de oleis quorumcunque anima-
rum, eorumque partium diuersarum, aut ab iis pro-
ductorum

ductorum, ut est sericum: quippe omnia redeunt eadem principia.

OLEVM DEST. FVLIGINIS.

Nescio quas speciales vires possideat. Est, testatur **BOERHAAVIO**, foetidum, amarissimum, nauseosum, atrum, inflammabile, fere causticum, crassiusculum sale oleoso permixtum. *vid. chym. Part. II. proc. 8*

OL. DESTILL. GALBANI.

Ad **SENNERTVM** auctorem refertur. Vfus externus in affectibus spasmoticis, colica conuulsiva, passione hysterica, paralyfi, hemiplexia, parese, umbilico aut partibus affectis illinendum.

OL. PETRÆ.

De vsibus eius variis existat libellus **ARIOSTI**, *oleo montis Cibini*, antea seorsim editus, deinde cum operibus **RAMAZZINI** recusus.

OL. DESTILL. PHILOSOPHORVM.

Apud **MESVEN**, **RHASEN** et **ALBVCA** **SIN** iam existat celebratum. Vocatur etiam *oleum de lateribus*. Est penetrantis virtutis resolutivæ et attenuantis, blande etiam septicæ, quare ulceribus depurgandis commodum est.

OL. DESTILL. SAPONIS VENETI.

Tumoribus induratis resoluendis commendatum multumque conuenit cum præcedente.

OL. DESTILL. SVCCINI.

Nulli oleo vegetabili simile deprehenditur, sed omnino proxime accedit ad petroleum. Est acre, resoluens, diaphoreticum, emmenagogum, diureticum; illitum paralytica et torpida membra sanat. Interne dari debet admodum parua dosi, quoniam valde exæstuat sanguinem. Nescio quo consilio seorsim ponatur *oleum succini albi*, quum vix notatu digna sit differentia inter oleum, quod a flauo aut albo destillatum est.

OL. DESTILL. TARTARI.

Valde est penetrans, quod inter destillandum potest obseruari, quum vix excogitari lutum possit, quod non peruadat: vnde in chirurgia magni est vsus ad phos resoluendos. Lege BOERHAAVIVM *chem. P. II. process. LV.*

OL. DESTILL. TERE-
BINTHINAE.

Quod primum prodit, tenuissimum, spiritus nomine venit: quod flauum exstillat, ab aliis olei aut balsami nomine insignitur. Prius est penetrantissimum, quod cuti instillatum mox disparet, et sanguinem nostrum subiisse calore exorto et odore urinæ violaceo ostendit. Vsum eius chirurgicum multiplicem paucis complectitur celeberr. BOERHAAVE *chemia P. II. process. XXXV. membranis, nervis, tendinibus, laceratis, punctis, sectis, semisectis, calide infusum incomparabile anodynum, antispasticum,*

consolidans est. Arteriis venisque in magnam hæmorrhagiam lesis, promptissimum, securissimum stypticum præstat, eo imprimis laudandum, quod simul nervis prospiciat, sistat putredinem, consolidetque. Oportet autem valde calidum applicare, splenius appressis ad locum detinere. Videatur auctor Angelus, qui de hac re scripsit tractatum integrum, JACOBVS YONGE, titulo currus triumphalis e terebintho, Londini 1679. Interno usu effectum diureticum in primis edit, vnde in gonorrhœa frequenter datur, a guttis decem ad viginti. Cauendum tamen ne quid nimis, quum diabetem inducere possit. Illud fere incommodum maximum gonorrhœis adfert, quod valde molestat illis per noctes satyriasi inducit aut intendit summo cum dolore, læpeque iam præsentem inflammationem ad summum et funestum gradum deducit. Quo casu mature desistendum et ad refrigerantia humectantia veniendum est. Oleum paullo spissius per omnia mitius se gerit, et in vulnibus, vbi non sunt partes tendineo-nerueæ, magis conuenit. Inseruit quoque prius iniectionibus anatomicorum, vt et præparatorum asservationi, ac denique correctori Starckeyano præparando.

OLEVM TERRAE et TERRAE FREYENWALDENSIS.

Conueniunt oleo petræ, vt et oleo succini.

OL. DESTILL. VITRIOLI.

Est concentratissimum et fortissimum acidum, quod vñsibus medicis per se non facile adhibetur. Va
rii

his autem vſibus chymicis et pharmaceuticis inferuit. Cum ſpiritus vini quatuor partibus dilutum egregiam præbet medicinam, in doloribus arthriticis, podagricis, calculoſis vtilem. Quid de ſpiritu ac oleo viſrioli dulcibus boni exſpectandum ſit, paſſim commemoratum legitur, et huc non pertinet.

OL. DIACOLOCYN- THIDOS.

Comparatum eſt vermibus enecandis et expellendis, vt et aluo valde duræ recludendæ, ſi vmbilicali regioni illinatur.

*OL. DIAPALMAE.

Ad emplaſtrum, quod ſupra habuimus, requiritur: quare notandum, quod apud nos illud fere omitatur, quia palmæ recentibus ſurculis caremus: ad defectum vero ſarciendum teneriores frondes quercuum cum oleo ad emplaſtrum requiſito coquantur.

OL. EVPHORBII.

Eſt inuentum MESVES, vel omnino GALENI. Vim habet epiſpaſticam et rubefacientem. Veteres calidiſſimum omnium, quæ nouerant, iudicabant, multumque ipſi tribuebant in affectibus frigidis, vt lethargo, coxæ aliorumque articulorum doloribus inueteratis, hemicrania, cephalalgia diuturna: quibus externo vſu auxiliatur. D. D. ARGENTORATENSES etiam deſtillatum ponunt, quod reſoluat humores craſſos et pituitoſos, conducatque membrorum paralyticis.

OL. FEBRIFVGVM.

Est medicamentum a FRIDER. DECKERO commendatum *in exercit. practicis pag. 187.* Dosis ipse præscribit a guttulis tribus ad octo in vehiculo conuenienti præbendas. *Multum, inquit, in febribus diuturnis præstat hoc oleum febrifugum dicto modo preparatum, in primis si exhibeatur una cum extracto ex radicibus gentiane et corticibus rasurae guaiaci, &c. confecto.* Innuit his verbis illud extractum febrifugum, quod supra suo ordine adfuit: cuius drachmam dimidiam cum salis ex residuo a destillatione sp. salis ammoniaci parati granis quindecim coniungit, additisque olei huius guttis quatuor bolum concinnat, qualem duabus ante paroxysmi accessionem horis in haustulo vini calidi dissolutum exhibet.

OL. HYOSCYAMI EXPRESSVM.

Magnarum est virium ad sedandum et affluxum cohibendum. Constituit, una cum succo hyoscyami, nobile emplastrum de hyoscyamo, quod supra vidimus. Inferuit etiam excoriationibus, quæ sæpe puerperis accidere solent. Debet autem hoc casu cum oleis lil. alborum, verbasci, ouorumque distemperari.

OL. HYPERICI.

Est vulnerarium et anthelminticum: non solum externo vsui aptum, verum aliquando internis quo-

quoque vtiliter iungi solitum, vt apparet in *balsamo pectorali* MEIBOMII.

OL. IRINVM.

Quando hic præscribitur iris nostras, intelligenda est cærulea, non palustris illa floribus luteis, vt-pote adstringens. A MESVE commendatur tamquam potenter resoluens, attenuans et digerens, crassos humores in thorace et pulmonibus dissipans, strumas discutiens. Ab aliis hæmorrhoidibus cæcis ad fluxum redigendis commendatur.

OL. LAVRINVM.

Est neruinum et carminatiuum, ad omnes affectus frigidos proficuum. Seorsim ad lumbricos commendatur; itemque, ad horrores febrium intermittentium minuendos, spinæ dorsi illinitur. Interne rarius adhibetur. DIOSCORIDES vino veteri et oleo rosato mixtum ad aurium dolores et auditus gravitatem iubet instillare.

OL. LILIORVM ALBORVM.

Virtute resolvente et calefaciente a MESVE celebratur; a DIOSCORIDE emolliente. Adhibetur inunctionibus et clysteribus. Seorsim expetunt obstetrices vteri partibus, instante partu, emolliendis et relaxandis.

OLEVM LINI.

Præstantissimum ad familiæ et mechanicos vsus, medicis subinde etiam expetitur. Datur interne ad vncias tres, quatuor, in pleuritide, subluxatione dysenteria, et illis qui venena assumerunt. Videat aliquos, qui pro interno vsu ex vesica destillatum commendant, gratius utique, sed viribus haud melius quin in plerisque, vbi lentor ipse vsui est, deterius natiuo, sed non annoso, inuenitur. Externus vsus etiam est ad ambusta et hæmorrhoidum cæcarum dolores.

OL. LVMBRICORVM.

In doloribus spasmodicis et nervorum contractionibus expetitur. Aliqui etiam interne adhibent, v vulnerrarium insigne.

OL. LVMBRICORVM
COMPOSITVM.

Magis etiam, quam præcedens, nervinum et antarthriticum est, ex resoluentibus, anodynis et nervinis compositum.

OL. MACIS EXPRES-
SVM.

Parum forte differet viribus ab oleo nucis moschatæ expresso, quod suo loco videbimus.

OL. MANDRAGORAE.

Est anodynum et somniferum, inflammationes coer-
cet, et vehementes dolores lenit. Illinitur car-
po, brachiorum flexuræ, plantæ pedum, temporibus.
Alii magis compositum præscribunt: *vide pharmaco-*
pæam Augustanam.

OL. MASTICHINVM.

Est roborans et subadstringens. Aduersus vom-
itus et alui fluxus abdomini illinitur. Neruorum
quoque debilitati medetur, et tumores laxos iuuat.

OL. MENTHAE.

Est hoc per infusionem et coctionem paratum, viri-
bus carminatiuis pollens, si ventriculi regioni il-
linatur.

OL. MOMORDICAE.

Infinitis laudibus prædicatur vis eius traumatica.
Perhibetur etiam partum laboriosum iuuare, et fis-
suras mammillarum breui tempore consolidare. Cly-
steribus etiam carminatiuo scopo addendum præci-
pitur.

OL. MYRRHAE COM-
POSITVM.

Est oleum destillatione parandum. Subnotatur,
quod sit *magnarum virtutum contra lumbricos*

et ad vulnera. Sed hæc pollicitatio in recentissimæ editione omissa est. *Experientiæ permittitur.*

OL. MYRTILLORVM.

Veteres oleum myrtinum frequenti vsu habebant sed ex teneris myrti foliis paratum : vide **DIOSCORIDEM** *lib. I. cap. 48. et 155.* Nesci quid intuiti nostrates baccas præferant, quum myrtus in hortis nec rara sit, nec magno negotio alatur. Forte plerique etiam pharmacopœi in nostris terris adhibebunt baccas myrtilli Germanicæ, seu vitis Idææ nigræ. Inquirendum igitur fuerit, an nostrum hoc oleum myrtino veterum paria faciat et laudes eas atsequatur, quas illi tributas legimus plurimas. Ad strictoriæ, roborantes et blande repellentes vires illius ab omnibus celebrantur.

OL. NARDINVM.

Balsamicarum, roborantium et digerentium virium haud expers est, et conuenit omnibus frigidis affectibus nervosarum ac membranarum partium. Apud **MESVEN** etiam legitur **OL. NARDINVM COMPOSITVM**, cui plura aromata accedunt. Huius forte generis fuit vnguentum illud magni pretii, cuius sancti Euangelistæ meminerunt.

OL. NICOTIANAE.

Est ex melioribus discutientibus et anodynis. Præcipue iuuat hypochondriacos, duritiem aliquam aut inflationem molestantem percipientes. Scabiosis etiam prodest et ambustis conuenit.

OL

OL. NVCVM IVGLAN- DIVM.

Surrogari potest oleo amygdalarum dulcium aut oliuarum, tam internis quam externis vsibus; modo non sit vetustate corruptum.

OL. NVCIS MOSCHATAE EXPRESSVM.

Magna copia ad nos ex India adfertur. Non destituitur viribus anodynis et roborantibus, vnde infantibus et pueris, quos tormina alui eiulare faciunt, vtilissime imponitur vmbilico aut præcordiis. Etiam adultis prodest, quando vomitibus et alui fluxibus vexantur. Intendi eius vires solent additis oleis destillatis, vt fit in *balsamo Scherzeri*, quem supra vidimus. Aliis etiam balsamis pro corpore, vt loquuntur, inseruit, ad quorum aliquos expetitur prius odore suo priuatum.

OL. NYMPHAEAE.

Multum apud Arabes celebratur vi refrigerante et anodyna ac somnum conciliante, itemque tentionem veneream imminuente. Adhibetur parando *unguento cordiali de nymphaea*.

OL. OVORVM.

Impetiginem, serpiginem, aliaque cutis vitia, fissuras item papillarum et labiorum sanat, ambustis
O s etiam

etiam confert, et doloribus hæmorrhoidum cæc-
rum. Cum oleo hyperici ac pauxillo balsami Pe-
ruuiami tenesimum blande ac cito compefcit.

OL. PAPAVERIS.

Multis Germaniæ locis ad culinæ vfus copiofe ad-
hibetur. Medici ad capitis dolores leniendo
et fomnum inuitandum aliquid inde promittunt, quod
certe non facile erit nimium.

OL. DE PIPERIBVS.

Eft aliquantum rubefaciens et refoluens, affectibus
frigidis omnibus ab antiquitate deftinatum, vt pa-
ralyfi, fpafmo, tremoribus membrorum, ifchiatico
dolori.

OL. POPVLEVM.

Antiquis etiam valde celebratum eft ad dolores le-
niendos. Stricturas partium membranolarum
emolliendo relaxat, ficque paregoricum fructum af-
fert. Sed magis in vfu eft vnguentum populeum
quod fuo loco obueniet.

OL. RANARVM.

Eft quoque antiquum, et perhibetur refrigerare e-
arthriticos dolores mitigare, quanquam Manar-
dus ingenue fatetur, numquam fe inde auxilium vi-
diffe præfentaneum: quia tamen absque periculo in-
ungitur, ferri æquo animo potest, donec sub hoc
ex.

expectationis remedio tempus finiendorum dolorum accedat.

OL. ROSARVM.

Vfus est antiquissimi. CORN. CELSVS sæpe absolute vocat *rosam*. Modice adstringendo roborat et ambusta iuuat. Diuersa vnguenta ingreditur.

OL. RVTAE.

Carminatiua virrute celebratur, siue abdomini inungas, siue clysteribus immisceas.

OL. SAMBVCI E FLORIBVS.

Discutiendi modicas vires cum anodynis iunctas possidet, quare a quibusdam ad arthriticos dolores consolandos adhiberi solet. Aliud *sambuci oleum ex arillis* pressum passim commendatur, quod specifica virtute illos iuuat, qui poculum amoris incauti hauserunt, vomitum scilicet prouocando. Sunt qui illud cum rhabarbaro exprimendum aut per se expressum illi infundendum præcipiunt, indeque præclaram opem dysentericis pollicentur.

OL. SCORPIONVM.

Antiqui, præeunte MESVE, parant cum oleo amygdalarum amararum: sed iam diu aliquibus magis placet oleum antiquum. Calculi dolores sedare, prodituros expellere, vrinam detentam expedire, si lumbis, pubi, perinæo illinatur, aut in vethram iniiciatur, ab eodem auctore perhibitum video.

deo. Pridem coeptum est hoc oleum, additis aliis efficacius reddere, passimque in usu est *compositum MATTHIOLI*, de quo non solum superius indicat promittuntur, verum etiam quod ictibus venenatorum animalium mirifice opituletur, et pestilentia resistat, si quis eo inunctus inter infectos versetur. Quin tanta est fiducia, ut aduersus venena etiam intus assumpta valere a multis confirmetur, idque ad superficiem euocando corpus tandem ab omni noxa liberare. Eiusdem census puto olea rubetarum, bufonum, lacertarum: saltem videas ab aliquibus haud minora de illis promitti.

OLEVM SEPTEM FLORVM MYNSICHTI.

Magnis laudibus effertur ab auctore in *armament. med. chym. p. m. 466*. Est anodynum, carminatiuum et blande resoluens, adeoque inunctioni commodum est, et clysteribus conuenit tam an quamatrici iniiciendis.

OLEVM SESAMINVM.

Vero oleo sesamino caremus, quod natura calidioribus Italiae partibus et Aegypto tribuit, unde olim ad Venetos ferebatur, hincque ab aliis petebatur. Apud nos substituitur oleum myagri fatiui, quod passim ample colitur, etiam culinæ quam officinæ satis bene quadrat. Facit emolliendo paria oleo lini.

OLEVM STOMACHICVM CRATONIS.

Doloribus et infirmitati ventriculi a causa frigida egregie succurrit. Vfus est externus.

OLEVM

OLEVM SVLPHVRI PER CAMPANAM.

Quantis difficultatibus prematur præscriptus modus, legi potest *in prælectionibus* Exc. D. D. CASPARI NEVMANNI *pag. 242. seqq.* Substituitur, et recte omnino, spiritus vitrioli, quum acidum sulphuris et vitrioli specie vnum idemque fiat. Vsum itaque exponemus, quum nos ordo ad illum deducet.

OL. VERBASCI FLORVM.

Est anodynum. Inungitur arthriticis, itemque hæmorrhoidibus dolentibus. Additur clysteribus intestino aut matrici infundendis.

OLEVM VIOLARVM.

Veteres huic tribuebant insignem virtutem refrigerandi in quacunque intemperie sine materia. Fere miscebant pauco aceto, succolactucæ, santalo et ceræ, sicque cogebant in consistentiam vnguenti. A recentioribus magnopere laudatur ad dolorem hæmorrhoidum altius infixum, iubentque per syringam tepidum iniicere.

OLEVM VVLPINVM.

Decoctionem vulpis pro fotu et balneo adhiberi podagricis et contractura laborantibus, itemque illis, quibus articuli rigidi post fracturam euaserunt, iam antiquum est, et tam Græcis quam Arabibus cognitum. Hinc forte primum cogitarunt
de

de oleo hoc parando, quod ad omnes articularum et nervorum affectus frigidos maximopere commendatum videmus.

OXYMELI SIMPLEX.

Latini *acetum mulsam* dicunt, quod Græci οἶζον *μελι*. Destinatum est crassis humoribus incendiis et ad exitum præparandis, quare ischiatic et comitiali morbo laborantibus commendat DICSCORIDES *lib. V. c. 21*. Eadem mens est MESVES, qui insuper laudat ad febres diuturnas. Datur ab uncia una ad tres, diluiturque decoctis vel aqua convenientibus, aut fero lactis. Potest etiam ad colluendum et gargarisandum, Hippocratis exemplo, adhiberi.

OXYMELI COMPOSITVM.

Vocatur etiam *Oxymeli de radicibus*. Parum differt a syrupo de quinque radicibus, nisi quod in hoc acetum ab aliquibus plane omittitur et locum mellis saccharum adhibetur. Vbi simplex diu adhibitum frustra fuerat, hoc subiungebant quinque radicum aperientium viribus magis validum. Dosis et usus conveniunt priori.

OXYMELI SCILLITICVM SIMPLEX.

Vires patebunt ex supra dictis, quum sermo esset de aceto scillino. Sed accedens mel gratia parat liquori amaro et acido, simulque virtute sua resolvente et digerente efficacius reddit ad humores lentos tenacesque incidendos. Convenit in oppo-
tior

ione pectoris suffocatiua, tam infantum quam pro-
 ectæ ætatis. Datur ab dimidio vnciæ ad integram,
 quin duas: sed maiori dosi vomitum prouocat.

OXYMELI SCILLITICVM COMPOSITVM.

Est plantis quibusdam cephalicis et succo bryoniæ
 auctum sicque capiti et vtero quasi proprium
 edditum. Epilepsiæ, vertigini, cephalææ, hemi-
 ranæ, omnique affectui ab infarctu vel obstru-
 ctione pendentis sanando commendatur. Dosis eadem.
 Continuatō vsu in quibusdam opus est.

OXYSACCHARVM SIMPLEX ET COMPOSITVM.

Ab oxymelite simplice et composito hoc vno diffe-
 runt, quod mellis loco saccharum accedit, et
 in composito herbæ capillares adiiciuntur. Aliqua
 vetera dispensatoria loco aceti succum granatorum
 acidorum accipiunt solum, pro quo in nostro simul
 hic succus cum aceto præcipitur accipiendus.

OXYSACCHARVM SCILLI- TICVM.

Eodem modo, qui iam expositus est, differt ab oxy-
 melite scillitico: quod sane perparum refert.

PASSVLÆ LAXATIVÆ.

Delicationibus et qui medicamenta vel nauseant vel
 non facile ferunt, vt grauidis ac puerperis,
 infan-

infantibus quoque offeruntur ad aluum clausam blande referendam. Præbentur cochlearia duo vel tria quibus nondum satis facientibus, pergitur assumendo, donec effectum optatum consequuti sumus. Aliqui eodem scopo parant.

*PASSVLAS RHABARBARINAS.

Passulas minores non multæ aquæ tamdiu incoquendo, donec passulæ crepent. Addunt deinde aliquid sacchari, ut brodium syrupi instar spissum fiat. Deinde ab igne remotis intermiscent pulverem radicis rhabarbari. Usus idem est. Si valentiores cupis, potes iam satis decoctarum ius quam feruidissimum infundere foliis sennæ et per horam tepido loco macerare, deinde ab his separatum brodium passulis iterum affundere, sicque demum rhabarbari pulverem admiscere. Si duas uncias passularum acceperis, rhabarbari iustum pondus erit drachma una, sennæ drachmæ duæ.

PASTILLI PRO FVMO.

Usus titulus ostendit.

PHILONIVM ROMANVM.

Nomen Φιλωνειον est ab antiquo medico Asclepiadeæ gentis, cui nomen PHILON, quique patria Tarsus fuit, cuius descriptionem metricam, prorsus ænigmaticam, ponit et exponit GALENVS *de comp. medic. sec. locos Libr. IX. cap. IV.* Est autem nostra descriptio auctior illa, quam auctor prodidit: idque

dque sua iam ætate ita obtinuisse Galenus addocet. Differunt etiam pondera. Est medicamentum satis arge opiatum, quippe drachma vnica continet opiũ duo grana: quanquam ab euphorbio et pipere, aliisque acribus, vis eius nimia coercetur. Veteres ipsi multum tribuebant primamque hanc habebant inter suas compositiones anodynas et colicas. Destinabantussi vehementi et periculum rumpendorum pulmonum ostendenti, vino mulso dilutum; sanguinis spu- o cum succo polygoni aut plantaginis. Vidi in colica pertinaci cum spiritu anisi datum illico profuisse. Dosis est scrupulus vnus ad drachmam semis.

PHILONIVM PERSICVM.

Est alia interpolatio vetusti Philonii a Persis ad Arabes transmissa. Laudat eam et commendat MESVE *de agritud. pectoris cap. VI.* prope finem sequentibus verbis: *vehementis virtutis est ad mationem sanguinis undecunque, et screatum eius um tussi et sine tussi, et ad menstrua nimium ac um dolore fluentia, ad hemorrhoides aliosque flus sanguineos. Prodest etiam mulieribus pragnantibus, quibus menstrua erumpunt et abortus immittet.* Dosis præscribit a media drachma ad integram. Vehiculum commendat succum plantaginis, aliis vium. Male consulunt quicunque euphorbium denere iubent, quum sit opii corrector. Si mei res fieret arbitrii, augerem eius pondus. Ceterum tam de hoc, quam præcedente, proba est admonitio GALENI, quæ ad omnia opiata eiusdem formæ pertinet, non tutas esse nimium recentes, nec adhibendas ante, quam semestrem ætatem consequantur.

PILVLÆ DE AGARICO.

Sunt MESVES, qui promittit eas thoracem purgare a pituita crassa et putri, ob id antiquæ tussi et asthma ti conuenire. Dandas præcipit ad drachmas duas, quæ satis est magna portio, complectiturque colocynthidis grana XII. agarici grana XVII. turbith gr. XXX. Ex quo apparet satis efficace fore drachmam vnã ad fortem etiam purgationem quin nec mediam drachmam aut duos scrupulos effectui purgante carituros.

PIL. ABSORBENTES.

Absorbentem virtutem debent matri perlarum virtutem autem diureticam, diaphoreticam et resoluentem extracto vincetoxici; vnde non male adhibentur in affectibus catarrhalibus et rheumaticis. Dari possunt ad drachmam dimidiam.

PIL. AGGREGATIVÆ MAIORES.

Sunt itidem MESVES, qui se inuentorem profiteantur, rationemque denominationis tradit, *quia inuamenta multa aggregant*, quod idem est ac si dixisset *polychrestas*. Commendat eas ad multos affectus capitis, ventriculi, hepatis: purgant enim ex his et sensu foriis organis pituitam et bilem vtramque: quapropter febribus antiquis, complexis et inuicem complicatis commodant. In primis has adhibebant veteres purgationibus vernalibus. Dosis auctor præscribit drachmam vnã et amplius. Maiores haec dixit, quia etiam in usu habuit minores, quæ non amplius

amplius apud nos frequentantur, vt et ipsæ hæ maiores locum cesserunt tot aliis pilulis polychrestis, quas magnorum virorum nomen et auctoritas præfenti sæculo commendat, donec et ipsæ aliis eadem via lucrum captaturis et fidem inuenturis locum facient.

PIL. DE ALOE LOTA.

Parum differunt a pilulis mastichinis, quæ infra occurrent.

PIL. DE ALOE ET MASTICHE.

Etiā parum a mastichinis diuersæ sunt, et vsu cum illis conueniunt.

PIL. DE ALOE ROSATA.

Quum veteres aloen magna quantitate dare solerent, indeque hæmorrhoides moueri intelligerent, iecoris nimia exsiccatione hoc fieri autumantes, aloen succo rosarum aliquoties imbuerunt, desiccantem eius vim ita se correcturos rati; Non mala aut magnopere reprehendenda est hæc præparatio, quæ pars aloes gummosa augetur, resinosaque interponuntur plures aqua solubiles particulæ. Possumus itaque his pilulis aut earum massa vti, modesta dosi, vbicunque aloen veteres commendarunt. Ad pauca grana ante coenam vel in coena sumptæ aluum resistantem officii admonent sine turbatione aut incommodo, et ventriculum roborant,

PILVLÆ ALOEPHANGINÆ.

Vocantur etiam aromaticæ, quia optima aromata ingrediuntur. MESVE se inuentorem profiteatur, deque illis prædicat, quod ventriculum, cerebrum et sensoria organa ab humoribus crassis, putridis et pituitosis purgent, inde natum dolorem dissipent, ventriculum roborent, coctionem eius iuuent. Dandas præcipit drachmas duas et plures. Nostro æuo haud facile quisquam tantam dosin deuorabit: quin nec opus est, quum scrupulus vnus aut drachma media sufficiant.

PILVLÆ DE AMMONIACO.

Sunt IOS. QUERCETANI inuentum, qui in *pharmacop. dogm. restit. p. m. 301.* eas descripsit, non obscure significans, quod a LAZARO RIVERIO eas acceperit. Gummi, a quo nomen impositum gerunt, nimis impar est tantæ quantitatæ aloes. Potissimum itaque censerî debent ex aloe, quæ omnia cetera, ex quibus constant, duplo et maiori pondere excedit. De vsu ample monet laudatus Quercetanus.

PILVLÆ ANGELICÆ.

Pulchrum nomen tuentur blanda, quam peragunt operatione. Habent aloem multis succis interpolatam, cui parum rhabarbari et agarici accedit. Dari possunt a scrupulo vno et vltra. Quin ex prisco aloem adhibendi more vltra quatuor drachmas liceret progredi, si palata nostri sæculi talibus ferculis non indigna.

gnarentur. Confer dicenda ad *pilulas Francofur-*
tenses.

PILVLÆ ANTIMONIALES.

Ex quo vsus antimonii crudi iterum innotuit nostro sæculo, cogitatum est de modis illud vel celandi, vel commodius deglutiendi. Vnum eorum vidimus inter morsulos. Hic iam alter est, quo succo glycyrrhizæ subigitur. Datur scrupulus et amplius. Aliqui antimonium crudum cum sale communi prius fundunt in regulum satis improprie dictum, eumque tenuissime comminutum succo vel aqua vel aliis additis permiscent. Dant in morbis lymphaticis, quos per transpirationem insensibilem curari posse sperant.

PILVLÆ APERIENTES D. D. STAHLII.

Sunt obstructæ aluo referandæ idoneæ, si granapauca, duo vel tria, in coena deglutiantur. In crebro vtentibus gratiam facile amittunt; videntque vium, qui eo usque deuenerat, vt alui laxæ beneficium, quod dicta dos prius redemerat, nunc quindecim granis vix consequeretur, vt tandem omnino mutare cogeretur remedium, eique desuescere.

PILVLÆ AVREÆ.

præstantissima virtute hoc nomen consequutæ sunt apud veteres; quippe, MASSARIA teste, purgationis facilitate, efficacia, præstantia ceteris omnibus videntur præstare. Basin dicas colocynthidem, si aloë et scammonium, vt et crocus, pro corre-

ctione feruiunt. Veteres, vt solebant magnas doses amare, a duobus ad quatuor scrupulos exhibebant nostro æuo abunde magna dosis videbitur drachma dimidia aut omnino scrupulus.

PIL. CATARRHALES.

Sunt purgantes tunc idoneæ, quando cephalalgia dolore dentium, susurro aurium sine febrili conspicua diathesi laboramus: itemque in faucium putitosa inflatione. Dosis est scrupulus vnus aut drachma media.

PIL. CEPHALICÆ.

Videntur tam hæ pilulæ, quam præcedentes ex magistrali quadam præscriptione originem traxisse et quum multis bene cessisset vsus, officinales inesse fuisse redditæ. Conducunt prædictis capitis affectibus, vbicunque per fortem euacuationem chronice decumbens materia per inferiora excludi et proscindi desiderat. Dosis eadem.

PIL. COCHIÆ RHASIS.

RHASES *ad Almansorem lib. IX. cap. de cephalæ et hemicrania* illas describit, vnde etiam nomen habent *cephalicæ*. Τα κόκκια Græcis sunt pilulæ, sicque apud ALEXANDR. TRALLIANVM non semel occurrit. Idem sonat *cocchia* ex Italorum more pronunciandum. Omnino videtur RHASE hic respexisse laudati Alexandri Tralliani κόκκους τα διὰ κολοκυνθίδος, i. e. pilulas diacolocynthidos, quæ describit libro I. *agens de hemicrania p. m. 14* quas mino

minori et refracta dosi incipiendo et ad perfectam progrediendo, datas testatur causam hemicraniae et omnis diuturni capitis dolores ex profundo attrahere et radicatus euellere, mederi etiam aliis diuturnis affectibus, ut arthriticis, ischiadicis. RHASES dosin ingentem praescribit ultra duas drachmas; sed nostro aeuo vix quisquam ultra drachmam dimidiam dedit, plerique in scrupulo subsistent. Fere solent practici paullo vetustiores pilularum aurearum p. II, cocchiarum p. I. miscere, et ad capitis diuturnos affectus praebere: quales sunt, quae antecedunt, cephalicae. Cum officinae nostrae careant hiera diacolocynthidos, possunt haec pilulae in locum eius surrogari, quando opus est clystere acri. Drachmae pilulae habent scrupulum colocynthidis.

PIL. DE CYNOGLOSSO.

Haec quoque pilulae, non integrae quidem, sed quoad basin suam, iam in usu fuerunt ALEXANDRO TRALLIANO *lib. V. cap. de tussi, p. n. 79.* Efformat autem non in pilulas, sed trochiscos, quos commendat tussientibus, haemoptysi laborantibus, dentes dolentibus, stranguria affectis, colicis. Veteres pro dosi dabant gr. V. ad VII. arbitrium ituris, quae portio nondum integri granum opii complectitur. FR. de le BOE SYLVIUS ad quatuor grana singulis bihoriis praebat velulae mictione dolorifica laboranti. Nostro aetate parcius dantur nec sine conspicuo tamen fructu, praeeunte D. D. STAHLIO, qui fere pulueribus nitrosis vnicum tantum pro dosi granum miscet in mitiganda tussi aliisque efferatis moribus, ut et haemoptysi.

moptysi. Cynoglossæ vires non soporiferas esse egregie tamen defluxiones calidas, acres, tenues catarrhofas, indeque exortam tussim demulcere et iuuare testatur TH. FVLLERVS in *pharmac. extemp* titulo: *Syrupus e cynoglossa.*

PIL. FOETIDÆ MAIORES.

Fœtidæ dicuntur, quia graueolentia multa ingrediuntur. Alii vocant arthriticas, aut corrupto nomine arteticas. MESVE auctor eas commendat vacuandæ pituitæ crassæ, corrigendisque et curandis inde natis morbis, arthritidi, podagræ aliisque iuncturarum affectionibus, itemque scabiei, lepræ, vlceribus diuturnis. Colocynthis basin præbet, quæ optimo consilio iuncta habet gummi ammoniacum, opopanax et sagapenum, vt et aloen. Dosin summam veteres præscribebant drachmas duas, tolerabilem dr. I. Syluius in febre quartana præscribit scrupulum vnum. Maiores vocantur, quia etiam minores a MESVE ponuntur, quæ apud nostrates in vfu esse desierunt.

PIL. FRANCOFVRTENSES.

Dum ignoratur compositio, medicus in tanta aliorum copia secure illis abstinet, omnibusque similioribus arcanis. Sed forte parum distant ab illis, quas supra vidimus, titulo *angelicarum* insignitas. Certe *Frankfurtenses* et *angelicas* Beieri pro iisdem habet FR. SYLVIVS *oper. p. m. 96. §. 21.*

PIL. BEROLINO - FRAN- COFVRTENSES.

Est aloe bonis succis parte sua gummosa auctior.
Censeri debent ex aloes viribus. Ventriculo se-
ni aluoque tardanti bene subueniunt, si scrupulus di-
nidius vel integer in coena assumatur.

PIL. GUMMOSAE ALTE- RANTES FR. SYLVII.

Droponuntur a celeberrimo auctore his prorsus si-
miles *prax. lib. I. cap. 34. §. 102.* ad pituitosos len-
os succos incidendos ac corrigendos. Ex septem
scrupulis parare iubet in vniuersum XL. pilulas, ha-
umque tres aut quinque omni tempore, ac præser-
im mane stomacho vacuo, aut vespere vna hora post
coenam, aut utroque tempore assumere, quo humores
successiue corrigant.

PIL. GUMMOSAE EVA- CVANTES FR. SYLVII.

Quobus locis in Sylviano opere reperi harum pilu-
larum similes. Consilium est crassos humores
per illas incidere et deinde euacuare. Eam mentem
per te prodit *Praxeos lib. II. cap. VIII. §. 9.* Ha-
um, inquit, accipiat æger alternis diebus, vna vel al-
tera post coenam modicam hora, tres, quatuor vel
quinque, vt sequenti die mane semel inde aluum de-
onat. Satiùs enim et tutius est per epicrasin corri-
gere et simul minuere causam morbificam, quam ve-
ementer ipsam agitando ægrum in grauioris mali pe-

riculum coniicere. Notandum autem Syluium e
granis quatuor vnicam tantum pilulam efformare.

Propius ad nostram descriptionem accedit illa, quæ
in appendice inter remedia Syluiana comparet, sub ti-
tulo *pilule ad ciendos menses*, in qua sunt refina ia-
lappæ cum scammonio; sed et insuper aloë in iis po-
nitur, quam nostra descriptio omittit.

PIL. HIERAE CVM AGA- RICO.

Sunt satis mites pilulæ ad purgationem mediocrem
aptatæ, tuncque præcipue conueniunt, quando pe-
ctus a materia crassa et tenaci liberandum videtur.
Dimidiam partem facit aloë. Dantur scrupulus ve-
drachma dimidia. Veteres altius adscendisse in do-
sapius iam licuit notare.

PIL. LVCIS MAIORES.

Vocantur etiam opticæ, quia sunt acuendo visui de-
stinatæ, quo fine in reliqua satis incondita farragi-
ne ingredientium puluis euphrasie aliquanto maior
pondere ponitur. Non sunt admodum vehementes
et dimidiam partem etiam hic facit aloë. Solen-
plerumque exstimulari cochiis. Per se dantur drach-
mæ II. aut III. monente auctore MESVE, qui incul-
cat sumtis his pilulis a cibo abstinere necesse esse.
Maiores vocantur, quia olim etiam frequentabantur
minores, quæ usu exciderunt.

PIL. MAROCOSTINAE.

Vide quæ diximus de extracto Marocostino: nam
ex hoc formantur.

PIL. MASTICHINAE.

Alii PETRO de ABANO tribuunt, alii FRANC. de PEDEMONTIVM, vtrique supplementorum in Mesuen auctori. Exstant autem in libro eius posterioris *de agritud. stomachi cap. XIX.* circa finem, promittiturque de ipsis, *quod praeservent stomachum ab omni lesione intrinseca, nec permittant humores putrescere in eo, immo abstergant et mundificent rugas et parietes.* Deinde etiam oculis mirifice commendantur, vt et matrici. Sæpe vsuri funant, quando dormitum eunt, pilulas duas vel tres maioris moduli: alias ad XV. XXV. conceduntur. Harum non nisi variationes sunt, quas supra vidimus, *pilula de aloe lota et de aloe et mastiche.*

PIL. MERCVRIALES.

Frequenti vsu sunt, quando in morbis a lymphæ impuritate oriundis purgare aut lumbricos exurbare cupimus. Datur scrupulus vnus ad drachnam mediam.

PIL. PESTILENTIALES

AVICENNAE.

Sunt ab AVICENNA et RHASE propositæ ac laudatæ ad præseruationem a pestilentia. Vocantur a multis *pilula communes*, itemque *pilula sine custodia.* FRANCISC. ALEXANDER sub Ruffi nomine has exhibet. Quantum ad pestilentiam auerendam vere faciant, si primo morbi initio, ex præscripto, dentur, in medio relinquo. Ad aluum expediendam, vt et menses promouendos, lochiaque resti-

resistantia iterum prouocanda, vtiliter a practicis quibusdam dari ad scrupulum vnum noui. Aliqui haec cum illis de styrace æquali pondere iunctas vtiliter præbent illis, qui catarrhalibus molestiis, tussi, coryza vexantur: quanquam alii hoc scopo rectius aloephanginas eligunt, quas styracinis addant.

PIL. PESTILENTIALES

RVFFI.

A PAVLO AEGINETA nobis transmissæ sunt. Vsum antiloemicum in medio relinquo. De reliquo ad aluum blande referendam et lochia suppressa, sicut priores, locum habebunt. Vsum odontalgicum docet HAGEDORNIVS in *Misc. Acad. N. G. Dec. II. A. VI. pag. 307.* Scilicet particula massæ in aceto vini soluitur, et cum gossypio denti dolenti applicatur.

PIL. POLYCHRESTAE.

Nomen ac commendationem primam a BECHERIO nactæ, nostro æuo præcipue in Germania frequentantur, vbi non pauci suæ inter arcana habendæ compositioni famam ac fidem sibi lucrosam compararunt. Tres hic exstant sub hoc titulo præscriptiones. Harum media plane nihil simile habet Becherianarum. Sunt pilulæ mere catharticae ex resina ialappæ cum satis magno stimulo colocynthiaco, vt ad seriam purgationem grana X. sufficere possint. Auctoris tamen intentio videtur fuisse, vt aluum tantum leuiter exstimulent, vt patet ex subiuncta admonitione, vnicam pilulam post coenam modicam, alteram mane esse capiendam.

Prima

Prima autem descriptio ad indolem Becherianam aliquanto propius accedit, quanquam dubium deri potest, an is flores sulphuris addiderit.

In tertia farrago extractorum displicet, consultiusque omitterentur illa ex agrimonia, ruta muraria, illefolio, gentiana rubra et lumbricis terrestribus. Nec scio, annon piaculum sit pilulas lenissimas et conuato vsui in sensibilissimis subiectis, vt grauidis et terperis, destinatas ellebori nigri extracto corrumpere. Sed forte erronea persuasio de magno hæmorrhoidal fluxus beneficio, quem tales pilulæ adducere perhibentur, addendi illius causa fuit. De vsu nihil addo, quum et BECHERVS in psychosophia is ample eum doceat, et illum sequuti singularibus scriptis multiplices utilitates, adhibendique modum, curate ostenderint.

PIL. SINE QVIBVS ESSE NOLO.

unt NICOLAI, qui nomen illis imposuit ob magnam efficaciam et virtutem purgandi. Bonum et, si promissum implerent, et proprie valerent ad taractas, obscuritatem oculorum demerent, visum stodirent, aurium dolores sanarent et ileosis mirifice conferrent. Basin constituit colocynthis, cuius ana XII. in vna drachma continentur.

PIL. SPLENETICAE.

apiunt genium Mynsichtianum, videnturque concinnatae ad exemplum earum, quas sub simili titulo exhibet *armamentarii* p. m. 149. Essent satis bonæ, si extractum fol. lennæ abesset, a quo nihil bonæ

nae frugis impetratur. Dari possunt a scrupulo v
ad drachmae dimidium.

PIL. D. STARKEY POLY- CHRESTAE.

Vere dicitur excellens et polychrestum medicame-
tum in blande secureque componendis turbis
conomiæ vitalis, si in tempore obtuleris. Vidi h
mines a multis annis, quavis hyerne appetente, grau
bus catarrhalibus molestiis correptos, nec ante ver a
ultum liberatos, quibus in principio recurrentis mo
bi hæc medicina oblata immunitatem totius hyem
parauit. Nec minus spectavi in rheumaticis, co
cis, quartanariis, aliisque febribus laborantibus, qu
spem superauit.

In descriptione data non placet, quod alcali per li-
uium calcis viuae acuitur. Paraturus adde celeberr-
imum D. D. BOERHAAVE *in chemia P. II. proc.*
su LXXIV. (editionis spuriae *process. LXXVII.* vbi aliq
proba leguntur, quæ in genuina omittuntur.)
pharmacopœa Bateana dosi præscribitur a scrupu-
lo dimidio ad integram: quamquam ibi non ta-
GEORGII STARKEY pilulæ leguntur, quæ
empirici Angli MATTHAEI. Ego vero numqua-
vsum sum tanta dosi, sed mihi granum vnum vel
terum semper satisfecit. Nec auderem tam alte a-
scendere, metu iusto ne eueniat quod laudat
BOERHAAVE scribit: *si sumitur paullo impr-*
udentius, excitat morbum perfecte gonorrhœæ sim-
ilem: hinc cum prudentia utaris, cum sit medic-
amentum calidissimum: vbi vero magna vi opus e-
multa aqua superassumpta bene agit.

Vir

Vires harum pilularum ab opio potissimum pen-
ent, quod non solum ab addito purgante corrigi-
r, verum ipsum etiam vna cum purgante valde de-
litatur. Quare si quis his pilulis, ob tædiosam
rectoris præparationem, destituatur, concinnare si-
facile poterit ex opio cum purgantibus, vt resina
ammonii, ialappæue, debita proportione iunctis,
iibus consulto addentur aliqua extracta, magis vt di-
actæ et disiunctæ particulæ opiata minus ventricu-
inhærescant.

PIL. STOMACHALES D.

D. STAHLII.

Abforbendo, diapnoen promouendo et roborando
bene agunt. Dari potest scrupulus vnus ad drach-
am dimidiam.

PIL. DE STYRACE,

unt valde opiatae, et in scrupulo vno duo grana
opii continentur, quare vltra dimidium scrupulum
ogredi non licet. Vtiliter miscentur aliis pilulis
rgantibus, vt aloephanginis, aureis, cochiis: sic-
e fiunt imitamentum Starckeyanarum, ad tussim
asque molestias catarrhales vtilissimum.

PIL. DE SVCCINO CRA-

TONIS.

Exiguo succini additamento differunt a pilulis ma-
stichinis. Sunt satis blande laxantes. Commen-
ntur in affectibus capitis catarrhalibus. Datur scru-
lus vnus aut drachma dimidia

PIL.

PIL. DE TARTARO QVER. CETANI.

Amphe eas describit et de usu differit auctor *pharmacop. dogmat. restitut.* p. m. 297. Melanaggas potissimum eas perhibet, adeoque expugnans morbis chronicis destinatus. In viceribus et lue venerea cum mercuriali quodam coniungit. Dosis incipit scrupulum vnum ad drachmam dimidiam.

PIL. TARTAREÆ.

Sunt a SCHROEDERO, medico Francofurtensi concinnatæ, et destinatæ visceribus ab infarctu liberandis et lentori ac coagulo humorum resoluendo. Magis alterando quam euacuando prosunt. Dantur grana X. vesperi ante cibum capienda, unde sequenti die blandam euacuationem præstare solent. Conueniunt hypochondriacis. Incommodum in illis est, quod non facile exsiccantur, aut exsiccata ab attrahendo aere humido seruari possunt. Sunt etiam in usu *pilule tartareæ BONTII*, ubi gummi ammoniaci adsumptæ quantitas aloen superat, quod videtur admodum consultum.

PIL. DE TEREBINTHINA.

Sunt balsamicæ, consolidantes, et parum diureticæ. Vt plurimum destinatæ sunt gonorrhoea postquam malignitas correctæ est, sistendæ.

PIL. VIGANI.

Quas utilitates específicas habeant et afferant hæc pilulæ, fateor me ignorare, quum neminem viderem.

derim illis vsum, nec commendatas ab aliquo auctore meminerim. Supra vidimus ex his pilulis paratam aliquam essentiam, cuius pariter vsum ignoro. Appetituas vires bonas in illis video.

PIL. WILDEGANSII.

Nota subiecta de pilularum harum historia nos edocet. Admodum multæ sunt, quæ circumferuntur, descriptiones, et fere quisque suam pro genuina habet. Me iudice hæc compositio multas alias, quas vidi, bonitate superat. Proinde tamen uti illa nollem, quum opio desit par antagonista. Si quis adhibere velit, bene iudicet tempora morbi, ipsiusque morbi genium, dosique minimæ tudeat, quum dimidium totius medicamenti opium constituat.

PLVMBVM VSTVM.

Propter emplastra et vnguenta quædam in officinis exstare debet.

POMVM AMBRAE.

Sunt medici officiosi, qui omni præsidiorum genere ægros communire satagunt: sunt et ægri, quibus nulla sedulitas nimia videtur. In horum gratiam non solum epithemata varia præscribuntur cordi et arteriis micantibus, in carpo et temporibus applicanda: verum etiam massa odorata manibus terenda et aribus crebro admouenda exhibetur, cuius odore vires recreentur. Sed non viuis solum talia præscribuntur, verum etiam iam mortuis, pollinctura per-

Q acta

acta in manus tale pomum ambratum datur; d quo legantur, qui de balsamatione præcipiunt.

PRVNA LAXATIVA

Vsus conuenit cum passulis laxatiuis, de quibus supra diximus.

PVLVIS ABSORBENS CITRA- TVS D. D. STAHLII.

Alio nomine vocatur *lapides cancrorum acido citri saturati*. Effectum edunt blande resoluentem in febribus continuis et inflammatoriis conspicuum. Datur scrupulus vnus.

PVLVIS ABSORBENS NITRA- TVS D. D. STAHLII.

Sunt duæ partes absorbentis, vna nitri. Iuuat acidum infringendo, incrassando, æstum contemperando, diapnoen, spasmodica strictura imminuta, restituendo. Dosis eadem.

PVLVIS ABSORBENS NITRA- TVS CVM CONCHIS D. D. STAHLII.

Idem est cum præcedente, nisi quod lapides cancrorum defunt.

PVLVIS ABSORBENS TAR- TARISATVS D. D. STAHLII.

Viribus conuenit cum prægresso citrato, forteque in solamen pauperum excogitatus est.

PVL-

PVLVIS ABSORBENS D. D. WEDELII.

Describitur in *amœnitatibus mat. medic.* vt et in dispensatoriis Argentoratensi et Ratisbonensi. Regie subuenit hypochondriacis et hystericis, hisque palpitacione cordis, lipothymiis, ceterisque motus symptomatibus correptis. Dosis ipse auctor describit exiguam, nondum X. integra grana. Sed si præclaros medicos, qui non pœnitendo fructu, XVIII. cum tart. vitriolati gr. XII. dederunt pro gestiuo, cui altero die purgantem medicinam subingerent. Ceterum addatur RIEDLINVS *medic. ann. III. p. 392.*

PVLVIS ALEXIPHAR- MACVS.

Traui et nebuloso aere morbos catarrhales inducente adhiberi potest ad sanguinis motum myrræ respectu intendendum, transpirationem vero auandam et conseruandam nitro et sulphure. Suffi- pro dosi scrupulus dimidius.

PVLVIS ANODINVS CON- FORTANS.

Est satis large opiatus, quippe septem granis vnum granum opii includens. Additamenta constant absorbentibus et adstrictiuis, exceptis cinnabari extracto croci. Nescio quibus casibus secure fa- quadret, nisi forte in præcipitibus et nimis iacuationibus, vbi tamen temperantibus adiectis curandus esset.

PVLVIS ANTATORPHICVS.

Plusquam dimidia sui parte est saccharum. Cetera essent tolerabilia, si loco antimonii diaphoretici iouialis simplex tantum sumeretur. Dosis pro ratione ætatis a scrupulo dimidio ad integrum esse potest.

PVLVIS ANTIMONIALIS

ALBVS D. D. STAHLII.

Est ex antimonio diaphoretico ac duabus partibus absorbentium compositus. Facit ad acres humores contemperandos, et diapnoen promouendam. Datur scrupulus vnus.

PVLVIS ANTIMONIALIS

NITROSVS D. D.
STAHLII.

Ad duas partes antimonii diaphoretici sunt tres nitri. Orgasmm humorum contemperat et diapnoen promouet. Dosis eadem.

PVLVIS ANTINEPHRITICVS.

Vsum titulus indicat. Equidem non video, cui ex partibus eius vis vlla talis insit. De lapide Judaico vereor, vt vnus genuinus apud nos exstet in officinis: si prostaret vtique, interno vsui non esset aptus, sed ex antiquissima doctrina exterius adhibendus est. Et quis cum recta ratione a concretis lapidosus e porcæ ventriculo, illoque quod bezoar
occi-

occidentale dicitur, sperabit vt in homine concrefcere calculos prohibeant, quum in animalibus fuis non impediuerint fui ortum. His vero demtis nihil remanet, cui ipfa credulitas poffit fidere.

PVLVIS ANTISCORBVTICVS.

Eft ex vegetabilibus ftomachicis, carminatiuis et alexipharmacis compositus. Si fcorbutico nulla alia cura amplius opus eft, quam vt chylicatio adiuuetur, faciet vtique aliquod operæ pretium, fi ad dimidiam vel integram drachmam aliquoties offeratur.

PVLVIS APOPLECTICVS.

Bafin huius pulueris facit radix doronici veri, de qua non confentiunt medicinæ auctores, aliis eam falutare vertiginis et apoplexiæ remedium prædicantibus, dum alii deleteriis venenis, vtpote aconiti peciem, accenfent. Mihi in tanta concertatione tutiffimum videtur abftinere ab vfu medicinæ inlecularæ, quam ex longe remotis terris oportet petere, vnde nulla certitudo fuppetit, genuinamne acceperimus, an omnino ab imperito herbario furrogatam. Miratus ſum perlectis obferuationibus pulcerrimis D. D. WEPFERI *de capitis morbis*, cur vfque adeo numquam hac radice, Heluetiis domestica, vti voluerit, quum tot vertiginofis et apoplecticis confilia ſcribere deberet. Confultius videtur adhibere *ſpecies contra apoplexiam* D. D. AVGVSTANORVM, quas WEPFERO laudato placuiſſe video, inque

frequenti usu esse excellentissimis medicis Norimbergensibus probe memini.

PVLVIS BEZOARDICVS AN- GLICVS seu COMITISSAE de CANT, aut GASCONII.

Gallus quidam ex Vasconibus, quos vulgo *Gascon* vocant, pulverem hunc in Angliam attulit, valdeque lucrosus sibi expertus est. Multis doctorum virorum elogiis passim exornatur. GEORG STARKEY testatur, multum a sua efficacia descivisse eum, quam primum publice coepit innotescere; idque pluribus arcanis medicinis accidisse annotat. Sine dubio fiducia hominum maior in talibus multa supplet, quæ natura ipsis negavit. Constat aliquibus terreis et diaphoreticis fixis, quibus ex vegetabili regno contrayerua accedit. Hæc compinguntur gelatina quadam, ut in globulos, si placet deaurandos, aut coccionella adiecta tingendos, redigi possint. Datur scrupuli dimidium ad drachmam mediam. Magnarum virium perhibetur in morbis acutis, exanthematicis, malignis, ipsaque pestilentia.

PVLVIS BEZOARDICVS CAMPHORATVS D. D. WEISII.

Parum differt a pulvere alexipharmaco superius posito, nisi quod hic antimonium diaphoreticum et camphora, cum modico lapidis bezoar, accedunt. Dari potest scrupulus dimidius ad integrum, in morbis inflammatoriis, aliisque acutis et malignis.

PVL-

PVLVIS BEZOARDICVS

D. D. SENNERTI.

Olim maxime celebris, et adhuc hodie multis commendatissimus in febribus malignis et xanthematicis, sal multum habet terreorum incrasantium, ipsorumque lapidum pretiosorum, quibus patres nostri magis, quam nostro fit ævo, fidebant. Datur scrupulus vnus.

PVLVIS BEZOARDICVS

D. D. ROLLWAGII.

Der Franconiam et Sueuiam celeberrimus est iisdem in morbis, vbi præcedens commendatur. Sed aliqui suspectum reddere voluerunt, quod intempestive aliquando vomitus mouit, aut magnas anxietates. Id fit culpa reguli medicinalis, si minus recte præparatus fuerit: quod sæpe nimis accidit cum falsis communis additamento eum parantibus. Tutioris modum videre licet *in commerc. litterario-phisco-med. Norimberg. Anno I.* Datur scrupulus ut drachma dimidia.

PVLVIS CACHECTICVS

QUERCETANI.

De viribus et vsu differit *pharm. dogm. restit. cap. XV.* prope finem. Præparat prius corpora ystallis tartari et pilulis suis: deinde per XV. dies continuos præbet puluerem ad semicochlearis men-ram. Deiectiones nigras, quæ consequi solent, rabilarium humorem, morbi huius seminarium,

aut credidit, aut persuadere aliis voluit. Non mar-
lus sane est pulvis, habetque pro basi limaturam
martis.

PVLVIS CARMINATIVVS.

Optimus est ad finem illum, quem titulus indi-
dicat, laudandaque est simplicitas scopo egre-
gie satisfaciens. Dari potest scrupulus ad grana
XXX. vbicunque ventriculus et intestina cruditatibus
et flatulentiis diuexantur.

PVLVIS PRO CATAPLAS-

MATE D. D. STAHLII.

Ad leniendum emolliendumque satis bonæ sunt
species cum aqua vel lacte ad pultiformem con-
sistentiam coquendæ, additis pro rei exigentia
oleis.

PVLVIS COMITIS DE WAR-

WICH : alias CORNACHINI.

MARCUS CORNACHINVS, medicinæ Pro-
fessor Pisanus, libellum scripsit, quo metho-
dum hoc puluere vtendi, ad omnes fere morbos
profligandos, ostendit. Quæ mens auctoris fuerit,
in subiuncta notula bene admonetur. Itali nondum
omiserunt eius vsum, vt ex scriptis RAMAZZINI
et BAGLIVI cognoscere licet: et aliarum nationum
medici eundem frequentant. HELMONTIVS
celebrat suum *diaceltateffon*, de quo celeberrimus
Professor Francofurtanus D. D. IRENAEVS
VEHR singularem dissertationem dedit. Admo-
dum

um parum ab hoc sane differt. Videatur Excel.
 D. BOERHAAVE *chymia part. II. pag. 357.*
 atur pro ingredientium diuersa proportionē scrupulus vnus, ad drachmam dimidiam vel scrupulos quos, in quouis morbo, qui purgationem postulat. Adde, si placet, Helmontium *in aurora.*

PVLVIS CONTRA AB- ORTVM.

Concinnatus est maximam partem ex leniter adstringentibus et carminatiuis, quo etiam relata veteribus fuerunt grana chermes, quæ octauam partem compositionis partem constituunt, hodieque magis ex facultate motus exstimulante, ob sal animale diureticum, quam adstringente, censentur. Mandus ex vino vel ouo sorbili scrupulus vnus præribitur. Vbi iam instat abortus, fidere ipsi magnoere non licebit: admodum enim anceps spes est effectû adstringentium cum stimulantibus iunorum.

PVLVIS CONTRA CALCULVM.

Est farrago multorum ad morbum calculosum passim laudatorum, magis, vt mihi quidem videtur, ad fidem librorum, quam ad experientiae certum testimonium; confusa potius quam concinnata. Si laues calculi cruciatus, qui mortalium generi inculant, expugnare speramus, oportet vni potius simplici aut paucissimis operam dare experiundis, quam tragini. Longe itaque magis placent breues formulæ; qualis est *pulvis ad calculum pharmacop.*

Bateana, cuius basis est carduus stellatus, HORA
TII AVGENII et MAYERNII vt et DODO
NAEI, non vanorum auctorum, fide commenda
tus: aut *pulvis Jesuitico - Augenianus* ex millepe
dibus præparatis & oleo chalcanthi imbutis: de quo
si placet, confer meas cogitationes cum public
communicatas in dissertatione, qua serio quæritur
*denturne medicamenta, quæ calculum in vesic
comminuant?*

PVLVIS CONTRA CASVM.

Arabes, vt MESVE, AVICENNA multum
commendant lapsis, contusis, et vbiunque san
guis resoluendus est, rhabarbarum cum mumia e
rubia ac bolo Armena ex vino rubro adstringen
dandum: hinc nata est hæc compositio ab illo vsque
tempore celebratissima, et a variis aucta et interpo
lata. Sed Arabum menti non conuenit tam exigua
rhabarbari, quam basin ipsi statuerunt, quantitas
Datur drachma dimidia ad integram.

PVLVIS CONTRA COLICAM.

Constat optimis vegetabilibus carminatiuis et aro
maticis, adeoque bene conuenit colico dolori a
caussa frigida orto, omnique flatulentia, cruditatibus,
languidaque concoctioni ciborum. Dari potest
drachmæ dimidium.

PVLVIS CONTRA FEBRES.

Quum tot sint febrium differentia, fieri non po
test vt vno medicamento omnibus medeamur.
Con-

onstat ex stomachicis, alexipharmacis et resolu-
us digestiuis. Videtur compositus ex hypothesi
a, quod febres debeantur acido primas vias infe-
nti : cui infringendo absorbentia et salia lixiua
stinantur. Si quis vti velit in intermittentibus,
terit drachmam dimidiam subinde præbere.

VLVIS CONTRA PALPITA- TIONEM CORDIS.

onstat ex tonicis, antispasmodicis et opiatís.
Scrupulum vnum in dando excedere haud facile
erit, infra illum subsistere suaferim.

VLVIS CONTRA PHTHISIN HALY.

uctor huius pulueris HALY *practica libr. VI.*
cap. XII. illum proposuit hoc consilio : *opus*
inprimis studere tussi mitiganda, quoniam ulce-
solidationem tussis prohibet. Dabis igitur hunc
puluerem ad tussim mitigandam, et consolidandum,
ue comparatum. ad drachmas duas tresue. Non
que totam phthiseos curationem pulueri huic com-
tendam voluit, sed tantum tussis mitigationem
eo sperandam promisit. Neque saccharum peni-
am ipse admiscet, sed nudo pulueri superdandum
upum papaueris; iuiubinum aut flor. nymphææ
recepit. Vnde apparet ad auctoris mentem exhi-
uris maiori etiam pondere dandum eum fore.
hil autem boni ab eo expectare licebit, nisi et
emet fuerit recens, et ex nondum rancidis se-
nibus, sed recentibus, præparatus : facile enim
cor-

corrumpitur, sic vt in vetusto acari multi, ex amylo facile suborientes, sæpe conspiciantur.

PVLVIS CONTRA TERROREM GRAVIDARVM.

Componitur ex antispasmodicis, absorbentibus fixis et subadstringentibus, cum paucis resoluentibus. Quam bene effectus promissum tituli impleat, nondum experiri licuit. Dari potest scrupulus vnus ex aqua quadam diapnoica.

PVLVIS CONTRA VARIOLAS et MORBILLOS.

Fieri potest, vt hic puluis in variolis et morbillis benignioribus, et sine vlla medicatione sponte fanescenibus, sine magna noxa detur: quo verum horum morborum statu difficiliore effectiue profuturus sit, non æque patet. Sunt aliqua quæ expulsiõnem promouent; alia diarrhœæ forte euenienti videntur destinata. Dosis ætati accommodanda est.

PVLVIS CONTRA VERMES

Satis bonus est ad lumbricos et tineas alui necandas et expellendas. Drachma vna et grana vndecim continent grana septem cum dimidio mercurii dulcis et turbith gummosi: ex quo dosin metiri oportet vt cuius ætati accommodetur.

PVLVIS CORDIALIS COMMVNIS CVM ZEDOARIA.

Constat ex diaphoreticis fixis et absorbentibus, quæ transpirationem insensibilem, accedente debito regimine, instaurare, sicque angustias præcorum subinde dissipare, et exanthemata cedentia uocare solent: unde cor liberare et roborare perentur. Eadem in epidemiis catarrhalibus, inuendo et obtundendo miasmata halituosa, non inia deprehenduntur. Zedoariam omittere suadent, adest calor: unde hic pulvis sine hac radice rsum prostat. Dari potest scrupulus vnus ad dramam dimidiam.

PVLVIS CORDIALIS PRO PAVPERIBVS.

Non multum deterior est præcedente, caretque illis, quæ sine detrimento abesse possunt. Dosis eadem.

PVLVIS CORDIALIS PRETIOSVS.

conuenit cum *cordiali communi*, sed plura habet folia auri, et loco matris perlarum ipsas margaritas orientales, cum hyacintho et vnicornu o.

PVLVIS DENTIFRICIVS.

sum titulus docet.

PVL.

PVLVIS DYSENTERICVS.

Supra vidimus electuarium contra dysenteriam cuius basis est hic puluis, haud sane contemnendus, sicubi malignitati epidemiæ prius prospectum fuerit. Sed ante, quam hoc fuerit factum, haud sufficit fidæ curationi. Dari potest scrupulus ultra.

PVL. HEPATICVS RVBER DRESDENSIS.

Est cremor tartari rubro colore imbutus et acidæ vitrioli paululum imprægnatus. Appetitum excitat, et nimium sanguinis feruorem contemperat unde expeti ab illis solet, qui vino onerati, sequente die capitis grauitatem et ventriculi torporem sentiunt. Dari potest scrupulus vnus et ultra.

PVL. EPILEPTICVS OFFICINALIS.

Constat ex celebratis antepilepticis et antispasmodicis. Offerendus est, vbi paroxysmorum tempus præsciri potest, breui ante accessum: vbi id non licet, post absolutum illum, aut singulis lunæ maioribus mutationibus. Datur scrupulus aut drachmæ dimidium, in aqua hirundinum aut flor. tilia.

PVL. EPILEPTICVS MARCHIONIS.

Etiam hic longo vsu probatissimus puluis tam teneræ infantum ætati vtilissime exhibetur, doloribus diue

diuexatæ et paucioribus nocturnis subinde obnoxia, aut prorsus epilepticis insultibus correpta: quam adultis porrigitur, quoties spasmodicis dolorificis affectibus, tam internarum partium, quam exteriorum, laborant. Memini illustrem quondam medicum D. D. IO. MAVRIT. HOFFMANNVM, cuius senectutem podagrici dolores valde affligebant, mihi dicere, se a nulla medicina dirissimorum dolorum maius et securius solatium percipere, quam ab hac, crebrioribus interuallis sumta. Datur ut præcedens. Commode iungitur pulueribus nitrosis et salinis, in iis utique, quorum ventriculi nudos et solos illos non bene tolerant, ut aliqui sunt teneiores, præsertim senes et vini potui adfueti.

PVL. AD ERYSIPELAS.

Vfus est externus, ut inspergatur aut imponatur partibus affectis, ea cautione, quam chirurgia medica suppeditat.

PVL. PRO FVMO COMMVNIS.

Ad emendandum aerem vappidum foetidumque expetitur: quod omnibus notum.

PVL. PRO FVMO CONTRA DEFLUXIONES.

In molestiis catarrhalibus et rheumaticis, præsertim humida et frigida tempestate contractis, multi, et nonis quidem rebus suis, se suffumigant tali puluere, aut, præmissa modesta frictione, suffumigata lintea

linthea parti patienti imponunt: quo facto sæpe solamen præsentissimum consequuntur. Neque tamen id promiscue faciendum est fluentibus forte menstrui aut hæmorrhoidibus: quum exempla prostent hæmorrhagiarum huius generis illico suppressarum, tali fumo largius admissio, aut tantum copiosius naribus hausto.

PVL. PRO FUMO OPTIMVS

Maiori gratia et pretio se commendat præ altero communi.

PVL. PRO FUMO CONTRA PESTEM.

Quantam in aeris repurgatione fiduciam veteres habuerint, hic multis ex antiquissima praxi repetere nihil attinet. Vix multa consilia antilæmic percurres, in quibus non sint propositi aliqui fum ex rebus vel graueolentibus vel omnino fœtidis iucundi odores enim nocere perhibentur. Adi, si placet, *DIEMERBROCKIVM de peste, p. 129 seq.* Ædes totæ sæpius per diem suffumigari talibus debent.

PVL. GALACTOPOEVS.

Constat ex terreis absorbentibus, quæ excedens in primis viis acidum, idemque per assumpta eodem perueniens, infringunt et corrigunt: atque carminatiuis, quæ disiectis flatibus chylo melior elaborando fauent. Remouendo itaque impedimenta bonæ chylificationis iuuat, potestque tan

nutri

nutricibus dari subinde post pastum drachma dimidia vel integra, quam etiam aliis, qui acidum molestum sibi aut flatulentias persentiscunt.

PVLV. HYPOCHONDRIACVS LAXATIVVS.

Vsum fere indicat titulus. Basin eius facit radix turbith, quam iuuant rhabarbarum et senna cum tartaro tartarifato. Corrigentis loco sunt fœniculi et anisi semina cum pauculo cinnamomi. Refertur turbith inter remedia non satis fida, satis tamen violenta: vnde vix multi hodie cum magna fiducia hypochondriacis suaseri ipsum videntur, quibus plerique interdiciunt omnibus acrioribus et stricturas spasmodicas inducentibus. Drachma dimidia vel duo scrupuli ad laxandum sufficient.

PVLV. HYSTERICVS AVGVSTANORVM.

Pulvis hic commendatur vterinis doloribus placandis, mensibus quoque et secundinis, quando moram trahunt, pellendis, ac suffocationi, ab utero ortæ, arcendæ. Dari debet drachmæ dimidium ad integram, quia ex semisse saccharum habet.

PVLV. INCIDENS STAHLII.

Est digestivus, pituitosis et mucosis humoribus resoluendis et ad fluiditatem reducendis, tum vero etiam affluxui liquoris gastrici prouocando admodum aptus. Datur scrupulus vnus.

R

PVL.

PVLV. PRO INFANTIBVS STAHLII.

Acido primarum viarum, quod in lactentibus facile gignitur, multasque molestias creat, corrigendo, diapnoen conseruando et restituendo blandoque anodyno effectū teneræ ætati præclarè prodest.

PVLV. LENITIVVS TAR- TARISATVS.

Est satis lenis et benignus puluis ad aluum siccam et tardam blande corrigendam, si ante prandium vel coenam drachma vna sumatur. Hypochondriacis, alui obstructione laborantibus, commendari potest. Basin facit senna, quam cremor tartari excitat.

PVLV. MANTVANVS.

Explet censum illorum puluerum bezoardicorum quorum aliquos supra vidimus. Huic seorsim aliqui tribuunt, quod in morbis exanthematicis malignis valeat, et conuulsionibus, sæpe superuenire solitis, medeatur tam præcauendo, quam curando. Insunt ipsi radices anthoræ, dubiæ fidei remedium: cuius forte metu parum hodie frequentatur inter practicos eius vsus, quem passim exspirare audio. Dari potest vnus scrupulus, si crumenæ rationes non prohibent. Tertiam fere partem constituit sacharum.

PVLVIS MVLIERVVM.

Apparet eum compositum esse, vt succurrat mulieribus, quando vel menstruorum eruptio iuuanda est, vel suppressa eadem reuocari debent. Idem conducet in partu et ab ipso doloribus mitigandis et lochiorum fluxui blande promouendo. Dari potest scrupulus vel dimidium vnius drachmæ, iuuarique vehiculo congruo.

PVLVIS PANNONICVS
RVBEVS.

Constat hic puluis compluribus absorbentibus et adstringentibus, iunctis quibusdam diaphoreticis. A longo tempore in morbis malignis contagiosis adhibetur. Videtur auctor eum præcipue accommodare voluisse febribus castrensibus, quæ in Hungaria admodum frequenter inuadunt exercitus, et sæpissime cum dysenteria coniunguntur. Et terrea illa quidem aliquantum iuuant halituosam materiam, ad tractum intestinale eiectam, increassando et inuoluendo, bilis etiam acrimoniam contemperando: sed ob subsequenter nimiam adstrictionem aliquando noxam inferre potest. Non male veteres præcipiebant iungendum esse vehiculum ex syrupo limonum aquis diapnoici sdiluto. Datur infanti, quantum cultelli cuspide capi potest: adultis, habita crumenæ ratione, scrupulus vnus vel drachma dimidia.

PVLVIS PARTVRIENTIVM.

Conuenit in multis cum puluere ad partum HELIDAEI de PADVANIS, qui in *pharmacop. August.*

gust. pag. 107. legitur. Proba est admonitio su^l (ur)
cta de addendo hepate anguillæ. Datur drachm
dimidia ad integram ex aqua artemisiæ, vel puleg
vinosa, aut vino generoso vetere.

PVLV. AD PARTVM ALIVS.

Est hic fere efficacior priori. Basin faciunt testicu
li equi, quorum magna est commendatio apu
HOR. AVGENIVM, CONR. GESNERVM
HELMONTIVM, HENRICVM ab HEER,
multos alios. Datur vt præcedens.

PVLVIS PECTORALIS.

Triplum fere sacchari est ad cetera ingredientia
sunt autem illa species diaireos et diatragacanth
iam ipsæ saccharum large nactæ. Si illæ species re
cens paratæ sint, non male se gerunt incrassando
partim resoluendo. Flores sulphuris, qui inter ali
accedunt, poros expediendo bene se gerunt. Da
debent ad drachmam et ultra, si quicquam boni a
ipso cupimus reportare.

PVLVIS PLEVRITICVS.

Videtur pulvis hic concinnatus, vt succurrat illis
quibus a violenta quadam læsione externa pleur
tis enata est: atque hoc intuitu forte hæmatites atque
osteocolla accesserunt, quibus extra hunc casum ca
rere poterat. Mihi longe magis probatur, crebris
que experimentis optatissimis commendabilis videtur
pulvis pleuriticus MYNSICHTI, quem tradit *ar*
mamentar. pag. 128. vnde in pharmacopœam Bate

nam relatum et insigni laude ornatum videmus. Sed quantitatem florum sulphuris ultra dimidium minuendo, semper tamen effectum laudabilem consequutus sum. Eundem quoque pulverem in aliis affectibus inflammatoriis salutarem expertus sum.

Datur noster pulvis ad drachmam dimidiam : eademque quantitate Mynsichtianus ille offerendus est ex aquis diapnoicis. In valde plethoricis præmittere venæ sectionem licet.

PVLVIS PRÆCIPITANS.

Est satis bona compositio ex terreis animalibus fixis, antimonio diaphoretico et cinnabaris tantillo adornata, ventriculo acidis succis onerato futura utilis, si scrupulus vnus vel drachmæ dimidium cum hau-
stu aquæ subinde præbeatur.

PVLVIS PRO INFANTIBVS
RECENS NATIS.

Constat ex iisdem, unde componi solent plerique pulveres antepileptici. Quæ vera sit necessitas eiusmodi pulueribus recens natos quasi initiandi, equidem non video, atque inter superuacua, si non subinde valde noxia, humanæ prouidentiae studia illum repono. In paullo adultioribus, et ubi conuulsiui motus ex acescente lacte metuuntur, pro diuitum liberis præscribi aliquot grana poterunt.

PVLVIS PVERORVM COM-
MVNIS.

Constat ex resoluentibus, antispasmodicis et dia-
pnoicis, cum sacchari plus quam triplo iunctis.
In opplezione pectoris præcipue valebit. Paulo
maio-
R 3

maiori quantitate blandum vomitum excitare vale
Dosis cultelli apice excipitur.

PVLV. PVERORVM COM- PLETVS DICTVS.

Habet pleraque, quæ in communi dicto aderant
sed accedunt heic aliqua antepileptica et absor-
bentia. Sacchari plus quam dimidium habet: quare paullo largior esse dosis debet.

PVLV. PVERPERARVM.

Basin præbêt pulvis mulierum supra positus. Ad-
duntur aliqua, quæ partim lochiis promouendi
partim etiam doloribus blande componendis prof-
cua sunt, omnisque generis excretiones respiciunt.
Non male igitur offeretur puerperæ languenti, et al-
qua valetudinis parte deficienti. Nam ubi per
omnia recte succedunt, merito cohibenda est nim-
officiosa sedulitas, qua maior pars humani generis
absque vlllo incommodo caret. Dandus est ad drach-
mam dimidiam ex iusculo.

PVLVIS PURIFICANS.

Adhibetur illis, qui scabie aliisque vlceribus ol-
fessi sunt, per insensibilis transpirationis auctio-
nem successum sanandis. Non parum iuuatur eff-
ectus additis bonis infusis vel decoctis. In scrupu-
lino habemus quatuor grana sulphuris.

PVLVIS PURIFICANS

D.D. STAHLII.

Eidem scopo destinatus est, et pulchre satisfac-
Non enim solum excretoria aperit, verum etiam
ipsa

ipsam lympham spissam fundit, et quæ indurata et callosa sunt, ad fluxilitatem et mollitiem reducit. Quare continuato usu, et adiunctis commode humectantibus ac diluentibus, pertinacia ac grauia mala vincere hoc pacto licet. Sed usu satis diu continuato opus est: sub quo aliquando saliuæ fluxus euenit, quem debite moderari oportet. Vidi tamen ad integrum mensem productum usum absque saluationis euentu: dum interea antiqua pedis vlcera foetidissimum ichorem large fundebant, quo sensim imminuto profluuium et malo odore cessante, callus sponte ad naturalem modum mollis reddebatur, et consolidatio, absque vlllo externo adminiculo, consequabatur. Datur scrupulus dimidijs.

PVLVIS RESOLVENS

D.D. STAHLII.

Insunt ipsi absorbens, conchæ præparatæ, quæ spissitudinem sanguinis ab acido occupant et auferunt; antimonium diaphoreticum, quod in stasibus discutiendis valde conspicue iuuat; et denique nitrum, quod in remittendis stricturis spasmodicis cetera longo interuallo post se relinquit. Ex quo elucet consilium beati viri, quod in hoc puluere concinnando sequutus est. Confert itaque omni humorum lentescencia, stagnatione, viscerumque infarctibus expediendis: estque amplissimi vsus præcipue in febribus, vt et congestionibus. Datur scrupulus aut medium vnius drachmæ.

PVLV. RESOLVENS COM-

POSITVS D.D. STAHLII.

Est idem puluis præcedens, quarta parte extracti cascarillæ auctus, a quo beatus Auctor singula-

res vires resoluendi notauit in pectoris morbis, peripneumonia, pleuritide; vt et in diarrhœis febrium acutarum et dysenteria mitigatorium quibusuis aliis efficacius idem prædicat: ex quo facile intelligitur, quibus casibus potissimum hic puluis exhibendus sit.

PVLV. SCILLÆ COMPOSITVS D. D. STAHLII.

Hunc puluerem in scriptis suis, quantum mihi succurrit, nullibi diserte commendat, vt nec ab ipso deducti viri in suis lucubrationibus vllam eius mentionem faciunt. Memini me ex ore beati præceptoris, cuius cineres gratus veneror, audire egregios effectus pulueris cuiusdam vegetabilis in œdematosi affectibus, quem in arcanis habeat quidam consiliarius, nescio an Darmstadiensis an Durlacensis. In memoriam huius rei redibam ante hos decem admodum annos, quum apud Serenissimum Ducem Solisbaco-Palatium THEODORVM p. m. versarem cum D. D. IANTKIO, ipsius ordinario medico meo in Altorfina academia honoratissimo collega. Inter varios sermones referebat optimus Princeps de Helmontio iuniore, quod is sibi admodum iuueni salutem attulerit puluere ex vincetoxico et cepa quadam exotica parato, a quo vomitus subsequutus sit. Mihi itaque probabilissimum videtur b. STAHLIVM in notitiam eius arcani demum venisse post suum al hac academia discessum: priorem autem illius possessorem ab Helmontio illud accepisse. Debentur autem illustri viro præclare grates, quod vtilissimum remedium communi vsui tradere et permittere voluerit.

Est autem resoluens præstantissimum in asthma humido, catarrho suffocativo, oedematibus et cachexia vtilissimum. Dantur pauca grana, tria vel quatuor: possuntque pilulis mitioribus commode immisceri. Audio etiam b. STAHLIVM clysteribus eundem indidisse: quod tanto minus miror, quum in schediasmate de pilularum suarum usu syrupum de scilla certis casibus inter enemata adhibendum suadeat.

PVLVIS STEGNOTICVS

D. GVTMANNI.

Stegnotica medicamenta Græco nomine denotant stipantia, contrahentia siue occludentia, proprieque dicuntur sic, quæ oscula vasorum claudunt et sensibiles euacuationes supprimunt. Adeoque directe opposita sunt anastomoticis, quæ ora vasorum referant.

Cogimur autem nonnumquam ad talia peruenire impetuosis hæmorrhagiis cum vitæ periculo erumpentibus. Tali casui hic noster reservatus est, quem ad drachmam dimidiam, et ultra, offerre debemus, cum succo polygoni aut plantaginis, vel, si hiems succos neget, cum decocto traumatico, quale ex succisa et geranio Robertiano vtilissime parari potest.

PVLVIS STERNVTATORIVS

COMMVNIS.

Satis efficax est ad vsum, quem titulus declarat.

PVLVIS STERNVTATORIV

cum Moscho et Ambra.

Præter sternutatorium vsum, cui satis bonus est quamuis præcedente longe mitior, odoris iucunditate illis, qui ferre talia possunt, optime sese commendabit: modo medicus caueat a talibus elegantis, vbi ad feminas hystericas abit: et in genere apud puerperas odores non afferat, quum mihi nota sit mulier honesta, quæ quum nunquam antea offensa fuisset suaueolentibus, in periculosam syncope strangulatoriam incidebat ad medicinæ odoratoblationem, etiam a longinquo distantem.

PVLVIS STOMACHICVS

QUERCETANI aut potius BIRCKMANNI.

BIRCKMANNVS medicus erat Colonienfis quem QUERCETANVS laudat *pharm. dogm. restit. p. m. 312*. Nomen autem ab hoc consequutus est, quia ipsum publici iuris fecit in modo laudato libro, cuius *pag. 377*. descriptus legitur, cum honorifica auctoris indicatione, de quo commemorat, quod singulis annis LX. vel LXXX. libra eius consumserit. Apud Anglos fere audit *pulueri compositus*, et inter illos etiam valde frequenter vsum habetur. De vsum hunc in modum disserit QUERCETANVS: *exhibetur non tantum ad ventriculum corroborandum, cui proprie conuenit, sed etiam ad capitis affectus, ad hemicranias acutissimas, vertiginem, melancholiam hypochondriacam, cachexiam et similes affectus. Ad calculum etiam et febrem quartanam*

anam porrigitur. Habet enim facultatem deoppiandi hepar, lienem et totum mesenterium, et dissoluendi et liquefaciendi tartarum glutinosum, qui plurimorum morborum causa existit. Multi sane audes huius valde prædicant pulueris, quos cumulare hic nihil opus est. Singulari capite illum celebrare dignatus est RIEDLINVS linear. medicar. anno VI. pag. 345. In dosi offerenda non oportet nimis esse parcos, præsertim vbi saccharum multum accessit. Vix operæ pretium facit minor quantitas, integra drachma: BAGLIVVS ad quinque drachmas progressus est, vt notavit ὁ χαρίεστος WERLHOFFVS obseruat. de febribus p. 45. not. †

RESINA IALAPPÆ.

Distinguuntur alicubi *magisterium* et *resina Ialappæ*. Illud dicunt, quando essentia per spiritum vini extracta aqua affunditur, idque, quod sic præcipitatum est et subsedit, seorsim colligitur: hanc vero appellant id, quod ex spiritu tincto remanet, quando omnis humiditas destillando auocata est: in quo crassamento multum gummosi superest et permixtum manet: quod illi, qui aquam adiecerunt, post separationem magisterii lento igne inspissatum, sub nomine *extracti mechoacannæ nigrae* reponunt. vide *pharmacop. August. et Argentorat.*

Ex his modis haud scio annon ille, quo resina obtinetur, præferendus sit magisterio: quum interpositæ gummosæ partes efficiant, vt in ventriculo et intestinis resina, per calorem mollis et tenax facta, vni loco pertinaciter non adhærescat, sicque torminum vehementium causa fiat. Sed isti incommodo

modo obuam hodie itur alio modo, quem sequenti titulo videbimus.

Prærogatiuas tam resinæ, quam magisterii, præpulvere radice, exiguas cognoscere mihi licuit. præpulvere non solum hoc præclarum est, quod nulli conspicuo sapore præditus est, verum etiam a torminibus excitandis tantum abest, ut in torminibus colicis vere anodynum se gerat, et dolores, ante subsequentem euacuationem, manifeste sedat et immittit: quod a magisterio frustra expectes. Quam in infanti et puerili ætate optimum est pulveri radice inhærere, missaque facere hæc artificia.

Sed magisterio sic dicto hoc commodum est, quod cum spiritu anisi facile soluitur, sicque syrupo cuiusdam adiectum iucunde potatur: quod idem obtinetur in resina dicta.

Si magisterium pineis aut amygdalis adiectis contrahas, affusis aquis destillatis emulsionem accipies vegete purgantem. Vidi olim iuueni robusto, a militaribus laboribus durato, emulsionem ex octogranis paratam terribilem induxisse hypercatharsin, quare nemini auctor fuerim imitandi magnas doses, quæ passim præscriptæ inveniuntur, etiam nondum anniculis præbendæ.

Dosis resinæ et magisterii ab aliquibus larga offeritur. Sic THONERVS in *appendice ad observationes* pag. 364. recenset sibi familiare esse magisterii grana XII. XV. spiritu anisi soluere et syrupum adiuncto præbere: in pulvere, infantibus grana VII. X., adultis XV. XX. XXX. se offerre scriptum reliquit: quod vel ipse imitari vel aliis suadere in nostris terris equidem nolim. Mihi optime satisfacitur gran

grana III. V. scrupulo dimidio extracti marocostini
el panchymagogi addita, et grano vno vel altero
rochiscorum alhandal exstimulata, sicque in pilulas
edacta, a qualibus sufficientem euacuationem sine
molestia semper obseruare licuit.

RESINA PRAEPARATA

D. D. STAHLII.

Quum resina hæc in ventriculo et intestinis facile
adhærescat et tormina concitet: agere autem,
isi soluta, nequeat: olim coeptum est illam ante
sum cum pinea aut amygdala terere, vt sic et mi-
us adhærescat pingui subacta, et facilius sub emul-
sionis forma humores subeat. Celebris aulae Bo-
ssificæ quondam archiater, D. ANDR. GVN-
DELSHEIMERVS, in vsu habebat resinam præpa-
ratam, ex partibus tribus amygdalarum dulcium et
partibus duabus resinæ, terendo in puluerem para-
m. Huius successor Exc. STAHLIVS proportio-
nem mutauit et pares vtriusque partes assumere ma-
uit. Laudem meretur hæc præparatio, quum resi-
na sic præparata et minori quantitate et minore in-
commodo optime operetur. Dari possunt grana
III. X. XII.

RESINA SCAMMONII.

Si scammonium nobis afferretur, quale vetusti me-
dici laudant, *δακρυδίων*, instar lacrymulæ ex me-
a resina condensatum; non opus haberet hac depu-
atione a partibus terrestribus, fabulosis, impuris.
Nunc illa opus maxime videtur, quum in massa im-
pura

pura et heterogeneis multis permixta nesciamus veram quantitatem efficacium et scopo idonearum partium. Sic autem præparata pari modo ac resina ialappæ vel spiritu soluta vel pinea aut amygdalis subacta in usum trahi potest: vel cum oui vitello dissoluta exhiberi.

ROB ACACIÆ NOSTRATIS

Quum renascentibus litteris desideraretur acacia veterum, cui vires adstringentes multæ ab ipsis tribuuntur, quæsitum fuit quid ipsi posset surrogari placuitque pruni silvestris fractus ad id deligere unde et ipsi arbori nomen acaciæ Germanicæ tributum fuit. Quam bene hæc substitutio facta sit, non licet nobis decernere, quamdiu ignoramus, quid vera acacia fuerit, et annon præter adstringendi vires alias nobiliores possederit. Mihi cogitanti, quam communis toti orienti sit illud medicinæ genus quod *Catechu* vocant, vero videtur simillimum ipsam esse acaciam veterum: sed quo minus certum id habeam, detinet DIOSCORIDES, qui acacia ortum Ægypto vindicat, et arborem spinosam, e cuius fructibus paratur, fundere gummi vermiculatum prodit: quibus indicibus ducti peregrinatores aliqui eruditi, quos inter PROSPER ALPINUS regnat, veram acaciam postliminio reduxisse videntur parandam ex fructibus immaturis illius acaciæ, quæ gummi Arabicum profundit.

Nostrium rob olim ad theriacam parandam adhibebatur: nunc præfertur illud ex Ægypto. Ad alvino aliosque fluxus cohibendos hodieque electuariis et bolis adiici solet: quod si tempestive fiat, reprehensionem carere debet.

ROB BERBERVM.

Fructus berberum fouent succum acidum vinosum, qui, demta humiditatis diluentis maxima parte, subausterus, refrigerans et adstringens redditur: quare ad electuaria et bolos, qui talibus indigent viribus, expeti et adhiberi solet.

ROB CERASORVM.

Gratius et blandius acidum possidet præcedenti. Admiscetur electuariis et bolis refrigerantibus, analepticis et subadstringentibus. Non minima pars in culinæ vsus cedit, ad grata embammata conficienda et iuscula variis eduliis infundenda.

ROB CORNORVM.

ROB CYNOSBATI.

Idem fere de his dicendum est, quod de præcedenti. Ultimo seorsim tribuuntur vires diureticæ.

ROB EBVLI.

Per omnia conuenit cum rob sambucino, vt vnum alteri surrogari posse videatur.

ROB IUNIPERINVM.

Si decoctio præscripta in vesica fiat, alembico adaptato, nobile oleum iuniperi verum nanciscitur, cuius laudes prædicat illustris HOFFMAN-
VS *obs. physico-chymic. lib. I. obs. III.* quo loco de
rob

rob nostro sic scribit : *Hoc ipsum medicinam præbet ad roborandum imbecillum ventriculum, ad tunum restituendum deiectum, intestinalem in al fluxibus, ad præseruationem a calculo, ab hydrop præstantissimum. Commode soluitur in vino Hispanico, vel alio dulci et potente, et cochlearim offertur post cibum sumtum vel ante lecti introitum. Hoc iuuat senes, quibus vesicæ vitia et in urinæ emissionem difficultates, nec non imbecillitates ventriculi et intestinorum valde familiares sunt.*

ROB MORORVM.

Duplex præscribitur, alterum cum melle parandum, cum saccharo alterum. Illud cum melle ad nos transmisit **GALENVS**, quem sequi *diamoron* appellant. Commendatur autem ab ipso ad vuulæ tonsillarumque, atque alias in ore inflammationes, tam illitum, quam gargarisatum. Forparum diuersus erit fructus ab altero cum saccharo exspectandus.

ROB NVCVM.

Etiam hoc a **GALENO** ad nos transmissum est, qui de *compos. med. sec. loc.* libr. VI. describit et occasionem a se inuenti remedii commemorat. Græco nomine dicitur *diacaryon*, quasi de nucibus, quia ex succo corticum viridium nucis iuglandis paratur. Eodem valet, quo rob *diamoron*, quo præcessit.

ROB RIBIVM.

Cum illo ex succo ceraforum conferri meretur.

ROB SAMBVCINVM.

Præstantissimum, et a quibusdam theriaca domestica nominatum, viribus diaphoreticis, quin in aliquibus laxantibus, præditum, per se cum aquis diapnoicis, aut aceto dilutum, bibitur, corpore ad diapnoen disposito. Seruit bolis et electuariis parandis. Externe inflammatis et erysipelate obsessis partibus a multis imponitur.

ROB DE SPINA CERVINA.

Habet et purgandi vires egregias, adeoque electuariis et bolis pro hydropicis parandis seruiunt. Sed frequentior est vsus syrupi, qui ex iisdem bacis paratur. Prouidendum est, ne vtamur succo hoc ali, quem tinctores et pictores expetunt, quin in vas æneis studiose relinquitur, vt æruginis multum a se recipiat: unde ventriculi grauis subuersio meui iure debet.

ROB VINI seu SAPA.

Quid veteres sapam et defrutum dixerint, quibus legibus decoxerint et quomodo coctis fuerint si, copiose disputat IO. ANTONID. *van der LINDEN selector. medic. exercit. X.* Vfus domesticus erat loco mellis, aut vt nos syrupo simplici vtimur. Medici adhibebant aliis condiendis et expiendis, viresque analepticas et roborantes ipsi tribuebant, habita tamen ratione vuarum, ex quibus pressum acceperant mustum. vide DIOSCORID. *cap. 9.* Apud nos rarius præscribitur, nisi for-

te excipiendis pulueribus in pilulis, bolis, electuariis a vetustate ad nos transmissis. Mensis alicubi seruit ad semen sinapeos excipiendum pro inunctu.

ROTVLÆ BECHICÆ OPIATÆ.

Vide trochiscos de succo glycyrrhizæ correcto.

ROTVLÆ BERBERVM EX SVCCO.

Grata aciditate reficiunt et sitim solantur. Adhibentur potiunculis edulcorandis, atque sitientium restinguendo ori indantur.

ROTVLÆ CEPHALICÆ.

Ore detinentur, atque liquatæ cum saliva deglutiuntur tempore graui catarrhali: tum vero etiam illis commendantur, qui vertigine laborant, et apoplexiæ vel insultum vel reditum extimescunt.

ROTVLÆ CONFECTIONIS ALKERMES.

Præcipue expetuntur ad oris et halitus commendationem: tum vero etiam aliquantulum analepticiæ censentur.

ROTVLÆ DIAIREOS SIM- PLICIS.

Subaudiendum in titulo: *Specierum confectio-
seu antidoti.* Eadem est ratio genitiui casus
in

in titulis duobus sequentibus. Species autem confectionis diaireos simplicis quo valeant, videndum est suo loco.

ROTVLÆ DIATRAGACANTHI FRIGIDI.

Subaudi *specierum electuarii*. Æstimandæ sunt ex viribus specierum, quæ infra occurrunt.

ROTVLÆ LIBERANTIS.

Vide infra *species antidoti liberantis*.

ROTVLÆ SACCHARI ROSATI SIMPLICES.

Est saccharum aqua rosarum solutum et ad tabulati consistentiam redactum. Odorem inde nactum est rosarum.

ROTVLÆ SACCHARI ROSATI PERLATAE.

Est idem saccharum præcedens, sed cuius vnciæ adiectus est scrupulus vnus margaritarum orientalium præparatarum. Adhibentur trageis et potioribus ac emulsionibus edulcorandis, quando diuinitus præscribuntur. Cordiales et analeptica perhibentur.

ROTVLÆ SACCHARI ROSATI CVM OLEO ANISI.

Sunt carminatiuæ et bechicæ.

ROTVLÆ DE RHABAR- BARO.

Nulla re, nisi forma externa, differunt a morsu-
lis de rhabarbaro, quos supra vidimus.

SACCHARVM CANDI VIOLARVM.

Saccharum crySTALLISATIONE angulosum factum Græc
medii ævi vocabant *καντόν* vel *κάντιον*, docent
MEVRSIO *in glossario* et SALMASIO *in exercit*
Plinian. atque ex his repetente et confirmante IO
ANTONIDA LINDENIO *select. medic. exercit*
X. §. 16. his verbis: *Meminerint ergo medici in*
 suis Recipe scribere saccharum non candum aut can
 didum; sed cantum aut cantium. A violis parum
accipit, nisi quantum succi enatis crySTALLIS in super-
ficie forte adhæsit.

SACCHARVM PENIDIVM.

Quæ sit nominis ratio, valde obscurum: mihi vide-
tur, quum res ab Arabibus originem, quan-
tum indagando consequutus sum, habeat, et nobis
per semibarbaros interpretes transmissa sit, ipso
quo auctores scripserunt, idiomate aut deperdito
aut vsui publico, si vnum Ebn-Sina excipias, sub-
tracto et in forulis bibliothecarum abditissimis latitan-
te. Est autem ex antiquissima descriptione saccha-
rum, addita maioris tenacitatis causa mellis exigua
quantitate, in consistentiam ductilem mutatum, et
pauillo amyli et olei amygdalarum dulcium inte-
tra

tractandum et quasi deprendum leuiter imbutum, unde magis lubricans et incrassans redditur. Quoniam in cylindraceam aut funium similem formam tractum est, commodius est aliis sacchari speciebus, quod lingendum pueris et infantibus præbeatur in manus. Præfertur etiam simplici saccharo in pulueribus pectoralibus et linctibus, incrassandi scopum habentibus.

SACCHARVM ROSATVM TABVLATVM.

Est saccharum puluere rosarum rubrarum et paulillo spiritus vitrioli imbutum: hinc hepati æstuantanti perhibetur conducere. Sitim et fauces siccas solatur.

SACCHARVM SATVRNI CRYSTALLISATVM.

Hoc externis vsibus satis commodum est ad efficaciter adstringendum et repellendum. Aqua solutum paria facit aceto lithargyrii, de quo supra diximus. Ad internos vsus et olim a præclaris viris commendatum videmus, et hodie ab empirica omni gente multum adhibetur, præsertim in gonorrhoea, aliisque profluuiis expedite compescendis: quod raro non magnam valetudinis labem, sæpe nemendabilem post se trahit. Cogitanda permitto verba Cel. BOERHAAVII *chem. P. II. pag. 456.* *interne commendatur pro remedio salubri contra hæmoptoen, hæmorrhagiam, mictum sanguinis, gonorrhoeas, fluores albos et similia, tum etiam pro purificante remedio contra acrimoniam sanguinis.*

Sed numquam ausus fui facere periculum : quia felices successus haud vidi ab aliis adbibentibus nato et quoniam noui vix dolosius haberi tetrumque magis venenum, quam ab hoc plumbo, statim in cursum redituro, ac acidum ab occurrente quacunque re inde absorbetur. Hinc letale, nec facilius postea sanandum. venenum corpori inducitur. Quem hæc, hisque similia cordatorum medicorum testimonia non mouent, forte terrebunt Ill. STAHL. verba in tractatu vernaculo de sulphure pag. 25. ubi quærit, quantum a veneficio vindice iustitiæ gladii puniendo distet medicus saturnina interne sumenda præbens, quum viator capitis poenam subierit, quia vina acida iniecto lithargyrio dulciora reddiderat cum infinitorum hominum damno, de quo argumento legere iuuat Excell. ZELLERI dissertationem de docimasia et noxis vinorum lithargyrio infectorum et ROS. LENTIL. in iatromnem. cap. IX schol. pag. 65. seqq.

SAL ABSINTHII.

Magna olim quantitas et varietas salium lixiuorum ex vegetabilibus combustis parandorum, in officinas illata fuit : circa quos in crystallina forma exhibendos pharmacopœi variis artificiis certant. Nostro ævo illa varietas in desuetudinem fere abiit, forteque pauci erunt, qui specificas vegetabilis virtutes in salibus hisce lixiuis quærant. Si absque additamentis parata sint, alcalina plus minus pura erunt, si artificia accesserunt, mediæ naturæ censenda fuerint. Sequuntur itaque effectum alcalium, qui et acidum infringere et in naturam mediam transferunt.

hum

humores crassos attenuare ac incidere et vrinam ciere, quorundam segnium laxantium, vt rhabarbari, vires excitare et intendere: aut mediorum, qui itidem est colliquatiuus, resolutorius et incisiuus. Raro per se dantur hodie, sed aliis salinis itemque vegetabilibus adiuncta. Conf. Exc. D. D. NEVMANNI *praelection. de sal. alcal. pag. 59. seqq.*

SALIS AMMONIACI FLORES.

Vide supra dicta, ad titulum FLORES SALIS AMMONIACI MARTIALES. Si nihil martiale illis inest, a sale ammoniaco non differunt, nisi maiori puritate. Dantur grana IV. ad XV. Sunt digestiuum et diureticum, ac pro ratione adhaerentis martialis tonicum.

SAL CINNAMOMI.

Celebratum video a scriptoribus medicis Europæis, qui in India praxin exercuerunt, vbi abunde multa est occasio ab oleo destillato residuos cortices, nulli vsui amplius idoneos, huic elaborationi adhibendi. Apud nos superuacuum, si non stolidum, esset pretiosum aroma perdere, vt salem nanciscaris, qui ex vilissimis æque bonus et efficax haberi potest. Ex reliquiis destillationum effoetis parato, vtpote re per se inutili, pretium magnum statuere indignum videtur.

SAL CORALLIORVM.

Est magma salinum, quod natiuas coralliorum vires præstare nequit: hodieque fere a medicis elegantibus negligitur.

SAL CORNV CERVI VOLATILE.

Est sal alcalinum, ab adiuncto oleo empyreumatico volatilem naturam adeptum. Qua alcali agit resoluendo et humores fluxiles reddendo: oleum intime innexum expansionem aliquam humoribus affert. Vnde fit, vt illi fluxiliores redditi, atque aliquantum expansi profundius in organa colatoria penetrent, sicque secretiones omnis generis intendantur. Atque hac ratione opem adferre potest omni istocasu, quo motus excitandi sunt; exfulare autem debet, vbi iam per se valde intensi et efferati sunt. Specificasne cornu ceruini vires, tantopere a nonnullis celebratas, foueat, plurimi hodie dubitant: potioresque videntur rationes eorum, qui partem negantem sequuntur. Dantur grana quinque ad scrupulum vnum. Quod magis ab oleo empyreumatico liberatum est, eo largior dosis concedi potest. Et senes facilius ferunt quam iuuenes et plethorici.

SAL FEBRILE MYNSICHTI.

Omnibus, sine discrimine, febribus intermittentibus summum alexipyreton spondet auctor *armament. chymic. pag. 204.* Offerre iubet drachmam dimidiam vel integram, tribus vel duabus horis ante accessionem, in aqua centaurii minoris vel alia

pecifica, expectato sudore sub declinatione paroxysmi. Eandem dosin iterare iubet, si prima vel secunda spei non satis fecerint. Certe non periculum est remedium, et in aliquibus præclare iuuat.

SAL POLYCHRESTVM GALLORVM.

Sal hoc polychrestum a tartaro vitriolato aut arcano duplicato nihil differt. Vsum eius edocet LEMERY in curs. chym. p. m. 441. *Vti illo licet ad purgandum per aluum, et urinam ciendam, unam vel duas drachmas, mensura una aquæ solutas, mane ebibendo. Infuso sennæ a scrupulo uno ad quatuor solet adiici, ad vires purgativas excitandas et incturam melius extrahendam. Quidam sex drachmas, aqua dissolutas, præbent, ad purgationem fortiozem concitandam: ego vero non suaferim hoc tale solo uti scopo purgandi, quia ventriculum moleste pungit. Præ hoc laudat et commendat. pag. 443.*

* SAL POLYCHRESTVM de SEIGNETTE.

Inuentum pharmacopœi Rupellensis, quod ob blandiorem operationem per vniuersam Galliam valde celebratum sit. Arcanam per complures annos, et suo inuentori ac hæredibus lucrosam, medicinam nuper publici iuris fecit Exc. D. D. CASP. NEVMANNVS, Consiliarius et Professor Regius in *pralectionibus de nitro pag. 92.* scilicet nitri, sulphuris et crystallorum tartari æqua-

les partes candenti crucibulo successiue ingestæ detenantur, deinde soluta materia in crystallos redigitur. Vfus idem, qui præcedentis, quin, teste LEMERYO securior est et benignior.

SAL SANGVINIS CERVI VOLATILE.

SAL SANGVINIS HIRCI VOLATILE.

Parum inter se, et a sale C. C. volatili differunt vt et viribus.

SAL SVCCINI VOLATILE.

SAL SVCCINI DEPV RATVM

Quæ ad elaborandi et depurandi modum pertinent vt et depurationis necessitatem, accurate, promore suo ostendit modo a nobis laudatus D. D. NEVMANNVS *prælectionum de succino pag. 81 et seqq.* Ipsum hoc sal est acidæ naturæ oleo succini imbutum, penetrans, aperitium et motus excitans. Præcipuus vsus est, vt liquori C. C. succinato parando inseruiat: sed et per se in affectibus hystericis, catarrhalibus et neruinis vtiliter adhibetur. Dantur grana V. ad XX. nec adeo magnopere commouet, si modo probe depuratum adhibeatur. Et etiam vsus eius externus ad odorandum: vt et balsamis admiscetur pro hystericarum naribus attemperandis.

SAL TARTARI.

Illud extemporaneum, de quo hic solum sermo est, vñsibus medicis sic satis probe inseruit, quanquam nitri crudi miscela non omni purum inuenitur. Adde infra suo loco dicenda ad titulum *Tartari sal.*

SAL VIPERARVM
VOLATILE.

Plerumque ab Italis petitur, quibus circa Patauium in montibus Euganeis magna viperarum copia suppetit. Noui excellentissimum medicum Norimbergensem, D.D. WIDMANNVM, in palyticis curandis operæ pretium hoc genuino sale fecisse, sed continuato vsu, a tribus granis incipiendo sensimque ad scrupulum vnum, quin vltius, ascendendo, iungendoque decoctum sarsaparillæ. Felicis curationis initium est sensibilibus dolorum in parte resoluta perceptio. An idem præstiturum sit sal volatile cornu cerui, experientiæ permittendum est. Quum ante paucos annos viperarum viuarum aliquis numerus, pro viro primario, huc mitteretur, factum est vt vir, qui eos incautius tractauerat, in manu admorderetur. Is locum admorsum pri admouebat, venenum suctione extracturus. Sed non minus brachium quam labia tumore insigni intra paucissima momenta inflabantur. Ad opem vocatus D. D. ALION, medicus experientissimus, illico sal viperarum volatile labiis imponebat, idemque intro sumendum præbebat, breuique hominem saluum præstabat, nullo alio adhibito artis præsidio.

dio, quod ex ipsius referentis ore, et testibus oculatis, percepi.

SAL VOLATILE AROMAT- TICVM.

Est satis pulcrum remedium, quod atoniam ventriculi et intestinorum corrigit et flatulentias dissipat temporibus etiam ac locis grauib. vtiliter adfui potest, vt transpirationem insensibilem conseruet vel imminutam aut suppressam restituat. Modo abusus caueatur in iuuenibus et ad orgasmum humorum pronis. Dari possunt guttæ XX. XXV.

SAL VOLATILE OLEOSVM CEPHALICVM.

Nulla re magis, quam præcedens, cephalicum iudicari potest, nisi forte ob oleum succini, quod hic accessit, cuique vires cephalicæ insignes ab aliis quibus tribuuntur.

SAL VOLATILE OLEOSVM CINNAMOMI.

Est analepticum, et omnium in genere motuum excitatorium, et excretionum stimulus, si debito loco et tempore exhibeatur illis, qui non tantum fræno quam stimulo indigent. Dari possunt guttæ X. XII. et ultra.

AL VOLATILE OLEOSVM MACIS.

Est sedativum et stomachicum affectibus frigidis
proficuum.

AL VOLATILE OLEOSVM STOMACHICVM.

Nec hoc malum, si ad ventriculi vitia idiopathica
modeste offeratur. Paratur tale aliquod Lip-
e, in officina Linckiana, cuius basis est oleum de-
stillatum absinthii, cuiusque bonitatem mille viui-
tes, in se ipsis experti, comprobare possunt.
Et aliquibus febres tertianas diuturnas, post usum
emetici, solum deinceps usum talis medicinæ tuto
iucunde abstulisse.

AL VOLATILE OLEOSVM SYLVII.

Celeberrimus vir FR. de le BOE SYLVIVS fa-
miliam volatilium oleosorum vires in scriptis suis
assumit celebrat et commendat, in humoribus atte-
nuandis et corrigendabilis prava constitutione. Sui-
usmodi domi paravit et distribuit, seorsim mentionem
facit *de meth. medend. II. cap. 17. §. 63.* deque
testatur, quod in mensibus ciendis nihil efficacius
huic rei aptius repererit.

Quum ipse veram præparationem celauerit sui-
usmodi, hoc autem a vero multum esse diuersum ex
testimonio subiuncto cognoscamus: superest, ut iu-
diciū

dicium de medicina, simulque gratias, quæ debentur illis, qui bona inuenta bono publico candide exponunt, differamus, donec forte Syluianæ scheidæ in manus liberaliores incidant.

Neque tamen ad hanc descriptionem paratissimum volatile oleosum ineptum esse medicamentum dixerim: nam vires carminatiuas, aperitiuasque satis bonas possidet, si senibus pituitosis offeratur modesta manu, a guttis XII. ad viginti, atque vel præmittatur vel subiungatur infusum aliquod theiforme calidum.

SAL VRINÆ VOLATILE.

Est admodum penetrans alcalinum et volatile, quod humores nostros, iis immixtum, exagitat et resoluit: quare cautissime cum eo mercandum est, ne vnquam detur, vbicunque febrilis depascens ac colliquans status adest aut instat. Præcipue in pleuritis et stilentia ceterisque morbis malignis vitandum est, ubi potius acidula profunt et figentia, quam resolutoria ex putredine orta et ad illam ducentia.

SANGVINEM HIRCI PRÆPARANDI MODVS HELMONTIANVS.

Quo magno consilio HELMONTIVS hoc ad præparatum hirci sanguinem colligere statuerit, scriptis eius facile disci potest. Ad pleuritidem curandam dare solebat ad drachmam vnā, ipseque se eodem morbo in senectute correptus non aliter remedi-

medio curare voluit, testante BOERHAAVIO *elem. em. tom. I. pag. 26.* Ceterum iam olim sanguini rici multum tributum fuit ad sanguinem coagulatum, in ipsos calculos, resoluendos. HORATIVS VGENIVS sanguinem ibicis, ex caprarum silue- rium familia, singulariter commendat: sed ineptam curiositatem in colligendo ipso neglexerunt veteres, nostra ætate plurimi eam se indignam existimant. accipiunt aliqui hunc sanguinem accipiendum esse in aceto calido, et sudorem expectandum: qui- us inter plebeios quotidianus est, quoties lapsi sunt et aliam contusionem insignem passi.

SAPA VOMITORIA SYLVII.

Vocatur etiam TILEMANNI, a professore me- dico Bremensi, qui eam inter primos publici- ris fecit. Quantum SYLVIVS huic vomitorio tribuerit, ex variis scriptorum illius locis colligitur. se de usu nos edocet *de method. med. Lib. II. cap.*

§. 41. his verbis: *sapam vomitoriam, ex anti- monii vitro paratam, sæpissime sum expertus lauda- rem. Medicamentum est gratissimum, ad piperis et pisi mediocris magnitudinem usurpandum in quo- liquore agris accepto.* Qui minus spissum me- dicamentum parauerunt, ut guttis admetiri possint, is vel quatuor sumendas præcipiunt, ut D. D. EM- AN. KOENIG *regn. miner. pag. 62.* Ceterum si meretur observatio D. D. IO. PETR. ALB- ECHTI *in ephemer. N. C. Dec. II. Ann. VI. p. 46.* ip- sue subiuncta admonitio de præstantissimo usu hu- aliorumque vomitoriorum antimonialium, in ad- odum refracta dosi exhibitorum et aliquamdiu- tinuatorum.

Quæ

Quæ hic in editione penultima huius dispensatorii leguntur, quibusque *medicamentum blandi* *admirandi effectus*, præsertim in variolis et morbilis infantum et adultorum epidemiis mature et cum spe exhibita designatur, suo loco relinquere et comparanda suadeo cum methodo Gundelsheimiana eiusmodi morbos tractandi.

SIEF ALBUM CVM OPIO.

Sief idem est ac Græcum collyrium. Hoc ex RHAZAE præscripto, sed mutatis ponderibus, et nouis quibusdam additis, paratur. Conuenit cum illo, quod in pharmacopœa Augustana præscribitur. In tribus unciiis est drachma opii: in vnica drachma nondum tria grana continentur. Vfus tantum est externus, in ophthalmia et lippitudine subacri paxillur eius lacte muliebri, aut aqua quadam congrua, diluitur et tepide instillatur. Sed iam apud antiquos aliqui damnauerunt opium in oculos mittendum, teste DIOSCORIDE *lib. IV. cap. 45.* ex qua causa factum puto, vt collyrium hoc etiam sine opio paratum exstet, quo uti possint, qui vel non necessariū id præsentis morbi indoli et magnitudini credunt vel exactissime cauti esse cupiunt.

SOLVTIO CONCHARVM MARINARVM.

Et concharum hæc solutio, et, quæ sequuntur, reliquæ usu iam pridem exciderunt, vna cum magisteriis et salibus fere ex vno fundamento exortis constructis. Sed conchæ et lapides cancrorum acid citri vel tartari subsaturæ, tamquam resoluens satis bonum

um in usu remanent : quibus si quis lapides percarum, ipsasque margaritas, præferre velit, habebit quidem pretiosius, sed forte nihilo melius medicamentum. Solutio cranii humani quo valere debeat, ut possit, fateor me non capere.

SOTIRELLA PARVA.

Ad RAYMVNDVM MINDERERV, medicum quondam Augustanum, refertur. Vsus eius est, ut tantillum illius cauernis dolentium dentium inutur. Vbi non prostat, vel theriaca coelestis, vel cum ac mixta pilula pestilentialis, forte idem et tantum præstabit.

PECIES AROMATICAE CARYOPHYLLATAE.

Carum, quæ longo ordine subsequuntur, specierum, si paucas pro decocto, et aliquas recentioris æui, mas, hæc est ratio, ut olim in promptu essent coniciendis illico, ad nutum medici præscribentis aut iusque petentis, vel electuariis, vel confectionibus idis in tabulis vel morsulis. Si id usu veniret, adhibatur cuius specierum uncia sacchari libra medicinalis, ex unciis duobus constans : aliquando syrupus a medico designatus, aut mel, vel simul hæc duo aut a omnino. Excogitatae igitur sunt in compendium pharmaceuticæ.

Confectio talis integra casu recto denominabatur, g. Aromaticum caryophyllatum; subaudiendo : electuarium : vel, aromatica caryophyllata, scilicet confectio. Quando autem solæ species pronunciantur, unum nomen ita intelligendum est : species (electuarii)

stuarii) aromatici caryophyllati: aut, species (confessionis) aromaticæ caryophyllatæ. In illis, quæ a Græcis acceptæ sunt, aut Græco more nomen acceperunt, nomen imponitur a præcipuo, ut loqui solemus, ingrediente, cui præpositio Græca *δια*, de præponitur quæ quum casum secundum regat, terminatio ad legem Græciæ flecti, id est genitiui casus character terminare nomen debet. Sed id vno vel altero exemplo declarabo plenius, ubi nos ordo ad illa deduxerit.

Ceterum istæ species, quantumcunque bonæ et laudabiles, in his nostris terris nimis valde in desuetudinem abierunt, ut aliquæ omnino parari desierint aliæ, quæ forte prostant, ipsa vetustate vel vires amiserunt, vel vitium, haud raro animatum, contraxerunt: unde merito aliquis dubitet amplius illa præscribere, nisi ubi certissimus esse possit de earum integritate bonitate.

Haud parum frequentior illarum usus est in urbibus imperialibus Franconiæ, Sueviæque, terrisque conterminis; ubi aliqui fere in excessum ruunt speciebus cumulandis, ut raro pulvis præscribatur, cum non vnum, sæpe plura simul specierum genera immisceantur: quæ res maxime ingenuum medicum, DROSINVM LENTILIVM, permouit, ut in suis *iatromnematibus capite XXXIX.* calamum in illos *diagnosticos* stringeret. Nescio an consuetudo a teneri contracta, an alia quædam ratio viuendi generi implicata et innexa, efficiat, ut fere necessitas aliqua ibi sit non omnino a more isto deflectere. Nam quum hic in terris a pulueribus nitrosis et salinis vix quisquam male se habere conqueratur: in isto tractu plerique ab illis ventriculum moleste affici, et cardialgia torqueri queruntur; quos tamen melius ferunt, si æqua

le

es partes, aut saltem tertiam, specierum aliquarum addideris: vt mihi in vtriusque sexus hominibus sæpe vsu venit.

Hæ autem nostræ species aromaticæ caryophyllæ ventriculo emendando et confortando, chylicationique iuuandæ in senibus, pituitosis, frigidis, cachecticis satis bene conueniunt. Sacchari triplo vel quadruplo adiecto præstat trageam stomachicam et visceralem. Dosis, sine saccharo, a drachma dimidia ad scrupulos duos: cum saccharo, pro modo eius additi. Pulueribus digestiuis, carminatiuis, pepticis addi potest.

SPECIES AROMATICÆ

ROSATÆ.

Præter aromata habent rosam rubram, quæ vires blande tonicas habet. Illis præcipue conueniunt, qui a graui morbo reualescunt, ad viscera chylopoæa omni modo confirmanda. Possunt talibus cum sacchari quadruplo præscribi, vt buccellæ panis tostino emollitæ inspergantur, et in fine prandii aut coenæ assumantur. Dosis est eadem, quæ præcedentium.

SPECIES CEPHALICÆ

PRO CVCUPHIS.

In personis tenerioribus et sensibilibioribus, quæ sæpe obtuso aut plus minusque molesto capitis dolore vexantur; eumque magis externis partibus quam internis inhærere sentiunt, a talibus topicis non abstinere debet medicus, ne quis empiricus aut muliercula aliqua superueniens victi morbi et medici opinionem reportet.

*SPECIES CONTRA APO- PLEXIAM D. D. AVGVSTA- NORVM.

Satis frequenti in vſu eſſe has ſpecies in tractu Nori-
co memini, ſuntque diuturnis capitis affectibus fri-
gidis, vertigini, atque apoplecticis et epilepticis in-
ſultibus præcauendis deſtinatæ et idoneæ. Datur
drachma dimidia ad integram: quamquam prophy-
lactico ſcopo ſcrupulus etiam ſufficit, ſi vſum diu
continuare placet.

SPEC. CORDIALES TEM- PERATÆ.

Eſt inſtar pulueris bezoardici aut Pannonii, ſimi-
liumque, quos ſupra vidimus. In peſtilentia
aliisque malignis præbetur, vt cor roboret et vene-
num ab ipſo arceat. Dari etiam poteſt illis, qui ani-
mo linquuntur, vt et graui terrore percuſis. Porri-
gitur ſcrupulus vnus ad drachmæ dimidium, cum
vino, aceto aut aqua diapnoica vel cordiali quadam.

SPEC. DECOCTI APERITIVI MAIORIS.

Plura veteres decocta deſiderabant, quibus tot ele-
ctuaria ſolutiua et cathartica diluerent, et ægris
exhiberent. Tum vero iisdem aliquando ſolis per
aliquod tempus utebantur, vt obſtructiones meſente-
rii aliorumque viſcerum, ſiue vere præſentes ſiue
ſuppoſitas, reſerarent, vt ſubiungendæ purgationes
vias patulas materiamque præparatam et mobilem in-
uenirent. Atque tunc fere ſyrupos, tam gratiæ, quam
ad

ad locum debitum deducendi medicamenti causa, ad-
ungebant.

Quoniam vero decocta istiusmodi aquosa facile si-
um contrahunt et corrumpuntur : species tantum in
promptu seruat pharmacopœus, ut usus tempore illico
decoquere eas possit, ad vnciam vnam addendo aquæ
libram vnam. Sed rarius hodie expetuntur tam dif-
fusæ medicinæ, postquam sæculum hoc per chymia-
ros exiguis dosibus aduefactum est, et infusorum
usus frequentari cœpit.

Maius dictum hoc videtur, non ob multitudinem
simplicium, quæ ad id requiruntur, sed ob maiorem
operationem, quæ ab eo expectantur, quippe agari-
o ad fortius operandum armato.

SPEC. DECOCTI APE- RITIVI MINORIS.

Idem fere intentionibus, quibus maius, destinatum
est, sed, ob blandiorem operationem, minus voca-
meruit. Hoc minus per se adhiberi potest aluo
niendæ, additis, si opus esse videtur, syrupis. Pas-
illæ, ficus, pruna et polypodium ipsi insunt, insuper
ne fenna: quæ duo posteriora longam decoctionem
non ferunt sine virium dispendio, quare consultum es-
t vel fennam cum polypodio omittere in specierum
incinnatione, vel decocto iam parato nouam fennæ
portionem, quando ab igne remouetur, addere.

SPEC. DECOCTI CAR- MINATIVI.

Nihil quidem vetat decoctum hoc bibere, quod
nec exiguum fructum pollicetur : sed internus

usus, quantum observare licuit, abiit in desuetudinem. solisque enematibus hodie inditur hoc decoctum ad flatulentiam et colicam a causa frigida destinatis.

SPEC. DECOCTI EMOLLIEN- TIS PRO ENEMATE.

Vsus, cui commodissimum est decoctum, patet ex titulo. Scilicet ubi alius lenissime ducenda est, tale decoctum sufficit, quatenus fæces induratas probe emollit: præsertim olei quantitate debita accedente. Acrior et potentior clyster fiet additis electuariis, sale et aliis, quæ alio loco docenda sunt.

SPEC. DECOCTI FLORVM ET FRVCTVVM.

Est decoctum polychrestum, quod non solum moderate refrigerat, verum etiam acres humores obtundit et ad euacuationem aptiores reddit, unde in variis pectoris et viscerum abdominis affectibus commodum locum inuenit.

SPEC. DECOCTI LIGNO- RVM.

Expetitur ad curandos illos, quorum humores venereæ luis veneno infecti sunt. Jungendus est usus mercurialium aut antimonialium. Sed et præter hanc luem locum inuenit in aliis affectibus ab impuritate humorum ortis, vel cum illa iunctis, ut scabie, lepra, vlceribus antiquis.

SPEC. DECOCTI PE- CTORALIS.

Constat ex incrassantibus, discutientibus atque bechicis. Modeste adhibitum expectorationem iuuat, quare tam in pleuritide et peripneumonia ad opem vocari aliquando debet, quam in catarrhalibus molestiis, præsertim ubi tussis vehemens a tenuitate et acrimonia feri, in bronchiis ac summis faucibus secreti et excreti, pendet, conspicuum sæpe fructum adfert. Non diu talibus inhærendum esse, aliunde constat.

SPECIES DIACALAMINTHAE.

Id est pulueres, qui ingrediuntur electuarium de calamintha. Illud a GALENO multis locis valde laudatur, utpote non modo ventriculo et intestinis proficuum, verum etiam urinæ ac mensibus cendis utile, ac morbis diuturnis, sensim puta emendata chylosi, hincque meliori sanguine reddito, percurandis. Sed nostræ descriptiones a Galenica, cuius exemplaria mendosa hic videntur, discedunt, quoniam piperis nimis excessiuam quantitatem desiderant. Non dubito, quin continuato usu aliquid boni in phlegmaticis, senibus, pituitosis efficere possint: neque mihi videntur hæ species accedere ad puluerem ari compositum, quem supra vidimus. Dari potest scrupulus unus.

SPEC. DIACINNAMOMI.

Qui *diacinnamomu* scribunt, sequuntur declinationis Græcæ legem in voce mere Græca: id quod in statim sequente *diacrocu* etiam observatum est. Sed linguæ pharmacopœorum multo indulgentur. Sunt autem stomachicæ, senibus, tandem concoquentibus, flatulentis satis idoneæ, præcipue si a pastu, trageæ instar, addito saccharo, cum buccella panis tosti vino emolliti assumantur.

SPEC. DIACROCV.

Ab Arabibus nobis transmissæ sunt aliquot compositiones, quibus *diacurcuma* nomen est. MESVE, ubi theriacam et trypheras posuerat, tamquam dignitate his proximas, ponit diacurcumam maiorem et minorem, ut in mea editione scriptum est. Quum vero istud, quod nostro ævo vocatur curcuma, radicis genus ab utraque absit, varii varias eius rei rationes reddiderunt. Mea coniectura est, medicamento huic nomen absolutum fuisse *κρόκωμα*, id est *crocotinctum et imbutum*. Nam verbum *κροκόω*, et hinc deductum *κροκόλος* in usu sunt. Id nomen, vna cum ipsa re, a Græcis ad Arabes transiit, et ab his nobis relictum et transmissum est per interpretes linguarum usu parum instructos, qui quum tam multis medicamentis præpositionem *dia* viderent præpositam, hinc eandem æque absurde præfixerunt, quam *diacatholicon* pro *catholicon* effinxerant. Quod autem *curcuma* pro *crocoma* fecerunt, ex Arabismi indole factum est, quippe cui non conuenit, ut mutacum liquida vnica tantum vocali subsequente effera-

tura

ur: legerunt itaque *corcoma*: et quum *o* et *u* vocales
odem signo scribantur, atque certæ et perpetuæ le-
es de sic vel aliter pronunciando defint, *curcuma*
nata est, longe certe minori distorsione, quam infi-
ita alia subierunt, vt Serapion in *Alfaharaium*, cet.
DAN. COSTAEVS ad MESVEN, *p. m. 112. b.*
m coniicit recte vocari *diacrocoma*, quem hac di-
rensione iuuare volui.

Nostri descriptio exhibet illam, quæ *diacurcuma*
magna apud Mesuen dicitur, qui de ea promittit,
quod ventriculi, hepatis, lienis morbos frigidos, et ob-
staculorum diuturnos, sanat: et quæ his succedunt symptoma-
ta, obstructions, hydropem, cachexiam, colorem cor-
poris fædum, humorum in ventriculo corruptelam, a-
stibus crassis inflationem, dolorem quoque renum et
vesicæ a causâ frigida vel obstructione mitiget, vri-
umque prouocet. Dosin præscribit a drachma vna
ad tres, scilicet si cum mellis triplo in formam ele-
uarii compositum sit: absque melle igitur a granis
V. ad XXXV.

SPECIES DIAIREOS.

Ad species diatragacanthi adduntur saccharum can-
tum et rad. ireos Florentinæ, quæ totius compo-
sitionis dimidium efficit. Est hæc radix digestiua et
tidens inque tenera ætate vsque ad effectum vom-
itum procedit: quare huic seorsim hæ species pro-
nt in pectoris oppletionem et minitante suffocatio-
ne, ad scrupulum dimidium exhibitæ. In adultis
drachmæ dimidium præberi debet. Facile rancescit,
species diatragacanthi cum seminibus paratæ sint:
tamen pluribus locis, ob hanc ipsam causam,
nitti solent.

SPECIES DIAMARGARITI CALIDI.

Secundum analogiam scribendum esset *diamargaron*: sed vsu dispensatoriorum valet alterum. Margaritas medicinæ intruferunt Indi, ab his Arabi acceperunt, ab Arabibus ad nos propagatus est vsus. Sed fere frequentiores sunt frigidi quam calidi elæctuarii species. Ad frigidos vniuersi corporis affectus, animi defectionem, suffocationem hysterica et ventriculi imbecillitatem commendantur. Datur scrupulus vnus.

SPECIES DIAMARGARITI FRIGIDI.

Sunt refrigerantes et subadstringentes. Longum morbo deiectis et imbecillitate languentibus ad pristinum robur recuperandum commendantur. Osmia frigida adiecta non bene ferunt ætatem. Dantur possunt ad drachmam dimidiam: sed plerumque complementi vel ornamenti causa aliis pulueribus adduntur pauca tantum grana.

SPECIES DIAMBRAE.

Ad omnes affectus frigidos conueniunt: seorsim vero vertiginosis commendantur. Sunt, qui in hoc morbo commendant has species cum castoreo mixtas pro errhino adhibere. Si moschus et ambra defint, vt in incompletis, dari potest scrupulus vnus completæ raro solæ exhibentur, et non nisi senibus et frigidis.

SPE

SPECIES DIAMOSCHI DVLCIS.

Duplex ex moscho electuarium descripsit MESVE in *antidotario*, dulce et amarum. Illius sunt i pulveres, seu hæ species, quæ, quoties vsus populat, quadruplo mellis excipi et permisceri possint. Vicata est illa confectio cerebri frigidis affectibus, melancholiæ, vertigini, paralyfi, spasmis, cordis palitationi, spirandi difficultati. Orientales populimulto valde delectantur, videnturque illum facile ferre: nam omnes fere Arabes hanc, aut leuiter tantum differentem, confectionem ex musco frequenter commendant. Dandam præcipiunt duabus ante cibum oris.

Amarum fit, quando his speciebus additur aloë cum absinthio, rosis et castoreo: sed id vsu excidit, ob ingratissimum saporem.

SPECIES DIANTHOS.

Florem rorismarini per excellentiam vocabant olim τὸ ἀνθος, id est, *florem*. Melius itaque scribendus cum D. D. AVGVSTANIS *dianthon*, vel, quod aliis placet, *dianthus*. Sunt aromaticæ, carminatiuæ et cephalicæ: commendantur tristibus et nimis deliquium crebro patientibus, vt et catarrho affectis, ac omnibus imbecilibus. Dari potest scrupulus ad drachmam dimidiam.

SPECIES DIAPENIDIORVM.

Multum conueniunt cum speciebus diatragacanthi, sed ob addita aromatica sunt aliquantum calidæ.
Tus-

Tussiculosis conueniunt : sed oportet recens esse paratas, nam rancorem facile contrahunt ob semina fructus, atque verminant ob amyllum. Dantur drachma dimidia ad integram.

SPEC. DIARRHODON ABBATIS.

Melius scribetur ABBASI, quia auctorem habet EBN ABBASVM Persam, qui vulgo *Habib* Abbas dicitur. Est satis antiqua et celebris confectio quam vel forma molli vel solida frequenter adhibebant veteres. Est ex aromaticis et quibusdam resoluentibus et aperientibus concinnata, quare hepaticis et ictericis prodest. Bene facit a morbo reualescentibus ad concoctionem ac chylicationem iuuandas viresque erigendas. Sæpe correctorii loco adduntur hæ species infusis vinosis purgandi scopo præscriptis quo scopo etiam extracto panchymagogo Crollii adiunguntur. Dantur species ad drachmam dimidiam. Semina quatuor frigida plerumque hodie omittuntur, quo longius durare possint sine vitio.

SPECIES DIATRAGACANTHI FRIGIDI.

In species diaireos assumuntur. Cum illis, quæ diapenidion inscribuntur, in plerisque conueniunt. Ne facile rancescant, multis locis semina quatuor frigida omittuntur. Si recens paratæ sint, salutariter exhibentur tussientibus cum calore lento exsiccatiuo. Multum sacchari habent, quare ad drachmam integram dari debent, hæcque quantitas partitis vicibus ori ingerenda est, vt ab affluente salua dilua-

quatur, lenteque deglutiri possit: quam admonitionem veteres diligenter inculcant.

SPECIES DIATRION PIPEREON.

Nomen habet a tribus piperum generibus, quæ basin medicamenti constituunt. Paulo simplicius, quam hic legitur, GALENO in usu fuit, quibus eius celebrat *de sanitate tuenda VI. cap. 5. 344. ed. Lat. Bas.* Non solum tarditatem et debilitatem ventriculi emendat, verum etiam flatulentias aufert et mucum tenacem incidit et attenuat.

SPECIES DIATRION SANTALON.

Santala calorem æstuantis hepatis corrigere veteres vno ore perhibent. Dabant igitur has species contra febrem laborantibus, ictericis, hydropicis, ad drachmam dimidiam et ultra.

SPECIES DIATVRBITH cum RHABARBARO.

Antiquis erant commendatissimæ ad vermes exturbandos: sed fere semper cum sufficiente sacchari quantitate in morsulos vel tabellas redigebant.

Hodie, postquam ialappa ubique exstat, longeque securior et benignior, raro expetuntur hæc species. Morsuli dabantur ad drachmas tres, quinque, sex pro ratione ætatis: sine saccharo scrupulus unus ad drachmam dimidiam est dosis sufficiens.

Cum-

Cumque ipsæ species alicubi sine hoc, alibi cum saccharo paratæ prostant, pro eo dosin admodum oportet indiuidui annis et viribus congruam.

SPECIES DIAXYLA LOES.

Est a MESVE accepta, qui ad morbos cordis ventriculi et hepatis frigidos, hasque partes corroborandas confectionem inde paratam commendat id est ad syncopen, cordis palpitationem, concoctionem debilem ac deprauatam. Porro etiam animam exhilarando eandem prodesse scribit, et halitui oris emendando: quo ultimo scopo si quis expetat, debet adhibere completas et in tabellas cum saccharo redactas. Per se dantur a scrupulo ad drachmam dimidiam.

SPECIES PRO EPITHEMATO CAPITIS.

Destinatae sunt vrisibus externis, atque a speciebus pro cucupha hoc differunt, quod hæ sic infunduntur sindoni in formam mitræ redactæ: nosti autem linteo etiam inuolutæ irrorari solent aceto quodam aut aqua spirituosâ, ut theriacali, spiritu lauedulæ, rosarum, aut denique, quod consuetissimum, ambobus mixtis, et circum frontem ac tempora ligari.

SPECIES PRO EPITHEMATO CORDIS.

In morbis malignis officiosi medici debent, ne mulierculis præueniantur, aut culpam negligentiæ agnoscant.

groti apud imperitos vel æmulos incurrant, hoc
tiam auxilii genus non omittere; tanto magis illis
ocis, vbi consuetum est cor omni modo munire.
vel sicci facculi appenduntur, vel, quod melius,
rorati vino generoso, aqua spirituosa, aceto quo-
am, aut citri succo. In pharmacopœis Norica et
ugustana describitur *aqua pro epithemate cordis*,
uæ seorsim huic sedulitati conuenit.

SPECIES PRO FOMENTA- TIONE.

SPECIES PRO GARGARIS- MATE.

Sum titulus ipse indicat.

SPECIES DE GEMMIS FRIGIDÆ.

inter delectabilia electuaria per Arabes ad nos trans-
missa illud de gemmis frigidum, cuius hæ sunt
pecies, tantum eminet, quantum luna fulget inter
ellas minores. Valet, commendante MESVE,
ad frigidos affectus cerebri, cordis, ventriculi, he-
atis, vteri, et quidem efficacissime. Melancho-
cos sine caussa manifesta tristes, timidos, solitarios,
uat, exhilarat, ad mores probos inuitat, emen-
at cordis tremorem, syncopen, ventriculum a fri-
ida intemperie imbecillum roborat, et coctione
meliore reddita corpus bene coloratum et odoratum
ficat, ob id sumtum regibus et magnatibus ma-
is in usu est. Hactenus euangelista medicorum.
Nostro

Nostro ævo satis parum tribuitur his speciebus, raro, nisi ornamenti et moris gratia adduntur medicamentis pro diuitibus et magnatibus præscriptis. Dosis integra est a scrupulo ad drachmam dimidiam sic effectum adstrictorium satis edent. Cum aqua cordiali aut vino generoso præbendæ sunt.

SPECIES DE HYACINTHO

Ex his, addito syrupo conueniente, paratur *confectio de hyacintho*, quam suo loco vidimus. Hæc species ab illustri STAHLIO, ipsumque sequentibus crebro adhibentur scopo adstringendi, temperantibus pulueribus addendæ, in hæmorrhagiis aliisque fluxibus nimis compescendis: sed vix ultra quatuor vel quinque grana ascendunt.

SPECIES HIERÆ PICRÆ SIMPLICIS.

Pleraque de his dicenda prælibauimus supra, ubi de *electuario hieræ picræ* agebamus. Vix quisquam hodie dandis his speciebus gratiam consequetur ob amarissimum saporem. Angli in usu frequenti habent *tincturam hieræ*, quam et *sacram* vocant, parantque ex specierum harum vncia vna coccionellæ scrupulo vno, quibus vini albi libra duas cum dimidia affundunt. Dant hanc tincturam ad uncias duas, et, si potentius euacuare cupiunt syrupi de spina ceruina vnciam vnâ ad prædictas duas adiiciunt: de quo vide sis *pharmacopœam Batavianam* et FREINDII *comment. de febribus* pag. 205.

SPECIES HIERÆ PICRÆ RHASIS.

Fortē non aliam ob causam poni debuerunt, nisi
vt pharmacopœus illis ad concinnandas *pilulas*
occbias vtatur.

SPECIES PRO INFUSO APERITIVO ET HY- DRAGOGO.

Sunt ex incidentibus, diureticis et laxantibus con-
cinnatæ. Videntur optime infundi aqua feruida,
qua emollitis affundi deinceps vinum poterit, atque
post macerationem sufficientem per aliquot dies po-
rari in cachexia, œdematibus et hydrope.

SPECIES PRO INFUSO LOCO THEÆ.

Quum nostro sæculo infusum theæ frequentissi-
mum sit, varia a variis proposita sunt vel simi-
licia, vel composita, quæ possent exotico theæ sur-
rogari. Singulari libro hoc argumentum tractauit
COHAUSENIUS. Quod ad has species attinet,
sunt ipsis varia vegetabilia tonica, traumatica, re-
soluentia, vterina, carminatiua, diuretica, quæ in-
fusum non inefficax reddunt. Sed vereor, vt lau-
datissimas theæ veræ vires tam blande anodinas æqua-
re, et in quouis statu valetudinis æque secrete ac fru-
tuose adhiberi possint.

SPECIES LÆTIFICANTES GALENI.

Sunt species, seu pulueres, ex quibus conficitur *electuarium lætificans* Galeno adscriptum a NICOLAO ALEXANDRINO, cuius tamen nemo potuit vestigium apud ipsum inuenire. Perhibetur animum exhilarare, vires instaurare, corporis malum habitum emendare et halitum oris commendare. Sunt satis vniuersales hæ species, possuntque in plerisque chronicis affectibus vel per se dari a scrupulum vnum, vel pulueribus aliis adiungi.

SPECIES LÆTIFICANTES RHASIS.

Sunt iterum species *electuarii lætificantis*, quod RHASES descriptum reliquit *ad Almanforem* IX cap. 13. Idem, quod de præcedenti dictum est præstare perhibentur.

SPECIES LIBERANTES.

Celebre olim nomen consequuta est *confectio liberans*, scilicet a peste et morbis malignis; atque huius sunt species hæ. Qui in nomine huius et præcedentium duarum medicinarum scribunt *lætificantis, liberantis*, analogiam grammaticam meliutuentur: ceteros excusat vsus, temporis diuturnitate confirmatus. Tamquam in vnam hic conflueret quicquid pulueres bezoardici et alexipharmaci veteres, vt et Pannonius ac Mantuanus habent. Est

de his idem iudicium. Vtinam fidem liberent,
quem titulo faciunt.

SPECIES LITHONTRIPTICÆ.

Vocatur ab aliquibus *lithontribon*, nomine Græco, τὸν λίθον τριβόν, quod calculum comminuit. De usu hoc promittitur: *Præclarum ad indigestionem stomachi ex frigiditate, iliorum lumborumque dolores compescit, lapides in renibus et vesica potenter confringit, et inde mirabiliter expellit. Stranguriam et dysuriam e vestigio soluit.* Vtinam sint ex omni parte veræ laudes. Si in electuarius redactum est, veteres dare præcipiebant drachmas duas aut tres. In pulvere igitur scrupulus ad drachmam dimidiam erit iusta dosis: iungendo vehiculo commodo et circumspecte continuando.

SPECIES MORSVLORVM IMPERATORIS.

Sunt aromaticæ, quæ in frigidis ventriculi vitiis præberi possunt per se, vel addi digestiuis et pepticiis.

SPECIES PRO PEDILVVIO.

Decoquantur aqua, idque decoctum infunditur frigidæ, ut teporem conuenientem consequatur.

SPECIES PLERIS ARCHON- TICON.

Vix alibi maior de nomine dubitatio occurrit, quam in denominandis et recte scribendis his speciebus. Veteres fere scribebant *Plerisfargicon*, aut *plirisarcoticum*: nullo commodo sensu. Doctus sane medicus et professor Tubingensis LEONARDVS FVCHSIVS, qui NICOLAVM MYREPSVM ALEXANDRINVM e Græco Latinum nobis dedit, plenum nobis nomen restituit, πλήρης ἀρχοντική ἀντίδοτος. Pro hoc, alia ellipsi, dictum fuit πλήρης ἀρχοντικόν. i. e. *antidotus plena principalis, plenum principale* (subaudi *electuarium*.) vide *section. I. num. 149.* Non autem placet, quod Latine vertit, *implens principale*: mallempue *principale completum*. Scilicet vt nos frequentissime species insignimus completas et incompletas: de quo hic non videtur necessarium multa differere.

Est longa compositio, quicquid fere est aromatici et cordialis complexa. Comendatur ad calorem ventriculo conciliandum, cardialgiam, vomitum ciborum, et pulmonum grauitatem. Conferre etiam perhibetur iis, qui ex longo morbo penitus extenuati sunt, plurimamque imbecillitatem contraxerunt, quos, concoctionem et chylicationem iuuando, ac excretionem promouendo, corroborat.

SPECIES PLVRIVM HERBARVM.

Sunt plurium herbarum incisarum farrago, destinata, vt videtur, plebeiorum desiderio, qui a pharmac-

macopœo petunt species pro infuso vinoso, quod curationis vernalis causa bibant.

SPECIES PLVRIVM HER- BARVM D. D. STAHLII.

Videtur et hæ destinatæ infusis similibus pro hypochondriacis.

SPECIES ROSATÆ NO- VELLÆ.

Etiam hæ ab ultimis Græcis ad nos sunt transmissæ per NICOL. MYREPSVM *sect. I. num. 204.* non sine ratione dubitandi de nominis causa. Efficax prædicatur antidotus inde parata ad calorem stomachi, et ad iecinoris pulmonisque siccitatem, sitim, vomitum, sudores colliquantes. In genere omnibus diuturno morbo extenuatis, viriumque defectu laborantibus, admodum auxiliari perhibetur.

SPECIES PRO SACCVLIS ODORIFERIS IN PESTE.

Dirus morbus, et plerumque humanis viribus longe superior, pestilentia, omne præsidiorum genus adferre suadet, ne quicquam videamur omisisse. Huius sunt census sacculi odoriferi, a sanis præservandi, a laborantibus et correptis vires communiendi, causa appendendi. Utinam multum profint.

SPECIFICVM ANTIFEB- RILE CROLLII.

Sunt conchæ calcinatæ, adeoque in veram calcem viuam mutatæ. Quando diu steterunt comminutæ, superficiem tegit efflorescentia quædam salina, quæ in ventriculum assumpta aliquando graues cardialgias concitare notata est: quare illam remouere subinde iuuat, quo facto non adeo ineptum euadit remedium, cui b. D. D. STAHLIVS alicubi, (locus requirenti nunc non succurrit) testimonium bonæ operationis tribuit. Datur drachma dimidia ad duos scrupulos instante paroxysmo febrium intermittentium.

SPECIFICVM CEPHA- LICVM D. D. MICHAELIS.

Est celeberrimum remedium antepilepticum et antispasmodicum. Ultra dimidiam partem facit cinnabaris, cuius forte minui quantitas, sine virium iactura, posset. Est in officinis Norimbergenfibus *pulvis epilepticus rubeus*, huic specifico non multum dissimilis, sed in quo minor est cinnabaris quantitas: quem non minori tamen fructu adhibitum scio. Datur a scrupulo dimidio ad drachmam dimidiam: quumque tot iam annis per vniuersam Germaniam vtilissime in morbis infantum ac adultorum adhibeatur, satis refutat crudam illam accusationem non neminis, qui publice scripsit medicos cinnabarin tenellæ ætati præbentes eodem loco habendos esse cum illis, qui infamem puluerem successionis dispensant.

Excell.

Excell. D. D. HERELIVS, medicus Norimber-
 ensis, amicus cui plurimum debeo, solet hunc
 pulverem cum mercurio dulci iungere, ad blandam
 et tamque salivationem excitandam: quæ methodus
 nunc præcipue laudanda est, quando mercurius pur-
 gandi stimulum exserit: de quo legatur *commercium*
litterarium physico-medic. Norimberg. ann. I. spec.
II. p. 412. Obiter notamus ex hac descriptione il-
 lustrari, quid sibi velit in cinnabari natiua præpa-
 anda desiderata et præscripta *aqua calamitatis*,
 quam tonitruam esse discere nunc licet.

SPECIFICVM STOMACHI- CVM.

Quum auctor PETRVS POTERIVS intelligi no-
 luisset, dignus erat qui negligeretur, nisi sæ-
 culo superiori, arcanorum ultra modum cupido,
 acuisset tanto solertius requirere, quod sollicite
 elabatur. Gratulandum est nostro ævo, quod sper-
 are lucripetarum arcana didicit, atque ut omnes eo
 amite pergant, hominumque sibi solis natorum for-
 tes contemptu vindicent, optandum videtur; qua
 mente præditis me semper adiungam.

Quod in officinis hoc nomine nunc exstat, in alia
 xide est sub nomine *antimoni diaphoretici mar-*
ialis; non contemnendum illud quidem tonicum,
 et adstringens, pro adhibendi modo: sed tanto ti-
 lo minus certe dignum, quam sine ambizioso titu-
 lincedens *pulvis stomachicus Birckmanni*.

SPERNIOLA CROLLI.

Quid sibi nomen velit, equidem me nescire profiteor, cum multis aliis, quibus chemici Paracello-Helmontiani denominationem ex lepidio suo ingenio imposuerunt. Auctor promittit de hac sua medicina, parum hodie usitata, insignes vires in hæmorrhagiis spontaneis, ubi omnia irrita alia fuerunt compescendis, si grana tria vel quatuor cum aqua bursæ pastoris propinentur; aut auellanzæ dimidiur in aqua plantaginis exhibeatur. Vide *basilic. chymic pag. 236.* Equidem experientiæ assurgo: sed ratio a myrrha, quæ potissimam pulueris partem constituit, expectare hoc non iubet: nec diserta experitorum testimonia succurrunt.

SPIRITVS ABSINTHII.

Propositus est ad exemplum, quod sequatur pharmacopœus in parandis spiritibus ex herbis et summitatibus. Desiderantur autem tales ab aliquibus in parandis singulorum vegetabilium essentiis, ut loco menstrui inseruiant. Illi qui a vegetabilibus oleis refertis abstracti sunt, illam sulphuream eorum partem in se fouent, adeoque longe magis calidi et expansiui sunt, quam simplex vini spiritus. Merito autem deliberatur melioresne fiant essentiæ sic paratæ: quum sanguinem fortius commoueant, caputque magis feriant. Id vero quum essentia absinthii per se satis faciat in iuuenibus et plethoricis: talis sane essentia, cum hoc spiritu facta, minus erit apta. Quibus aliis vsibus expetatur, aut inseruiat, non iam succurrit.

SPIRI

SPIRITVS ACETI.

Vide supra *acetum destillatum* : nam præscripto modo nihil aliud impetratur.

SPIRITVS ÆRVGINIS.

Est fortissimus spiritus aceti, quem ars valet sistere. Interne datur, dilutus aqua vel vino, ad appetitum excitandum, vt et scopo resoluendi et aperiendi. Sufficiunt guttæ quinque ad decem vel quindecim. Chemicos vsus heic attingere non licet.

SPIRIT. ÆRVGINIS
COMPOSITVS.

Ipissimus est, qui sub notiori titulo *spiritus asthmatici* mox obueniet.

SPIRIT. ANGELICÆ.

Imbutus est oleo radicum angelicæ. Saccharo distemperatus tempore graui catarrhali vtiliter bibitur ad vnciam dimidiam. Additur etiam mixturis et potiunculis diaphoreticis.

SPIRIT. ANISI.

Etiam hic spiritus, saccharo distemperatus, bibitur scopo carminatiuo et pectorali. Additur potiunculis pectoralibus. Succo ireos cæruleæ nostræ is hydropico ad expurgandas aquas præbendo vtili-

ter admiscetur, quo facto longe mitius agit, quam per se datus.

SPIRIT. ANTAPOPLECTICVS ET EPILEPTICVS.

Titulus docet, quid expectari de hoc præparato debeamus, idque *excellentis virtutis compos* in fine prædicatur. Suspendo iudicium, quum nec ipse vmquam adhibuerim, nec ab aliis adhibitum cum fructu viderim.

SPIRIT. ANTIFEBRILIS.

Est spiritus acidulus clyffo antimonii paria facturum in acidulandis potiunculis, quibus febris laborantium sitim solemur.

SPIRIT. ANTIMONII.

Vide supra *clyffum antimonii*.

SPIRIT. ANTIPARALYTICVS.

Parum differt ab aqua apoplectica: puto etiam vsum vtriusque eundem esse debere.

SPIRIT. ANTISCORBUTICVS.

Magnæ aduersus scorbutum efficacæ prædicatur in fine descriptionis. Distemperari debet aqua et succo citri, si interne dare volumus: ad oris colutio.

utionem decoctis additur, aut melle aquilegiæ temperatur.

SPIRIT. ANTISPASTICVS.

Darum differt a spiritu antiparalytico: poteritque, credo equidem, alter alterius loco adhiberi.

SPIRIT. APERITIVS PENOTI.

Vires eius insignes perhibentur in expediendis infarctibus et obstructionibus viscerum. Dandus est scrupulus vnus ad drachmas duas vel tres in liuore conuenienti. Passim hodie iam obliuioni atur.

SPIRIT. AROMATICVS OLEOSVS.

Est quasi aliquod sal volatile oleosum; sed non adeo multum olei in se recipit, vt nimia caliditas extimesci debeat. Odorando adhiberi potest, et iterius etiam, modesta manu, in affectibus frigidis propinari, vt salia volatilia.

SPIRIT. ARTHRITICVS.

Darum diuersus erit a spiritu antapoplectico et aperitiuo Penoti. Nostro æuo parum probantur huiusmodi destillata, in quibus, si vitrioli et tartari spiritum cupimus, additorum vegetabilium vires perfundare necessarium est: si has conseruare studemus, his oportet superfedere.

SPI-

SPIRIT. ASTHMATICVS.

Idem omnino est, qui supra sub nomine sp. æuginis compositi occurrebat. Refertur ad auctorem D. D. MICHAELEM. Est acido-volatilis penetrans adeoque satis resoluens et aperitiuus: quare non in asthma solum, sed ceteris etiam oppletorii pectoris affectibus satis proficiuus deprehenditur. Dilui debet aquis pectoralibus. Dantur guttæ decem, ad triginta.

SPIRIT. BENZOINVS.

Non memini vsus interni siue spiritus, siue olei. Externus est ad fragrantem odorem imbuendam suppellectilem additis aliis odoratis. Oleum, quod alii affusa aqua rosarum parant, nitidam cutem reddit, abstergit porriginem, et vlcera sanare perhibetur.

SPIRIT. BEZOARDICVS
ET EPILEPTICVS.

Non satis capio sensum descriptionis datæ. Obscurum enim est, debeatne spiritus cornu aut ungulæ alces et cornu cerui assumi, an eorum rasura. Vltimum videtur nimis absonum, quum destillans spiritus baccarum iuniperi nihil ex his auferre queat. Si vero spiritus intelliguntur, aliquantum accedit ad celebrem spiritum bezoardicum D. D. BVSSII, quem illustris archiater et Regis Borussiae consiliarius intimus D. D. HOFFMANNVS multum in febribus, et multo cum fructu, adhibet:
cuius

uius *obseruat. physico-chem. lib. II. cap. XXVIII.*
ideri debent, vbi rector elaboratio docetur.

SPIRITVS CARMINA- TIVVS SYLVII.

Describit eum auctor *prax. med. lib. I. cap. IX.*
§. 29. et commendat ad nauseam, eructatio-
em, vomitum. Diluere ipsum iubet aquis men-
tæ, fœniculi, rosarum, in quibus saccharum so-
lutum sit, sicque cochleatim crebro præbere. Ad-
dit ibidem formulam mixturæ talis, quam imitari in
prescribendo iuuabit.

SPIRITVS CARMINA- TIVVS DE TRIBVS.

Est miscela spiritus nitri et tartari clystiformis, spi-
ritu vini excepta, ad naturam spiritus nitri dul-
cis accedens. Satis benignum est medicamentum et
torminibus ac flatulentis sedandis ac dissipandis
cosicuum. Dari possunt guttæ XXX. et am-
plius.

SPIRITVS CEPHA- LICVS.

Est ipsissimum illud medicamentum, quod LE-
MORTIVS in *collectan. chym. Leidenfibus cap.*
77. describit et vocat *elixir egregium antiepilepti-*
m. Prudenter hic omissa sunt, quæ ille auctor
addere iubet, vitriolum lunæ, flores vitrioli mar-
is et flores iouis. Non multum diuersus est, quem
in

in officinam Altorfinam quondam introduxit Exco
D. D. BRVNO, sub titulo *spiritus castorei com
positi*: cuius genuinam descriptionem tanto libe
tius aliqui hic legent, qui pro eo vtuntur ist
quem pharmacopœa Londinensis sub eodem titu
exhibet. Est autem, qualem a pharmacopœo de
terrime et honestissimo Dom. KIRSTEN
accepi:

Rec. herbæ saluiæ cum floribus
rosmarini c. fl.
florum lauendulæ ana Mj.
rad. pæoniæ vnciam dimidiam,
castorei optimi vnciam,
sp. vini rectificatissimi vncias XII.
sp. salis ammoniaci fescunciam
spir. tartari, vncias tres.

Post digestionem destilletur per balneum
maris pars spirituosâ, cui adde

olei succini
rutæ, ana guttas XX.
camphoræ drachmam vnam.

Mixta serua ad vsum.

Atque hoc spiritu, quo et excellentissimi collega
mei frequenter utebantur, crebro vsus sum in epi
lepsiis puerorum et adultorum, vt et hysterica sus
focatione et torminibus, cum optatissimo successu
Optime miscetur et cochleatim exhibetur. Dosi
non magna est drachma dimidia adulto. Etiam
odorandus exhibetur feminis hystericis. Non du
bit

bito, quin secundum nostram descriptionem paratus
paria factururus sit.

SPIRIT. CERASORVM NIGRORVM.

In Sueviæ tractu ad lacum Bodamicum magna co-
pia optimi et sane delicati huius spiritus paratur,
hincque longe lateque ad vicinos exportatur, qui dul-
cedine eius illecti aliquando satis multum eo se im-
plent. Tribuuntur ipsi vires cordiales aut cephalicæ,
sed maiores, quam spiritus alius legitimo tempore ac
modo adhibetur, vix possidebit.

SPIRIT. CEREBRI HV- MANI.

Mihi non licuit videri fructum medicinæ huius, cre-
do autem introductam esse ab aliquo, qui sin-
gulares vires antiepilepticas ab ea sibi præfiguravit.
i quis contendat talibus carere posse et debere phar-
macopolium, huic me facile adiunxero.

SPIRIT. COCHLEARIÆ.

Fortè solus præstat, quicquid ab antiscorbutico spi-
ritu expectatur. Nescio autem an descriptio ple-
na sit. Me quidem tenet persuasio, præscripta me-
thodo nil nisi aquam acquiri posse: quum vero in
ibiuncta nota fermentatitius spiritus dicatur, suspi-
or admonitionem de fermento addendo, et ceteris
que spectantibus, incaute omissam fuisse. Alter mo-
us per repetitam abstractionem ut commodior est,
spiritum fermentatitio nihilo inferiorem largitur.
Dari

Dari potest dilutus aquis antiscorbuticis ad drachmam dimidiam vel integram. Pro oris collutione temperetur melle rosarum, vel, quod melius est, aquilegiæ.

SPIRIT. CORNV ALCES.

SPIRIT. CORNV CERVI.

SPIRIT. CRANII HVMANI.

Coniungendos putavi hos spiritus, quum forte pauci hodie dubitaturi sint, viribus eos ac usu conuenire. Si rectificati sunt, constant ex phlegmate per sal alealinum volatile saturato : quumque de sale volatili huius generis dictum sit, nihil habeo quod addi magnopere mereatur. Mixtionem cum spiritibus ardentibus admittunt hi spiritus : quare essentialibus catarrhalibus vtiliter iunguntur. B. D. D. STAFFLIUS ad duas tresue partes tincturæ cuiusdam alcalinæ vnam huiusmodi spiritus addebat, quam mixturam vocabat tonicam, itemque specificum ad hemi-craniam laudabat, effectu sane conspicuo et optato, quem in me ipso subinde expertus sum. Dari hi spiritus solent a guttis decem ad triginta. Vidi plebeios in Palatinatu superiori homines ipsum proprio consilio ex pharmacopolio petatum ad integram drachmam cum vino adusto hausisse. Effectus est aperitiuus, antispasmodicus et sedatiuus : si regimine adiuetur, valde fit diaphoreticus ; alias fere magis est diureticus.

SPIRIT.

SPIRIT. CORNV CERVI ES- SENTIFICATVS.

Quam prærogatiuam habeat præ spiritu ordinario, non peruideo. Forte maioris gratiæ causa expetitur. Dosis erit eadem.

SPIRIT. CYDONIORVM.

Acydoniis malis gratum odorem et aliquantum virtutis anodinæ ac carminatiuæ retinuit : quare instar spiritus carminatiui, dilutus aquis conuenientibus, dari potest in torminosis affectibus, deiectionibus nimis, vomitu ac nausea.

SPIRIT. FEBRIFVGVS ET DIAPHORETICVS.

Est potius essentia diluta, quam spiritus. Vegetabilia varia alexipharmaca, diuretica, stomachica, terina eam ingrediuntur. Ad duas de viginti libras accedunt opii quatuor drachmæ : cuius quidem inuitu non esset extimescendus, modo cetera impleret nomen, quam titulus facit. Fateor me nescire modum febrem vllam eius ope expugnandi.

SPIRIT. FOENICVLI.

Spiritui anisi paria facit.

SPIRIT. FORMICARVM.

Spiritus hic acido volatili penetrantissimo præditus, valde multum laudatur tamquam analepticum

cum, roborans, quin aphrodisiacum, quo intuitu aqua magnanimitatis vocari meruit, diureticum, antapoplecticum et antiparalyticum. Interne cochlear vnum vel alterum iubetur sumendum. Externe illinitur partibus dolore rheumatico et arthritico vexatis, quando malum iam decrescit: itemque in omni atonia et motus ablatione vel deprauatione.

SPIRIT. FRAGORVM.

Laudatissimas fragorum vires, in æstu et acrimonia sanguinis contemperandis, non seruat, sed potius calefacit et humorum motum intendit. Tamquam diureticum commendatur.

SPIRIT. FVLIGINIS.

Subscribo facile iudicio celeberrimi D. D. LVDOVICI, qui nos, spiritu tartari instructos, facile carere spiritu fuliginis tam simplici, quam artificiosius compositis, posse existimat. Quantum alii virtutum ipsi et salis eius volatili tribuant, legatur in commentariis chymiatrorum. Adde dissertat. inauguralem Altorfii 1722. *de fuligine* habitam a D. Lic. LEVTEIN.

SPIRIT. FVMARIÆ.

Est satis diaphoreticus, præsertim si planta in medio flore, quum iam bona pars folliculorum seminalium adest, siccata prius, fuit adhibita. Est parergon extracti cum spiritu vini parandi. Dari potest saccharo distemperatus tempore pluuiæ nebuloso, et hinc catarrhalibus molestiis occupato homini, ad drachmam vnam et amplius. Etiam essentiaë fumarie parandæ satis commode adhibetur.

SPIRIT,

SPIRIT. HÆMATITÆ,

Est spiritus salis ammoniaci particulis martialibus ab hæmatite simul eleuatis imbutus, atque pro earum maiore vel minore copia plus aut magis adstringens et tonicus. Parce datus in frigidis et cachecticis satis bonus est.

SPIRIT. HYPERICI FLORVM.

Quibus vsibus seorsim expetatur, non memini me alicubi legere. Quantis laudibus essentia celebretur, notum et obuium est: forte aliquæ similes vires ab hoc spiritu sperantur ad melancholiam fugandam. Dari potest aliqua conuenienti aqua distemperatus et saccharo ad gratiam conditus.

SPIRIT. HYSSOPI.

Inter potiunculas pectorales tussientibus et catarrhis præscribendas adsumi potest, iunctis aquis conuenientibus.

SPIRIT. IUNIPERI E BACCIS.

Hic describitur per fermentationem parandus, qui fere ad medicos vsus expetitur, quum alter abstractitiuus vulgari vsu vsque ad abusum ingurgitetur aut saltem potetur, sub nomine *Genevre*, quo Galli iuniperum denotant. Est diureticus, alexipharmicus et stomachicus. Pro subiecti et morbi ratione a drachma dimidia ad integram datur, dilutus aquis conuenientibus, aut saccharo distemperatus. Catarrhis laborantes, post aliquot cyathos infusi calidi haustos commode hunc spiritum assument. Dilu-
tum

tum cum hoc spiritu rob iuniperi variis intentionibus vtiliter adhibetur, vt catarrhis dissipandis, ventriculo et intestinis roborandis, vrinæ ciendæ aut promouendæ insensibili transpirationi: quod plerumque regimine adhibito determinatur.

SPIRIT. LAVENDVLÆ.

Oleum balsamicum efficacissimum, quo hæc planta turget, crebra abstractione imbibit, hincque vires cephalicas, neruinas, discutientes acquirit. Magis externe, quam interne, expetitur ad odorandum, et membra paralytica, et a prægressis affectibus dolorificis debilitata, post modestam frictionem illinenda. Seorsim commendatur in linguæ paralyxi.

SPIRIT. LEVISTICI.

Vt angelicæ spiritus adhibetur: seorsim colicis et hysteriis passionibus a causa frigida ortis opitulatur. Est etiam externo vsu carminatiuus et discutiens.

SPIRIT. LIGNI SANCTI.

Est spiritus acidus ad tartari et fuliginis spiritum prope accedens, empyreumatico oleo imbutus, hinc ad sudorem mouendum commodus, ad guttas XXX. XL. sumtus et regimine adiutus. Specificas guaiaci vires antiuenericas frustra ab eo expectamus. Oleum, quod subsequitur, est blande septicum et mundificationium, adhibeturque externe ad vlcera venereorum mundificationem. Similiter etiam ex ligno coryi, buxi, aliisque parantur spiritus et olea, quæ hodie

die fere in defuetudinem abierunt, aut non tantopere, ac olim quidem, expetuntur.

SPIRIT. LILIORVM CON- VALLIVM.

Est vel per fermentationem, vt hic præscribitur parandus, vel vino generoso recentibus floribus affuso, et post macerationem sufficientem auocato spiritu mire grato et iucundo, præsertim si dilutus syrupo ceraforum bibatur. Cordiales vires, quæ de his floribus prædicantur, non inuenio. Sunt enim recentes satis fortiter purgantes, in quo cum rosæ pallidis conueniunt: siccati autem sternutationem satis vegete mouent. Si residuum a destillatione debite depures et inspisses, dabit extractum ad aloen succotrinam sapore et viribus proxime accedens, sed quod, ob sapam vini, non diu siccum conseruari potest. Si scrupulum vel drachmam dimidiam deuores, vegeta alui purgatio subsequetur. Externo vsu est valde bonum discutiens et resoluens, adeoque luxatis et alio modo vexatis partibus vtilissime imponitur vel illinitur: forteque nulla parte minus valebit aqua illa, quæ d'*Arquebusade* vocari et vsu multum frequentari assolet.

SPIRIT. LVMBRICORVM TERRESTRIVM SIMPLEX.

Parum vtique vltra spiritus vini simplicis vires ab hoc a lumbricis abstracto expectari recta cum ratione potest, siue internus siue externus vsus instituat.

SPIRIT. LVMBRICORVM TERRESTRIVM COMPOSITVS.

Auctor huius videtur intellexisse, quam parum simplex valeat spiritus, adeoque cupiisse illum roborare adiectis aliis, quæ censentur antarthritica. Melior utique est simplici, in quantum accepit ab vegetabilibus. Vfus est externus.

SPIRIT. LVMBRICORVM TERRESTRIVM VOLATILIS.

Est spiritus vrinofus, cui in doloribus rheumaticis et arthriticis multi aliquid tribuunt, quitamen spei suæ conuenientiore et insuper parabilior rem agnoscunt spiritum salis ammoniaci ad vsus externos, i. e. illum cum calce viua paratum. Quantum hic est debilior, tanto minori periculo adhibetur. Alii, præeuntibus D. D. AVGVSTANIS, parant hunc spiritum ex siccis, sicque spiritum impetrant diaphoreticum et diureticum, instar illius, qui ex cornu cerui elicitur, parique modo exhibendum.

SPIRIT. MASTICHINVS.

Oleum mastiches blandum, tonicæ et carminatiuæ virtutis, in se fouet: quare non sine utilitate conspicua datur in ventriculi atonia, inappetentia, ructibus, vomitibus a causâ frigida. Distemperatur aliquo syrupo conueniente. Datur a drachma dimidia ad integram.

SPIRIT.

SPIRIT. MATRICALIS.

Supra vidimus *aquam vitam mulierum*, cui hic spiritus est omnino simillimus; atque sub hoc titulo ad vsus internos venit, in flatulentia et suffocatione hysterica, quando a causa frigida pendet: potestque cochleatim offerri. Si ad vsus externos expetitur, ut abdomini illinatur, aut lintea conspersa imponantur, spiritus hic camphoratus expetitur: cuius etiam magnus vsus est in œdematibus et atonia ac flacciditate partium emendanda, si post modestam frictionem crebro applicetur.

Alibi spiritus matricalis alio modo paratus exstat ex partibus partibus mastiches, myrrhæ, thuris et succini, abstracto ab his spiritu vini compositus: qui nec ipse contemnendus est, et, præter expositos vsus, expetitur etiam ac commendatur conseruatis embryonibus, animalibus aliis, et præparatis anatomicis: quamquam magis conuenit illis imbuendis quæ siccare volumus, quam his, quæ placet in liquore conseruare: quibus longe parabilior liquor, spiritus scilicet frumenti, sufficit, qui hanc insuper, tam præ spiritu vini, quam quibuscunque aliis liquoribus, prærogatiuam habet, quod limpidus semper manet, nec ad flauedinem cum tempore inclinatur: de quo Exc. D. D. TREW in *commercio litterario physico-med. Norimbergensi* iam admonuit.

SPIRIT. NITRI.

Satis debilis spiritus hac ratione acquiritur: de modis destillandi melioribus videatur Exc. D. D. NEVMANNVS in *praelectionibus de nitro*. Est

ceterum spiritus acidus corrosiuus, qui ingratum spirat et sapit, adeoque rarissime ad vsus internos requiritur; externe aliquando ad verrucas auferendas adhibetur, vbi cauto tamen vsu opus est. Plurimum expetitur ad vsus chemicos et mechanicos, de quibus hic non est differendi locus.

SPIRIT. NITRI ANTICOLICVS.

Vix magnas prærogatiuas habebit præ spiritu nitri dulci. Nam quod oleosum et resinosum est in spiritu carminatiuo et essentia carminatiua, ipsa digestionem cum spiritu acido crassescit et durius redditur quam vt destillatione iungi possit. Dosis et vsus conuenit cum sequenti.

SPIRIT. NITRI DVLCIS.

Acidum huius spiritus omnino dulcescit et transiit in vinosum, admodum gratum odore et sapore. Si paretur ex spiritu concentrato, quem fumantem dicimus, longe magis efficax est et aromaticum quid recondit. Vulgari modo, vt in officinis plerumque fit, paratus dari ad drachmam dimidiam vel integram potest, dilutus aquis conuenientibus aut vino instillatus in torminibus alui, colica, flatulentis, conspicuumque effectum carminatiuum et anodinum exserit. Qui effectum refrigerantem ab ipso sperant, valde falluntur et euentu refutantur contrario. Memini Excell. STAHLIVM alicubi monere, ne illi, qui exulceratos renes aut aliam internam partem habuerunt, crebro vtantur hoc spiritu, et notabilem

abilem casum afferre, quo recrudescentis ulcerationis
euentus confirmatur.

SPIRIT. RORISMARINI.

Si a floribus rorismarini abstrahatur spiritus, dicitur aqua reginæ Hungariæ: hic, ubi folia simul accedunt, paullo minus gratus est, sed viribus non inferior. Plurimum eius consumitur a sexu æquiore, qui vix aquam aliam abluendo corpori adhibere sustinet, nisi hoc spiritu imbutam: in quo imitatores habet ex viris non paucos. Non inutilis est scopo medico ad odorandum et infundendum partibus dolore aliquo rheumatico obtuso vexatis, temque flaccidis: vertex etiam et collum post frictionem prægressam illo fonetur in molestiis catarrhalibus, dolore capitis obtuso, susurro aurium. Potest etiam modica quantitate interius præberi, scopo carminatiuo, diapnoico et diuretico.

SPIRIT. ROSARVM.

Rosæ iucundum odorem possidet, quare ad epithemata cum aceto rosarum, pro iis qui non uersantur hunc odorem, commodus est. Porro non secus, ac spiritus liliorum conuallium, virtutem discutientem probe exserit, si contusis, vexatis, tumulentibus, locis applicatur. Virtus cordialis, quæ si attribuitur, dubia est, et si quid ad vires erigendas facit, hoc a spiritu mihi videtur deriuandum: nam rosæ sunt vehementer purgantes.

Paratur etiam non minus fragrans ac elegans spiritum vini a floribus identidem abstrahendum: quem spiritum, si omnino a phlegmate liber est, possumus

mus iusta proportionē instillatis oleis fragrantibus in balsamum liquidum amoenissimum magnarumque virium convertere. Idem spiritus camphoratus, magis etiam quam alius spiritus, discutiendo valet. Si ante destillationem rosas adicias sal tartari, sicque vitato omni phlegmate, eum elicias, menstruum essentiae ambrae commodissimum nancisceris; quod amico cuidam, iam defuncto, in arcanis fuisse habitum recordor.

SPIRIT. RVBI IDAEI.

Est spiritus iucundus, instar illius qui ex cerasis et fragis paratur: sed blandarum fructus sui virium non magna dat documenta.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI.

Est spiritus alcalinus volatilis purissimus, tantum phlegmatis, si saturatus est, secum vehens, quantum salī soluendo sufficit. Vfus ipsius est externus, ad subtiliandas et euahendas particulas odorabiles aliorum liquorum his polentium. Deinde etiam ad resoluendum exterius illinitur articulis et membris dolentibus, qui vsus multis cautionibus a practico cordatis circumscriptus est. Interne patrum ævo crebrius et amplius, quam hoc nostro solet, adhibebatur, ex ea hypothēsi, quæ acidum morbosum plerorumque morborum causam statuebat, adeoque non poterat non penetrans hoc et humoribus facile insinuandum alcali, tamquam eius vindicem et antagonistam, commendare. Hodie a multis absolute damnantur omnia salia alcalina, vriosa, fixa, volatilia, in quacunque diathēsi inflammatoria

natoria aut putredinosa. In morbis chronicis aliquis locus superest scopo resolvente, diuretico, et, respectu solidarum partium, tonico. Dantur guttæ decem, viginti et amplius, cum vehiculis commodis.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI ANISATVS.

Satis hic utilis cognoscitur in affectibus pectoris demulcendis, tonum bronchiorum et vesicularum pulmonalium roborando, et decubitum humorum enacium dissipando. Eundemque fructum affert intestinis flatulentia distentis et excruciatas. Videtur etiam non parum valere ad lumbricos et alia animalia intestinis contenta, ad exitum compellendos. Communicauit mecum D. D. WOGAV, physicus Memmingensis doctissimus, casum feminæ dixerat vnde viginti annos passæ, tandemque in raucedinem diuturnam lapsæ, cui linctum, qui posteriori symptomati mederetur, ex oleo amygdalarum dulcium et syrupo violarum, modica nostri spiritus quantitate adiecta, præscripsit. Hoc adhibito omnis colorum abdominis et hystericorum scena de integro, et sæuissime quidem, adornabatur, quibus durantiis aliquot ranæ viuæ a misera discedebant: quo intellecto medicus laudatissimus maiori copia adhibere linctum iussit, moxque purgans idoneum subiunxit, quo plures ranæ expulsæ finem diuturno et antea inognito morbo imposuerunt. Dosis, vt prioris.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI CVM CALCE VIVA.

Est longe fortior, fereque igneus hic spiritus, si conferatur cum simplici ope cinerum clauellatorum

rum factō, vnde ad vsus tantum externos potissimum expetitur, qui et ipse in tenerioribus debet cautus esse, ne cutim exulceret.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI SVCCINATVS.

Celebratur cephalicus, neruinus, vterinus, diureticus, antepilepticus. Est anisato calidior. Dantur guttæ quindecim, viginti.

SPIRIT. SALIS AMMONIACI VINOSVS.

Ad odorandum ceteris commodior est, quia mixturæ cum spiritibus et oleis æthereis aptior est. Eius ope ex omnibus destillatis oleis salia volatilia oleosa facili parantur negotio. Interius dantur guttæ viginti, triginta.

SPIRIT. SALIS COMMVNIS RECTIFICATVS.

Inter tres modos hunc spiritum parandi priores duo dant debiliorem, qui in officinis ad vsum adhibetur. Sed fumans ille, nimis concentratus, chymicis potius vsibus vltioribus expetitur. THEOPHRASTVS PARACELSVS in febrium malignarum curatione spiritui salis multum tribuit: HELMONTIVS ad dysuriam et ischuriam senilem illum commendat, ac memini sane felicitis effectus, cum, post multa a medicis frustra adhibita, superueniens chirurgus aliquot guttulas in iusculo offerret, magnamque gratiam et laudem cita curatione reportaret. Est etiam vsus externus, vt melle rosarum distem-

temperato gurgulio ac fauces inflammatae saepius
angantur, ne suppuratio aut plena corruptio conse-
quantur. In ipso quoque sphacelo ad progressum
nali inhibendum spiritus, sed concentratus, bene
adhibetur: quod ex usu butyri antimonii elucescit,
quod nihil aliud est, nisi spiritus salis concentratus,
particulis antimonii regulinis saturatus.

SPIRIT. SALIS DVLCIS.

Spiritus hic non tam perfecte dulcescit, quam ille
nitri sed acido - salinum quid gustui imprimit.
Aperitiuo scopo est sane perquam egregius, nec
lestiuit spem stomachicae virtutis. Dosis diuersa
est pro eo ac ex debili vel forti spiritu paratus fuit.
Officinae saepius habent valde inertem, cuius coch-
lear et amplius absque maiori effectu, quam qui a
spiritu vini consequitur, haurias: sed maiori cura ex
spiritu fumante cum octo partibus spiritus vini para-
tum, ad guttas XXX. datum, inuenies satis efficacem.

SPIRIT. SAMBVCI E BACCIS.

SPIRIT. SAMBVCI E FLO- RIBVS.

Alter fermentatione paratur, estque diaphoreticus
et aliquantum aperitiuus: alter abstractitiuus, præ-
ter diapnoicas vires aliquantulum etiam sedatiuas et
modinas obtinet. Additur potiunculis diapnoicis
ut magna aquarum diapnoicarum quantitate dilutus.
Potest etiam externe partibus flaccidis et tumentibus,
post modestam frictionem, illini.

SPIRIT. SANGVINIS CERVI.

Est spiritus sui generis, comparandus cum spiritu cerebri humani, quem supra vidimus. Vix multum erit diuersus ab *aqua cornu cerui e tenellis cum vino*, quam supra vidimus. Non sunt talia nostri sæculi, quo ceruum totum esse alexipharmacum vix gynæceo probatur.

SPIRIT. SCELOTYRBICVS seu
ANTISCORBVTICVS.

Iam supra vidimus spiritum antiscorbuticum: hic ad eundem morborum excogitatus, paullo acrior est, haud scio an melior, et ad rei summam valde proficiuus, si experientiam magis consulas, quam hypotheses, quas docti viri ad systema scorbuticum fundandum substrauerunt.

SPIRIT. SERPYLLI.

Est optimus scopo discutiente et anodino in omni affectu ab atonia pendente stagnatorio et tumente. Qua occasione meminimus *aqua benedicta serpylli*, quam MYNSICHTVS docet *armament. p. 319.* et ad vsus internos, ab vncia dimidia ad integram, et ultra, sumendam commendat ad omnem fere affectum frigidum: cuiusque externus etiam vsus efficacissimusprehenditur. Alibi celebris est *aqua serpylli sassafrasata*, ad catarrhales, rheumaticos et arthriticos vsus satis laudabilis.

SPIRIT. SVLPHVRI.

Vide oleum sulphuris per campanam et spiritum vitrioli, nam omnia vitra his nominibus inscripta ex eadem lagena implentur.

SPIRIT. TARTARI.

Est spiritus acidus empyreumaticus. Tribuuntur ipsi magnæ vires aperitiuæ, diaphoreticæ et diureticæ. Dari per se satis magna dosi potest, ad rachmam integram. Ingreditur mixturam simplicem et tincturam bezoardicam.

SPIRIT. TEREBINTHINÆ.

Est oleum purissimum æthereum terebinthinæ, quod præcipue aptum est sanguini sistendo, si tolerabili gradu calefactum vulneribus infundatur, præsertim in partibus valde nervosis et tendinosis. Idemque puncturis nervorum atque tendinum conducit, si calide instilletur: de quo plura egregie tractat Angelus IACOBVS YONGE in libro, cui titulus est *Carrus triumphalis e terebintho*.

SPIRIT. THERIACALIS CAMPHORATVS.

Spiritus hic a theriaca aliquid virium anodinarum transuehit, quæ a croco seorsim addito augentur: myrrha accedunt diaphoreticæ et diureticæ. Camphoræ non idem modus præscribitur, aut in addendo tenetur. Hic ad duas libras accedunt quatuor rachmæ: sed D. D. AVGVSTANI tantum duas requi-

requirunt et præcipiunt. Atque intra hos limites subsistunt pharmacopœi, quando ad mixturam simplicem adhibendum parant. Ad vsus externos adhibendi singulis viciis scupulum vnum camphoræ adfueverunt addere. Qui vsum camphoræ internam reformidant, possunt adhibere aquam theriacalem quæ et ipsa ex antiquissima descriptione ad mixturam simplicem requiritur.

SPIRIT. TRIFOLII AQUATICI.

Vires suæ plantæ satis bene complectitur et exhibet. Est pectoralis, diureticus et antiscorbuticus, potestque vsibus tam internis quam externis adhiberi, vt spiritus cochleariæ.

SPIRIT. VENERIS CONTRA EPILEPSIAM.

Idem est, quem supra vidimus, *spiritus æruginis simplex*.

SPIRIT. VINI CAMPHORATVS.

Quam præclare spiritus vini se gerat, si exterius adhibeatur, roborando, discutiendo, ac congestiones dolorificas dissipando satis notum est; vnde varios iam vidimus compositos spiritus, qui toto die cum fructu adhibentur, in quibus sæpe dubium esse debet, an quicquam præclari fructus villo alioquam spirituofo principio afferant. Horum aliquos camphoræ imbuere officinæ solent, vt matricalem et theriacalem

Cogi

Cogitatum itaque fuit, annon, conspicuo sumtuum compendio, in plerisque casibus sufficere ad speratum effectum possit simplex vini vel frumenti spiritus camphoratus: et experientia spem satis confirmavit. Enimuero magnopere etiam noceri potest tam benigno remedio, si imprudenter admoueatur, quum spiritus vini per poros cutis facile penetret, et lympham promptissime coagulet, ut non secus inepta motui reddatur, quam albumen oui calore indurari solet: quo facto exulcerationem subsequi omnino necessarium est. Ex quo consequitur spiritum hunc non adhiberi debere, quando sub cuticula proxime hæret decubitus humorum, ut in erysipellate: nisi hæc cautio adhibeatur, ut lintea spiritu hoc imbuta ad liberum aerem aut proxime positas prunas pendeant, donec in auras disiecto spiritu sola camphora, flocculorum specie, adhæreat. Male etiam applicatur spiritus hic, ubicunque fibræ solidæ iam nimis sunt contractæ et rigidæ, atque hoc suo vitio dolorem inferunt, ut in ambustis et combustis. Solent aliqui camphoram cum sale tartari terere, atque, superfuso in phiola destillatoria spiritu, illum blando igne euocare, qui odore camphoræ sic satis imbutus prodit, aquæ autem permixtus camphoram non dimittit. Hunc spiritum cum tincturæ antimonii duabus partibus mixtum celebris quidam medicus in febribus malignis sæpe adhibet, ipseque, ut se præseruet, duas drachmas subinde accipit. Vidi eundem in ischiatico et ossis sacri pertinaci dolore cum fructu datum. Sub hac destillatione ascendunt flores camphoræ crystallini, quos ille medicus crebro interne adhibet, pulueribus pro varia intentione additos, cum optimo effectū.

SPIRIT. VINI RECTI- FICATVS.

Est nobilissimum Dei donum, quod ad maximas humani generis vtilitates, si moderatio et prudentia adhibeantur, transferri potest. Summe et perfectissime a phlegmate liberatus propter vsus externos requiritur, si sanguinis profluvia sisti debent: chemia etiam talem sæpe requirit. Sed interne adhibendum præstat omnino esse aliquantum aquosum, aut vsus tempore vehiculo aqueo distemperari. Quam præclare inferuiat viribus excitandis, sanguinis motui intendendo, excretionibus augendis, discere licet ex ZAPATA in *mirabil. medico-chirurg.* vbi suum aurum potabile pauperum describit, quod nihil est aliud, præter spiritum vini, vt loquimur, rectificatissimum, saccharo soluto temperatum: cui locus est, vbicunque virium subita prostratio et excretionum omissio corrigi debent. Et forte pleræque essentia officinarum spirituosæ plus operantur spirituosæ sua parte, quam illo, quod a vegetabilibus imbiberunt. Apparet satis vbicunque iam motus nimis concitati sunt, et circulus humorum intensus est, imprudenter sane spiritum hunc interne adhiberi, omnemque cum illo paratam essentiarum et tincturarum farraginem cum hac cautela adhibendam esse, quin omnes spiritus ardentes, et aquas spirituosas eadem cautela offerri debere.

SPIRIT. VINI TARTARISATVS.

Spiritus vini infusus sali tartari siccissimo, quicquid phlegmatis attulit, illud se sali adiungit, destillat autem non nisi purum alcohol, quod aliquas sui partes oleosas cum salinis maritauit et secum transuehit: quare talis spiritus resinosis extrahendis adhibitus tincturam saturatius coloratam exhibet, et in aliquibus manifestum reddit, quod celerius soluat, quam simplex vini spiritus, quod disci potest paranda ambræ essentia. Vsisus chemico-pharmaceuticis potissimum expetitur.

SPIRIT. VITRIOLI ANTEPILEPTICVS.

Nescio quam bene impleat hoc medicamentum, quod titulus præfert: non enim memini me illud in vlla officina videre, aut a quoquam medico requisitum vel adhibitum. Ex descriptione expectare licebit spiritum instar mixturæ simplicis rectificatæ et spiritui cornu cerui combinatæ. Non probat talia præsens sæculum, et si omnino desiderentur, possunt vsus tempore facile coniungi.

SPIRITVS VITRIOLI PHILOSOPHICVS.

Potius a sale communi, quam a vitriolo erat denominandus. Quid philosophici nomen ipsi attulerit, philosophi dispiciant. Est omni dote spiritus salis.

SPIRITVS VITRIOLI SIMPLEX.

Est acidum vitrioli purius et leuius, phlegmate adhuc multo dilutum. Inferuit vsibus chymicis et pharmaceuticis pluribus. Interne adhibetur, dilutus aquis convenientibus, ad potiunculas et iulepos, fitis restinguendæ et caloris contemperandi causa præscriptos, acido grato sapore imbuendos. Quando spirituosus affunditur, cum ipsis induit naturam blande sedatiuam et anodinam.

SPIRITVS VITRIOLI TARTARISATVS.

Est spiritus vitrioli et tartari inter se iunctus, et ab admixto spiritu vini aliquantulum volatilis factus: rarioris vtique vsus. Meliori ratione mixturam simplicem ipsi surrogabimus.

SPIRIT. VITRIOLI VOLA- TILIS.

Qui hic describitur, est tenuissimus et subtilissimus vitrioli spiritus, qui igne mediocri potest elici: cuius proinde aciditas leuior et benignior est, faciliusque per poros nostri corporis transpirat. Exc. D. D. STAHLIVS modum edocuit copiose facileque impetrandi spiritum vitrioli volatilem, quem vide *opusc. chymic. pag. 246. seqq.* Denique aliqui, vt in nouissima editione additur, ita vocant spiritum vitrioli dulcem, non amplius acidum sed sulphu-

fulphureum spiritum, virtutis anodinæ, carminatiuæ et aperitium.

SVLPHVR AVRATVM AN- TIMONII FIXVM DIAPHO- RETICVM.

Fixum hoc sulphur dicitur sensu practico, quod non facit vomitum, quemadmodum mercurium fixum, qui non mouet saluationem, vocamus, et ab ipso non requirimus fixitatem in igne perferendo. Varii sunt modi talem puluerem sulphureo-regulium ex antimonio parandi a variis propositi, vt ANGELO SALA, GLAUBERO, ROTHIO et aliis, quorum quidam satis drastici sunt in vomitu excitando, vt vix multum sint croco metallorum inferiores, alii mites inueniuntur. Plerumque id ceritur quod eadem dosis, quæ primo vomitum induxit, altero die sumta leuem nauseam tantum moueat, deinceps nihil moueat, nisi sudorem. In terris Brunsvicensibus crebro adhibetur *panacea Glauberiana*, quæ et *Conerdingiana* ibidem dicitur. In Galliis frequentatur *pulus Carthusianorum* siue *Alkermes minerale*, cuius præparationem tradit *pharmacopœa Argentoratensis pag. 136.* Apud nos expeditur sulphur antimonii auratum secundæ præcipitationis, quod ex residuo tincturæ antimonii paratur. Plura vide in Ill. HOFFMANNI *observat. physico-chem. pag. 289. seqq.* qui et de viribus nos edocet *pag. 292.* his verbis: *Multipli sumus experientia edocti, eiusmodi sulphure antimoniali bene præparato et correcto contumaces et chronicas passiones, præsertim quæ ex stagnatione et corruptione lymphæ*

proueniunt, glandularum etiam rebelles tumores, vlcera antiqua, aliasque fœdas impuritates cutis, pertinacem quoque epiphoram, interposito simul decocti diluentis et sanguinem depurantis usu, dexterrimo cum successu fuisse sublata. Insuper etiam conuulsiuum asthma, hemicraniam quoque et pertinaces intermittentes, scabiem instar lepræ malignam et parua ex lue venerea incommoda, hisce antimonialibus conuenienti dosi exhibitis, profligata fuisse reminiscimur. Hactenus HOFFMANNVS. Quantum valeat in catarrho suffocatiuo, proposito ægroti exemplo ostendit D. D. ROEMPLERVS in dissertatione inaugurali 1720. hic proposita præside illustri D. D. ALBERTI.

Quantum valeant hæc aurata sulphura cum mercurio dulci combinata, *medicis Edinburgensium actis* nuper declaratum est, quorum duo specimina Exc. D. D. WERLHOF, vir medicinæ illustrandæ et amplificandæ natus, fautor noster omni obseruantia colendus, Latinitate donata nuper edidit, et erudita epistola ipsam methodum clariorem reddidit. Mihi ipsi, excitato per obseruationem D. D. CLAVNIGII, quæ *Ephemerid. A. N. C. Centuria I. pag. 46.* legitur, ante iam complures annos in animum venit sulphur hoc iungere æthiopi minerali, aut, vbi fortiori cuneo opus videbatur, mercurio præcipitato rubro, patienti edulcoratione mitificato, (de quo suo loco dixi,) semperque gauisus sum optato successu satis celeris et tranquillæ curationis.

SVPPOSITORIVM COM-
MVNE.

Vfus satis notus, et remedium vsui satis est commodum, modo caueatur a melle in affectibus intestini ad suppurationem spectantibus, quoniam ad accelerandum hunc euentum mellita valde inveniuntur efficacia.

SYRVPVS ABSINTHII
COMPOSITVS.

Syropi nomen est arabicæ originis, diuque a viris doctis monitum est meliorem rationem sequi qui scribunt *sirupus*, aut, quod b. D. D. LENTILIO consuetum est, *sirubus*. Sed si omnia ad hanc rationem etymologicam mutare velimus, totum nomen esset transmutandum, pro *s* ponendum *sch*: pro *i*, *a* vel *e* in prima syllaba, in altera etiam pro *u*, *e* vel *a*: nam Arabes *scherbet* vel *scharbat* efferunt. Nolui quicquam mutare, non solum ne ordinem alphabeticum turbarem; verum etiam quod infinita sunt alia, vsu iam recepta et confirmata, in omnibus linguis, quæ sapientius tolerantur quam nouantur. Hic absinthii syrupus compositus a MESVE ad nos transmissus est, commendaturque ad appetitum excitandum, atque ventriculo cum intestinis roborando. Laudatur etiam in cachexia et fluore albo emendandis. Dilui debent syrupi decocto aliquo, aut aqua destillata conuenienti. Video etiam BARBETTVM transtulisse hunc syrupum ad vsum externum in vulneribus atque vlceribus digerendis

gerendis et mundifiandis, et ad iniectiones sinuosis
ulceribus repurgandis destinatas.

SYRVPVS FLORVM ACACIÆ.

Est satis blande solutius, cum aliqua subadstringendi facultate, quare aluo subducendæ conuenit, et seorsim in nephritide ac lumbricis commendatur; quo posito intelligi potest, cur etiam in antepilepticorum catalogo conspiciatur. Datur teneræ ætati per parua cochlearia, donec operatio subsequatur: in adultiori additur infusis et decoctis laxantibus ad uncias duas et amplius. Etiam sero lactis potest adiici.

SYRVPVS ACETOSÆ EX SVCCO.

Plenis litteris exscribendum est nomen acetosæ in formulis, ne intelligatur syrupus acetosus, qui est oxymel, acetum mulsum. Conducit in omni morbo, ubi calor et sitis remedium postulant. Additur potui ægrotantium, siue aqua sit, siue decoctum aut iulepus.

SYRVPVS ACETO- SELLÆ.

Eundem usum præstat, eademque ratione exhibetur.

SYRV.

SYRVP. ACETOSITA- TIS CITRI.

Est gratissime acidus, adeoque, vt priores, adhiberi potest caloris et fitis vehementis solatio, potui ægrotantium immixtus.

SYRVP. AGRESTÆ.

Dicitur etiam *de omphacio*. Ob austeritatem subadstringentem, atque iunctam aciditatem in febribus cholericis magni a veteribus factus est, tam ad æstum refrigerandum quam vomitum immoderatum compescendum. Commendatur etiam grauidis inordinato appetitu laborantibus. IACOBVS SYLVIVS monet, omphacium premendum esse ex vuis rubris, quæ plurimum adstringentis succi præbent. Dandum præcipiunt veteres ad fluxus alui compescendos initio sumendi cibi, si autem vomitus vrgeat, post cibum, dosinque determinant duas uncias.

SYRVP. ALTHÆÆ FERNELII.

Describit ipsum *method. med. lib. VII. p. m. 130.* et commendat ad crassam obstruentemque renum pituitam et lentam purulentamque eorum saniem et arenulas blande ac clementer expurgandas citra manifestum calorem: vt et ad vrinæ ardorem demulcendum. Semina quatuor frigida alii omitunt. Datur commode cum decocto nephrocathartico aut, si in molestiis catarrhalibus tussique requiritur, cum pectorali aliquo. Potest etiam cochlearibus successiue assumi.

SYRVP. AQVILEGIÆ.

Ab aliquibus prædicatur cordialis, febre maligna, variolis ac morbillis laborantibus valde utilis. Alii seorsim commendant ad scorbutum oris, vel solum, vel remixtum spiritu salis dulci.

SYRVP. DE ARTEMISIA COMPOSITVS.

Destinatus est vitiis mensium vel suppressorum vel imminutorum aut deprauatorum corrigendis, itemque partui et secundinis ac lochiis promouendis. Plerumque decoctis additur, aut potionibus, quæ aliorum vehiculo destinata sunt.

SYRVP. AVRANTIORVM CORTICVM.

Est gratissimus syrupus, virtute analeptica, stomachica et carminatiua insigni præditus. Additur potiunculis edulcorandis.

SYRVP. BERBERVM.

Aestum nimium compescit et sitim restinguit, si potui ægrotantium admisceatur. Habet etiam aliquid subadstringens, quo conuenit syrupo agrestæ.

SYRVP. DE BETONICA.

Quantis laudibus exornetur betonica, nemini obscurum est: dolendum modo, quod maiores nostri ad tam multa commendando effecerunt, vt nesciamus,

us, quæ sint mala quibus proprie medeatur. Est
igitur fere vniuersalis syrupus, qui omnis generis
otionibus, electuariis, bolis, vbicunque syrupi
usus esse potest, addi queat, si non certo fructu,
absque tamen damno et reprehensionis metu.

SYRVP. DE BRYO- NIA.

Bryonia purgat vteros et pectus: succus etiam
eius commemoratur aliquando finem longo et
incognito morbo optatum attulisse, eiiciendo copiam
crassarum viuarum, quæ in intestinis hospitata fuerant.
Dari itaque hic syrupus poterit asthmaticis, hysteri-
cis, et vbi suspicamur infesta animalia intus latitare.
Apud MESVEN *de simplic. cap. 25.* inuenio, quod
e succo bryoniæ, melle ac vino fiat potio ad stru-
mas experta: quod in hunc syrupum fere quadrat;
quare experientiæ commendatur.

SYRVP. BVGLOSSÆ.

Cordialis esse perhibetur, mentem exhilarare et
pectori prodesse.

SYRVP. BYZANTINVS COMPOSITVS.

A MESVE describitur sub titulo: *Syrupus ace-
tatus diarrhodon*, et commendatur ad febres
complexas et eas, quæ formam corporis corrumpunt,
obstructiones hepatis et lienis. Rosæ adduntur sco-
po adstringendi. Vocatur etiam Arabibus *syrupus
dimari*,

dinari, quasi qui crumenam medici ducatis repleat.
Datur vncia ad uncias tres.

SYRVP. BYZANTINVS

SIMPLEX.

Etiam a MESVE acceptus est, qui commendat ad
icterum et febres putridas biliosas et phlegma-
ticas solutu contumaces. Si post septimam aut no-
nam diem non solutæ essent febres, huius syrupi usum
aduocabant.

SYRVP. CAPILLORVM

VENERIS.

S*implex* in usu est et *compositus*. Simplex, a capil-
lo veneris seu adianto vero, blandas et tempera-
tissimas vires tonicas et aperitiuas nactus, quas PE-
TRVS FORMIVS, Medicus Monspeliensis singu-
lari libro prædicauit, ad hypochondriorum et pecto-
ris varia vitia ab atonia pendentia efficacissimus, in
Gallia Narbonensi et vicinis prouinciis adeo fami-
liari usu frequentatur, vt infuso theæ loco sacchari
adhibeatur. *Compositus*, in consortium assumit lin-
guam ceruinam dictam, earundem virium plantam,
et ex aperitiuis ac lubricantibus, glycyrrhizam, aspa-
ragum et maluam; ad pectoris infarctum expediendum
et renum vitia expetitur. Potest iungi cum syrupo
althææ et oleo amygdalarum dulcium, ac in pectoris
vitiis cochleatim lingi.

SYRVP. CARDVI BENE- DICTI.

Carduo benedicto vires stomachicæ, alexipharma-
cæ et antifebriles a vulgo non minus quam a
medicis

medicis tribuuntur; quin sunt, qui longe plura et tantum non omnia in morbis chronicis ab ipso expectant, et in ipsa pestilentia certum auxilium. Datur vncia vna et altera vel infuso aliquo vel aquis convenientibus diluta.

SYRVP. CERASORVM ACIDORVM.

Est benignum et gratissimum æstus ac sitis remedium, adeoque conspicuum analepticum in febribus. Iulepis additur ad satietatem bibendis.

SYRVP. CERASORVM ACIDORVM CVM FLORIBVS TVNICÆ.

Est idem syrupus aliquibus, quæ cordialia creduntur, et in rerum summa parum faciunt, additis. Vfus est idem. In magna virium prostratione potest aqua et vino simul distemperatus præberi.

SYRVP. CICHORII EX SVCCO.

Dicitur etiam *de ambubeia simplex*, quod nomen CORN. CELSVS pro cichorio adhibet. Vires complectitur aperitiuas et blande tonicas, unde est polychrestus in omnibus morbis chronicis.

SYRVP.

SYRVP. DE CICHORIO CVM RHABBARO.

Alterandi vires cum præcedenti communes habet, quibus accedunt euacuantes blandæ a rhabbaro, quæ in tenera infantili ætate satis efficaces sunt ad aluum subducendum, intenduntur autem, quoties res postulat, grano vno vel altero extracti rhabbari admixto. In adultis vtiliter additur decoctis resoluentibus et aperitiuis. Potest etiam pro his stimulari addita tinctura illa rhabbari, quæ *anima* eius audit. Datur syrupus infantibus per cochlearia, adultis ad uncias duas.

SYRVP. DE CINNAMOMO.

Est analepticus, colore, odore et sapore gratissimus, blande spirituosus syrupus, qui pro iis, qui ferre talia possunt, iulepis et mixturis analepticis vtilissime additur. Est quoque ventriculo roborando, et nausæ ac indigestioni emendandæ, aptissimus.

SYRVP. CITRI CORTI- CVM.

Etiam hic valde est gratus et vinosus syrupus, qui admodum conuenit in morbis catarrhalibus et malignis ad vires erigendas et excretiones tam intendendas quam reuocandas. Additur potiunculis et iulepis.

SYRVP.

SYRVP. E CITRO TOTO.

Est ex inuentione IO. PREVOTII, Professoris
medici in academia Patauina quondam clarissimi, qui
osum in morbis malignis creberrime adhibebat, dabat-
ue vnciam vnam cum aquis conuenientibus: vide cele-
errimi medici Lubecensis PAVLI NEVCRA NTZI
brum *de purpura*, pag. 412. Sed gratiæ multum
mittit ob addita quædam amara alexipharmaca:
uare etiam his omisiss paratur ad præscriptum in
ouissima editione subiunctum: potestque facile,
bi vsus postulat, syrupis contraieruæ et scordii
dditis suppleri.

SYRVP. DE TOTO CITRO ESSENTIFICATVS.

Etiam hoc medicamentum morbis malignis oppo-
nitur. Inuentor est CAMILLVS, chymicus
atauinus, a quo acceptum modo dictus PREVO-
TIVS illud communicauit cum D. D. NEVCRA NT-
ZIO, qui in libro *de purpura* pag. 425. descripsit.
ic satis conuenit cum nostra descriptione, nisi quod
eminum contundendorum et admiscendorum nulla
oi fit mentio. Dosis est a drachmis tribus ad vn-
iam integram, in peste, febribusque malignis et
utridis. Non solum malignitatem arcet et putredi-
em domat, sed et collapsas vires instaurat, et vir-
ute sua diuretica materiam noxiam potenter per vri-
as educit.

SYRVP.

SYRVP. COCHLEARIÆ.

In affectibus scorbuticis conuenit, tam interne cum decoctis et potionibus aliis commodis, quam externe, gargarismis et fotibus oris additus.

* SYRVP. CONTRA- YERVÆ.

Valde multum alicubi commendatur et adhibetur, ob vim blandam alexipharmacam, non exæstuantem: unde potiunculis diapnoicis additur pro illis, qui variolis et morbillis laborant, aliisque febribus continuis et malignis correpti sunt. Prostat simplex, quem *pharmacopœa Argentoratensis* describit, et compositus, quem docet D. D. NEVCRA NTZIVS citato libro pag. 423. Est hic vltimus valde vicinus syrupo de toto citro, et eo potissimum differt, quod contraieruæ maior additur quantitas.

SYRVP. CORALLIO- RVM.

Succus berberum coralliis infunditur, qui bonam illorum partem dissoluit: deinde saccharo addito conficitur. Est igitur refrigerans et adstringens. Quantum vere cordialis sit, experientiæ permitto. In fluxibus quibuscunque cohibendis valet. Additur potionibus et electuariis.

SYRVP.

SYRVP. CYDONIORVM.

Cydoniorum succus est subadstringens, cum principio quodam sedatiuo et anodino; quare in nausea et vomitu vt et fluxibus alui sedandis crebro adhibetur. Additur potissimum electuariis et bolis roborantibus, præcipue illis, quibus abortum præcauere cupimus, ad quem finem etiam facere creditur, si amygdalæ dulces excorticatæ, syrupo huic intinctæ, crebro esitentur. Dosis est ad vnciam vnam, et ultra.

SYRVP. DIACODION
MONTANI.

Hæc descriptio est ad mentem illustrissimi Patau-
norum medici IO. BAPT. MONTANI: sed
ipsum medicamentum longe est antiquius, et a GA-
LENO *de compos. medicam. sec. loc.* iam descriptum,
ab ALEXANDRO TRALLIANO *lib. V.* valde lau-
datum. Nomen ipsi est *διὰ κωδείων*, i. e. *de capitibus papaueris*, quæ recentia, vna cum seminibus, decoquuntur, atque basin medicamenti constituunt. MONTANVS addidit siliquas dulces, vnde ab aliquibus vocatur *syrupus de siliquis*. In tussi acri irritatiua eius vsus est ad materiam incrassandam, et effectum motum blande compescendum. Datur per parua cochlearia lingendus, maxime vespeream versus.

SYRVP. DIASEREOS AN-
DERNACI.

IOAN. GVINTHERIVS, a patria ANDERNA-
CVS dictus, inuentor est, et describit ipsum in
Z pulcher-

pulcherrimorum commentariorum *de medicina veteri et noua* parte secunda pag. 438. 439. Nomen inditum est a basi, quam faciunt cichoreum et intybus, herbae ambae amaricantes et lactescentes, edules, quas Græcum nomen *σίγης* denotat, et cum suis speciebus sub se comprehendit. De viribus et vsu ipse auctor nos edocet, ex hoc syrupo interdum cochleare vnum vel semunciam, cum modica hordei aqua, cui cinnamomi aliquid incoctum sit, pueris bile suffusis, vel obstructionem et duritiem viscerum expertis, aut lumbricis infestatis, ante cibum salubriter exhibuimus: prouectioribus in similibus affectibus duo cochlearia, cum syrupi violacei aut rosacei solutorii vno, et quaternis aquæ intybi, aut hordei, aut alterius conuenientis; valentioribus uncias duas cum vna syrupi rosati solutorii et aquæ cichorei duabus. Delicatis et febris carentibus aquæ ex cinnamomo destillatæ cochlear vnum aut alterum admiscere soleo.

* SYRVP. DOMESTICVS.

Vocatur etiam syrupus *de rhamno cathartico*, seu *de spina infectoria*. A REINERO SOLENANDRO, LAZARO RIVERIO, SYDENHAMO, SIMONE PAVLI aliisque præcipui nominis medicis valde commendatur ad hydropem, cachexiam, arthritidem, luem veneream curandam. Quin ipsis nuper natis infantibus ad meconium expurgandum a vulgo datur, et paullo adultioribus ad coagulum lactis blande educendum. Datur a drachma vna vel duabus ad uncias duas: obseruatumque fuit tormina nulla excitari, si post assumptum illum cibi aliquid assumatur. Descriptio videri potest in pharmacopœis

pœis D. D. AVGVSTANORVM et ARGENTO-
RATENSIVM.

SYRVP. EMETICVS.

Est vinum emeticum in syrapi consistentiam reda-
ctum. Dilutus datur vel aqua simplici vel aliqua
stomachica et carminatiua, a drachma vna ad sex: ad-
di etiam clysteribus potest vncia vna et altera in apo-
plexia et catarrho suffocatiuo.

SYRVP. DE ERYSIMO LO- BELII.

Describit ipsum ipsamque plantam, quæ basi eius
seruit, MATTHIAS LOBELIVS *observat. stir-
pium pag. 103.* cui loco addi debent, quæ in *aduer-
sarius pag. 69.* leguntur. Vulgo solet pro erysimo
haberi et adhiberi vitium segetis æstivæ, rapistrum:
sed ad hunc syrupum parandum requiritur illa plan-
ta, quam verbenam feminam vulgo vocant. Pro-
fiteretur Lobelius se a RONDELETIO Monspe-
liensi professore celeberrimo vsum plantæ edoctum
esse. Exempla, inquit, succurrunt quam plurima,
quæ secundissime tum præceptoribus, tum nobis po-
stea successerunt. Phonscos memini tum iuvenes,
tum ætatis prouectæ, quibus ferme iam amissa voce
et spiritu, limpida et sonora vox restituta fuit, vnius
erysimi et opera eximii professoris RONDELETII,
qui primus vsum monuit. Albo experientiæ calcu-
lo a pluribus egregiis viris passim notatur: vide
ETTMVLLERI *colleg. practic. pag. 222.* ibique
laudatos auctores. Datur vncia vna: potest com-
mode iungi sero lactis, sicque calide hauriri. Con-

tinuandum esse vsum auctor monet, et corpus antea expurgandum.

SYRVP. DE FARFARA.

Simplicissimus hic syrupus non est iners ad pectoris vitia emendanda. Incrassando et leniendo agit. Datur per se cochleatim, admiscetur potionibus, decoctis, infusis, electuariis pectoralibus.

*SYRVP. FLORVM JACEÆ.

SYRVP. FLORVM PERSICORVM.

Iacea hic intelligitur, quæ vocatur etiam viola tricolor. Vterque syrupus, teneræ ætati datus, vomitorius est, atque hac occasione sæpe aufert causam et fomitem epilepsiæ infantilis : vnde in catalogo remediorum huic morbo aduersantium legi merentur. Dantur per parua cochlearia, donec eueniat vomitus. Prouectiori etiam puerili ætati vix amplius vomitum mouent : sunt tamen resoluentia et diapnoica : possuntque externe etiam adhiberi pro stimulo in clysteribus, ad vnciam dimidiam, vel integram, quæ in magis adultis etiam longius procedere debet.

SYRVP. FRAGORVM.

Afragis vinolam dulcedinem et diureticas vires habet, cum analeptica virtute. Additur iulepis.

SYRVP. DE FVMARIA.

Assumitur ad electuaria, quæ scabiosis, aut alia impuritate cutanea laborantibus, vt et lue venerea affe.

affectis præscribuntur : quorum in gratiam paratis decoctis etiam addi potest. Sed et scopo generali diapnoico solet adhiberi.

SYRVP. DE GLYCYRRHIZA.

Est pectoralis : additur eclegmatibus, electuariis et potionibus ac decoctis, quæ tussi laborantibus destinantur.

SYRVP. GRANATORVM.

Habet gratissimam aciditatem refrigerantem et analepticam, cum virtute subadstringendi : unde potissimum expetitur ad medicinas, quæ parantur morbis cum impetuosa aut nimia excretionem coniunctis.

SYRVP. HEDERAE TERRESTRIS.

Hedera terrestris est plantula viribus traumaticis ac resoluentibus pollens : quare ad affectus pectoris ac renum, ut et vteri, commendatur : unde hic syrupus medicamentis, quæ subuenire his partibus debent, addi solet.

SYRVP. HYSSOPI.

Est compositus ex resoluentibus, aperitiuis, incrassantibusque pectoralibus. Conuenit igitur in tussi et asthma.

SYRVP. IUIVIVINVS.

Est a MESVE ad nos transmissus, qui ad raucedinem et tussim, ut et pleuritidem, ipsum laudat.

Deliniendis faucibus et incrassandis defluxionibus acribus et irritatiuis satis commodus est. Idemque ad vrinæ vitia æque bene confert. Lambi vel lingi potius debet, aut per parua cochlearia in vitis pectoris assumi, quam confertim deuorari aut aquis dilutus hauriri.

SYRVP. LENITIVVS DE TRIBVS.

Est syrupus aluum blande subducens, sed parum hodie viu tritus, ipsis fatentibus Dom. AVGVSTANIS, a quibus acceptus est. Nomen habet ab eo, quod folia fennæ, cum multis aliis ingredientibus, ter infundi debent. Carere illo commode poterimus.

SYRVP. DE MANNA SOLUTIVVS.

Est laxans et fere a mulieribus ex pharmacopolio petitur, ut puerulis exhibeatur, si quando aluus illorum tarda molestias facit. Datur per exiguas portiones, donec effectum sufficientem edat.

SYRVP. MASTICHINVS.

Ventriculo roborando, quin et cerebro commendatur. In omni affectu frigido satis bene conuenit. Dari potest vncia dimidia ad sescunciam.

SYRVP. MELISSÆ.

Vocatur etiam *e succo melissophylli*; tribuuntur ipsi vires cordiales et vterinæ. In febrium malignarum curatione, si lipothymia accedunt, multum celebra-

lebratur : itemque laudatur, quando menses moram trahunt.

SYRVP. MENTHÆ.

Carminatiuus est et stomachicus, vt et vterinus : minus, quam bini præcedentes gratus.

SYRVP. MYRTILLORVM.

Est refrigerans et blande adstringens, quare in hæmorrhagiis ac alui et seminis fluxu, vt et fluore albo vel decoctis vel electuariis additur. Substituitur syrupo myrtino simplici, quem veteres ex baccis maturis myrti parabant, quibus nostra patria destituitur.

SYRVP. MYRTINVS COM- POSITVS

Et Græci et Arabes myrti baccis multum tribuebant in compescendis omnis generis profluuiis, tam sanguinis, quam ventris et vteri. Dabant aqua ferrariorum dilutum, pro qua hodie fere aqua aut succus plantaginis adhibetur. Præcipue ad electuaria et confectiones, quibus tali casu vtimur, solet expeti.

SYRVP. DE NICOTIANA.

Syropus hic a centum et pluribus iam annis valde fuit celebratus ad suppuratos in pectore sanandos ad tussim humidam, quando expectoratio intercepta est aut difficiliter succedit. Præclare ipsum laudat **EPIPHANIVS FERDINANDVS** *hisor. XXXII.*

pag. 100. affert autem descriptionem a nostra diuersam. Alii etiam commendant ad epilepsiam: credo, si quid est in ventriculo et primis viis, quod vomitu excitato expellat, aut per aluum educat. Pectorali scopo syrupus hic datur modica quantitate, quæ vomitum peragere nequeat, vt effectû potius resolvente et anodyno iauet: quod si vero vomitus excitetur aut ventriculi subuersio illuc spectans, hausto iusculo, vel vino calido aromatizzato, mox conquiescet. Est etiam vsus externus, vt ad vlcerum sordidorum sinus repurgandos addatur paratis decoctis.

SYRVP. NVCISTÆ.

Est carminatiuus et stomachicus, potestque cum fructu adhiberi in nausea et vomitu sedandis.

SYRVP. NYMPHÆÆ.

Est anodinus et refrigerans: in gonorrhœa virulenta, vrinæ ardore, mensibus dolorificis cum fluore albo ac hæmorrhagiis impetuosius confert. Datur cum decocto aliquo aut sero lactis.

SYRVP. PAPAVERIS ALBI.

Est diacodion GALENI. Tussi acri cum materia tenui et irritatiua conducit, illam demulcet, et forum blande inuitat. Datur per se lingendus, additur emulsionibus, linctibus. Etiam ad vrinæ ardorem facit, potestque iungi cum syrupo dialthææ Ferneliano.

SYRVP. DE PAPAVERE COMPOSITVS.

AMESVE acceptus est, qui illum commendat ad tussim siccam, destillationes acres irritatiuas, phthisin et vigilias nimias, præsertim ab importuna tussi dependentes. Alii laudant effectum præsentem a sola gargarisatione, si dilutus vel aqua frigida, vel destillata farfaræ aut capilli veneris adhibeatur. **JACOBVS SYLVIVS** etiam ad alui fluxus et dysenteriam bene ipsum facere perhibet.

SYRVP. PAPAVERIS ER- RATICI FLORVM.

Vires habet blande anodynas et pectorales, quare iulepis et decoctis vtiliter additur.

SYRVP. PASSVLARVM LAXATIVVS.

Vires habet a foliis sennæ et manna. Non est contemnendus, modo caueatur ne sennæ virtus laxatiua coctione, quam non perfert, dissipetur. Potest ex tempore parari, si passulis satis iam decoctis brodium istud feruidum infundatur sennæ, et super cineres aliquandiu digeratur, admisceaturque decolato huic infuso saccharum et manna, sicque calide hauriatur: quod remedii genus sæpe expertus sum in viro, qui hernia scrotali laborabat, quam bracherio coercebat: quo tamen, quia sibi a laboribus durioribus non satis cauebat, impedire non poterat, quin semel iterumque intestinum descenderet. Repositione facta atroces dolores permanebant, quibus

illico solatium afferebat tale infusum ex fenna cum passulis, (quæ tamen, ubi res moram non patitur, omitti possunt) et manna. Dari potest vncia una ad duas.

SYRVP. PÆONIÆ FLORVM.

Additur mixturis et potionibus aut electuariis, quæ pro epilepticis parantur.

SYRVP. POMORVM.

Antiqui est vsus. PAVLVS ÆGINETA laudat iam sub nomine *hydromeli*. MESVE tribuit ipsi vim cor imbecillum roborandi, atque syncopæ tremoremque cordis emendandi. Acida poma dulcibus adduntur, ut in febribus ad calorem extinguendum tanto magis valeat.

SYRVP. DE PORTVLACA COMPOSITVS.

Semen portulacæ, quod inter frigida minora refertur, tritum cum succo intybi et granatorum acidorum coquitur. Ab eo vim subadstringentem suscipiunt succi. Commendatur a MESVE ad sitim, febrium ardorem, ventriculi et hepatis intemperiem calidam corrigendam, tamquam valenter refrigerans.

SYRVP. DE PVLSATILLA.

Pulsatilla acrimoniam vehementem, exurentem et vesicas excitantem, non minus ranunculo, possidet. Nescio itaque, quam securi aut acrimonix illius exper-

bertes fiat eius flores. Syrupi huius mentionem factam ab ullo auctore, præter D. D. ZORNIVM in *botanologia*, nondum inuenire licuit. Is autem perhibet, quod variolas ac morbillos potenter expellat, pectori pulmonibusque, excretionem promouendo et ferociam tussis minuendo, bene faciat, angustiasque pectoris minuat. Circumspectæ permittitur experientiæ. Mihi de vsu eius certo doctos viros coram et per litteras percunctanti, nondum inuenire licuit, qui se profiteretur vsus felicitis documenta vidisse.

SYRVP. DE DVABVS RADICIBVS.

Est decoctum radicis petroselini et fœniculi cum sacchari f. q. Habentur ambæ radices aperitiuæ simulque ipsis inest aliquid mucilaginosi et humorum acrimoniam demulcentis : quare in morbis diuturnis et intermittentibus febribus, præsertim nothis, commendari eius vsus consuevit : vbi tamen dubites, annon præstet iusculum ex his radicibus coctum; exemp'o magni CRATONIS, qui decocto raparum exsiccatarum mira se præstitisse reliquit scriptum.

SYRVP. DE QVINQVE RADICIBVS APERIENTIBVS.

Ab oxymelite composito hoc tantum differt, quod in illo plus aceti accedit, et semina carminatiua simul decoquuntur. Est a MESVE traditus, qui bilem crassam et auulso difficilem illo incidi abstergique, et obstructa hepatis, lienis ac renum aperiri docet. Videantur supra dicta de oxymelite,

SYRVP.

SYRVP. RIBIVM.

Dum ignoramus, quid *ribes* Arabum sint, aut ipsis destituimur, nostris utimur, et ab iis profecto succo acido-dulci, refrigerantem et subadstringentem effectum non iniucundum præbente.

SYRVP. ROSARVM EX INFUSIONE.

Præscribuntur rosæ rubræ: quum vero intentio sit syrupum solutivum parare, æque ut in altero, qui fit multiplici infusione, puto pallidas in utroque debere adhiberi. Infusum ita paratum vocari solet *mucharum* rosarum. Hoc si affundas radicibus cicchorei herbæque fumarie, accipies addito saccharo *syrupum rosatum laxativum de ambubeia*, qui a RAYMVNDO MINDERERO olim in pharmacopœam Augustanam introductus, nondum in usu esse desiit: si sine hoc additamento, addito saccharo pares, fit ille in titulo præscriptus. Aluum blande subducit, ipsisque tenerrimis drachma vna, et amplius, adultis ad uncias duas tresve dari potest.

SYRVP. ROSARVM SICCARVM.

Hic, quia roborans et adstrictorius esse debet, ex rosis rubris parandus est. Commendatur ad omnem alui fluxum, vomitumque compescendum, et remediis fluori albo destinatis adiicitur.

SYRVP. ROSARVM SOLUTIVVS.

Re ipsa parum differt ab illo prægresso *per infusionem* dicto: paratur autem hic infusione multiplici rosarum recentium pallidarum seu incarnatarum. Quo recentior est, eo efficaciorum deprehendi notat MASSARIAS *p. m.* 463. qui dosin ad tres quatuorue uncias præscribit. Vocatur ob præstantem operationem *aureus*: aliis *rhodopharmacum*.

SYRVP. RVBI IDÆI.

Est gratissimus omni dote syrupus, quare iulepis analepticis et refrigerantibus frequentissime additur.

SYRVP. SCELOTYRBICVS FORESTI.

Morbo scorbutico detentis interius datur assumendus ad symptomata eius mitiganda, et exterius ad oris, faucium et columellæ erosiones illinitur, gargarismisque adiicitur. Ex pharmacopœæ Augustanæ præscripto succis fumaris et lupuli auctior paratur.

*SYRVP. de SCILLA.

Excell. Dom. D. STAHLIVS in schediasmate, quo de usu suarum pilularum balsamicarum differit, hunc syrupum certis casibus addendum clysteribus docet. Puto intellexisse illum *looch de scilla*, quod superius vidimus.

SYRVP. de SCORDIO.

Interne sumtus vim alexipharmacam exserit, et in affectibus catarrhalibus præcipue conducit, hominibus utique senibus. Externe potest assumi inter decocta, quæ ulceribus imponuntur aut sinibus iniiciuntur.

SYRVP. de SCORDIO COMPOSITVS.

De hoc in pharmacopœa Augustana annotatur, quod HIERON. MERCVRIALEM auctorem habeat, quodque præcipue conueniat in febre petechiali, omnibusque morbis ab humorum corruptela seu putredine ortis.

SYRVP. de STOECHADE.

Est FERNELII, qui ipsum describit *method. med. lib. VII. pag. 127.* laudatque ad cerebri atque nervorum affectus frigidos, ut paralyfin, epilepsiam, convulsiones, tremorem et destillationem a capite.

SYRVPVS DE SYMPHYTO
FERNELII.

Describitur loco, quem modo indicauimus, *pag. 129.* Promittit, quod tabidorum et ulceratorum pulmonum saniem et pus blande ac leniter expurget, sine metu erupturi sanguinis, pulmonesque pariter corroboret. Additur decoctis et electuariis pectoralibus. Est subadstringens, potestque non minus

minus utilis esse ad omnis generis fluxus, tam alui-
nos, quam sanguineos.

SYRVPVS TVNICÆ FLORVM.

Placuit veteribus vires ipsi cordiales insignes tribue-
re ac analepticas, neque minus cephalicas, et
alexipharmacas. Subuereor ne nimium laudando
veras laudes obfuscarint. Aliquid subadstringens in
his floribus est, quo atoniam aliquantulum corri-
gunt, atque affectibus hinc pendentibus succurrunt.

SYRVPVS VERONICÆ.

Quantæ vires veronicæ tribuantur, notum est. Ha-
rum maior pars ab infuso, quod cum saccha-
ro plerumque bibitur, adeoque syrupus dilutus est,
exspectatur. Hic vel decoctum saturatum expetitur,
quod adstringens est: vt pharmacopoea Argentora-
tensis præscribit: vnde syrupus emergit renibus ab
arenulis purgandis præcipue utilis: vel succus a plan-
ta recenti contusa expressus, qui pariter scatet parti-
culis terreis subadstringentibus, atque sic pectorali
et nephritico scopo potissimum conducit.

SYRVPVS VIOLARVM SOLV- TIVVS.

In tenera ætate aluum soluit, adultioribus, si ma-
gna quantitate detur, idem beneficium præstat.
Clysteribus additur pro tenera ætate. Cum oleo
amygdalarum dulcium subactus præbet bonum ecle-
gma pectorale, quod cum spiritu salis ammoniaci
anisato efficacius fit, et raucedini satis bene succur-
rit. Potiunculis acidulis additus in colorem elegan-
ter

ter rubrum vertitur. Vires cordiales in medio relinquuntur.

TAMARINDORVM PVLPA.

Quicquid in tamarindis utile est, complectitur modo non sit vehementius feruefacta inter evaporandum nimiam humiditatem. Additur bolis electuariis.

TARTARVS CHALYBEATVS.

Est cremor tartari, spiritu vitrioli acidulatus, et vitrioli martis aliquantillo imbutus, ut scrupulus unus paullo plus unius grani contineat. Ventriculo flaccido emendando, digestionem et egestionem iuvandæ aliquam operam affert, modo illis præbeatur qui vere atonia tali laborant, nec incauta continuatione fructus perdat.

TARTARVS EMETICVS.

Vtilissima et scitu maxime necessaria sunt, quæ de præparando hoc medicamento monet Exc. D. D. NEVMANNVS in illis prælectionibus, ubi de antimonio tractat, pag. 346. et 348. quibus observatis cauebuntur multi errores in periculum aegrotantium et medici aliquoties decurrere visi. Paratum ex vitro antimonii efficaciorum altero, qui fit ex croco metallorum, plerique credunt. Dosis in adulto plerumque iusta est, si tria aut quatuor grana præbeas: sed vidi etiam ad quinque vel septem adeo grana exhibitum non excessivos vomitus concitasse in hominibus rusticis, robustis et duris.

Ad

Ad omnia emetica pertinet cautio, ne præbeantur hominibus, qui a prægressa magna excandescencia vomituriunt, aut illis, qui febribus malignis epidemiis correpti ferociter vomunt: de quo legenda est pulcherrima dissertatio illustris FRID. HOFFMANNI *de medicina emetica post iracundiam, veneno*: ac credo plerosque casus, quibus medicinæ emeticæ funestum euentum sortitæ sunt, non tam medicamenti qualitati, quam intempestiuo huic vsui debere assignari, et erroneæ persuasioni ipsam naturam his motibus viam ostendere medico, qua eundem sit.

Si tartari emetici vnum vel alterum granum addas pilulis, quæ hydropicis præscribuntur, effectum pulchrum resolutorium et diaphoreticum plerumque observabis: quem effectum comparare licet cum iis, quæ de refracta antimoniatorum dosi, ex præcepto SYLVII, notauimus, quum de sapa vomitoria ageremus: itemque cum effectibus sulphuris aurati, ac pulueris scillæ compositi, itemque extracti ac syrupi nicotianæ.

TARTARVS NITRATVS.

Venit etiam nomine *nitri regenerati*. Leuiter vulgari acrius est, atque penetrantius. Malunt aliqui hoc vti in inflammationibus internis curandis, quam altero vulgari.

TARTARI OLEVUM PER DELIQUVM.

Interne, dilutum prius, adhiberi potest, vbicunque opus est alcalino sale: externe adhibetur cuti

mundificandæ, cum oleo amygdalarum dulcium coagitatum et concussione vitri permixtum. Saponem, quem interno vsui destinamus, ex hoc coqui cum oleo puro oliuarum vel amygdalarum iuuat. Plurimum vsibus chymicis consumitur.

TARTARI SAL.

Est alcalium omnium præstantissimum. In sicca forma vix offertur. Adhibetur aliquibus purgantibus excitandis, vt rhabarbaro et sennæ. Plurimum vsum præstant in laboribus chymicis. Confer vtilissimas prælectiones Exc. D. D. NEVMANNI *de salibus alcalino fixis.*

TARTARI SAL VOLATILE.

Nescio quibus vsibus tantopere expetatur. Sine vrinosis, aut empyreumatico oleo vix impetrabitur: horum autem sat multa in officinis habemus. Cum oleis æthereis digestum in saponiformem consistentiam abit sal alcali fixum, quod vocamus correctorem Starckeyanum; quem destillationi commitentes sal etiam volatile nanciscimur, si vera promissit ipsius auctor: ipse enim experimentum nondum feci, etsi vidi semet in vitro, quo asseruatur, sponte eleuare flosculos, qui ostendunt volatilitatis rudimentum.

TART. TARTARISATVS.

Vocatur etiam solubilis, quia, cum ipse crudus tartarus difficillime soluatur, hic in quouis liquore facile diffluit. Præbet optimum resoluens resinoso-
rum

rum, si cum ipso soluto rite decoquantur: vnde colligitur in nostro corpore non minus esse efficax ad coagula resoluenda. *Vsus externus* est ad vlcera sordescencia blande repurganda, vt consolidationi apta fiant. *Interne* datur a scrupulo ad drachmam dimidiam: sæpeque vel præmittitur vel iungitur vsui fontium. Adde D. D. BOERHAAVIVM *chem. p. II. p. 265.*

TART. TARTARISATVS LI- QVIDVS CITRATVS.

Est propemodum idem medicamentum non ad formam siccam redactum, sed essentia citri aut aurantiorum modico imbutum, ne situm contrahat. Datur drachma dimidia, quin integra.

TART. VITRIOLATVS.

Non iniuste vocatur digestium vniuersale: non enim solum primas vias detergit, verum etiam subit ipsos humores eorumque spissitudinem et lentorem emendat, sicque excretionem sæpe feliciter affert tam mensium, quam hæmorrhoidum diu frustra molientium, si iusta dosis, drachma dimidia et amplius, debite diluta fuerit. Frequentissimus hodie est vsus inter pulueres salinos ab illustri STAHLIO profectos, quorum specimina supra vidimus. Si non omnino saturetur acidum, dicitur *spiritus vitrioli* coagulatus, quem MYNSICHTVS mire prædicat.

TART. VITRIOLATVS TAC- KENII.

Minus pretiosus, quam præcedens, bonitate tamen si non præstantior, certe nihil inferior est, modo in præparando adhibita fuerit iusta diligentia. In hac vrbe a compluribus iam annis non adhibetur alius, credoque centenarios integros quotannis consumi. Vfus est idem. Illud addo, quod in vlceribus repurgandis, inque fungis, qui e gingiuis sæpe enascuntur, aut in vulneribus capitis e meningibus pullulant, præstantissimam opem ferat puluerisatus et inspersus.

THERIACA ANDROMACHI.

Theriaca medicamenta veteribus dicebantur, quibus vis inesset hominem a noxis illis vindicandi, quas morsus et ictus venenatorum animalium intulissent. Hæc tamen antidotus, Neronis temporibus composita, non solum ex ista ratione nomen accepit, verum ex illa maxime, quod trochiscos viperarum, quos *ερίσκουε θηριακούε* Græci dicunt, recipit: quasi dicas antidotum ex viperis, ad morsus et ictus venenatorum animalium valentem. In eam contulerunt veteres, quicquid legissent scopo theriaco esse vtile: vnde factum est, vt longa enasci debuerit formula. Sed et alter scopus erat, vt redderetur *γαλήνη, ἰλαρὴ καὶ εὐδίας*, quibus nominibus eam auctor insigniuit, quasi denotaturus effectum a doloribus, curis et molestiis animum exuendi et tranquillitatem, hilaritatem, serenitatemque reducendi. Atque hoc potissimum scopo opium, crocus, aromata adiiciuntur: cumque molestiam adferre

opium

opium crudum potuisset, indiguit corrigentibus variis; ex quo altera causa elucet, cur longa fuerit facta formula: quæ vere non tam confusa est, ut vitio creati censores aliqui impudenter declamant. Meo iudicio referri inter compositiones magno ingenio factas debet, cui admodum pauca inter musteas nostras conferri merentur, si modo vlla meretur. Quum theriaco proprie dicto scopo nobis parum profit, potissimum considerabimus, quam bene ad usum anodinum concinnata fuerit.

Basin constituit opium, cuius figentem ac motus sistentem efficaciam corrigunt scilla, duplo pondere adiecta, ac piper: ut quoduis opii granum antagonistam habeat duo scillæ grana, ac piperum granum vnum cum dimidio. Sed nec sola; quamvis præcipua, hæc sunt corrigentia; verum ex abundantia magna alexipharmacorum, carminatiuorum et diureticorum copia accedit, actiuorum utique omnium, quæ narcosin ab opio inducendam minuunt, et excretionem blande concitant.

Quatuor scrupuli theriacæ, iuxta nostram descriptionem paratæ, fouent vnum opii granum: ex quo æstimabimus, quousque liceat danda illa progredi. In tenerrimis pusionibus, torminibus alui ad continuos et miserrimos eiulatus compulsis, vidi minus quam dimidium grani, additum pulueri Marchionis et magnesiæ albæ, opem optatissimam quasi momento attulisse. In prouectiori ætate et morbi vehementissimo impetu maiorem dosin requiri consentaneum est. OLAVS BORRICHIVS *de somn. et somnifer.* §. 32. testatur in peste Hafniensi obseruatum fuisse, hanc antidotum non profuisse, nisi ad duas, quin tres integras drachmas esset oblata. Ad tres

etiam drachmas, vna cum dialcordii drachmis sex, ex aceto bezoardico oblatam, in peste Polonica salutis fuisse expertus testatur D. D. ERNDL *Epb. A. N. C. Centur. VI. obs. XXX. pag. 255.*

Accusatio grauissima opii crudi, quod excretiones supprimat, theriacam adeo non ferit, vt potius manifestum sit quam belle eas, tempestiue et iusta quantitate porrecta, promoueat. Exemplo esse possunt *pilule ad dystokiam* b. D. D. MAVRITII HOFFMANNI, quæ fiunt ex theriaca, additis, quantum modo satis ad consistentiam acquirendam, pulueribus cinnamomi et glycyrrhizæ: quarum scrupulus vel drachma dimidia datur. Nuperrime illarum effectum in puerpera tenerrima cum gaudio conspexi. Dolores ad parum omnes superius vergebant, ferociterque vomituriebat. Offerebatur bolus ex iisdem subito paratus, cuius partem primo oblatam illico reuomebat, alteram retinebat assumptam, et vix horæ dimidio interiecto geminam prolem feliciter enitebatur, lochiis bene deinceps fluentibus, ceterisque omnibus rite succedentibus.

Longum foret de vtilitatibus huius per tot sæcula probatissimæ medicinæ scribere, variosque modos interne externeue adhibendi edisserere. Diuidenda hæc res est ex communibus medicinæ rationalis doctrinis, de vsu anodinorum tempestiuo. Certe quum vehemens fibrarum solidarum strictura spasmodica liberum et æquabilem humorum circulum præcipue turbet, iustumque excretionum salubrium sufflaminet, aut vario modo corrumpat peruertatque, successum: consentaneum vtique est eam medicinam, quæ spasmos demulcet et æquabilitatem motus sic restituit, ad salutem plurimum conferre

et excretiones salutares restituere. Quumque theriaca id omnium securissime et certissime efficiat, permittendum est, vt laudibus bene partis porro efflorescat: quas tuebitur in eorum manibus, qui iusto tempore, nec temere nec timide, adhibebunt.

Nec omittendum videtur, quod vix vsibus apta sit recens parata; et minimum sex menses iam adeptam adhiberi oporteat. Quo vetustior est, comitior deprehenditur.

THERIACA DE CITRO.

Theriacam et mithridatium æquis partibus coniungit, gratiamque accipit a corticibus citri conditis. Non mala compositio, quæ ad vnciam dimidiam offerri potest, ubicunque vel tormina alui a causa frigida vexant, vel nausea ac vomituritio sedari debet. Conueniet etiam grauibz temporibus vel locis versantibus ad transpirationem liberam conseruandam, aluique fluxus compescendos.

THERIACA CÆLESTIS.

IOSEPHVS QVERCETANVS, more chemicorum sui sæculi, præclarum putabat, si in angustum contraherentur medicinarum vires, vt pauca grana vel guttulæ effectum absoluerent. Eius persuasionis ductu theriacam veterem reformare aggressus est. Rescindebat itaque mel, quod tres quartas partes illius complet: et loco eius, quod in theriaca Andromachi pulueres vegetabilium ponuntur, eorum plerosque extractioni permisit, indeque

crassamentum parauit excipiendis ceteris idoneum. Videatur ipsemet in *pharmacop. dogmat. restitut. p. m. § 28. seq.* Sed quia philosophis et filiis artis solis offerre, vt scribit, *pretiosas has raritatis margaritas voluit*, multaque *philosophica loquendi ratione et consuetudine* protulit: factum est, vt in diuersis officinis ad diuersum modum præscriptum præparetur: quod apparebit descriptionem nostram contendere cum aliis haud grauato. Quod moneo, vt a nobis deinceps dicenda capiantur de ea præparatione, quæ terrarum nostrarum pharmacopoeis præscripta est.

Basis hic manet eadem, opium scilicet, sed spiritu vini extrahendum, ac deinde aqua, per acidum vitriolicum remixta. Corrigentia manent, sed non integra et integris viribus; pulpam scillæ, sed tertia parte minutam, reliquit. Piper longum reliquit, sed ad superciliosæ artis ductum bis terue recoqui, id est, toties corrumpi iubet: album et nigrum omnino omisit. Addita sunt Andromacho ignota, bezoar vtrumque, bezoardicum minerale, ambra, lapidum pretiosorum solutiones, cinnabaris antimonii et natia, pluraque huius generis. Vsque adeo; diligens erat, vt et extractorum vegetabilium residua forti ignis tortura in cineres redigeret, potiundi salis causa, quem adderet. Mihi persuasum est bonum QRRERCETANVM operæ pretium non fecisse sua hac emendatione: potiusque delector illa ANDROMACHI theriaca, quæ cælum non affectat, sed humi repere cum mortalibus, quorum vsibus destinata est, satis habet.

Difficile est dosin determinare. Scriptum alicubi inuenio drachmam continere duo admodum grana opii: quod mihi vix probabile videtur, quum illa Andromachi, quæ tantam vim mellis habet, quatuor scrupulis non nisi vnum granum includat. Ni tædet audire sua magnifice ebuccinantem auctorem, ipsum adducam de vsu differentem: *Exhiberi potest statim a primo preparationis die, et sufficient pro dosi duo vel tria grana ut plurimum, et habebis theriacam admirabilem, cuius effectus sunt celestes ac diuini, contra omnia cuiuscunque generis venena et affectus pestiferos, deploratos et incurabiles. In summa, hæ sunt vere illæ theriacæ et alexiteria pretiosa et inestimabilia, digna profecto, ut regibus et potentibus offerantur: quorum utique preparatio longa est ac difficilis: nec magisteriorum, quæ adduntur, preparandorum ratio omnibus obuia est, sed magno ingenio et solida eruditione præditiis viris, verisque philosophis et chymico-mediciis, quibus hac arcana potissimum dedicare ac consecrare volui, reseruatur. Cetera vero turba et plebecula communi, abunde iam alias satisfactum est.*

THERIACA DIATESSARON.

Quatuor pulueres melle excipiendi nomen ipsi imposuerunt. AETIO et PAVLO AEGINETÆ iam cognita, quamuis in aliquibus diuersa. Nostra per Arabes est transmissa. Opium non habet, sed alexipharmaca, carminatiua et excretiones prouocantia, lumentis sat commode datur, atque

pro his potissimum parata prostat. Sed et hominibus est utilis, si temporibus locisque grauibus capiant drachmam vnā vel alteram. Ventriculū quoque et intestina, flatulentis diuexata, iuuat. Veterinariae medicinae auctores addere praecipunt scobem eboris, et sic vno auctiorem vocant *theriacam diapente*, id est, ex quinque rebus compositam, cui mirificas vires tribuunt ad iumenta tam a morbis seruanda, quam eadem curanda.

THERIACA PRO FAMILIA.

Etiam haec opio destituta, adeoque scopo anodino non apta est. Continet pulueres vegetabilium, alexipharmacorum et carminatiuorum satis laudabilium, qui crassamento ex fructibus iuniperi, sambuci et ebuli, adiecto etiam melle, excipiuntur. Conducet omnibus istis, quibus praecedens, subiectis et conditionibus. Optimum videtur cum aceto aut succo citri dilutum exhibere, quod etiam de theriaca Andromachi tenendum est.

TINCTVRA ANODINA.

Vncia vna continet, quicquid de drachma opii solui potuit: drachma vna fere octo grana fouet: vnde scrupulus dimidijs pro dosi sufficit, hoc est guttae XII. ad XV.

TINCTV-

TINCTVRA ANTEPILE- PTICA.

Est instar liquoris cornu cerui succinati, cum essentia castorei mixti. Optimus spiritus, in descriptione requisitus, est ille, qui non caret omni phlegmate: nam purissimus vix soluet salia. Dari possunt adulto guttæ XX, XXX.

TINCTVRA ANTIFEB- RILIS.

Medicamentum videtur non esse aspernandum: sed vsum, a nemine quippe edoctus, tradere non valeo. Febribus intermittentibus, primarum viarum vitio exortis, præcipue conueniet. Sed aloen ac myrrham, vt omnes æque bene laturo sint, vereor. Drachmam dari, diebus vacuis, posse existimo.

TINCTVRA ANTIMO- NII ACRIS SIMPLEX.

Est spiritus vini nitro caustico imbutus, ab antimonio parum trahens, præsertim si aliquanto iam tempore parata stetit. Parum differt a tinctura tartari, quam infra videbimus, parque adhibendi est modus. Seorsim prostat TINCTVRA ANTIMONII REGVLINA, quam nulla re a priori vere diuersam existimo, atque tam viribus, quam vfu, conuenire puto.

TINCTV.

TINCTURA ANTIMO- NII TARTARISATA.

Dum antimonium cum sale tartari liquatur, enascitur aliquod hepar sulphuris, a quo simul regulina pars antimonii minutissime resolvitur. Superfusus spiritus vini ob oleosas suas partes sese tam sulphureis, in illa massa contentis, quam alcalinis, imbuat, atque simul aliquas regulinas in se recipit. Indubium hoc assertum redditur, si quis modo velit explorare illud concretum, quod vitri, in quo hæc tinctura asseruata fuit, lateribus et fundo adhærescit. Non solum intus sumtum, ad grana decem, vomitum concitat, verum etiam super carbone, ope flammæ candelæ, conflare potest in globulos regulinos, quod mihi semel iterumque successit. Confer, si placet, dissertationem inauguralem D. D. MAYERI nunc Physici Ulmenfis, de *tinct. antimonii tartarisata*, Altorfii 1727. habitam. Et quamquam maiorem forte antimonii corporalis partem hæc tinctura refrigerata dimittit, nemo tamen facile determinaverit, quanto tempore opus sit, ut omne deponat: multo minus asseueraverit umquam omnino liberam ab illo reddi.

Noui excellentem practicum, qui hanc tincturam parare solet ex æqualibus antimonii et salis tartari partibus, paratamque superfundere crudo antimonio puluerisato, atque cum ipso per aliquot dies digere, ita fit, ut omnem odorem sulphuris mox deponat. Sic paratam satis magna quantitate sumendam ægrotis suis, in rheumaticis affectibus, conspicuo plerumque fructu præcipit.

Est

Est hæc tinctura satis nobile medicamentum resoluens et aperiens, quem effectum non solum quasi aponeaceæ coniunctioni oleosi et alcalini tribuo, verum etiam aliquid antimonialibus partibus, quantumvis paucis, adscribendum puto. Quare efficaciorē utique sentimus recens paratam, quacunque alia ætatem quandam adeptā. In impuritate sanguinis lymphæque spissescētia corrigenda operæ facit utique pretium. Magis resoluens redditur, si uncia huius tincturæ vni addamus terræ foliatæ tartarificæ drachmas duas vel tres, hæcque digestionis beneficio iungamus: quod in pueris atrophicis et induratione glandularum mesenterii laborantibus egregium medicamentum me edocuit amicissimus collega D. D. IVNCKERVS.

Iuuatur medicamento efficacia diluentium congruo usu: addi itaque possunt infusa morbo conuenientia: aut acidularum vsui interponatur. Bataui aquam calcis viuæ cum vel sine lacte simul iungunt.

Dosin non decet nimis timide offerre. Sæpius ipse guttas L. LX. exhibui: alios noui drachmam integram, et amplius, bis, ter, quater vno die assumētes, modo copiose diluta sit, non solum impune, verum etiam optimis rebus suis.

Potest etiam hæc tinctura misceri spiritu cornu cerui, quo belle antispasmodica et tonica euadit.

TINCTURA ANTI- PHTHISICA.

Quo consilio phthisi laborantibus destinetur, intelligi potest ex illustribus quondam viri D. D. WEDE-

WEDELII amœnitatibus materiæ medicæ p. 349
*Fit, inquit, non raro in lipothymiis, in phthysi,
 sudoribus colliquatiuis, scorbuticis et hecticis, ut
 dissoluatur corpus sudore, cum præsentanea noxa ac
 virium debilitate insigni. Opponenda tunc sunt, qua
 feri halitus-ficatem et rarefactionem nimiam concen-
 trant ac refrænant. Præstant id interius constrin-
 gentia, austera et remorantia terrea, — ut tin-
 ctura antiphthysica — quacum non raro stitimus
 sudores nimios varii generis.*

Ergo non toti phthysi curandæ destinata est, sed
 symptomati vrgenti opposita: quo scopo quam sit
 idonea, quantumque sudores illos stitisse vere pro-
 fit, non est huius loci quærere. Laudatur ab aliis
 in gonorrhœa sistenda, aliisque fluxibus nimis com-
 pescendis, ut et ad pollutiones nocturnas. Danda
 præcipitur a guttis decem ad XXX. et ultra, caute
 tamen propinanda, si ventriculus iam sit debilis.

* TINCTURA APERI- TIVA MOEBII.

Valde olim celebris et celeberrimo auctori suo lu-
 crofa tinctura fatum experitur plurimum, quæ
 arcanæ olim fuerunt, medicinarum, quando publi-
 ce innotescunt. Nihil aliud fuit, quam spiritus salis
 communis per alcali semisaturatus, et coloris fusc-
 piendi causa floribus quibusdam rubris infusus.
 Docet illam conficere modo laudatus b. D. D.
 WEDELIVS *amœnit. mat. med. pag. 179.* ibidem-
 que de viribus differit, quas longe verissimas præ-
 dicat, hypochondriacis, stomachicis, aperitiuis.
 Adde

Adde Ill. HOFFMANNI *obseruat. physico-chym.*
ag. 134.

TINCTVRA AQVILEGIÆ FLORVM.

Est tinctura aquosa, modico spiritus vitrioli acidu-
lata. Flosculi additi colorem tradunt, vires a
piritu vitriolico pendent. Bonæ sunt huius gene-
is tincturæ ad feruorem et æstum sanguinis nimium
compescendum, sitimque sedandam. Infunditur
uncia dimidia vel integra potus ordinarii mensuræ
ni, sicque bibenda porrigitur. Libra tincturæ
dimidia spiritus vitrioli drachmam dimidiam ac-
cipit.

TINCTVRA BALSAMI SVLPVRIS.

Fit tinctura sulphuris terebinthinatis particulis im-
buta. Nescio quibus prærogatiuis præ balsamo
sulphuris gaudeat: vsus idem erit tam internus,
quam externus, qui est balsami.

TINCTVRA BELLIDIS FLORVM.

Idem est vsus, qui de tinctura florum aquilegiæ
fuit indicatus.

TINCTVRA BENZOES.

Rarius ad internos vsus adhibetur in pectoralibus
affectibus. Frequentior est vsus externus cos-
meticus

meticus, quando vnciiis aquæ quatuor drachma vna huius tincturæ infunditur, vnde fit liquor totus lactescens, cui nomen *lactis virginis* tribuitur, Est satis innocens cosmeticum, quod nitorem cuti gratum conciliat, eamque mollem reddit et seruat. Debet super eam siccare. Etiam in sericis, vbi color obsoletus factus est, ad illum restituendum valet.

TINCTVRA BEZOAR- DICA.

Est mixtura simplex composita, nescio an vlllo momento melior, et annon potius aliquanto deterior. Refertur ad celeberrimum chymiatrum D. D. MICHAELEM: sed descriptiones admodum variant. Illa, quæ in pharmacopœis AVGVSTANA et ARGENTORATENSI legitur, longe minus est composita, parumque differt a mixtura simplici, nisi quod colorem rubrum habet, quum illa sit excolor, aut tantum flavescat. Sed nostra nimis recedit a simplicitate et excessiue opiata est. Quo fit vt dosim non liceat attingere eam, qua alias efficaciam laudabilem exferit. Nam ad præscriptum parata continet in vncia vna integrum, et paullo amplius, opii scrupulum; vt drachma duo grana et dimidium complectatur. Et quamquam incidere possunt morbi, vbi opiato adiecto opus esse potest: illud tamen nec perpetuum est in febribus aliisque morbis: et continuationem minime securam præstant opiata. Consultius itaque puto, habere tincturam hanc sine opio: quia casu existente facillime potest gutta vna vel

vel altera essentiae anodinæ aut laudani liquidi admisceri.

Datur illa sine opio ut mixtura simplex, de qua supra dictum est, amplissimumque usum habet diaconoicum, aperitium, lenissimeque anodinum. Nostri hæc vix ultra duodecim aut viginti guttas, præsertim si dosis semel iterumque repetenda est, seorsum præbebitur.

TINCTURA BEZOAR- DICA CVM SPIRITU CORNU CERVI.

Haud parum concinnior est descriptio nouissima priori, quæ in editione præcedente legebatur, et nota subiecta satis acriter configebatur. Est etiam fundamento mixturæ simplicis superstructa, sed acilum spiritus vitriolici refringitur per sal volatile alcalinum, quod spiritus cornu cerui vehit: adeoque ad naturam salis medii multum accedit, atque diuretico-diaphoreticum quidem effectum edit: sed refrigerante, temperante et anodina virtute inferior est ordinaria. Dari possunt guttæ XX. XXX.

TINCTURA CATHAR- TICA.

Haud parum est melior et efficacior priori descriptione tradita. Spiritus vini resinis ialappæ, mechoacannæ ac scammonii imbutus est: nam a radicibus ellebori nigri nihil potest recipere. Dari potest a drachma vna ad scrupulos quatuor: eritque

consultissimum cum syrupo rosarum solutio mixta
tam bibere, ne resina vehiculo aquoso accedente
præcipitetur.

TINCTVRA CATECHV.

Est catechu compositum quoddam Iaponensium, in
cuius naturam singulari libro inquisiuit quondam
D. D. HAGENDORNIVS. Natura pollet auste-
ra, styptica: quare ipsi inter adstringentia regnum
a multis defertur. Laudatus auctor præfert hanc
tincturam omnibus ex coralliis, marte, hæmatite
et sulphure vitrioli paratis. Quin anodinas etiam
virtutes ipsi opio invidiam facientes tribuunt. Dan-
tur guttæ XX. ad XL. nisi consistentiæ sit spissiori
instar extracti liquidi: sic enim X. XX. sufficiunt

TINCTVRA CONFOR- TATIVA.

Nisi me omnia fallunt, titulus hic promittit medi-
cinam aphrodisiacam, quæ languidos in vene-
rem excitet. Frigidis et phlegmaticis concedi potest
non autem plethoricis et ad ebullitionem sanguinis
procliuibus. Est essentia ambrae composita. Da-
possunt guttæ XX. XXX.

TINCTVRA CORAL- LIORVM.

Tincturae coralliorum tantum non omnes perti-
nent ad superstitionem chemiatricam: quo
viri cordati iam diu agnoscunt et profitentur.
ETTMVL

ETTMVLLERVS iam pridem scripsit examen tincturarum huiusmodi, et post ipsum STISSERVS *Aëtor. labor. chym. specim. III. cap. V.* specimina varia examini subiecit. Pretio, quod ipsis statuitur, respondens operæ pretium certe nulla facit. Binæ, quæ hic describuntur, opinioni et fiduciæ vulgi datæ sunt. Dari possunt ad drachmam dimidiam, commodo vehiculo permixtæ et dilutæ.

TINCTVRA GRANO- RVM ACTES.

Grana e baccis sambuci intelligo arillos alias dictos. Ex his contusis oleum expressum obtinetur, quod vomitoria virtute certis casibus commendatur. Quid autem spiritus rectificatus tam ex his, quam vitriolo crudo, extracturus sit, non video. Iudicent experti.

TINCTVRA GRANO- RVM KERMES.

Est tinctura aquosa, instar illarum, quæ ex floribus quibusdam fiunt, parum acidulata, iucunde rubicunda. Tribuitur ipsi virtus cordialis, quæ ita intelligenda est, quod principium salinum stimulans animalis prosapia, a millepedum et cantharidum sale gradu tantum diuersum, motus exstimulat, adeoque pulsus notabiliorem et excretionem auctiores reddit, atque has inter urinam seorsim pellet. Dosis esse potest, ubi nihil prohibet, ut similitum aquoso menstruo paratarum.

Angli suam *tingturam sacram* celebrant, quæ e
biera vocatur, ex speciebus hieræ picræ simplicis e
 coccionella, granis Kermes etiam longe præferenda
 cum vino Canariensi paratam, quæ ventriculo ro
 borando, chylificationi iuuandæ, cachexiæ emen
 dandæ insignem in modum prodest, atque his œco
 nomix naturali præstitis fructibus ad complure
 grauesque morbos propulsandos inseruit: quan
 nostræ, vel notitiæ causa, subiungere visum fuit
 Descriptio legitur in pharmacopœa Bateana.

TINCTVRA HYPERICI FLORVM.

ANGELI SALÆ encomio maxime innotuit, qu
 admirandam eam prædicat, ad curandam me
 lancholiam ac deprauatam imaginationem, maius
 que præstare auxilium, quam aliud quoduis nobi
 lissimum ac pretiosissimum medicamentum testatus
 suamque experientiam allegat. Etiam externus vsu
 est in vulneribus et vlceribus. Interne datur, vb
 morbus spirituosus admittit liberalius danda, drachm
 dimidia ad integram.

TINCTVRA LACCÆ.

Vsus est externus in laxitate, cruentatione et scor
 butica exulceratione gingiuarum, præsertim si
 sub salivatione euenerit. Distemperatur melle ro
 sarum vel aquilegiæ atque linteo penicillo illini
 tur.

* TINCTVRA LITHON-
TRIPTICA ROTHII.

Institor huius medicinæ per Europam celebris factæ, cuius Lipsiensis, vt litteris ac commerciis florentissimæ vrbi notum est, multum vendenda illa lucratus fuit. De eius genealogia ad posteritatis memoriam transmittere liceat, quæ a viris certis accepi. Laborauerat *Rothius* nephritico morbo, atque a medico quodam præscripta fuerat medicina, quæ molestiis leuandis plurimum profuerat, ex fructibus acaciæ cum nucleo contusis, et aliquantillo cantharidum, spiritu vini extrahendis. Hæc quum ipsi fuisset vsui, coepit medicinam celebrare, ipsiusque publicam mercaturam, impetrato priuilegio exercere. Est diuretica, sed lenissime, et insuper tonica, adeoque modesto et prouido vsui satis idonea, quamuis ad summam rei minime sufficiens.

* TINCTVRA LVMBRICORVM TERRESTRIVM ANODINA.

Illustis quondam medicus *Altorfinus D. D. IO. MAVR. HOFFMANNVS* hanc in vsu habuit, iisque discipulis, quorum in tractibus Franconiæ et Sueuiæ plures artis operibus probatissimi degunt, eam commendauit, a quibus optimo cum fructu exhibitam semel iterumque vidi. Describit eam *Altor. labor. chym. p. 282. process. 192.* Altera simplicior est: altera, quo magis sit sedatiua archei, radicem cynoglossæ, opium et castoreum in consortium

tium assumit. Singularis vtrique habetur efficacia in doloribus arthriticis aliisque scorbuticis et spasmodicis compescendis, in cancri occulti ad exulcerationem vergentis rosionibus et lincinationibus demulcendis, in abigendo ictero, in asthmate convulsivo soluendo. Dosis, si sine opio parata sit ad guttas XL. LX., si cum opio, a guttis XV. ad XXV. extenditur.

TINCTURA MARTIS ELLEBORATA.

De hac singularem dissertationem edidit b. D. D. WEDELIVS iunior, ubi vires et usum edocet. Non est contemnenda in affectibus hypochondriaco-melancholicis et hystericeis. Dantur scopi alterandi guttæ XXX. XL. ubi vero augetur dosi ad guttas LX. C. etiam laxantem efficaciam prout.

TINCTURA MARTIS MYNSICHTI.

Auctor de viribus usuque eius differit *armamentum* pag. 43. commendat ad hepatis, lienis, viscerumque hypochondriacorum vitia. Dare eam iubet a guttis sex ad scrupulum dimidium in vino vel syrupis, decoctis aliisque liquoribus, ut vires eundem eo melius penetrare ad remotas corporis partes possint.

TINCTV

TINCTVRA MARTIS CVM ARCANO TAR- TARI.

Est vitrioli martis cum liquore terræ foliatæ tartari solutio et coniunctio. Non potest nimius effectus adstrictorius de ipsa metui; ventriculo autem, intestinis et hypochondriorum visceribus amicam virtutem omni flacciditati, vt et verminosæ colluuii, contrariam promittit, si paruis dosibus præbeatur, iuueturque sufficienti humido diluente et aperiente.

TINCTVRA MARTIS CVM VINO MALVA- TICO.

Idem de hac iudico, quod de præcedente. Ab auctore ZWELFERO valde commendatur ad obstructions hypochondriorum referandas, suppressosque menses euocandos, emendandamque cachexiam. Ipse dosin præscribit a drachma vna ad duas tresue.

TINCTVRA MARTIS CVM SVCCO POMORVM BORS- DORFFIANORVM.

Est viribus suppar præcedenti: aliqui loco succi pomorum laudatorum assumunt succum cydoniorum; quod eodem, ni fallor, recidit.

TINCTVRA MARTIS E CROCO ZWELFERI.

Commendat hanc auētor ad eosdem vsus, qui de prægressa prædicabantur. Dosin præscribit drachmam vnam et amplius.

TINCTVRA MARTIS TARTARISATA D. LVDO. VICI.

Vocatur etiam *tinctura vitrioli martis*. Ut maiori compendio, quam præcedentes omnes, paratur, sic nulli earum cedit effectu tonico roborante. Dos est drachma vna ad duas, pro gradu saturationis. Vidi aliquando vehementem diarrhœam ab vsu nimio excitatam. Refracta dosi oblata appetitum excitat: hæmorrhagias non tam impetuosas quam diuturnas modesto vsu et paruis dosibus cohibet et in ordinem redigit: quo nomine a b. STAHLIO subinde commendatam memini.

TINCTVRA MARTIS VITRIOLATA ANTISCOR- BVTICA.

In penultima editione de vsu et viribus hoc erat: *Medicamentum in affectionibus hypochondriacis, scorbuticis et hysteriis viscerum obstructionibus reserandis ac menstruorum obstaculis remouendis nobile.* Dari potest, ut priores ad drachmam vnam cum vehi-

vehiculo conuenienti. Refertur ab aliquibus ad auctorem b. WEDELIVM.

TINCT. METALLORVM.

AVIGANO *medullæ chemiæ pag. 18.* primo proditam inuenio. Est acerrima tinctura alcalina, quæ ad humores viscidos resoluendos et excretiones intendendas miras vires possidet, adeoque in omnibus humorum impuritatibus, obstructionibus et infarctibus viscerum expediundis et glandulis referendis vtilissime adhibetur. In venerea inquinacione humorum per se non sufficit: bene autem facit mercurialibus coniuncta. Solent Bataui quidam hanc tincturam miscere cum aqua calcis viuæ, sicque adhibere satis magna dosi, diuque continuato vlu, de quo videantur *memoires de l'Academie des sciences Ann. 1699. pag. 157.* Ob acrimoniam valde magnam sufficienti vehiculo diluta datur ad guttas XXX—LX.

Illa, quæ cum spiritu baccarum iuniperi paratur, est magis calida et diuretica: in gonorrhœa virulenta satis conuenit.

TINCT. ODONTALGICA.

Omissa est in nouissima editione. Est spiritus vini rectificatissimus rorellæ infusus et ab ea coprem nactus. Ore detinetur. Dubium est an bonus effectus magis a spiritu quam plantula deriuari debeat. MYNSICHTVS aliam exhibet, quæ a D. D. ARGENTORATENSIBVS admissa est. Efficacissimam eam prædicat ad dolores etiam acutissimos, si ore, calefacta prius, detineatur.

TINCT. OPII D. CRAANII.

Non video quam prærogatiuam habeat memorabilem præ essentiis anodynis, quas supra vidimus. Vfus et dosis conueniunt illis.

TINCTVRA PAPAVERIS

ERRATICI.

Cum tinctura aquilegiæ aut florum bellidis vfu dosique conuenit.

TINCT. PROPRIETATIS

MYNSICHTI.

Est elixir proprietatis spiritu anisato dilutum: hinc stomachicum, carminatiuum et pectorale remedium, quod satis probe se gerit ad drachmam vnam vel duas propinatum. Auctor eam sic laudat: *in melancholia, hemicrania, vertigine, paralyfi, catarrho, asthma, tussi, ventriculo debilitato, cardialgia, quartana, calculo, cetera, medicamentum est illustre. Insuper cor confortat, canitiem retardat et letitiam adfert.*

TINCT. RHABARBARI.

Vidimus supra sub titulo essentiæ.

TINCT. ROSARVM.

Vfus est, qualis tincturarum aquilegiæ, bellidis et similium.

TINCT.

TINCT. SALIS VOLATILI- LIS OLEOSA.

Est spiritus vini, quo diluitur spiritus cornu cerui, additis oleis quibusdam carminatiuis. Scopo diapnoico et carminatiuo dari potest illis, quibus flatulentia ab acido ortæ molestias faciunt, vt et catarrhalibus, præsertim senibus.

TINCT. SOLARIS.

Quum tot sint tincturæ solares passim prostantes, mirum est, vix vllam illarum innotuisse, quæ non testimonia insignium effectuum inuenerit: cuius rei causam quærere, videtur operæ pretium. Puto in plerisque fiduciam et optimam expectationem sub continuato vsu, deinde moderatam confortationem a spiritu vini, diætamque bonam effecisse plurimum. Tinctura folis orphanotrophei Glauchensis singularibus libellis additisque obseruationibus commendata est, quorum curationis exemplorum testes litteras magna ex parte ipsemet oculis vidi, ægrotosque, quibus supra spem profuit, noui: sed nec paucorum memini, qui nullo effectū diu multumque vsi ea fuerunt. Seorsim in paralyticis et epilepticis notauī factum ipsius vsu operæ pretium. De tinctura solari celsissimi Electoris Moguntini egregium testimonium exstat in *ephemeridibus Acad. N. C.* Non puto dedecere medicum talia in hypochondriaco - hystericis aliisque diuturnis passionibus subinde in vsum vocare, præsertim vbi imbecillitas magna virium et motuum potius remissio, quam exacerbatio præsens est.

TINCT,

TINCT. SPLENETICA.

Omissa est in nouissima editione. Est tartarus quidam tartarificatus liquidus. Satis bene dabitur spleneticis ad vnum et alterum cochlear.

TINCT. SVLPHVRI.

Multos quondam laudatores habuit, qui vel scopo bechico, vel diapnoico vniuersali commendauerunt. Non caret sane vtilitate sua, atque memini curationem magnæ exulcerationis ac diuturnæ feliciter fuisse peractam tali tinctura. Existimo autem recens paratam esse debere, qua efficere aliquid cupimus: omneque, quod præstat, simplicium florum vsu æque licere consequi. Dantur guttæ XX. XXX. et amplius.

TINCT. TARTARI.

Conuenit cum tinctura antimonii tartarificata aliquam ætatem adeptæ. Infantibus, quando valde excruciantur torminibus, ad guttas sex vel octo data cum vehiculo commodo, vere anodinum beneficium præstat.

TINCT. TARTARI ANI- SATA.

Proba est in pulmonum infarctu cum tussi: itemque in colica a flatibus. Potest, vbi non exstat, ex tempore parari, si tincturæ antimonii tartarificatæ aut tartari addatur oleum destillatum anisi. Dantur ad-
ulto guttæ XXX. XXXX.

TINCT.

TINCT. VENERIS VIRIDIS.
TINC. VENERIS CYANEA.

Magis pertinent ad apparatusum, quam ad vsum.
Non facile suaserim talia adhibere, quia nau-
seam et cardialgiam excitant, ad vomitum compellunt
et nauseosum saporem durabilem relinquunt. Illa
cyanei coloris alibi prostat sub titulo *tincturae lunæ*.

TRAGEA ALBA.

Sunt aromatici pulueres et carminatiui, addita ad
quamuis vnciam fere integra libra sacchari. Iu-
uare potest concoctionem et dissipare capitis dolores
a cruditatibus exortos. Danda est vncia dimidia ad
integram, cum frusto panis tostii vino emolliti. Fi-
niente prandio vel coena plerumque assumuntur.

TRAGEA OPHTHAL-
MICA.

Sunt itidem pulueres aromatici et carminatiui, cum
radice valerianæ et euphrasia, et duplo, ad pon-
dus omnium, saccharo. Iuuat claritatem oculorum,
quantum chylicationem emendat, et aliquantulum
etiam diuretico effectu. Dari debet ad vnciam di-
midiam.

TROCHISCI DE ABSIN-
THIO.

AMESVE ad nos transmissi sunt, qui eos com-
mendat ad obstructiones ventriculi et hepatis, et
ab

ab his ortos dolores et febres antiquas, pertinaces. Roborant dictas partes et appetentiam excitant. Per se dari possunt ad drachmam vnam vel duas. Frequenter adduntur speciebus pro infuso amaro vinoso.

TROCHISCI DE AGARICO.

Agaricum nec facile in puluerem redigitur, nec per se assumti operatio prompta et facilis inuenitur, quum humoribus ventriculi ob leuitatem suam innatet. Propter hanc causam exstimulatur additis salinis et acribus, et compingitur oxymelite. Per se dati trochisci infra drachmam vel sesquidrachmam parum mouere valent. Minus efficaces inueniuntur vetustatem nacti, quare videas plerumque præscriptum *recens trochiscatum*. Additur vinis medicatis, vbi a partibus remotis, vt articulis, educere materiam morbosam cupimus.

TROCHISCI ALHANDAL.

Pulpa colocynthidis instar corii tenax et pistillo resistens haud facile comminuitur: quare excogitatum est illam per gummosos succos intermixtos compingere, et sic post perfectam exsiccationem mortario indere et pistilli ictibus subiicere, vnde facile disrumpitur substantia tenax et in puluerem minutum fatiscit: qui denuo irrigatus in trochiscos redigitur, tandemque exsiccati hi ad vsum reponuntur, sic melius integras vires conseruaturi, quam si aer puluisculi omnes atomos subire et vires auferre vel alterare posset.

In codicibus Mesues ab antiquo irrepsit mendum, ut pro signo vnciæ scriberetur nota drachmæ : de quo, cum aliis, admonet MASSARIAS *de med. purgant. c. XXVI.* Et quamquam hodie omnes officinæ consentiunt in vncias : facit tamen hæc observatio ad intelligendum, qui factum fuerit, ut aliqui tam trochiscorum horum, quam inde paratorum medicamentorum excessiuas doses præscripserint.

Colocynthis vix alia, quam trochiscorum horum forma, imponitur medicamentis. Summa dosis ad præscriptum paratorum est ad grana sex vel decem. At vero hodie vix ullus medicus his solis utitur ad purgandum : bellissime tamen adduntur pilulis purgantibus, quo extimentur : sufficiuntque grana duo, tria vel quinque. Adde, si placet, nostram dissertationem *de colocynthide.*

TROCHISCI ALIPTÆ MOSCHATI.

Trochisci hi moschati, id est odore moschi imbuti, a quodam alipta, seu reuñctore, inuenti et in usum tracti, nomen ab inuentoris incogniti professione acceperunt. Constant ex odoratis. In quavis drachma fere vnicum granum ambræ habemus et de moscho sextam vnius grani partem. Ad suffumigia pretiosa spectant, inseruiuntque variis rebus odore imbuendis. Rarus est usus internus : commendantur tamen pueris asthmate et constrictione pectoris laborantibus et lac reuomentibus, quibus pauca grana sufficient.

TROCHISCI ALKEKENGII.

AMESVE, quem auctorem hæc descriptio habet, commendatur ad renum et vesicæ vlcera, ac nam tam inde dysuriam. Obtundentia acre lotium, et calorem depascentem temperantia habent, cum subadstringentibus quibusdam ac anodinis.

Insunt quædam, quæ facile rancescunt et corrumpuntur, quare non debent vetustatem consequi. Cum opio parati in drachma vna habent granum vnum ac fere dimidium. MESVES dosim præscribit drachmam vnâ, iulepo quodam aut hydromelite distemperandam: commentatores vsum diu continuandum præcipiunt. Sed si id volumus aut minor quantitas est præbenda, aut in vsum vocandi sunt illi, qui sine opio parati fuerunt.

TROCHISCI BECHICI ALBI CVM MOSCHO.

Maximam partem facit saccharum, cum amylo, puluere ireos Florentinæ et mucilagine tragacanthi: pauxillum ambrae et moschi accedunt, quod in drachma vix potest ad computum vocari. Qui tamen talia non ferunt, habent sine his odoribus paratos, quos ad satietatem licebit adhibere. Obtundunt acrimoniam et aliquantum resoluunt.

TROCHISCI BECHICI MAIO- RES FRIDERICI WILHELMI ELECTORIS.

Sunt succus glycyrrhizæ depuratus et saccharo distemperatus. Fando accepi Belgam quendam apud glo-

gloriosissimæ memoriæ Principem magnam gratiam hoc remedio iniisse, quo sæpe et feliciter usus fuit.

Nostro tempore, sub nomine Gallico *la Reglisse*, celebratur idem succus glycyrrhizæ cum saccharo et gelatina cornu cerui : cuius insignem fructum in tussi acri, raucedine et defluxionibus acribus catarrhalibus semel iterumque expertus, candide laudare debeo.

TROCHISCI BECHICI

NIGRI.

Sunt satis noti usus, ut et plebei homines haud raro illis abutantur. In tussi pertinaci tam demulcendo quam resoluendo iuuant.

TROCHISCI DE BERBE-

RIBVS.

Sunt ratiois usus. MESVE commendat ad febres ardentes et sitim vehementem extinguendam. Sunt adstringentes, quare etiam in fluxibus alui ac sanguinis locum habere possunt.

TROCHISCI DE CAPPA-

RIBVS.

Ad inflationem et duritiem splenis a MESVE commendantur. Dare iubet drachmam vnā cum vino, cui incocta sint radix capparum, cortex fraxini et tamarisci.

TROCHISCI DE CARABE.

Commendantur a MESVE tamquam certum remedium hæmorrhagiarum cuiuscunq; generis. Dandam veteres præscribunt drachmam vnam: quæ nullo modo correcti opii granum festerium complectitur: quare consultum erit in scrupulo vno subsistere. Vehiculum præscribitur succus aut decoctum plantaginis vel myrti, aut agrestæ succus. Etiam clysteribus indere veteres solebant, vbi alui nimios fluxus compescere placebat.

TROCHISCI DIARRHODON.

Etiam hi ab eodem auctore Arabe commendantur ad multos affectus, præsertim ad ventriculi dolorem, malam coctionem, febres antiquas, hydroperem incipientem et cachexiam. Quævis vncia habet camphoræ grana quinque: cetera sunt tonica et roborantia. Possunt in atonia emendanda locum inuenire, vel per se sumti, vel speciebus pro infusis vinosis additi: quibus etiam melius, quam species diarrhodon, conueniunt.

TROCHISCI DE EVPATORIO MESVAE.

Auctor eos commendat ad tumorem et indurationem hepatis ac lienis, indeque natas febres antiquas

tiquas et harum rigorem, icterum, hydropem incipientem. Habet vim resoluentem a rhabarbaro et asaro, ac tonicam ab eupatorio et rosis rubris. Cum succo vel decocto eupatorii assumendæ sunt.

Sed inter dubia vexata materiæ medicæ pertinet quæstio, quæ planta sit verum eupatorium, adeoque hic debeat intelligi. Plerumque agrimonia aut canabina aquatica substituuntur: sed vix vereor hic subscribere VALERIO CORDO, qui his trochiscis subiicit: *Eupatorium Mesuæ intelligendum est gratiola.* Est vere efficax remedium in cachexia et hydropse, sed et drasticum, et ob insignem amaritiam valde ingratum: unde dosin pro intentione alterandi vel euacuandi probe diiudicare oportebit, et ingratum saporem corrigere syrupis, ut de cichorio cum rhabarbaro, diasereos et similibus.

TROCHISCI PRO FVMO CONTRA PESTEM.

Vsum titulus satis indicat: utinam spem expleant.

TROCHISCI GALLIAE MOSCHATAE.

Gallia, Arabum sermone, denotat pretiosum. Cumque plures in usu essent tales compositiones, ut *aromatica*, *Sebellina*, quas apud MESSEN legimus, hæc distinctionis causa cognomen *moschata* accepit: cum præter odorata nihil habeat, ceteræ alia aromata et sic dicta cordialia recipiant.

Per se dantur scopo cerebrum ac cor confortandi, ac halitum oris commendandi, pro iis, qui ferre talia possunt. In eorundem gratiam speciebus ac pulueribus aliis adiiciuntur, ut odorem ipsis gratum tribuant.

TROCHISCI GORDONII.

Nomen habent a BERNHARDO GORDONIO, qui medicinam sæculo XIII. exeunte Monspeliæ docuit, et libri, qui *lilium medicinae* inscribitur, auctor fuit, suo tempore et insequutis, summe æstumati. Mire commendantur ad affectus renum et vesicæ, iuuari autem debent, pro circumstantiarum exigentia, decoctis conuenientibus. Quoniam vero multa ipsis insunt, quæ ætatem non ferunt, optimum foret, ubi usus postulat, recens conficiendos curare.

TROCHISCI DE LACCA.

Sunt ex descriptione MESVAE. Vocantur etiam *de cancamo*. Vrinæ mouent. Commendantur ad obstructions hepatis et lienis, et inde natas febres varias et asciten. Bonitatem eorum primum cognoui in puerulo, qui post superatas epilepticas conuulsiones abdomen durum, tensum et inflatum habebat, cui perfectam sanitatem reddiderunt. Dantur adultis ad drachmam vnam; cum decocto conueniente,

TROCHISCI MOSCHAR- DINI.

Admodum parum differunt a trochiscis bechicis albis, nisi quod amyllum ibi additum hic omittitur. Commendando oris halitui præcipue conuenient.

TROCHISCI DE MYR- RHA.

Sunt medicamentum a RHASE practicis traditum et commendatum, *libro IX. ad Almanfor. cap. 88.* qui ad retentionem menstruum adeo vehemens et efficax hoc medicamentum esse scribit, ut etiam foetum excutiat, si qua grauida eo utatur. De dosi et usu id docet, parari debere trochiscos duas drachmas ponderantes, atque talem vnum die integro esse assumendum. Nostro æuo minoribus dosibus studetur: sed apparet hinc, quo usque liceat progredi in casibus grauioribus, vbi foetus mortuus aut secundina expelli debent.

TROCHISCI RAMICH MESVAE.

Qui vocem peregrinam *ramich* tamquam synonymum *rumicis acidi*, i. e. acetosæ, accipiunt, non tetigerunt rem acu. Significat compositionem adstringentem ex talibus, quæ veteres frigida et sicca existimauerunt. MESVE, ad quem auctorem pertinent,

ment, de viribus et usu hæc ponit: *ventriculum, cor, hepar, imbecilla firmat, et lubrica viscera ac intestina, choleram morbum sistit, acrimoniam obtundit, animum reddit tranquillum, hæmorrhagiam omnem cohibet, ob quam naribus sanguine fluentibus flando impellitur: aliis medicamentis miscetur.*

TROCHISCI DE RHA- BARBARO.

Sunt et hi MESVAE, qui perhibet eos valere ad hepatis obstructionem, dolorem, tumores præternaturam, affectus inueteratos eiusdem, et hydropem et iæterum et cachexiam. Datur drachma vna cum aqua vel vino, aut decocto aperitiuo.

TROCHISCI DE ROSIS.

Etiam hos tradidit idem MESVE, ad ventriculi dolorem, malam concoctionem, febres antiquas, hydropem incipientem et cachexiam idoneos. Danda est drachma vna ad alteram, cum vino vel decocto radicum aperitiuarum.

TROCHISCI DE SVCCO GLY- CYRRHIZÆ CORRECTO.

Succus glycyrrhizæ, satis magna quantitate lactis sulphuris adiecta, addito sale tartari modico redditur magis solubilis et penetrans, atque transpirationi mouendæ idoneus. Quatuor vnciis inest drachma

ma fere opii citrati : vt in drachma sint admodum duo grana : vnde colligitur scrupulum horum trochiscorum per diem assumptum dosin esse sufficientem in tussi feroci et irritatiua, aliisque catarrhalibus molestiis.

TROCHISCI DE TERRA SIGILLATA.

Iterum sunt MESVAE, qui admodum efficaces prædicat ad sputum sanguinis, cum succo plantaginis potos. Ad fluorem vero sanguinis e naribus, fronti illitos; ad menses immodicos, vtero iniectos vel pubi illitos: ad mictum sanguineum, in vesicam iniectos, et ad alias hæmorrhagias, parti sanguine fluenti impositos: ad excoriationem cum succo cydoniorum vel alio adstringente, applicatos. Casu grauiore opium se addere scribit.

TROCHISCI DE VI- PERA.

Viperæ in nostra patria rarius obueniunt: quare plerumque ex Italia petuntur hi trochisci, quos olim mittebant Patauini, addito testimonio facultatis medicæ comprobatos. Potissimum expetuntur ad theriacæ confectionem: rarius adduntur pulueribus, qui cutanea aliqua excretionem laborantibus præscribuntur, quia per superficiem corporis euehere omnes impuritates creduntur.

TRYPHERA MAGNA.

T^{ευφερὸν} Græcis vocatur *deliciosum, voluptuarium*, tam sensu illo, quo denotatur aliquid ad voluptatem excitans, quam isto, quo significatur indolens, aut absque doloris sensu agens. Sic apud GALENUM collyria tryphera vocantur, quæ conueniunt iis, qui nihil mordax perferre possunt: et SCRIBONIUS LARGVS *compos. 230.* hoc nomen tribuit medicamento, quod sine dolore tollit externa vitia, quæ ferrum cum dolore ablaturum erat.

Sunt autem tres, quæ hic ponuntur, trypherae ab effectu, quem promittunt, dictæ, quod concoctionem iuuando et flatulentias dissipando animum ac corpus hilaritate atque alacritate aliqua mantant, coitusque desiderium augent. Plenus titulus fit subaudiendo: *antidotus*. Ob saporem non merentur titulum a deliciis ductum: pertinent enim ad antidotos amaras, et sub hac classe apud MESVEN leguntur.

Constat hæc *magna* potissima sui parte ex carminatiuis, aromaticis et diureticis. Insunt tamen cortices mandragoræ, et, ex veteri descriptione, quam D. D. AVGVSTANI quoque sequuti sunt, opium: quæ duo mihi videntur ad basin medicamenti pertinere. Si cum opio parata fuit, vltra drachmam dari non debet, quæ granum eius vnum, mandragoræ dimidium complectitur.

TRYPHERA MINOR.

Est sine narcoticis, sed multum limaturæ martis com-
plectitur, in drachma quavis fere quatuor grana:
cachecticis dari poterit. Pauxillo moschi imbuta
est.

TRYPHERA SARACE- NICA.

Est ex meris aromaticis et diuretico - diapnoicis,
quibus excretiones aliquantum exstimulari pote-
runt. MESVE promittit, quod coctionem ventri-
culi et hepatis suo calore iuuet, ob id flatus dissipet,
humores in ventriculo et aliis visceribus putres ab-
sumat, oris et corporis reliqui odorem et colorem
commendet, lassitudinem tollat, sanitatem præsentem
tueatur, morborum generationem prohibeat, vene-
rem augeat, hæmorrhoidas sanat. Dari potest ad
drachmas duas, tresve.

TVRPETHVM MINE- RALE.

Per Arabes in frequentem usum deducta olim ma-
gis, quam hodie, ad purgationes expetebatur
radix Turbith, quam et Turpethum vocant. Quia
vero hoc præparatum mercuriale superius et inferius
expurgat: hinc ipsi nomen datum est, cum cogno-
mento mineralis, ut a vegetabili distinguatur. Est
inter primæ medicamenta chymica, diuque fuit in ar-

canis seruatum; quod apparet ex obscuris descriptionibus, quæ apud multos auctores occurrunt. Erat olim velut sacra anchora in curanda lue venerea, et hodieque veterani chirurgi illo multum vtuntur, quando saluationem excitare cupiunt. Dant grana duo ad quinque vel sex cum conferua rosarum. Sed non video cur saluationem cum tanta molestia excitare debeamus, remedio insuper infido et violento, quod sursum ac deorsum euacuat, quum ad eundem finem tot aliis blandis modis peruenire tuto liceat.

Forte nullibi etiam tanto apparatu conficietur, quam in penultima editione præscribitur: quum fati scopo idonea medicina breuiori via, quam nouissima præscribit, possit obtineri.

Si quis mitiorem ad internos vsus desiderat, docebit modum D. D. KOENIGIVS in *selectu remedium* pag. 19. Adde quæ dicta sunt, quum de arcano corallino ageremus.

VITRIOLVM MARTIS.

Ad multas præparationes chymico-pharmaceuticas requiritur. Sed et ipsum in substantia iungitur sæpe pulueribus et electuariis ventriculo roborando, lumbricis, præsertim latis, expellendis et cachexiæ emendandæ destinatis. Non consultum est magna dosi præscribere: sufficit plerumque granum vnum vel alterum. Purgantibus additum auget euacuationem, aliquando ad excessum. Specialem vsum ex HARTMANNO laudat NIC. CHESNEAV in hydropicis,
post

post aquarum euacuationem, ad vias lymphaticas iterum consolidandas. Nimirum singulis diebus per mensem vel quadraginta dies præbere iubet granum vnum huius vitrioli, cum pauxillo sacchari, hora vna ante cibum ex vino vel aqua destillata: quod experientiæ commendatur.

VITRIOLVM VENERIS.

Interno vsui vix præscribitur. Commemoratur tamen de quodam pictore Romano, quod multos pueros epilepticos sanauerit solo vitriolo cyprio, quod mere venereum est. Credo id fecisse virtute tam emetica, qua primarum viarum sordes remouet, et anthelmintica, quam cum vitriolo martis communem habet. Sed nauseosum est medicamentum, quodque ventriculo valde molestum est. Externus vsus est ad repurganda vlcera et carnem fungosam exedendam. Oculis etiam aliquando inflatur tenuissimus puluisculus, aut inter collyria admiscetur. Virtus ischæma ipsi cum illo ex marte communis est. Vsus chymicos et mechanicos hic attingere non est opus.

VITRIOLI COLCOTHAR.

Est residuum a vitriolo destillationi commissio, extremam torturam ignis passum: quod vel salinum apud se aliquid fouet, atque sub hoc statu chirurgis scopo cathæretico et styptico vtile deprehenditur: vel affusa aqua, ad colligendum vitriolum album

album vomitorium, quod sub titulo *gilla Theophrasti* vidimus, elixiuatum et insipidum factum: quod sub titulo *terre vitrioli dulcis* adstrictorio et exsiccante scopo a chirurgis adhibetur, et a chymicis ad varia præparata expetitur. Interno vsui commendatum a nullo memini.

VITRIOLI ROS.

Dicitur etiam phlegma vitrioli, estque humor acidulus, quo potissimum vtuntur pharmacopoei ad tincturas florum aquosas, vt aquilegiæ, bellidis, parandas, nec non ad acidulandas potiunculas, quæ magno æstu sitique excruciatæ præscribuntur. Ventericulum quoque roborat, cruditatesque et pituitam incidit ac putres humores corrigit et lumbricos cum reliqua pullitie verminosa arcet et expellit: quo intuitu videtur etiam profuisse illis, qui vsu eius ab epilepsia liberati memorantur. Vertiginosis ex ventriculi vitio, et appetitu prostrato laborantibus sæpe præclare prodest, si ante prandium vel coenam guttæ XV. XX. ex aquæ puræ frigidæ haustu præbeantur.

VNGVENTVM AEGYPTIACVM.

Antiquissimum sane vnguentum est, cuius iam HIPPOCRATEM meminisse expressa vestigia pluribus locis exstant. Mundificat, putredinem arcet, corrupta secedere facit, callositates fistularum exedit, gangranæ et sphacelo conducit. Conferatur, præter

ter alios FABRIC. HILDANVS *de gangr. et spba-
celo.* Ad ossa non debet admoueri, quia ærugo,
quam secum fert, promte cariem illis inducit. Quo-
niam non sine sensu vulneribus inditur, apud Ita-
los, teste BRASSAVOLO, vocatur *caccia riso*,
quod risum expellat.

VNGVENTVM AGRIPPÆ.

Nominis ratio est valde obscura, nec illi eruenda immorabimur. Est ex numero quatuor vnguentorum calidorum, quæ sunt, præter hoc nostrum, aregon, martiatum et althææ. His calidis non utebantur veteres, ubi aderat inflammatio aut causa calida: contra vero in morbosis constitutionibus a causa frigida, ut tumoribus laxis et albis, adhibebant. Legi in libro antiquo ignoti auctoris manu descripto, quod ad venerem segniores et flaccidas partes genitales roboret et excitet, si perinæo et femoribus per plures dies calide infricetur. Certior est fructus, quem affert, lienosis, alui obstructione et duritie laborantibus ut et hydropicis. Coquitur ex quibusdam sat valide purgantibus, quæ externo usu fiunt resoluentia.

VNGVENTVM ALABA- STRINVM.

Optimum oleum paregoricum paratur decoquendo cum diuersis vegetabilibus: idque cum cera et puluere alabastris in vnguentum redigitur. Multis encomiis exornatur a magnis medicis, ut
IOAN.

IOANNE LANGIO *epist. med. lib. III. p. 865.*
 et 885. AVG. THONERO *obseruat. lib. I. p.*
 44. Plurimum valet in capitis doloribus acutissimis
 febris laborantium, ad phrenitidem spectantibus, in
 oculorum passionibus dolorificis, colli inflammatio-
 ne, ut et renum ac pectoris. Lintea illo imbuta
 imponuntur.

VNGVENTVM ALBVM CAMPHORATVM.

Est refrigerans et discutiens. Conuenit, vbi est
 calor, vbi cuticula detrita est, serpigini pruri-
 ginosa, ambustis. Est ex quatuor frigidis vnguen-
 tis primum et simplicissimum: reliqua sunt infrigi-
 dans Galeni, populeum et rosatum Mesuæ.

VNGVENTVM ALBVM RESOLVENS MAMMARVM TV- MORES.

Satis bene se gerit ad finem illum in titulo præscri-
 ptum: magis tamen consultum est tempore vsus
 recens parato uti, quam in officinis diutius asser-
 uato.

VNGVENTVM ALBVM SIMPLEX.

Dicitur etiam *de cerussa Auicennæ*. Idem valet,
 et ad eadem, quæ album camphoratum.

VNGVEN-

VNGVENTVM DE AL- THAEA.

Inter vnguenta calida temperatissimum est viribus-
que æmulatur emplastrum diachylon simplex,
dolores lenit, inque pleuritide vtiliter adhibetur.
Potest ipsi addi sperma ceti, sicque cum pectorali
coniungi.

VNGVENT. AD AM- BVSTA.

Pariter valet ad igne ambusta et frigoris vi adusta.
Substitutum huic est in nouissima editione aliud,
quod ad excellentissimum archiatrum D. D. STAHL-
LIVM refertur et præsentissimi effectus testimonio
exornatur: quod mihi experiri nondum licuit.

VNGVENT. ANO- DYNVM.

Vbicunque dolores a rigida fibrarum tensione
proueniunt, et remissione illius indigent, satis
est commodum hoc vnguentum, quod nihil stupe-
faciens continet, adeoque in capitis omniumque
membrorum et partium tali dolore secure adhiberi
potest, vel immediate, parti dolenti, vel exstantio-
ribus locis, vt temporibus, vmbilico, carpis, talis,
lumbis.

VNGVEN-

VNGVENT. APOSTO- LORVM.

Sic dicitur a numero duodecim, quæ ad hoc vnguentum assumuntur, non computato oleo. Est simul mundificans, detergens, maturans et consolidans. Non sine dolore vlceribus applicatur, quod cum olim pontifex quidam experiendo disceret, iocatus chirurgum increpauit, quod Iudam proditorem non exclusit a piis apostolis, narrante ANTON. MVSA BRASSAVOLO *in examine vnguentorum*, p. m. 285.

VNGVENT. AREGON.

Aregon est Græcum ἀργὸν, id est *iuuans*, *auxilium ferens*. Refertur inter calida, adeoque frigidis morbis, conuulsionibus, paralyfi, spasmo rigido, lumbagini, rigoribus febrium, destinatum est. Sed admodum raro hodie ad vsum vocatur.

VNGVENT. DE ARTHA- NITA.

Multa ad concinnandum hoc vnguentum accedunt fortissima purgantia, a quibus virtutem accipit aluum clausam referandi, tumores oedematosos discutiendi, aquas hydropicorum expellendi, et prouocandi menses retentos vel suppressos: præsertim si hoc vltimo casu, ex præscripto D.D. WALD. SCHMIDII, ad vnguenti huius duas drachmas addatur extracti trochiscorum alhandal scrupulus dimidius

dius cum guttis V. vel VI. olei fabinæ, et vmbilico imponatur. Prouidendum modo fuerit, ne pharmacopoeus veris cyclamini radicibus substituat illas heliotropii tuberosi, esculentas et hoc intuitu prorsus inertes: quod in celebri quadam officina bona fide sic factum esse probe memini.

VNGVENT. AVREVM.

Nomen habet a colore et virtutis præstantia. **ME-SVE** hoc vulnera certo et salubriter glutinare pomittit. Vocatur etiam vnguentum regis, quasi basilicon, nam reuera parum differt a basilico, quod mox sequitur.

VNGVENT. BASILICVM.

Destinatum est vulneribus, quibus nulla inflammatio coniungitur, præsertim membranarum et neruearum partium, sanandis. Si pro rei indigentia cum melle rosarum et vitello ouorum temperetur, optimum euadit digestium et mundificans.

VNGVENT. CARMINATIVVM.

Ex optimis carminatiuis coquitur, saneque laudabilem effectum in colicis et torminosis affectibus præstat, siue abdomini exterius illinatur, siue enematibus additum iniiciatur.

VNGVENT. CITRINVM.

Potius citreum aut e citro dicendum, quia a corticibus citri nomen adeptum est. Lentigines, ephelides nimiamque faciei rubedinem curat, omnes asperitates cutis detergit, cicatricum foeditatem emendat.

VNGVENTVM CLYSMATICVM.

Vel per se, leni calore liquatum, vel oleo, lacti, aut decoctis iunctum, iniicitur. Constat ex butyro viribus emollientium plantarum imbuto.

VNGVENT. COMITISSAE.

GVILIELMVS A VARIGNANA comitissæ cui-dam Vandrensi grauidæ, mensium nimio profluuio laboranti, cum fructu illud adhibuit, et curatione hac operæ pretium fecit. Parum quidem ipsi tribuit ANT. MVS. BRASSAVOLVS in *exam. trochisc. unguent. p. 327. et 333.* mihi tamen licuit testem fieri optatissimi fructus, quem attulit matronæ cuidam grauidæ et iam ad vltimos gestationis menses progressæ, quum stillicidio vteri corripereetur: cui hoc vnguentum optimis suis rebus suasi: quippe ad legitimum tempus foetum conseruauit, vegetumque enixa est. Confert etiam in diarrhoeis, mensium nimio profluuio et hæmorrhoi-

hoidibus modum excedentibus. Femoribus, dorso et abdomini illinitur. Non est cur hic reformidemus opium, quod trochiscos de carabe intrat: quum sit tam exigua quantitas, vt ad calculum reuocari vix possit, quantum in vncia vnguenti contineatur.

VNGVENTVM CONTRA CALCVLVM.

Est anodynum, rigidamque fibrarum tensionem relaxando non solum dolores mitigat, verum etiam efficit, vt calculus a renibus per vretes progressurus facilius descendat. Lumbi, pubes et perinæum ipso inungi debent: potestque hoc facto ægrotus balneo tepido immitti, aut vesicis, decocto leniente impletis, exterius admotis foueri.

VNGVENTVM CONTRA RVPTVRAM.

Est IO. ZWELFERI *in pharmacop. regia p. m.* 751. qui pro certo remedio ad hernias commendat, intestinis prius repositis, et simul adhibito bracherio. Iubet autem partes ab inferioribus versus superiora manum ducendo inungere, hocque facto dorsum pinguedine vrsi illinere.

VNGVENTVM CON- TRA SCABIEM.

VNGVENTVM CON- TRA VERMES.

Vsus ex titulo satis cognoscitur.

VNGVENTVM CORDIA- LE DE NYMPHÆA.

Ad cordis regionem, frontem, tempora, carpos,
applicatur in lipothymiis, debilitate, febribus
malignis.

VNGVENTVM ENVLA- TVM.

Insigniter commendatur ab AMATO LVSITA-
NO *obs. cent. II. cur. 98.* ad scabiem et tineam.
Diuerso modo paratum in variis officinis prostat.
Addunt aliqui sulphur et mercurium, quare circum-
spectione opus est in præscribendo, ne forte a tali
additamento aliquid eueniat, quod non expectaue-
ramus. RIVINVS suadet, vt externo vsui simul
iungamus internum radicis enulæ: quod non vide-
tur contemnendum.

VNGVEN-

VNGVENTVM FVS- CVM COMMVNE.

Est NICOLAI MYREPSI. Vocatur etiam nigrum. Idoneum est puri generando, mundificando et digerendo, tandemque carnis nouæ prouentui fouendo. Aliquanto locupletior est nostra descriptio aliis, addito puluere radicum aristolochiæ rotundæ.

VNGVENTVM FVS- CVM FELICIS WÜRTZII.

Est aliquod imitamentum vnguenti Ægyptiaci, potestque fere locum eius occupare. FABRIC. HILDANVS *lib. de melic. et ichor. p. 856.* suum de eo iudicium pandit, suspectumque reddit vsum in sic dicta synouia: cui accedo illo casu, si nuda ossa iam fuerint, quibus cariem certo inducet. PAVL. BARBETTE docet ad duritiem, quam suppositoria requirunt, coctum in cylindros efformare et fistulis eos immittere ad callum absumendum.

VNGVENTVM INFRIGI- DANS GALENI.

Adhibetur ad regionem lumborum, renum et hepatis inungendam, quando his partibus inflammatio-

mationes vel dolores molesti sunt: itemque ad phlegmonem partium pudendarum.

VNGVENTVM DE LI- NARIA.

Valde commendatur ad dolentes et exulceratas hæmorrhoidas cæcas, quibus gossypio illitum applicatur. Noui aliquos, qui ferre non poterant, ex præscripto paratum: quibus tamen cum vitello oui mixtum afferebat solatium. Et sane illius additionem, vsus tempore, iam olim suaserunt. D. D. AVGVSTANI in pharmacopœa sua.

VNGVENTVM DE LI- THARGYRO, alias NV- TRITVM.

Est valde refrigerans atque exsiccans, quod vlcerum prurientium, vt fonticulorum, ambitui imposi- tum, aliisque serpigiosis ac desquammatitis et attritis probe conducit: cicatrici etiam producendæ fauet.

VNGVENTVM MAR- TIATVM.

Obscura est denominationis ratio. D. D. AVGVSTANI scribunt MARCIATI, tamquam auctoris nomen. Est ex quatuor calidis, adhibe-

hibeturque ad omnia , quibus etiam vnguentum Agrippæ conferre diximus. Diffusissima est compositio sed iam parum usu frequentatur , quæ causa videtur fuisse , cur in nouissima editione omnino omitteretur.

VNGVENTVM DE MINIO.

Vocatur etiam *unguentum rubrum*. Viribus forte parum differt a nutrito. Camphoratum magis discutit.

VNGVENTVM MVNDI- FICATIVVM STAHLII.

Ad cutis efflorescentias scabiosas , præsertim siccas et valde pruriginosas , præmissis necessariis valde proficuum est , si vel immediate loco affecto inducatur , vel articulationibus manuum , brachiorumque subinde infricetur.

VNGVENTVM NER- VINVM.

Frigidis neruorum affectibus opitulatur, doloresque solatur: etiam atrophia laborantibus partibus succurrit.

VNGVENTVM NICO- TIANÆ.

A LAVRENTIO JOVBERTO ad scrophulas digerendas commendatur. Præterea etiam valet ad omnis generis vlcera et vulnera, ambusta iuvat, et scabiem tineamque curat.

VNGVENTVM NIHIL.

Oculorum deterfioni, lippitudini et inflammationi potissimum destinatum est: quamuis etiam aliis partibus, vbi exsiccatione opus videtur, adhiberi potest.

VNGVENTVM PARA- LYTICVM.

Vsus ex titulo patet. Vices neruini vnguenti supplere potest.

VNGVENTVM PE- CTORALE.

Vocatur etiam *crocinum*. Si recens, non pœnitendum fructum affert in dolore pectoris, tussi, asthmate. Verum perquam facile rancescit, sicque calidum redditur. Iungi potest cum vnguento de althæa.

VNGVENTVM POMATVM.

Ad labiorum fissuras sanandas, decoremque cuti conciliandum expetitur. Qui fucō delectantur, solent magisterium marcasitæ huic vnguento permixtum faciei illinere, frictioneque in poros impellere, ut inde candidiores euadant. Quod in officinis vulgatissimum est, plerumque tantum ex adipe suillo cum aqua rosarum loto et subactō constat, cui aliquantulum ireos Florentinæ cum olei rhodii pauculis guttulis additur.

VNGVENTVM POPULEVM.

Est emolliens et quadantenus anodinum. Solent in febrium nimis ardoribus et agrypnia hoc vnguentum pulsantibus in carpo, temporibus, pedibusque arteriis applicare, quo sæpe exoptatus somnus dolorumque lenitio impetratur. Si huius vnguenti et confectiois Hamech æquales partes misceas, plantisque pedum applies, non longe post usum alius pertinacissime clausa referabitur.

VNGVENTVM POTABILE RVBRVM.

Interno usu comparatum est, sumiturque ad cochlear vnum cum iusculo aut cereuisia calida ad
D d 5
san-

sanguinem intus coagulatum a contusione, lapsu, ruptura, resoluendum, vulneraque consolidanda. Haud certe contemnendum remedium, si recens fuerit. Mare septentrionale nauibus fulcantes etiam fructum antiscorbuticum ab eo impetrant.

Puerperarum abdomini illinitur, cum oleo carminatio **MYNSICHTI**, ne ventricosæ fiant.

VNGVENTVM POTABILE VIRIDE.

Haud multum dissimile, quamuis minori simplicium numero constans, in pharmacopœa **AVGVSTANA** legitur sub titulo: *Vnguentum viride reginae*. Simili intentione, qua præcedens, interius datur: sed non ita concinnum est. Utilissimo compendio ex folis baccis iuniperi virescentibus perficitur, quod externo internoque vsui aptissimum est, et opilioni cuidam Rochlicensi in arcanis fuisse legitur, qui eius vsu magnam famam et opes consequutus fuit.

VNGVENTVM RESUMPTIVVM.

Quasi dicas analepticum, aut quod vires resumere facit. Est ad exemplum *resumptiui Fernelii*. Asthmaticis, hæcticis, tabidisque utiliter inungitur: membris

membris etiam vulneratis aut luxatis post curationem rigidis, vt et post futuram tendinum, egregie confert.

VNGVENTVM ROSA- TVM.

A MESVE, quem auctorem habet, commendatur ad phlegmonas, erysipelata et herpetas, cephalalgiam calidam et ventriculi ac hepatis intemperiem calidam mitigandam. Sed is rosas rubras iubet accipere ad hoc vnguentum parandum, et inter decoquendum aliquantum opii adicere, vt tanto magis anodinum ac somniferum fiat. Nostro tempore desideratur hoc vnguentum album, adeoque ex albis rosis conficitur, et opium omittitur. Vnguenti pomati vices sæpe explet.

VNGVENTVM SANTA- LINVM.

Vires habet roborandi, refrigerandi, doloremque sedandi. MESVE testatur, quod omnem intemperiem calidam ventriculi, hepatis aliarumque partium potentissime extinguat. Itinerum scriptores referunt de Indis Moluccis, quod a solis æstu perusti et æstuantes lignum santalum super saxo arenoso affusa aqua terant in pultem, illamque præsentaneo fructu imponant. Ex quo more forsan hæc commendatio profluxit.

VNGVENTVM SOMNI- FERVM.

Scopum huius vnguenti titulus docet. Carpis et temporibus applicatur : sæpeque hoc tutius fit, quam si opium interius assumatur. Agit potissimum remittendo rigidam fibrarum solidarum tensionem : hacque ablata humorum celerem nimis motum ad mediocritatem naturæ amicam reuocando.

VNGVENTVM SPLE- NETICVM.

Constat ex resoluentibus, tonicis et anodinis. Vtiliter adhibetur in duritie et infarctu tam splenis quam hepatis : adeoque hypochondriacos, ictericos et flatulentiis vexatos insignem in modum solatur.

VNGVENTVM STO- MACHALE.

Ventriculo debili roborando conuenit : vomitum enormem compescit, flatulentias corrigit, et vires vitalemque facultatem excitat.

F I N I S.

